การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง กรณีศึกษา : สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

THE STUDY FOR DESIGN GUIDELINE OF INTERIOR PHYSICAL ENVIRONMENT IN DOMITORIES OF THE JUVENILES CENTER A CASE STUDY : UNDER THE SUPERVISING OF WELFARE DIVISION BANGKOK METROPOLITAN AND BOUNDARIES

มนชยา ใจกล้า
MONCHAYA JAIKLA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2547

ISBN 974-9708-72-5

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง กรณีศึกษา : สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

THE STUDY FOR DESIGN GUIDELINE OF INTERIOR PHYSICAL ENVIRONMENT IN DOMITORIES OF THE JUVENILES CENTER A CASE STUDY : UNDER THE SUPERVISING OF WELFARE DIVISION BANGKOK METROPOLITAN AND BOUNDARIES



มนชยา ใจกล้า
MONCHAYA JAIKLA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2547

ISBN 974-9708-72-5

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 51565
วัน,เดือน,ปี 23 ก.ค. 2547

.b.....
.i.....

THE STUDY FOR DESIGN GUIDELINE OF INTERIOR PHYSICAL ENVIRONMENT IN DOMITORIES OF THE JUVENILES CENTER A CASE STUDY : UNDER THE SUPERVISING OF WELFARE DIVISION BANGKOK METROPOLITAN AND BOUNDARIES

MONCHAYA JAIKLA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE IN INTERIOR OF ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2004

ISBN 974-9708-72-5

COPYRIGHT 2004
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง กรณีศึกษา : สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

THE STUDY FOR DESIGN GUIDELINE OF INTERIOR PHYSICAL ENVIRONMENT IN DOMITORIES OF THE JUVENILES CENTER A CASE STUDY : UNDER THE SUPERVISING OF WELFARE DIVISION BANGKOK METROPOLITAN AND BOUNDARIES

ชื่อนักศึกษา นางสาวมนชยา ใจกล้า

รหัสประจำตัว 43063306

ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ.อรรถพร เพชรานนท์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
รศ.อรรถพร เพชรานนท์	
รศ.กฤษฎา อินทรสถิตย์	
อาจารย์ฉัตรชัย อินทรโชติ	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 11 พฤษภาคม 2547 เวลา 9.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ดร.จารุวัตร เจริญสุข)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 25 **เดือน** พฤษภาคม **พ.ศ.** 2547

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง กรณีศึกษา : สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
นักศึกษา	นางสาวมนชยา ใจกล้า
รหัสประจำตัว	43063306
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2547
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รศ. อรรถพร เพชรานนท์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง กรณีศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล การศึกษาทำการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมกายภาพในอาคารหอนอนในสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งทำการศึกษาพฤติกรรมและกิจกรรมในการใช้พื้นที่ต่างๆภายในอาคารหอนอน โดยใช้วิธีการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหรือปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางภายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงได้

วิธีการศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม การสำรวจ การเปรียบเทียบผังพื้น การถ่ายภาพ การสังเกตการณ์ รวมทั้งทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสถานสงเคราะห์ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง คือ สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญพร จ.ปทุมธานี จำนวน 1 อาคาร สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ จ.นนทบุรี จำนวน 1 อาคาร และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี จ. กรุงเทพฯ จำนวน 5 อาคาร จากนั้นทำการสอบถามเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนที่เป็นกรณีศึกษามีช่วงอายุตั้งแต่ 7 – 18 ปีขึ้นไป โดยเลือกสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 103 คน พร้อมทั้งทำการสัมภาษณ์แม่บ้านที่ดูแลเด็กแต่ละอาคารหอนอน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปเป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน โดยนำเสนอมาในรูปแบบของตารางด้วยค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละตามระดับความพึงพอใจ

ผลการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยต่างๆตามพื้นที่ที่ทำการศึกษา พบว่า 1. พื้นที่เก็บรองเท้าควรมีตำแหน่งให้อยู่ใกล้บริเวณทางเข้าอาคารหอนอนและเชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อน มีขนาดพื้นที่ 4.60 – 5.00 ตารางเมตร 2. พื้นที่พักผ่อน ควรมีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ภายใน ชั้น 1 ใกล้กับทางเข้าอาคารหอนอน มีขนาดพื้นที่ 55.00 - 65.50 ตารางเมตร 3. พื้นที่รับประทานอาหาร ควรมีตำแหน่งที่ตั้งเชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อนและพื้นที่ส่วนครัว มีขนาดพื้นที่ 26.00 – 30.00 ตารางเมตร 4. พื้นที่ส่วนครัว ควรมีตำแหน่งเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหารโดยแยกอยู่ภายนอกอาคารหอนอน มีขนาดพื้นที่11.50 – 12.50 ตารางเมตร 5. ห้องอาบน้ำและห้องส้วม ควรมีตำแหน่งอยู่ด้านหลังอาคารหอนอนแยกกับห้องส้วม และภายในห้องอาบน้ำรวมควรมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือพื้นที่สำหรับอาบน้ำรวมและห้องอาบน้ำเดี่ยว มีขนาดพื้นที่ 11.50 – 13.75 ตารางเมตร 6. พื้นที่แต่งตัว ควรมีตำแหน่งอยู่ใกล้กับห้องอาบน้ำรวมและอยู่ภายในโถงนอน มีขนาดพื้นที่ 26.50 - 32.25 ตารางเมตร 7. พื้นที่โถงนอน ควรมีตำแหน่งอยู่ชั้น 2 โดยแบ่งแยกโถงนอนออกเป็น 2 ฝั่ง แยกพื้นที่ใช้งานกับพื้นที่สวดมนต์ มีขนาดพื้นที่ 98.00 -116.00 ตารางเมตร 8. พื้นที่สวดมนต์ ควรเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับโถงนอนและพื้นที่พักผ่อนโดย มีขนาดพื้นที่ 23.50 – 26.75 ตารางเมตร และภายในอาคารหอนอนควรมีการจัดเครื่องเรือนให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ โดยควรมีการจัดเครื่องเรือนส่วนตัว ได้แก่ เตียงนอน ตู้เสื้อผ้า เพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งานโดยมีสัดส่วน 1 : 1

ผลการศึกษาทางด้านความพึงพอใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน ต่อการใช้วัสดุในส่วนพื้นพบว่า วัสดุปูพื้นชั้น 1 ควรเป็นกระเบื้องเซรามิค และชั้น 2 ควรเป็นพื้นไม้ วัสดุฝ้าเพดานควรเป็นยิบซั่มบอร์ดทาสีขาว การใช้โทนสีภายในอาคาร ควรเป็นสีฟ้า และการใช้แสงสว่างควรมีการให้แสงทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยมีชนิดของแสงแบบ Day Light ซึ่งบริเวณช่องแสงควรมีการติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าภายในอาคาร

จากผลสรุปของการวิจัยข้างต้น จึงควรนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพิจารณาในการออกแบบหรือเสนอแนะปรับปรุงสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน

Thesis Title	The study for Design Guideline of Interior Physical Environment in Domitories of The Juvenilles Center A Case Study : Under The Supervising of Welfare Division Bangkok Metropolitan and Boundaries
Student	Miss Monchaya Jaikla
Student ID.	43063306
Degree	Master of Architecture
Programme	Interior Architecture
Year	2004
Thesis Advisor	Associate Professer Athaporn Bejrananda

ABSTRACT

The Purpose of this thesis is to study for the Interior physical environmentl management of the juvenile center the case study is concerned to Bangkok metropolitan and boundary when studied the physical environment in the dormitory currently including behavior and activity the use of all area in dormitories with the assessment use Post – Occupancy - Evaluation (POE) in the order to study the satisfactory of user to the interior physical environment. The result of studies will be to consider the way for design method or improved the physical environmental management of the juvenile center

The method of studied is for data collection from the literature review , the survey of compassion , comparative floor plan , taking photography , observation including the review of the official who may concern of the girl juvenile center from three case study such as 1. Thanyaporn reception girls home in Patumthani with one dormitory , 2. Kredtrakarn protection and occupational development centre in Nontaburi with one dormitory and Rajavithi girls home in Bangkok with five dormitories .

After that the questionaire will be made by the children and youth who resided in the dormitory from 7-18 years of age and up . By selecting group of 103 children with the interview of housekeepers who takes care from each dormitory . The data receive from questionairs will be analyzed in order to conclude the physical environmental management with variable table and percentage as satisfactiion level.

The result of studies in the facility areas is that 1. for the shoes collection should be placed near the entrance of the dormitory and connect with the recreation area is 4.60 – 5.00 square meter 2. the recreation area should be located in the first floor near the entrance of the dormitory is 55.00 – 65.50 square meter

3. the dining area should be connected with the recreation area and kitchen area is 26.00 – 30.00 square meter 4. the kitchen area should be located with dining area by separate outside the dormitory is 11.50– 12.50 square meter 5. the bathroom and the toilet should be located in the back of the dormitory with separate the toilet and in the bathroom should be divided the area into 2 parts such as for combining bath and single bathroom with 11.50 – 13.75 square meter 6. the dressing area should be located with a bathroom and in the sleeping area is 26.50 – 32.25 square meter

7. the sleeping area is on the second floor by divided into 2 parts separate from

the praying area is 98.00 – 116.00 square meter 8. the praying area is connected with the sleeping area and recreation area is 23.50 – 26.75 square meter and in the dormitory should be all housing material for activity use sufficiently with number of users and a private use such as bed and wardrobe as privacy with 1: 1

The Result of studies in the satisfaction of the physical environment to the materials use in the part of the area is found that the first floor should be ceramic porcelain and the second floor should be the wood floor , the ceiling material should be gysum board with white colour . The use of colour for the interior of dormitory should be a light cyan or light colour . The use of lighting should be given light directly and indirectly just like the daylight within the area of the bay window should be located the curtain to reduce the sunlight straight though in the dormitory

Thus, it can be brougth the result of studies to consider the use of design or any suggestion for the physical environmental improvement in the dormitory .

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างดีด้วยความอนุเคราะห์ จาก รศ.อรรถพร เพชรานนท์ ซึ่งเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่าน รวมทั้งคณะกรรมการผู้ร่วมตรวจวิทยานิพนธ์ประกอบด้วย อาจารย์ฉัตรชัย อินทรโชติ รศ.กฤษฎา อินทรสถิต ที่กรุณารับเป็นกรรมการรสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ปกครองสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี ผู้ปกครองสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร ผู้อำนวยการสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแม่บ้านผู้ดูแลหอนอนที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูล รวมทั้งให้โอกาสได้การเข้าไปสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนภายในแต่ละอาคารหอนอนอย่างใกล้ชิด

ขอขอบคุณหัวหน้าฝ่าย พี่ๆ เพื่อน ๆ จากฝ่ายมัณฑนศิลป์ สำนักการโยธา ก.ท.ม. ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งภาพ 3 D สวยๆจากคุณโต้งเพื่อนร่วมงานผู้ใจดีที่เสียสละเวลามาช่วยเหลือ

ขอบคุณผู้ช่วยผู้วิจัยได้แก่ เพื่อนร่วมรุ่น โดยเฉพาะ คุณพีท คุณนรินทร คุณเก่ ที่ช่วยรับเป็นที่ปรึกษา อดทนรับฟังและให้คำแนะนำที่ดีมาตลอด

ขอขอบคุณบุพการีทั้ง 2 ท่านที่ให้กำลังใจมาตลอดสนับและให้ทุนสนับสนุนจนสามารถได้เรียนจบ โดยเฉพาะขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ที่น่ารักที่สร้างความเชื่อมั่น ให้กำลังใจผู้วิจัยในยามที่ท้อแท้

ขอบคุณน้องๆที่น่ารักจากสถานสงเคราะห์ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในตอบคำถามให้รายละเอียดข้อมูลตามความต้องการ

สุดท้ายผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาสำหรับผู้สนใจและต่อสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้างไม่มากก็น้อย

มนชยา ใจกล้า

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย I

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... III

กิตติกรรมประกาศ V

สารบัญ VI

สารบัญตาราง XI

สารบัญภาพ XIII

บทที่1 บทนำ 1

1.1 คำนำและที่มาของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5

1.3 คำถามของการวิจัย 5

1.4 สมมุติฐาน 5

1.5 ขอบเขตของการวิจัย 5

1.6 กรอบแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 6

1.7 ขั้นตอนการศึกษา 8

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 11

1.9 ข้อจำกัดในการวิจัย 11

1.10 คำจำกัดความเฉพาะในการศึกษา 11

บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 13

2.1 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสถานสงเคราะห์ 14

2.2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม 21

2.3 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่(Post – Occupancy – Evaluation) 24

2.4 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน 30

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

2.5 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการทัศนคติความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 43

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 46

2.7 สรุปการทบทวนวรรณกรรมกับการนำไปใช้ในการวิจัย 48

2.8 กรอบแห่งการวิเคราะห์ 51

2.9 ตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม 51

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย 54

3.1 เป้าหมายในการวิจัย 54

3.2 ขั้นตอนในการวิจัย 54

3.3 การวางแผนในการวิจัย 56

3.4 เครื่องมือในการวิจัย 60

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 65

3.6 สรุปผลและเสนอแนะ 66

3.7 กรณีศึกษา 66

บทที่ 4 การศึกษาข้อมูลทั่วไปและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกายภาพของสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา 69

4.1 สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร 69

4.2 สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ 85

4.3 สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี..... 101

4.4 การวิเคราะห์ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน 172

4.5 การวิเคราะห์ผังพื้นหรือองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในอาคารหอนอน 175

4.6 การวิเคราะห์เกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร 187

4.7 การวิเคราะห์จำนวนเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบภายในอาคาร 189

4.8 การวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะกิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน 194

4.9 การวิเคราะห์สภาพปัญญาในการใช้งานของอาคารหอนอนในปัจจุบัน 209

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 การอภิปรายผลความพึงพอใจ 215

5.1 การสร้างแบบสอบถาม 215

5.2 เนื้อหาแบบสอบถาม 215

5.3 การวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 215

5.4 ผลการวิเคราะห์ ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม 216

5.5 ผลการวิเคราะห์ ส่วนที่ 2 : ข้อมูลจากแบบสำรวจทัศนคติความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ภายในอาคารหอนอน..... 218

5.6 ผลการวิเคราะห์ ส่วนที่ 3 : ความพึงพอใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในของอาคารหอนอน 250

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 262

6.1 สรุปทัศนคติความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีต่อการใช้งานภายในอาคารหอนอน 263

6.2 แนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน 268

6.3 ข้อเสนอแนะอื่น 282

บรรณานุกรม 283

ภาคผนวก 287

ประวัติผู้เขียน 300

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	สถิติข้อมูลการรับเข้า ของเด็กและเยาวชนอายุ 7 –18 ปี (เฉพาะเพศหญิง)	3
1.2	การเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์กับทฤษฎีและแนวความคิด	7
1.2	แสดงขั้นตอนและวิธีการในการวิจัย	10
3.1	แสดงรูปแบบการดำเนินงานของอาคารหอนอนตามแต่ละสถานสงเคราะห์	55
3.2	แสดงประเภทและจำนวนของอาคารหอนอนที่เป็นอาคารกลุ่มตัวอย่าง	57
3.3	แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาสุ่มตามอาคาร	59
3.4	แสดงตัวแปรและเครื่องมือในการวิจัย	62
4.1	แสดงกิจวัตรประจำวันทั่วไปของสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร	71
4.2	แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนไพลิน	83
4.3	แสดงกิจวัตรประจำวันทั่วไปของสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ..	88
4.4	แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนเปรมกมล	99
4.5	แสดงกิจวัตรประจำวันทั่วไปของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี	104
4.6	แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนมะลิวัลย์	117
4.7	แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนเบญจมาศ	131
4.8	แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนชัยพฤกษ์.....	143
4.9	แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนกุหลาบพวง	156
4.10	แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนการะเกด	169
4.11	แสดงการเปรียบเทียบการจำแนกองค์ประกอบทางด้านการใช้วัสดุ การใช้สีภายในอาคารที่ได้จากการสำรวจอาคารกรณีศึกษาทั้ง 7แห่ง	172
4.12	แสดงการเปรียบเทียบการจำแนกองค์ประกอบทางด้านการใช้แสงสว่าง ที่จากการสำรวจอาคารกรณีศึกษาทั้ง 7 แห่ง	173
4.13	สรุปรูปแบบการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร ชั้น 1	176
4.14	สรุปรูปแบบการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร ชั้น 1	180
4.15	แสดงลักษณะและตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน	185
4.16	แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน	187
4.17	แสดงจำนวนและเครื่องเรือนและลักษณะเครื่องเรือนภายในแต่ละพื้นที่	190
4.18	แสดงการเปรียบเทียบกิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายใน อาคารหอนอนวันจันทร์ – วันศุกร์	194

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.19 แสดงการเปรียบเทียบกิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนวันเสาร์ – วันอาทิตย์ 195

4.20 แสดงการสรุปกิจกรรมการใช้งานตามช่วงเวลาใช้งาน 197

4.21 แสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้งานภายในอาคารหอนอน 209

5.1 แสดงระดับการประเมินทัศนคติความพึงพอใจ 215

5.2 เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับความถี่ในการใช้งาน 216

5.3 แสดงข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน 217

5.4 แสดงความถี่ของพื้นที่ที่มีการใช้งานประจำ 217

5.5 แสดงระดับความต้องการในการใช้พื้นที่ภายในอาคารหอนอน 218

5.6 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่เก็บรองเท้า 219

5.7 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดของพื้นที่ในการจัดเก็บรองเท้า 220

5.8 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่จัดเก็บรองเท้า 220

5.9 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของชั้นวางรองเท้า 221

5.10 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งพื้นที่พักผ่อน 222

5.11 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดของพื้นที่พักผ่อน 223

5.12 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่เก็บรองเท้า 224

5.13 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนเครื่องเรือนภายในพื้นที่พักผ่อน 224

5.14 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานอาหาร 226

5.15 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่รับประทานอาหาร 227

5.16 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่รับประทานอาหาร 228

5.17 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนเครื่องเรือนภายในพื้นที่รับประทานอาหาร 228

5.18 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่ส่วนครัวเมื่อเทียบการระบายอากาศขณะประกอบอาหาร 230

5.19 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดของพื้นที่ส่วนครัว 231

5.20 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่ส่วนครัว 231

5.21 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนอุปกรณ์เครื่องครัว 232

5.22 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของห้องอาบน้ำและห้องส้วม 233

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
5.23	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำ	234
5.24	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจตอขนาดพื้นที่ภายในห้องอาบน้ำรวม	235
5.25	แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่ห้องอาบน้ำรวม	236
5.26	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนห้องส้วม	236
5.27	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่แต่งตัว	238
5.28	แสดงตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่แต่งตัวโดยแยกตามตำแหน่งที่ตั้ง	239
5.29	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการแต่งตัว	240
5.30	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่แต่งตัว	241
5.31	แสดงระดับความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่แต่งตัว	241
5.32	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนตู้เก็บเสื้อผ้า	242
5.33	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความสะดวกในการปิด-เปิดตู้เสื้อผ้า	243
5.34	แสดงค่าร้อยละความต้องการให้มีการแบ่งกลุ่มย่อยภายในโถงนอน	244
5.35	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของโถงนอน	245
5.36	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่โถงนอน	246
5.37	แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่โถงนอน	246
5.38	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการนอนหลับพักผ่อน	247
5.39	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่สวดมนต์	248
5.40	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่สวดมนต์	249
5.41	แสดงระดับความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่สวดมนต์	250
5.42	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการใช้สีภายในอาคาร	251
5.43	แสดงความต้องการในการใช้โทนสีผนังภายในอาคารหอนอน	252
5.44	แสดงการใช้วัสดุที่ใช้ปูพื้นโดยแยกตามประเภทของวัสดุที่ใช้	253
5.45	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการใช้วัสดุปูพื้นภายในอาคาร	254
5.46	แสดงความต้องการในการใช้วัสดุปูพื้นชั้น 1	255
5.47	แสดงความต้องการในการใช้วัสดุปูพื้นชั้น 2	255
5.48	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงธรรมชาติที่ส่องผ่านในเวลากลางวัน	256
5.49	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างภายในโถงนอนในเวลากลางคืน	257

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
5.50	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างภายในโถงนอนในเวลากลางคืน	258
5.51	แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างตามทางเดินภายในโถงนอนในเวลากลางคืน	259
5.52	แสดงความต้องการม่านปรับแสงภายในอาคารหอนอน	260
5.53	แสดงค่าร้อยละความต้องการชนิดของแสงและบรรยากาศของสีภายในโถงนอน	260
5.54	แสดงความต้องการของชนิดของแสงและลักษณะโทนสี	279
6.1	สรุปลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในตามความพึงพอใจของผู้ใช้	263
6.2	สรุปองค์ประกอบต่างๆของพื้นที่ใช้สอยภายในตามความพึงของผู้ใช้	264
6.3	แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย	270
6.4	แสดงสัดส่วนพื้นที่ใช้งานภายในอาคารหอนอน	271
6.5	การวิเคราะห์ข้อดี - ข้อเสียของแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยแบบที่ 1	273
6.6	การวิเคราะห์ข้อดี - ข้อเสียของแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยแบบที่ 2	274
6.7	แสดงการเปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสียของรูปแบบการจัดวางผังพื้นที่ได้จากการวิจัย	281

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
2.1	แสดงระบบในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	21
2.2	แสดงองค์ประกอบในการประเมินอาคารหลังการครอบครองพื้นที่	26
2.3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการออกแบบกับ POE	27
2.4	แสดงปัจจัยในการประเมินอาคารหลังการเข้าครอบครองพื้นที่	28
2.5	การเชื่อมโยงของพื้นที่ในศูนย์สุขภาพและทางเข้าอาคาร	31
2.6	สรุปแนวความคิดในการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่	32
2.7	แสดงการเชื่อมโยงตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	52
2.8	แสดงการเชื่อมโยงวัตถุประสงค์และแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	53
3.1	แสดงขั้นตอนการวางแผนการวิจัย	67
4.1	แสดงการบริหารงานของสถานแรกรับ ฯ	71
4.2	แสดงผังบริเวณสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร	72
4.3	ด้าน A แสดงด้านหน้าทางเข้าสถานแรกรับฯ	73
4.4	ด้าน B แสดงด้านหน้าทางเข้าอาคารฝึกอาชีพ	73
4.5	ด้าน C แสดงกลุ่มอาคารหอนอน	73
4.6	ด้าน D แสดงด้านหน้าอาคารอำนวยการ	73
4.7	ด้าน A แสดงด้านข้างอาคารหอนอน	75
4.8	ด้าน B แสดงด้านหน้ากลุ่มอาคารหอนอน	75
4.9	ด้าน C แสดงทางขึ้นด้านหน้าอาคาร	75
4.10	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	76
4.11	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	76
4.12	แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน	77
4.13	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1	77
4.14	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2	78
4.15	แสดงการจัดพื้นที่เก็บรองเท้าภายในส่วนโถงทางเข้า	78
4.16	แสดงลักษณะภายในห้องอาบน้ำรวม	79
4.17	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยในพื้นที่นั่งเล่น	79
4.18	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยและลักษณะตู้เสื้อผ้าภายในพื้นที่แต่งตัว	80
4.19	แสดงการใช้พื้นที่ในส่วนพื้นที่พักผ่อน	80
4.20	แสดงพฤติกรรมการใช้พื้นที่ในส่วนพื้นที่พักผ่อน	81

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ		หน้า
4.21	แสดงลักษณะสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในโถงนอน	81
4.22	แสดงการใช้พื้นที่ภายในพื้นที่สวดมนต์	82
4.23	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1	82
4.24	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2	82
4.25	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	84
4.26	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	84
4.27	แสดงการบริหารงานของสถานคุ้มครองฯ	88
4.28	แสดงผังบริเวณที่ตั้งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ	89
4.29	ด้าน A ด้านหน้าอาคารอำนวยการ	90
4.30	ด้าน B แสดงบริเวณลานตากผ้า	90
4.31	ด้าน C แสดงผังบริเวณด้านข้างติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา	90
4.32	ด้าน D แสดงบริเวณทานอาหารภายนอกอาคาร	90
4.33	ด้าน E แสดงทางเข้าสู่กลุ่มอาคารหอนอน	90
4.34	ด้าน A แสดงทางเข้าสู่อาคารหอนอน	92
4.35	ด้าน B แสดงถนนภายในด้านหน้าอาคารหอนอน	92
4.36	ด้าน C แสดงทางเข้าสู่ห้องสมุด	92
4.37	ด้าน D แสดงด้านข้างอาคาร	92
4.38	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	93
4.39	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	93
4.40	แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน	94
4.41	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1	94
4.42	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2	95
4.43	แสดงการจัดพื้นที่เก็บรองเท้า	95
4.44	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องอาบน้ำรวมและการระบายอากาศ	96
4.45	แสดงภายในห้องส้วมชั้น 2 โดยอยู่ต่อเนื่องกับโถงนอน	96
4.46	แสดงการจัดภายในพื้นที่พักผ่อน	97
4.47	แสดงลักษณะภายในโถงนอน	98
4.48	แสดงลักษณะพื้นที่สวดมนต์	98
4.49	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยและลักษณะของเครื่องเรือนในพื้นที่แต่งตัว	99

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ		หน้า
4.50	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1 (ไม่มีการจัดวางเครื่องเรือน)	99
4.51	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2	99
4.52	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	100
4.53	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	100
4.54	แสดงโครงสร้างการบริหารงานของสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี	104
4.55	แสดงผังบริเวณที่ตั้งสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี	105
4.56	ด้าน A แสดงถนนทางเข้าหลัก	106
4.57	ด้าน B แสดงบริเวณด้านหน้าอาคารเรียน	106
4.58	ด้าน C แสดงบริเวณสนามเด็กเล่นภายในสถานสงเคราะห์	106
4.59	ด้าน A แสดงทางเข้าอาคารหอนอน	108
4.60	ด้าน B แสดงทางเข้าหลักอาคารหอนอน	108
4.61	ด้าน C แสดงด้านหลังอาคาร	108
4.62	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1	109
4.63	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2	109
4.64	แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน	110
4.65	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1	110
4.66	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2	111
4.67	แสดงการจัดพื้นที่เก็บรองเท้าภายในและภายนอกอาคาร	111
4.68	แสดงการจัดภายในพื้นที่พักผ่อน	112
4.69	แสดงการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่รับประทานอาหาร	112
4.70	แสดงการจัดพื้นที่ส่วนครัวภายนอกอาคาร	113
4.71	แสดงห้องอาบน้ำรวมภายนอกอาคาร	113
4.72	แสดงลักษณะด้านหน้าทางเข้าห้องอาบน้ำรวม	114
4.73	แสดงลักษณะภายในห้องส้วมภายในอาคารหอนอน	114
4.74	แสดงการจัดพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนชั้น 2	115
4.75	แสดงการจัดพื้นที่ภายในโถงนอนเล็ก	115
4.76	แสดงการจัดพื้นที่ภายในโถงนอนใหญ่	115
4.77	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวดมนต์ชั้น 2 ของเดิม	116
4.78	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1	116

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.79	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2	117
4.80	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	119
4.81	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	119
4.82	ด้าน A แสดงทางเข้าด้านหน้า	121
4.83	ด้าน B แสดงบริเวณโดยรอบอาคาร	121
4.84	ด้าน C แสดงด้านข้างอาคารหอนอน	121
4.85	ด้าน D แสดงด้านข้างอาคารหอนอน	121
4.86	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	122
4.87	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	123
4.88	แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน	123
4.89	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1	124
4.90	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2	124
4.91	แสดงการจัดพื้นที่เก็บรองเท้า	125
4.92	แสดงการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่พักผ่อน	125
4.93	แสดงการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่รับประทานอาหาร	126
4.94	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่ส่วนครัว	126
4.95	แสดงลักษณะของห้องอายน้ำรวมภายนอกอาคาร	127
4.96	แสดงลักษณะห้องส้วมภายนอกอาคาร	127
4.97	แสดงการจัดพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนชั้น 2	128
4.98	แสดงการจัดพื้นที่แต่งตัว บริเวณชั้น 1 ใกล้กับทางเข้าออกลานซักล้าง	128
4.99	แสดงการจัดพื้นที่ภายในโถงนอนชั้น 2	129
4.100	แสดงการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่สวดมนต์ ชั้น 2 (พื้นที่ใช้งานเดิม)	129
4.101	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1	130
4.102	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2	130
4.103	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	132
4.104	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	132
4.105	ด้าน A แสดงบริเวณด้านหน้าอาคารหอนอน	134
4.106	ด้าน B แสดงบริเวณด้านหน้าอาคารหอนอน	134
4.107	ด้าน C แสดงบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้านหน้าอาคาร	134

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.108	ด้าน D แสดงบริเวณด้านหลังอาคารหอนอน	134
4.109	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	135
4.110	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	136
4.111	แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน	136
4.112	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1	137
4.113	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2	137
4.114	แสดงบริเวณพื้นที่เก็บรองเท้าที่ตั้งอยู่ภายในส่วนครัวและพื้นที่รับประทานอาหาร	138
4.115	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่พักผ่อน	138
4.116	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายพื้นที่รับประทานอาหาร	139
4.117	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นทีส่วนครัว	139
4.118	แสดงด้านหน้าบริเวณลานซักล้างภายนอกอาคารและลักษณะภายในห้องอาบน้ำรวม	140
4.119	แสดงลักษณะภายในห้องส้วม	140
4.120	แสดงภายในพื้นที่แต่งตัวชั้น 1	141
4.121	แสดงภายในพื้นที่แต่งตัว ชั้น 2	141
4.122	แสดงลักษณะภายในโถงนอน ทั้ง 2 ฝั่งและบริเวณแต่งตัวเก็บเสื้อผ้า	141
4.123	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวดมนต์	142
4.124	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายใน ชั้น 1	142
4.125	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายใน ชั้น 2	143
4.126	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	145
4.127	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	145
4.128	ด้าน A แสดงทางเข้าด้านหน้าอาคารหอนอน	147
4.129	ด้าน B แสดงด้านหน้าทางเข้าสู่อาคาร	147
4.130	ด้าน C แสดงด้านหลังอาคารหอนอนบริเวณลานซักล้าง	147
4.131	ด้าน Dแสดงบริเวณด้านข้างอาคารหอนอน	147
4.132	แสดงการจัดพื้นใช้สอย ชั้น 1	148
4.133	แสดงการจัดพื้นใช้สอย ชั้น 2	148
4.134	แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน	149
4.135	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1	150

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.136	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2	150
4.137	แสดงลักษณะการจัดภายในพื้นที่เก็บรองเท้า	151
4.138	แสดงการจัดภายในพื้นที่พักผ่อน	151
4.139	แสดงพฤติกรรมในการใช้พื้นที่รับประทานอาหาร	152
4.140	แสดงพื้นที่ส่วนครัวเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหาร	152
4.141	แสดงลักษณะการจัดภายในพื้นที่ส่วนครัว	152
4.142	แสดงลักษณะของห้องอาบน้ำรวม	153
4.143	แสดงลักษณะของห้องส้วมภายในอาคาร	153
4.144	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยของพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนชั้น 2	154
4.145	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในโถงนอนชั้น 2	154
4.146	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวดมนต์	155
4.147	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายใน ชั้น 1	155
4.148	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายใน ชั้น 2	156
4.149	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	158
4.150	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	158
4.151	ด้าน A แสดงทางเข้าสู่อาคารหอนอน	160
4.152	ด้าน B แสดงทางเข้าด้านหน้าอาคารหอนอน	160
4.153	ด้าน D แสดงด้านข้างบริเวณห้องอาบน้ำรวม	160
4.154	ด้าน E แสดงบริเวณลานตากผ้าด้านหลังอาคาร	160
4.155	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1	161
4.156	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2	161
4.157	แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน	162
4.158	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1	162
4.159	แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2	163
4.160	แสดงพื้นที่จัดเก็บรองเท้าบริเวณด้านหลังอาคารหอนอน	164
4.161	แสดงการจัดพื้นใช้สอยภายในพื้นที่พักผ่อน	164
4.162	แสดงการจัดเครื่องเรือนภายในพื้นทีรับประทานอาหารและส่วนเตรียมอาหาร	164
4.163	แสดงบริเวณพื้นที่ส่วนครัวซึ่งภายนอกอาคาร	165
4.164	แสดงบริเวณด้านหน้าทางเข้าห้องน้ำและภายในห้องอาบน้ำรวม	165

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.165	แสดงลักษณะภายในห้องส้วม	166
4.166	แสดงพื้นที่สำหรับแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าภายในโถงนอนชั้น 2	166
4.167	แสดงการจัดพื้นที่ภายในโถงนอน	167
4.168	แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวดมนต์	167
4.169	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1	168
4.170	แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2	168
4.171	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1	171
4.172	แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2	171
4.173	แสดงการเชื่อมโยงลักษณะกิจกรรมในวันจันทร์ - วันศุกร์	208
4.174	แสดงการเชื่อมโยงลักษณะกิจกรรมในวันเสาร์ – วันอาทิตย์	208
6.1	แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย	269
6.2	แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย	270
6.3	แสดงสัดส่วนพื้นที่ที่ใช้งานภายในอาคารหอนอน	271
6.4	เสนอแนะความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยกับกิจกรรมภายในอาคารหอนอน	272
6.5	เสนอแนะแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอนแบบที่ 1	273
6.6	เสนอแนะแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอนแบบที่ 2	274
6.7	เสนอแนะแนวทางในการจัดวางขอบเขตพื้นที่ (Zoning) ชั้น 1	276
6.8	เสนอแนะแนวทางในการจัดวางขอบเขตพื้นที่ (Zoning)ชั้น 2	277
6.9	เสนอแนะแนวทางในการจัดวางพื้นที่ชัน 1 ตามความพึงพอใจของผู้ใช้	277
6.10	เสนอแนะแนวทางในการจัดวางพื้นที่ชัน 2 ตามความพึงพอใจของผู้ใช้	278
6.11	ทัศนียภาพภายในโถงนอนในเวลากลางวันตามความพึงพอใจของผู้ใช้	279
6.12	ทัศนียภาพภายในโถงนอนในเวลากลางคืนตามความพึงพอใจของผู้ใช้	279

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่า เด็กทุกคนย่อมมีความสำคัญต่อสังคมด้วยกันทั้งสิ้นเพราะเด็กจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต เมื่อเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่พร้อมจะให้เด็กพัฒนาได้เต็มที่ เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพไปด้วย ซึ่งสภาพสังคมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กอย่างยิ่ง
(Don.Drinkmeyer ,1967,p.186 อ้างถึงใน วิมล หาญตระกูล , 2529)

แต่ในสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน กำลังอยู่ในภาวะเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน การพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วโดยมุ่งขยายตัวทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความไม่สมดุลในการพัฒนา มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อตัวคนและคุณภาพชีวิตของคนในด้านต่างๆเป็นจำนวนมาก ผลของการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดปัญหาของสังคม เช่น ปัญหาความยากจน การขาดโอกาสในการศึกษายุวอาชญากรรม และอาชญากรรม การว่างงาน การหย่าร้าง เด็กจรจัด (ศรีทับทิม พานิชพันธ์, 2525) ทำให้สามารถส่งผลให้มีการทารุณกรรมต่อเด็ก ซึ่งสภาพปัญหาที่เด็กต้องประสบ ทั้งยาเสพติด การละเมิดสิทธิเด็ก เด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน เด็กพิการ ฯลฯ เป็นเหตุในเด็กได้รับอันตราย บาดเจ็บ กระทบกระเทือนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ
(www.bma.or.th 24/4/2546)

เห็นได้จากการทารุนกรรมต่อเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิในรูปแบบต่างๆ ทั้งการถูกล่วงเกินทางเพศ ถูกทำร้ายทารุณ ที่นับวันจะทวีความรุนแรงทั้งในเรื่องของปริมาณและสภาพของปัญหา การละเมิดสิทธิของเด็ก โดยเฉพาะเพศหญิง ซึ่งผู้ที่ทำร้ายได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อนบ้าน รวมทั้งครู เห็นได้จากสถิติความรุนแรงต่อเด็กและสตรีสูงกว่าเด็กชายโดยในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 97 ราย ต่างจังหวัด 173 ราย แบ่งเป็น เพศหญิง 197 ราย เพศชาย 73 ราย (ข้อมูลสถิติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี , กรมประชาสงเคราะห์ , 2543)

1.1.1 ความหมายของเด็กถูกทอดทิ้งและถูกระทำทารุณ

เด็กถูกทอดทิ้งและถูกกระทำทารุณ ความหมาย ที่ใช้ในทางปฏิบัติมีความหมายแตกต่างกันไป พอสรุปรวมได้ดังนี้

- **การปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้งเด็ก** (Neglect) หมายถึง การปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพังหรือละเลย เด็กอย่างต่อเนื่องหรืออย่างรุนแรง ไม่จัดให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมมาตรฐานของคนทั่วไปและขาดสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต อันจะเป็นเหตุให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ การเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กอย่างรุนแรง

- **การทารุณทางกาย** (Physical abuse) หมายถึง การที่ร่างกายได้รับบาดเจ็บ อาจจากการลงโทษรุนแรงเกินเหตุ รวมถึง การทำให้ได้รับสารพิษโดยเจตนา โดยมีประวัติและข้อมูลชัดเจนหรือมีข้อชวนสงสัยอย่างมีเหตุผลว่าการบาดเจ็บนั้นมีผู้ทำให้เกิดขึ้น
- **การล่วงเกินทางเพศ** (Sexual abuse) หมายถึง การที่เด็กหรือผู้เยาว์ที่ยังพัฒนาไม่เต็มที่ ต้องอาศัยผู้ใหญ่หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะถูกล่วงเกินทางเพศ โดยมีเด็กยังไม่มีความเข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเองเด็กไม่ยินยอมหรือไม่อาจจะปฏิเสธได้ ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิเด็กและสิทธิทางสังคมของครอบครัวหรือการที่สมาชิกในครอบครัวบางคนล่วงเกินเด็กทางเพศในลักษณะที่สังคมไม่ยอมรับ
- **การทำร้ายอารมณ์เด็ก** (Emotional abuse) หมายถึง การกระทำต่อเด็กอย่างผิด ๆ รังเกียจเด็กอย่างรุนแรงหรืออย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลเสียอย่างสาหัสต่อพฤติกรรมและพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก การทารุณเด็กทุกรูปแบบย่อมมีผลต่ออารมณ์ของเด็กเสมอจะเรียกว่าเป็นการทำร้ายอารมณ์เด็กในกรณีที่มีผลต่ออารมณ์เป็นส่วนใหญ่ (www. bma.or.th ./ 203 .155.51.217 / 0ffice /ccwed. Html 24/4/ 2546)

เมื่อเกิดปัญหากับเด็กและเยาวชน เหล่านี้ที่ด้อยความสามารถ และไม่อาจดำเนินชีวิตด้วยตนเองได้ ให้รับความช่วยเหลือโดยการช่วยเหลือเป็นการช่วยระยะสั้นหรือเร่งด่วนหรือระยะยาว ซึ่งรัฐบาลต้องให้การคุ้มครองสวัสดิภาพโดย ***"สถานสงเคราะห์"*** จัดเป็นรูปแบบบริการหนึ่งของการดูแลและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ "ขาดบ้าน" หรือขาดผู้ปกครอง โดยมีหลักการสำคัญ คือ เด็กควรได้รับโอกาสให้เติบโตในบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัวเป็นเบื้องต้น เมื่อไม่อาจหาครอบครัวให้เด็กได้ สถานสงเคราะห์จึงมีหน้าที่เปรียบเสมือนบ้านที่จะให้การดูแลและคุ้มครองโดยที่สถานสงเคราะห์ทำหน้าที่เป็นสถาบันสวัสดิการสังคมดูแลรับผิดชอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งในด้านการให้คำปรึกษาหารือและแนะแนวปัญหาแก่เด็กและครอบครัว ในการสงเคราะห์ช่วยเหลือแก่ครอบครัวในด้านเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น รวมทั้งการจัดบริการทดแทน (Substitute Service) อันได้แก่การจัดหาครอบครัวอุปการะให้แก่เด็ก (Foster Home Care) บริการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (Adoption Service) และบริการรับเด็กเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์ (Institutional Care Service) เมื่อเด็กเข้ามาอยู่ภายในสถานสงเคราะห์แล้ว เด็กก็จะได้รับความช่วยเหลือบริการด้านต่างๆ ได้แก่ การบริการด้านสังคมสงเคราะห์ และกิจกรรมนันทนาการ บริการด้านจัดหางาน ทำเมื่อสำเร็จหลักสูตร โดยพยายามที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ดี เปรียบเสมือนครอบครัวทีสองให้แก่เด็ก เพื่อเลียนแบบชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว ปกติที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก แต่สภาพปัญหาในปัจจุบันเด็กที่เข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์มีจำนวนมากขึ้น *ดังตารางที่ 1.1*(กรมประชาสงเคราะห์ , 2537 น.3 อ้างถึงใน ภูมิชาย ปล่องอ้วน ,2542)

ตารางที่ 1.1 สถิติข้อมูลการรับเข้า ของเด็กและเยาวชนอายุ 7 –18 ปี (เฉพาะเพศหญิง)

ชื่อสถานสงเคราะห์	พ.ศ. 2543	พ.ศ . 2544
1.สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านเวียงพิงค์	106	117
2.สถานสงเคราะห์เด็กหญิงจังหวัด สระบุรี	207	231
3 สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี	137	581
4 สถานสงเคราะห์เด็กหญิงจังหวัดปัตตานี	- *	581
5. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านอุดรธานี	184	204
รวม	634	1340

* หมายเหตุ : ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ (ที่มา : รายงานประจำปี2543 - 2544 กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์)

จากสถิติดังกล่าวจะเห็นว่ามีเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการสงเคราะห์มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยสถานสงเคราะห์ได้จัดให้มีที่อยู่อาศัย โดยพยายามจัดให้เหมือนกับบ้านมากที่สุด แต่ในปัจจุบันมีจำนวนเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น ทำให้การเลี้ยงดูเด็กในสถานสงเคราะห์มีปัญหาและอุปสรรคในการดูแลเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง ทำให้ไม่สามารถในความรักความอบอุ่นเหมือนกับการเลี้ยงดูเหมือนกับครอบครัวได้ ทำให้เด็กขาดความมั่นคงทางอารมณ์ มีปัญหาในการปรับตัว เด็กไม่สามารถดูแลพึ่งพิงตนเองได้ อีกทั้งงบประมาณที่มีอยู่จำกัด ทำให้ไม่สามารถที่จะขยับขยายปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ ทำให้เกิดปัญหาในการ อบรม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและฟื้นฟูสภาพจิตใจของเด็ก (ภูมิชาย ปล่องอ้วน , 2542 : 6 – 7)

เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการอยู่อาศัยและซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิต โดยมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้ที่อยู่อาศัยด้วย (วิมลสิทธ์ หรยางกรู , 2541) ซึ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพจะมีอิทธิพลสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์ โดยพฤติกรรมของมนุษย์จะแตกต่างกันออกไปในสภาพแวดล้อมกายภาพที่แตกต่างกัน ถ้ามีการจัดสิ่งแวดล้อมให้ดีจะสามารถโน้มน้าวพฤติกรรมของมนุษย์ในทางที่ดีได้ (ดรุณี นาทะสิริ,2523 อ้างถึงในขวัญจิต รัตนวรรณนุกูล , 2540)

ฉะนั้นสภาพแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อลักษณะทางจิตใจ ต่อความพึงพอใจของผู้ที่อยู่อาศัย เป็นสิ่งที่เกิดความพอใจในด้านต่างๆ ความพอใจทำให้เกิดความสุข ซึ่งหากเราออกแบบสภาพแวดล้อมได้เหมาะสม ก็สามารถโน้มน้าวให้พฤติกรรมของมนุษย์เป็นไปในทางที่ดีได้ (ผศ.สุธินี , 2538 :209 , อ้างถึงใน ปาจาริยา มหากาญจนะ ,2542) เนื่องจากเด็กได้รับมากหรือน้อย มีความสมบูรณ์เพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัว เด็กแต่ละคนมีกลวิธีเป็นของตนเองในการปรับตนให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่ เด็กทุกคนมีความต้องการพื้นฐาน เด็กแต่ละคนมีปฏิกริยาต่อสิ่งแวดล้อม หรือพฤติกรรมแสดงออกในรูปต่างๆกัน ทำให้เด็กมีประสบการณ์

ที่แตกต่างกัน (สรวงเกษม ชื่นชูศิลป์ , 2526 อ้างถึงใน ขวัญจิต รัตนวรรณนุกูล , 2540) ซึ่งพบว่า เด็กส่วนใหญ่ ร้อยละ 75 มีพฤติกรรมทางบวกในการทำตามกฎเกณฑ์ของสภาพแวดล้อม ซึ่งสภาพแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อเด็กและสามารถควบคุมพฤติกรรมของเด็กได้ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างบุคคลิกภาพและเอกลักษณ์ส่วนบุคคลของเด็กด้วย (Scuri :1995 , 81 อ้างถึงใน ขวัญจิต รัตนวรรณนุกูล , 2540)

สรุปประเด็นปัญหาจากความเป็นมา

การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็ก ทั้งทางด้านพฤติกรรมการรับรู้ ด้านทัศนคติ และพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสำคัญในการอยู่อาศัยของเด็กและเยาวชนดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารหอนอนซึ่งเป็นที่พักอาศัยของเด็กและเยาวชน ที่สถานสงเคราะห์พยายาม จัดให้เด็กอยู่เหมือนกับครอบครัวเหมือนอยู่กับบ้านแต่ปัจจุบันประสบปัญหาทั้งทางด้านบุคคลากรในการดูแลเด็กทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทได้ , จำนวนเด็กและเยาวชนที่เพิ่มขึ้น (ตามแต่สภาพของปัญหาของเด็กที่ประสบมา) และงบประมาณที่มีอยู่จำกัดทำให้ไม่สามารถปรับปรุงพัฒนาที่อยู่อาศัยได้ (น้ำค้าง คันธรักษ์ , 2540)

ดังนั้นเราควรจะมีแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนอย่างไรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเหล่านั้น เนื่องจากที่ผ่านมาการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์จะขึ้นอยู่กับนโยบายและรูปแบบการบริหารของแต่ละองค์กร ทำให้รูปแบบของอาคารและขนาดของพื้นที่ภายในอาคารหอนอนแตกต่างกัน รวมทั้งตัวอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เป็นอาคารที่มีการก่อสร้างมานานทำให้ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงได้ยาก อีกทั้งและเด็กและเยาวชนที่ได้รับสงเคราะห์มีปัญหาทั้งทางด้านร่างกาย และปัญหาทางด้านจิตใจแตกต่างกัน ซึ่งทำให้มีประสบการณ์และทัศนคติแตกต่างกัน ดังนั้นเราจึงควรให้เด็กได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อทำให้เด็กสามารถเรียนรู้วิธีการสร้างสรรค์ ในการกำหนดความเป็นไปรอบตัวเขา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาในการศึกษาแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง เพื่อให้ได้สภาพแวดล้อมกายภาพอันเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือฟื้นฟูสภาพด้านร่างกายด้านอารมณ์จิตใจของเด็กให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นและนำไปสู่การกลับมาใช้ชีวิตภายในสังคมได้อีกครั้ง โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนภายในสถานสงเคราะห์เด็กหญิง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการเป็นแนวทางในการออกแบบหรือทำการพัฒนาปรับปรุงอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการใช้งานในสภาพปัจจุบัน ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พฤติกรรมและกิจกรรมในการใช้งานภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง

2.เพื่อศึกษาทัศนคติ ความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง

3.นำผลที่ได้สรุปเสนอแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงให้สอดคล้องกับกิจกรรมพฤติกรรมตามความต้องการ

1.3 คำถามของการวิจัย จากประเด็นปัญหาข้างต้นสรุปเป็นคำถามได้ดังนี้

1. เด็กและเยาวชนที่อยู่อาศัยภายในสถานสงเคราะห์ มีทัศนคติความคิดเห็นและความพึงพอใจในการใช้งานภายในอาคารหอนอนอย่างไร

2. เราสามารถออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงอย่างไรที่สอดคล้องเหมาะสมกับพฤติกรรม กิจกรรมความต้องการของผู้ใช้

1.4 สมมุติฐาน

1. การออกแบบสภาพแวดล้อมภายภาพภายในสถานสงเคราะห์ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมพฤติกรรมการพักอาศัยของผู้พักอาศัย ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่

2.การจัดสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนนอนยังไม่สอดคล้องกับกิจกรรมพฤติกรรม และความต้องการของผู้ใช้ภายในอาคาร

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.สถานสงเคราะห์เด็กหญิงที่ให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนต้องตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

2.สถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษาทำการศึกษาเฉพาะสถานสงเคราะห์สังกัดรัฐบาล

3.กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเป็นเด็กที่อาศัยภายในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงมีช่วงอายุตั้งแต่ 7-18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป สัญชาติไทย และยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสและมีสภาพของร่างกาย และสติปัญญาสมบูรณ์

4.กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ต้องพักอาศัยอยู่ภายในสถานสงเคราะห์ไม่น้อยกว่า 1 เดือนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และปรับตัวกับสถานที่ที่พักอาศัย

5.สภาพแวดล้อมภายภาพที่ทำการศึกษาทำการศึกษาเฉพาะสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการรับรู้ประกอบด้วย

5.1 ความสัมพันธ์ของพื้นที่ รูปแบบการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารและขนาดของพื้นที่ที่ใช้สอยต่างๆ

5.2 ด้านเทคนิค และบรรยากาศต่างๆทำการศึกษาเรื่อง การใช้วัสดุ การใช้สี การใช้แสงสว่าง การจัดวางและจำนวนเครื่องเรือนที่ใช้ภายในพื้นที่ต่างๆของอาคารหอนอน

5.3 การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับชนิดของแสงและบรรยากาศในเวลากลางคืน ทำศึกษาเฉพาะภายในโถงนอนเท่านั้นเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมในใช้งานเป็นประจำในช่วงเวลากลางคืน

5.4 ไม่ทำการศึกษาในเรื่องของความชื้น และ กลิ่น อุณหภูมิ การระบายอากาศและเสียงซึ่งเป็นตัวควบคุมได้ยากจึงไม่นำมาเป็นประเด็นในการศึกษา

6. การศึกษากิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารที่สัมพันธ์กับการจัดวางผังพื้น ทำศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่ใช้งานประจำของเด็กและเยาวชนเท่านั้น โดยทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้งานในด้านความเป็นส่วนตัวและการมีอาณาเขตครอบครองภายในพื้นที่

1.6 กรอบแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

จากความเป็นมาของสภาพปัญหา วัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัยสามารถกำหนดแนวความคิดและทฤษฎีในการศึกษาแนวทาง เพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนได้ดังนี้

1. การศึกษาทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสถานสงเคราะห์

2. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม

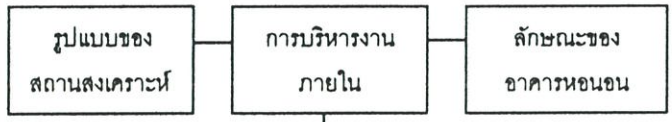
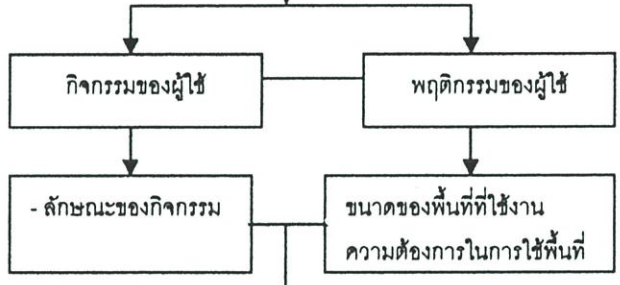
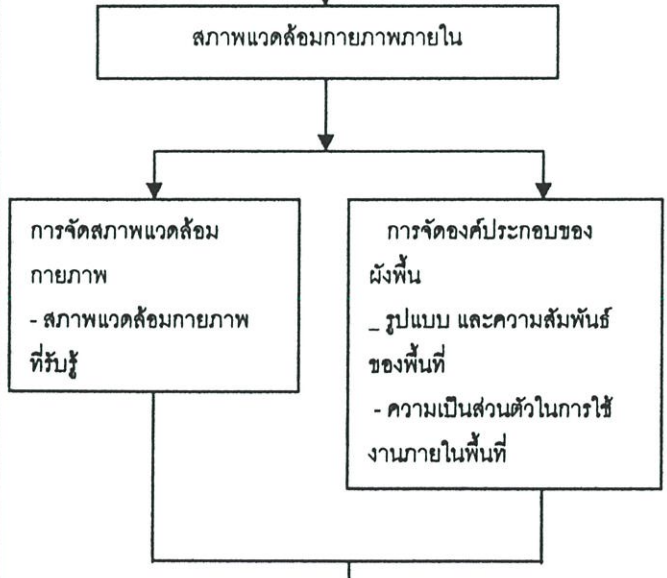
3. การศึกษาทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (Post – Occupancy - Evaluation)

4. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน

5. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อม

6. การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 1.2 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์กับทฤษฎีและแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและแนวความคิดในการวิจัย
1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ที่ตั้ง และการบริหารงานของสถานสงเคราะห์  *2. การศึกษากิจกรรมพฤติกรรมในการใช้พื้นที่*  *3. ความพึงพอใจและทัศนคติของผู้ใช้*  *3. สรุปผลและเสนอแนะ* **สรุปแนวทางและเสนอแนะในการออกแบบ สภาพแวดล้อมกายภาพภายใน**	1. การศึกษาทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสถานสงเคราะห์ 2. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม 3. การศึกษาทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ 4. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน 5. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อม 6. การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.7 ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพแวดล้อมกายภาพในสภาพปัจจุบัน กิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยอยู่ร่วมกันในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงในเขตกรุงเทพและเขตปริมณฑล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นแนวทางในการออกแบบอาคารหอนอน โดยใช้วิธี " **การประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่**" (Post - Occupancy - Evaluation) ประกอบกับการใช้กรณีศึกษา โดยมีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

1.<u>การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น</u> ทำการรวบรวมจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยทำการสำรวจสภาพแวดล้อมกายภาพในสภาพการณ์ในปัจจุบัน พร้อมกับการบันทึกภาพการสังเกตพฤติกรรมและกิจกรรมผู้ใช้ รวมทั้งทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นจากผู้บริหารของสถานสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และแม่บ้านที่ดูแลอาคารหอนอนนั้นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์สร้างแบบสอบถาม

<u>2.วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสำรวจ</u> ที่เกี่ยวกับลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามขอบเขตที่กำหนด เพื่อสรุปและทำการออกแบบเครื่องมือที่จะใช้ในการศึกษา

<u>3.การเลือกกลุ่มตัวอย่างและอาคารของกรณีศึกษา</u>

3.1 การเลือกอาคารหอนอนที่ทำการศึกษา พิจารณาเลือกอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร และสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ซึ่งมีความเหมือนและความแตกต่างในการจัดผังพื้นภายในอาคารหอนอน

3.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อาศัยภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา โดยมีระยะเวลาในการอยู่อาศัยภายในอาคารหอนอนไม่น้อยกว่า 1 เดือนและมีช่วงอายุตั้งแต่ 7 – 18 ปี ขึ้นไป

3.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยเป็นลักษณะหมุนเวียน ผู้วิจัยจึงกำหนดสถิติเด็กโดยทำการสำรวจสถิติเด็กล่วงหน้า 3 วันก่อนทำการเข้าเก็บแบบสอบถามเพื่อให้ได้สถิติแน่นอนในการใช้หาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

<u>4.การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้</u>

4.1 ทำการสังเกตการณ์ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ และทำการสังเกตพฤติกรรมกิจกรรรมของผู้ใช้ โดยใช้หลักการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ จากนั้นทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นร่วมกับการถ่ายภาพประกอบ เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามสอบถามผู้ใช้ภายในอาคารหอนอน

4.2 การใช้แบบสอบถาม ทำการสอบถามถึงทัศนคติความพึงพอใจในการใช้งานภายในอาคารหอนอนกับกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนมีช่วงอายุตั้งแต่ 7 - 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

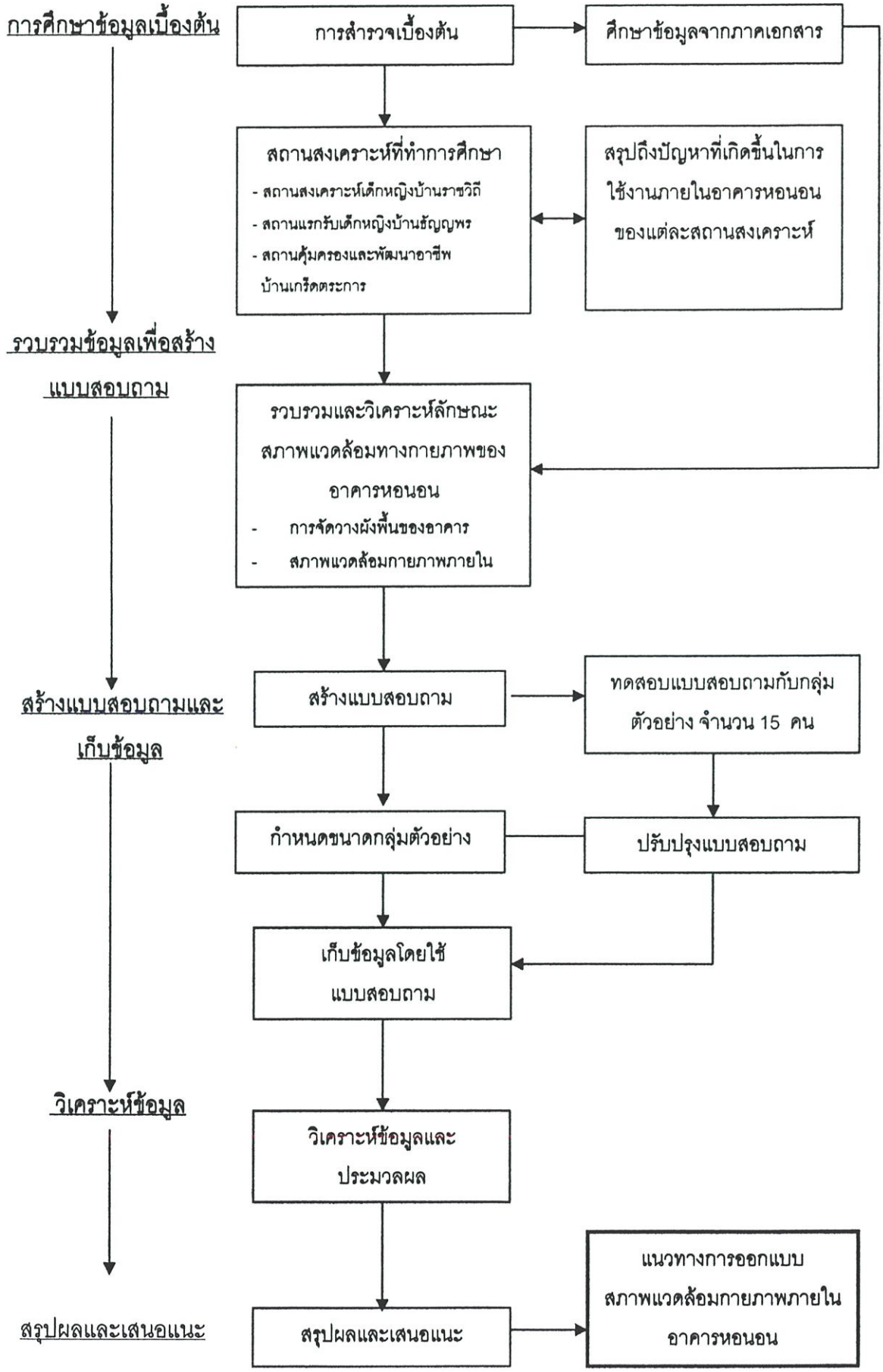
5.ทำการทดสอบแบบสอบถามก่อนทำการเก็บข้อมูลภายในสถานที่จริงเพื่อใช้ในการปรับปรุงแบบสอบถามขอบเขตที่กำหนด

6. ทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

7.วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และนำผลที่ได้นำเสนอเป็นค่าร้อยละ , ค่าเฉลี่ย โดยนำเสนอในรูปแบบของของตารางเปรียบเทียบตามระดับความพึงพอใจ

8. สรุปผลการศึกษาที่ได้จากความพึงพอใจของผู้ใช้ ออกมาเป็นรูปตัวอย่างของผังพื้นภาพประกอบทัศนียภาพ และข้อเสนอแนะในการออกแบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหรือพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงต่อไปรวมทั้งการเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

ตารางที่ 1.3 แสดงขั้นตอนและวิธีการในการวิจัย



1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาสภาพแวดล้อมกายภาพและกิจกรรมพฤติกรรมของผู้ใช้ภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง ทำการศึกษาสภาพในการใช้งานในปัจจุบัน ซึ่งคาดหมายประโยชน์ของการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงปัญหาในการใช้งานในปัจจุบัน , ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพและพฤติกรรม กิจกรรมในการใช้งานภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง
2. เพื่อทราบถึงทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ ภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง
3. เพื่อสรุปผลและเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานเคราะห์เด็กหญิงในอนาคตต่อไป

1.9 ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ข้อจำกัดในการลงพื้นที่เพื่อสำรวจ เนื่องจากอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เป็นอาคารหอนอนมีการก่อสร้างมานาน ทำให้ไม่มีรูปแบบของผังพื้นที่ชัดเจน และมีจำนวนอาคารหอนอนจำนวนมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องทำการวัดพื้นที่จริงทุกอาคารจึงทำให้การสรุปรูปแบบของผังพื้นแต่ละอาคารมีระยะเวลานาน

2. ข้อจำกัดในการถ่ายภาพประกอบพฤติกรรมการใช้งาน เนื่องจากสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการและสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพรมีลักษณะการสงเคราะห์แตกต่างกับสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ทำให้ไม่สามารถบันทึกด้วยการถ่ายภาพขณะประกอบพฤติกรรมในการใช้พื้นที่ของเด็กได้

3.ข้อจำกัดในด้านการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน เป็นลักษณะหมุนเวียน ทำให้การรวบรวมสถิติเด็ก รวมทั้งการสังเกตการณ์ในการสอบถามรวบรวมข้อมูลเป็นไปได้ยาก

1.10 คำจำกัดความเฉพาะในการวิจัย

1. สถานสงเคราะห์ หมายถึง สถานที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็กซึ่งพึงได้รับการสงเคราะห์และมีจำนวนเกิดเจ็ด คน(มหาดไทย, กระทรวง กรมประชาสงเคราะห์, 2522)

2. เด็ก หมายถึง เด็กที่มีอายุ ตั้งแต่ 7 - 14 ปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส (มหาดไทย, กระทรวง กรมประชาสงเคราะห์, 2522)

3.เยาวชน หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 15 –18 ปีบริบูรณ์และยังไม่บรรลุภาวะโดยการสมรส (มหาดไทย, กระทรวง กรมประชาสงเคราะห์, 2522)

4. สถานแรกรับ หมายถึง สถานที่รับเด็กไว้ชั่วคราวเพื่อวิเคราะห์และพิจารณาวิเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก และมีจำนวนเกิน 7 คน (มหาดไทย , กฎกระทรวง กรมประชาสงเคราะห์, 2522)

5. สถานคุ้มครอง หมายถึง สถานที่ให้การศึกษาอบรมฝึกอาชีพ และแก้ไขความประพฤติแก่เด็กซึ่งมีปัญหาทางความประพฤติ แก่เด็กซึ่งมีปัญหาทางความประพฤติ และมีจำนวนเกิน 7 คน (มหาดไทย , กฎกระทรวง กรมประชาสงเคราะห์, 2522)

6. เจ้าหน้าที่ดูแลหอนอน หมายถึง แม่บ้านที่ทำการดูแลเด็กและเยาวชนที่อาศัยภายในอาคารหอนอน

7. อาคารหอนอน หมายถึง สถานที่ที่ใช้เป็นที่หลับนอนของเด็ก

8. โถงนอน หมายถึง พื้นที่ที่ใช้เป็นที่หลับนอนในตอนกลางคืนของเด็กและเยาวชนที่อาศัยภายในอาคารหอนอนนั้นๆ

9. พื้นที่พักผ่อน หมายถึง พื้นที่มีลักษณะเปิดโล่งกว้าง มีการประกอบกิจกรรมต่างๆที่หลากหลายภายในพื้นที่

10. บ้าน หมายถึง อาคารหอนอน

11. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง องค์ประกอบทั้งหมด ที่เห็นได้ทั้งรูปธรรมและไม่สามารถเห็นได้ทางรูปธรรม (เป็นนามธรรม) ได้แก่ แสง สี เสียง พื้นผิว อุณหภูมิ การจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่

12. พฤติกรรมการใช้พื้นที่ หมายถึง ประเภท และความถี่ของกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลภายในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง

13. พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย หมายถึง พฤติกรรมเชิงพื้นที่ หรือพฤติกรรม ที่สังเกตได้จากภายนอกที่แสดงถึงการปรากฏตัวของมนุษย์ในสภาพแวดล้อม อาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันที่มีการกระทำต่อกันในสภาพแวดล้อม หรือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร , 2541)

บทที่ 2
ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเชื่อมโยงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ โดยการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลเอกสารต่างๆ โดยนำกรอบแนวความคิดเป็นหัวข้อในการทบทวนวรรณกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างกำหนดตัวแปร และนำมาเชื่อมโยงซึ่งมีงานทฤษฎี แนวความคิดและวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 การศึกษาทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสถานสงเคราะห์

2.2 การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม

2.3 การศึกษาทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (Post - Occupancy - Evaluation)

2.4 การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน

2.5 การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อม

2.6 การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องการบริหารงานของสถานสงเคราะห์

2.1.1 การสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์

ความหมายของคำว่า สถานสงเคราะห์ (Institution Center)

Mayer Et. Al ให้ความหมายว่า ***สถานสงเคราะห์*** (Institution) ว่าหมายถึงอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยและให้การดูแลแก่กลุ่มเด็ก (อย่างน้อยจำนวน 15 คน) หรือมากกว่านั้น) ซึ่งไม่อาจอยู่รวมกับครอบครัวของเขาได้ อาคารเหล่านี้อาจอยู่ในชุมชนหรือไม่ก็ได้(Alfred Kadushin 1980 : 465 อ้างถึงในไพบูลย์ นาคเจือ , 2541 : 9 -15)

Goffman (1961) กล่าวว่า สถานสงเคราะห์เป็นรูปแบบของการควบคุมคนให้มีปฏิสัมพันธ์ภายในนั้นประกอบด้วยคน 5 ประเภท คือ (Goffman, อ้างถึงใน ภูมิชาย ปล่องอ้วน , 2542)

1. สำหรับคนที่ไร้ความสามารถและไม่มีอันตราย เช่น ผู้สูงอายุ คนตาบอด
2. สำหรับคนพิเศษ เช่นโรงพยาบาลโรคจิต
3. สำหรับควบคุมที่เป็นอันตรายต่อสังคม เช่น เรือนจำ สถานกักกัน
4. สถาบันส่งเสริมอาชีพ
5. สถานฟื้นฟูสมรรถภาพ

จากนิยามที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ***สถานสงเคราะห์*** หมายถึง สถานที่ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู ป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาผู้รับบริการที่ขาดโอกาสทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี คนขอทาน และไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ และคนพิการ เพื่อให้พวกเขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตามอัตภาพ

2.1.2 การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์

การสงเคราะห์เด็กในประเทศไทยมีมาตั้งแต่สมัยโบราณโดยเริ่มทำอย่างจริงจังในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการตั้งสถานสงเคราะห์เด็กแห่งแรกขึ้นเมื่อวันที่ *1 เมษายน 2433* โดยสถานสงเคราะห์แห่งนี้รู้จักแพร่หลายในนาม *โรงเลี้ยงเด็ก* ปัจจุบัน คือ ***บ้านราชวิถี*** โดยเริ่มดำเนินงาน มีจุดมุ่งหมาย ให้เป็นสถานที่ที่เลี้ยงเด็กชายหญิงกำพร้าและยากจน บิดามารดาพิการและทุกข์ยากไม่สามารถเลี้ยงดูได้โดยรับมาตั้งแต่เกิด ให้กินอยู่หลับนอน มีพี่เลี้ยงดูแล มีพยาบาลคอยรักษายามเจ็บป่วย ส่งให้เรียนและฝึกวิชาชีพ และหางานให้ทำเมื่อสำเร็จการศึกษา ต่อมาสิ่งแวดล้อมต่างๆได้เปลี่ยนไป จำนวนของผู้เข้ารับการสงเคราะห์เพิ่มจำนวนมากขึ้น เด็กที่เข้ามาอยู่ในอุปการะไม่ใช้แต่เด็กกำพร้าแต่รวบถึงเด็กที่มีปัญหาทางด้านจิตใจ ครอบครัว และสังคม(ดำรงราชานุภาพ , สมเด็จ ฯ กรมพระยา, 2472 อ้างถึงใน เพื่องฟ้า สิงหสกุลไกร ,2537 : 1 - 5)

เด็กที่เข้าอยู่ในอุปการะของสถานสงเคราะห์ สถานแรกรับและสถานคุ้มครองสวัสดิการเด็กนับว่าเป็นการช่วยเหลือวิธีสุดท้าย ในลักษณะบริการจัดหา " *บ้านทดแทน* " ให้แก่เด็กกำพร้า

ถูกทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่ง หรือเด็กขาดผู้ปกครองชั่วระยะเวลาหนึ่ง โดยพิจารณาเด็กที่จะรับเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์ประเภทต่างๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพความต้องการ เพศ อายุของเด็กแต่ละราย ซึ่งประเภทสถานสงเคราะห์ และบริการที่จัดให้แก่เด็ก มีดังนี้

ก. **สถานสงเคราะห์** ปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน และสถานสงเคราะห์ชาย – หญิง 21 แห่ง ให้บริการแก่เด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง ให้ได้รับบริการปัจจัย 4 และพัฒนาด้านการศึกษาทั้งสายสามัญ สายอาชีพ นันทนาการ อบรมศาสนาและจริยธรรม ฝึกอาชีพ จัดหางานให้ทำเพื่อเด็กจะได้พัฒนาตนเอง มีทักษะเชิงวิชาชีพ จัดหางานให้ทำเพื่อเด็กจะได้พัฒนาตนเอง มีทักษะเชิงวิชาชีพสามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ต่อไป ในอนาคตรวมทั้งสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสเรียนในสถาบันการศึกษาภายนอก ตามความสามารถสติปัญญา และความสนใจของเด็ก เพื่อเด็กได้รู้จักการปรับตัวสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมภายนอก

ข. **สถานแรกรับ** และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์เด็กชายและเด็กหญิง 4 แห่ง และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก 2 แห่ง รับเด็กเร่ร่อน ขอทาน ประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับวัย ถูกใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เข้ารับการอุปการะเลี้ยงดูให้ปัจจัย 4 และพัฒนาการศึกษา ทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และ พัฒนาฟื้นฟูจิตใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

ค. **ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพเด็กเป็นการฝึกอาชีพ**แก่เด็กในสถานสงเคราะห์ ที่จบการศึกษาสายสามัญและไม่อาจศึกษาต่อได้ในระดับที่สูงขึ้นรวมทั้งเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่ด้อยโอกาส ได้จัดอบรมอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ อุปนิสัย ความถนัด ความสนใจ ของเด็ก (ภูมิชาย ปล่องอ้วน , 2542: 34- 35)

วัตถุประสงค์ของสถานสงเคราะห์

1. เพื่อให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนที่เดือดร้อน ช่วยตนเองไม่ได้ทุกประเภทในราชอาณาจักรและคนไทยนอกอาณาจักร
2. เพื่อดำเนินการป้องกันมิให้ประชาชนต้องกลายสภาพเป็นผู้เดือดร้อนช่วยตนเองไม่ได้
3. เพื่อดำเนินงานให้เกิดความมั่นคงทางครอบครัวและสังคม
4. เพื่อช่วยเหลือผู้มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมให้มีโอกาสปรับสภาพหรือพัฒนาตนเองให้อยู่ดี กินดี
5. เพื่อควบคุมอุดหนุนและส่งเสริมองค์การสังคมสงเคราะห์เอกชน ตลอดจนเร่งเร้าให้ประชาชนได้สงเคราะห์ซึ่งกันและกันอย่างเต็มความสามารถ
6. เพื่อศึกษา วิจัย และเผยแพร่เกี่ยวกับสภาพและปัญหาทางสังคม

คุณสมบัติเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์

1. ไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
2. พิการทางร่างกายหรือจิตใจ
3. ได้รับการเลี้ยงดูไม่สมควรหรือตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม
4. ครอบครัวยากจน หรือครอบครัวไม่อาจเลี้ยงดูได้
5. มีปัญหาความประพฤติและผู้ที่ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย ยากจนขาดการศึกษาและการฝึกอาชีพ (กรมประชาสงเคราะห์ ,2522 ,อ้างถึงในเพื่องฟ้า สิงหสกุลไกร ,2537 : 44)

2.1.3 **ประเภทของสถานสงเคราะห์เด็กในประเทศไทย**

ปัจจุบันสถานสงเคราะห์หลายประเภทให้บริการสำหรับเด็กในลักษณะต่างๆกัน โดยทั่วไปแล้วสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์แบ่งได้หลายประเภท ดังนี้คือ

- **สถานสงเคราะห์สำหรับเด็กปกติ** ให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็กชาย – หญิง ระหว่างอายุ 6 –18 ปี ซึ่งพึงได้รับการสงเคราะห์หรือประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 พ.ศ . 2515 ออกตามในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294
- **สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนสำหรับเด็กปกติ** รับอุปการะเด็กชาย – หญิง อายุแต่แรกเกิด – 5 ปี ซึ่งมีคุณสมบัติได้รับการสงเคราะห์ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294
- **สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทางสมองและปัญญา** ให้มีการอุปการะเลี้ยงดูเด็กชาย-หญิง ที่พิการทางสมองและปัญญา ซึ่งมีอายุตั้งแต่แรกเกิด – 5ปี
- **สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ** ให้การอุปการะเลี้ยงดูและฟื้นฟูสภาพความพิการทางร่างกาย รวมทั้งการจัดหาผู้อุปการะให้แก่ เด็กชาย – หญิง อายุระหว่าง 6-18 ปี ที่มีคุณสมบัติพึงได้รับการสงเคราะห์ ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ซึ่งมีความพิการทางร่างกาย
- **สถานสงเคราะห์เด็กและพิการทางสมองและปัญญา** ให้การอุปการะเลี้ยงดูแก่เด็กชาย – หญิง อายุระหว่าง 6 –18 ปีที่มีคุณสมบัติพึงได้รับการสงเคราะห์ ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ซึ่งมีความพิการทางสมองและร่างกาย
- **สถานแรกรับเด็ก** เป็นสถานที่ที่รับเด็กไว้ชั่วคราว เพื่อวิเคราะห์และพิจารณาวิธีการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก โดยรับอุปการะเด็กชาย –หญิง ซึ่งมีอายุระหว่าง 6 –18 ปี ที่มีคุณสมบัติพึงได้รับการสงเคราะห์ หรือประพฤติตนไม่สมควรแก่วัยตามกฎกระทรวง ฉบับที่ พ.ศ. 2515 ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่294
- **สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก** เป็นสถานที่ให้การศึกษาอบรมฝึกอาชีพ และแก้ไขความประพฤติแก่เด็ก ซึ่งมีปัญหาทางด้านความประพฤติและมีอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์

(มหาดไทย ,2526 อ้างถึงในน้ำค้าง คันธรักษ์ ,2533 : 20)

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

2.1.4 **รูปแบบสถานสงเคราะห์เด็กในประเทศไทย แบ่งได้ 2 รูป คือ**

1. **แบบจัดที่อยู่บ้านพักเป็นหลังๆ** (Cottage System) เป็นครอบครัว แล้วจัดให้เด็กอยู่ในบ้านพักแต่ละหลังในจำนวนที่พอเหมาะ กับขนาดของบ้านพัก จำนวนไม่เกิน 25 คน โดยมีการ แบ่งแยกเพศ โดยเด็กที่จัดให้อยู่ในบ้านพักจะมีอายุแตกต่างกัน และเด็กที่เป็นพี่น้องจะจัดให้อยู่ในที่เดียวกัน ในบ้านแต่ละหลังจะมีแม่บ้านหรือพ่อบ้าน ซึ่งจะพักอาศัยประจำครอบครัว เด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่และฝึกหัดให้รู้จักช่วยเหลืองานบ้านตามสมควรแก่วัย เหมือนเป็นครอบครัวซึ่งทำให้เด็กได้เรียนรู้ชีวิตครอบครัว และได้รับความอบอุ่นอย่างทั่วถึง โดยสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษาที่มีลักษณะนี้คือ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี สถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิบ้านมหาราช สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ

2. **แบบรวมกันเป็นห้องโถงหรือเรือนนอนใหญ่** (Dormitory System) การจัดให้เด็กอยู่รวมกันมากๆ ในอาคารเดียวกัน แต่มีจำนวนไม่เกิน 100 คน มีผู้ทำหน้าที่แม่บ้านและพ่อบ้านผลัดเวรดูแลเด็กวันละ 24 ชั่วโมง วิธีเป็นการประหยัดงบประมาณของราชการ แต่จำเป็นต้องเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้พอเพียงและเหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละอาคาร เพื่อจะสามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง สถานสงเคราะห์เด็กที่ทำการศึกษาซึ่งมีลักษณะแบบนี้คือ สถานแรกรับเด็กชายบ้านปากเกร็ด สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร (ปกรณ์ อังศุสิงค์,2498 : 31 อ้างถึงใน **เฟื่องฟ้า สิงหสกุลไกร** , 2537 : 26)

2.1.5 **การจัดอาคารในสถานสงเคราะห์**

1. **บริเวณทั่วไปในสถานสงเคราะห์** แต่ละแห่งส่วนใหญ่จะมีบริเวณหรือเนื้อที่สำหรับให้เด็กได้พักผ่อน หรือออกกำลังกาย เช่นสนามเด็กเล่น ตัวอาคารที่เด็กอยู่อยู่ใกล้เคียงกันเป็นกลุ่มมีที่ทำการอยู่ด้านหน้า บ้านพักของเจ้าหน้าที่จะกระจายอยู่โดยรอบจัดทำรั้วให้แลดูแข็งแรงและโปร่งตา จัดให้มีสถานที่สำหรับให้ผู้ปกครองหรือบุคคลภายนอกที่มาเยี่ยมเด็กไว้

2. **ตัวอาคารที่อยู่อาศัย**

1.1 ห้องนอน สำหรับสถานสงเคราะห์ที่จัดอยู่แบบบ้านพักเป็นหลัง กรณีที่ยังต้องนอนห้องใหญ่ๆ ควรจัดระเบียบเกี่ยวกับเตียงนอน มีหิ้งหรือตู้เสื้อผ้า

1.2 ห้องรับประทานอาหาร จัดให้มีห้องอาคารหรือโรงอาหารสำหรับรับประทานอาหารรวมกัน โดยแบ่งหน้าที่ให้เด็กรับผิดชอบในการทำ

1.3 ห้องนั่งเล่น ในบ้านพักหรือห้องนอน มีห้องสำหรับนั่งเล่น เพื่อเป็นที่พักผ่อนของเด็กในยามที่กลับจากโรงเรียน หรือทำงานอดิเรก เช่นร้องเพลง หรืออ่านหนังสือ ทำการบ้าน

1.4 ห้องพยาบาลหรือสถานพยาบาล จัดให้มีตู้ยาและอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล (เฟื่องฟ้า สิงหสกุลไกร ,2537 : 38)

51565

จากการศึกษาถึงการให้บริการของสถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนโดยทั่วไปมีการจัดบริการให้แก่เด็กในด้านต่างๆ ซึ่งพอจะกล่าวรวมได้ดังนี้คือ

2.1.6 **บริการที่จัดขึ้นภายในสถานสงเคราะห์**

1. **<u>บริการด้านการเลี้ยงดูเด็ก</u>**

1.1 จัดที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และเครื่องใช้ที่จำเป็นแก่เด็ก โดยให้มีพ่อบ้านประจำอาคารพักเด็ก 1 คน ต่อเด็ก 50 คน ทำหน้าที่ดูแลให้ความรัก ความอบอุ่น และให้คำแนะนำปรึกษาแก่เด็กเสมือนเป็นบิดาที่จริงของเด็ก

1.2 จัดให้มีพี่เลี้ยงเด็กทำหน้าที่ช่วยพ่อบ้าน ดูแลความเป็นอยู่ของเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 8 ปี

1.3 จัดอาหารสำหรับเด็กวันละ 3 เวลา ส่วนเด็กที่ออกไปเรียนภายนอกสถานสงเคราะห์จะได้รับเงินค่าอาหารกลางวันและค่าพาหนะอีกส่วนหนึ่ง

<u>2. บริการด้านการรักษาพยาบาลและอนามัย</u> จัดให้มีเจ้าหน้าที่พยาบาลภายในสถานสงเคราะห์ เพื่อให้บริการแก่เด็กเจ็บป่วย โดยจัดบริการให้ดังนี้

2.1 จัดให้มีการตรวจสุขภาพแก่เด็กเป็นประจำทุกเดือน

2.2 จัดให้เด็กได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันโรค เช่น ฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด โรคคอตีบ และบริการทันตอนามัยเป็นประจำ

<u>3. บริการด้านการศึกษาสายสามัญและด้านการฝึกวิชาชีพ</u>

การศึกษาสายสามัญ

3.1 จัดให้มีชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กรับใหม่ เพื่อทดสอบพื้นความรู้เดิม ตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็กที่เรียนช้า ซึ่งมีความรู้ยังไม่ถึงระดับ

3.2 จัดให้มีการศึกษาสามัญภาคบังคับ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่ชั้น ป.1 – ป.6 ภายในสถานสงเคราะห์

3.3 พิจารณาจัดส่งเด็กที่จบชั้น ป.6 ซึ่งมีความประพฤติและเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเข้าเรียนต่อในชั้นสูงขึ้น ตามโรงเรียนต่างภายนอกสถานสงเคราะห์

การฝึกอาชีพ สำหรับเด็กที่ไม่สามารถเรียนสายสามัญสูงกว่าระดับประถมศึกษาได้ และเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเข้าเรียนต่อในชั้นสูงขึ้น ตามโรงเรียนต่างๆภายในสถานสงเคราะห์ ดังนี้

3.4 สถานสงเคราะห์เด็กชาย จัดฝึกวิชาชีพสมทบด้วย ตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไม้ครุภัณฑ์ ช่างเชื่อมโลหะ เกษตรกรรม ฯลฯ สถานสงเคราะห์เด็กหญิง จัดฝึกวิชาชีพ ตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย ประดิษฐ์ดอกไม้

3.5 จัดให้เด็กที่เรียนสายสามัญเข้ารับการฝึกวิชาชีพสมทบด้วย เพื่อให้มีพื้นฐานความรู้ในสายวิชาชีพ

3.6 ในระหว่างฝึกวิชาชีพ ผลกำไรจากการจำหน่ายผลิตผลจะแบ่งให้แก่เด็กซึ่งเป็นผู้ผลิต 70 %

4. **บริการด้านการสังคมสงเคราะห์** จัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์รับผิดชอบในการให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์แก่เด็ก ดังนี้คือ

4.1 ในกรณีที่เด็กมีปัญหาความประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์จะดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ร่วมกับพ่อบ้านแม่บ้าน ครู และผู้เกี่ยวข้อง

4.2 เด็กเมื่อถูกส่งเข้ามา จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ และมีการบันทึก พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ด้านการศึกษา และความประพฤติ ตลอดระยะเวลาที่เติบโตอยู่ในสถานสงเคราะห์

4.3 ได้รับการบริการจัดทำหลักฐานที่เกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น บัตรประจำตัวประชาชน การขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน เป็นต้น

4.4 ในกรณีที่เด็กมีปัญหามาก ซึ่งนักสังคมสงเคราะห์จำต้องอาศัยนักจิตวิทยา หรือจิตแพทย์ช่วย เด็กจะถูกส่งเพื่อรับบริการทางจิตเวชจากโรงพยาบาลหรือคลินิคสุขวิทยาจิต

4.5 มีการจัดประชุม (Case Conference) ระหว่างผู้ปกครอง นักสังคมสงเคราะห์ พ่อบ้านแม่บ้าน ครูและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการให้การสงเคราะห์ตลอดจนการปรับตัวของเด็กขณะรับการสงเคราะห์

5.บริการด้านการนันทนาการ

5.1 จัดให้มีการฝึกกายบริหารเป็นประจำทุกเช้า

5.2 จัดให้มีการเล่นกีฬาประเภทต่างๆ ทั้งในร่มและกลางแจ้ง

5.3 จัดให้มีกิจกรรมกลุ่ม เช่น ค่ายพักแรม กิจกรรม ลูกเสือ กิจกรรมเนตรนารี ยุวกาชาด การบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์

5.4 จัดนำเด็กไปทัศนศึกษานอกสถานที่

5.5 ฝึกดนตรีไทย-สากล ตลอดจนการขับร้องและการแสดงละคร

5.6 จัดให้มีงานรื่นเริงในเทศกาลต่างๆอย่างน้อย ปีละ 3 ครั้ง

5.7 จัดวิทยุและโทรทัศน์ประจำอาคารพักเด็กทุกหลัง.

6. บริการด้านการอบรมศีลธรรมจรรยา

6.1 จัดให้ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กหญิงหรือสถานแรกรับผู้ช่วยผู้ปกครอง นักสังคมสงเคราะห์ และพ่อบ้านแม่บ้าน อบรมหน้าที่พลเมืองดี ศีลธรรมจรรยา มารยาท ความประพฤติดีและระเบียบวินัยที่ดีงามแก่เด็ก อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

6.2 จัดให้พ่อบ้านและแม่บ้าน อบรมเด็กก่อนเข้านอนและสวดมนต์ เป็นประจำทุกคืน

7. บริการจัดหางาน

เด็กในสถานสงเคราะห์ที่สำเร็จการศึกษาสายสามัญและสำเร็จการฝึกวิชาชีพแล้ว ทางสถานสงเคราะห์จะติดต่อหางานให้ตามความถนัดและความสมัครใจของเด็ก

8. บริการด้านติดตามผลการให้การสงเคราะห์

เมื่อเด็กพ้นการอุปการะของสถานสงเคราะห์แล้วทางสถานสงเคราะห์จะติดตามผลการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็ก เพื่อให้ทราบความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และฐานะทางครอบครัว (เฟื่องฟ้า สิงหสกุลไกร , 2537 : 38 – 42)

สรุป จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานสงเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า สถานสงเคราะห์เป็นสถานที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาผู้รับบริการที่ขาดโอกาสทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี คนขอทาน และไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ และคนพิการ เพื่อให้พวกเขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตามอัตภาพ สำหรับรูปแบบของสถานสงเคราะห์ที่มีอยู่ในประเทศไทย สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ ได้แก่ แบบที่จัดให้อยู่เป็นหลัง ๆ อยู่เป็นลักษณะครอบครัวหลังละ ไม่เกิน 25 คน การจัดแบบนี้ทำให้แม่บ้านดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง มากกว่าแบบที่ 2 เนื่องจากลักษณะการอยู่อาศัยคล้ายกับบ้าน ได้แก่สถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี และแบบอยู่รวมกันเป็นห้องโถงหรือโรงนอนใหญ่ โดยจัดให้อยู่รวมกันหลังละไม่เกิน 100 คน สำหรับการจัดรูปแบบที่ 2 นี้ พบว่า เด็กและเยาวชนที่พักอาศัยมีจำนวนมาก ทำให้เด็กอยู่อย่างแออัดความเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัย ได้แก่ สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ พร้อมทั้งให้บริการทั้งทางด้านปัจจัย 4 ในด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอาชีพ ด้านการนันทนาการและจัดหางาน พร้อมกับติดตามผลเมื่อเด็กพ้นจากการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ ซึ่งทำให้เด็กมีความรู้เกิดการเรียนรู้เกิดการพัฒนา และเกิดการปรับตัวใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น

2.2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม

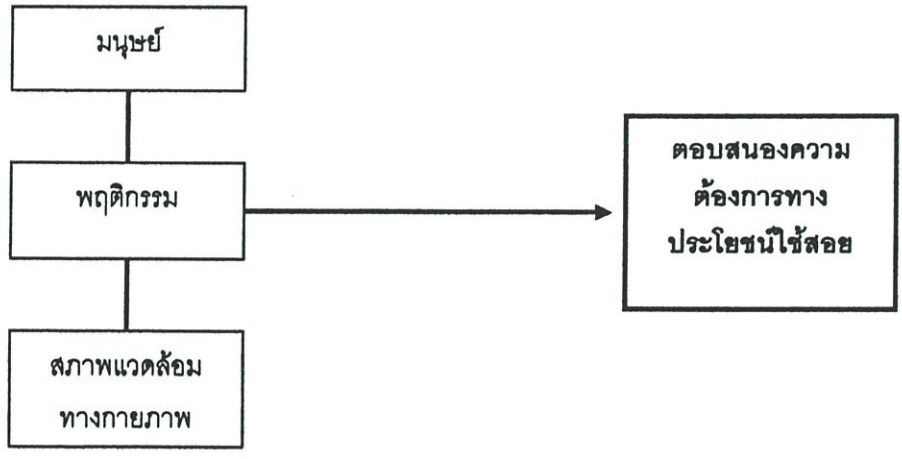
ในหัวข้อนี้ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับผู้ใช้ภายในอาคาร เพื่อให้ทราบถึงระบบของความสัมพันธ์ดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรในการวิจัย และการสังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นในการใช้งานภายในอาคาร เพื่อนำไปสู่การออกแบบสภาพแวดล้อมที่มีผลในการช่วยปรับสภาพ ฟื้นฟู ส่งเสริมสภาพจิตใจของเด็กให้ดีขึ้นและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้

2.2.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

วิมลสิทธ์ หรยางกรู (2541) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง (Physical Environment) สิ่งต่างๆ ทั้งปวงทางกายภาพไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ปรากฏตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สิ่งของ เครื่องเรือน อาคาร ชุมชน เป็นต้น และระบบสภาพแวดล้อมเป็นระบบเปิด มีความต่อเนื่องไม่สิ้นสุดไม่มีขอบเขตและกาลเวลา

องค์ประกอบของการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ

1. มนุษย์ มี ส่วนประกอบเป็น สรีระวิทยา บุคลิกภาพ สังคมและวัฒนธรรม
2. พฤติกรรม มีส่วนประกอบเป็น การรับรู้ พฤติกรรมในสภาพแวดล้อม
3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีส่วนประกอบเป็นลักษณะต่างๆ ของตัวสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตำแหน่งโอกาสที่จะเป็นสิ่งเร้าในทางส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรม



ภาพที่ 2.1 แสดงระบบในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

โดยที่มนุษย์ แต่ละคนจะปรับตัวหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมานั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงและสิ่งเร้า ภายในร่างกายมนุษย์ ซึ่งพฤติกรรมอีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสังคม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์มีผลต่อสภาพแวดล้อม

ทางกายภาพในกระบวนการทางจิตแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ มนุษย์ปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และ มนุษย์ปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์เองในบริบทของสภาพแวดล้อม ในกรณีที่มีการอยู่ร่วมกันมาก ย่อมมีปัญหาในการอยู่ร่วมกันเสมอ ดังนั้นกลไกสำคัญของการควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันได้แก่ การมีอาณาเขตครอบครอง (Territoriality) พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล (Personal Space Behavior) และภาวะความเป็นส่วนตัว (Privacy)

2.2.1.1 **การมีอาณาเขตครอบครอง**

ความหมายของคำว่า **"อาณาเขตครอบครอง"** มีความหมาย คือสิ่งของต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นเป็นเจ้าของพื้นที่ที่บุคคลนั้นครอบครอง และผลกระทบส่วนบุคคล ด้วย การมีอาณาเขตครอบครองของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับ บทบาททางสังคมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งมนุษย์มีความแตกต่างกันออกไปของแต่ละอาณาเขตบริเวณที่อยู่รอบๆ ในการศึกษาพบว่ามีกลไกที่เป็นหลักในการยึดครองอาณาเขต

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2541) ได้วิเคราะห์ขอบเขตของอาณาเขตครอบครองของมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากความชัดเจนของขอบเขตอาณาเขตครอบครองที่เป็นไปตามความใกล้ชิดและความถี่ของการใช้ดังนี้

- อาณาเขตที่เว้นว่างส่วนบุคคล คือ อาณาเขตรวมตัวบุคคล ซึ่งนับว่าเป็นอาณาเขตที่บุคคลรู้สึกอ่อนไหวเป็นพิเศษ มีอยู่รอบตัวเราเสมอ และมักรวมถึงบริเวณใกล้ชิดตัวเรา
- อาณาเขตส่วนบุคคล อาณาเขตกึ่งส่วนบุคคล และอาณาเขตอื่น ๆ ที่เราใช้เป็นประจำและความเป็นส่วนที่ต่อเนื่องจากที่เว้นว่างส่วนบุคคล เป็นอาณาเขตที่เรามีความคุ้นเคยเป็นพิเศษ เช่น ที่ทำงาน บ้าน ร้านค้า เป็นต้น
- อาณาเขตสาธารณะทั่วไปและอาณาเขตส่วนบุคคลอื่น ๆ ที่เราไม่ได้ใช้เป็นประจำและไม่มีความคุ้นเคยมากนัก เช่น บ้านเพื่อน เขตของเมืองที่บุคคลไม่ได้ไปบ่อยนัก

ซึ่งอาณาเขตที่ วิมลสิทธิ์ ได้กำหนดไว้นี้จะเห็นได้ว่าอาณาเขตที่ว่างเว้นส่วนบุคคลเป็นอาณาเขตที่มีความชัดเจนมากที่สุด และมีความสำคัญต่อบุคคลมากที่สุด จึงมีบทบาทโดยตรงต่อการใช้สภาพแวดล้อมกายภาพ

สรุป จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า อาณาเขตที่เว้นว่างส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเรา ซึ่งการมีอาณาเขตครอบครองของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับ บทบาททางสังคมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมนุษย์มีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละอาณาเขตบริเวณที่อยู่ ซึ่งจากการทบทวน

วรรณกรรมดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพและใช้เป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย

2.2.1.2 **ภาวะความเป็นส่วนตัว**

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2541) กล่าวว่า ภาวะความเป็นส่วนตัว (Privacy) เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม โดยการควบคุมขอบเขตระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสมและสามารถปรับให้เกิดภาวะความเป็นส่วนตัวตามที่ต้องการตามสภาพต่างๆได้ การอยู่ร่วมกันจะชี้ให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ส่วนบุคคล หรือการแสดงความเป็นเจ้าของในด้านความเป็นส่วนตัวของบุคคลที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อม

ความต้องการความเป็นส่วนตัว เป็นความต้องการของมนุษย์ มีความหมายโดยทั่วไปว่าเป็นการอยู่อย่างสันโดษ ปิดกั้น ไม่ยอมรับ และไม่ต้องการมีการกระทำต่อกันกับบุคคลอื่น โดยการเปิดมากหรือปิดมากน้อยตามต้องการซึ่งการควบคุมนั้นมีทั้งการรับเข้าและส่งออกของการกระทำร่วมกันและการติดต่อสื่อสาร

แนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมให้เกิดภาวะความเป็นส่วนตัว ประกอบด้วยหลักสำคัญคือ การจัดสภาพแวดล้อมกายภาพที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับการเปิด - ปิดตัวเองจากการเข้าถึงของบุคคลอื่นได้ตามต้องการ เช่น การลดความหนาแน่นของพื้นที่ใช้สอย การลดขนาดพื้นที่ใช้สอยร่วมโดยแยกออกเป็นส่วนใช้สอยย่อยๆ การหลีกเลี่ยงการจัดพื้นที่โล่งๆที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของ และการแยกระหว่างอาณาบริเวณส่วนตัวกับอาณาเขตสาธารณะให้ชัดเจน

การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการทางพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารที่มีลักษณะต่างกัน จะทำให้ผู้ใช้อาคารเกิดความพอใจต่อการใช้สอยสภาพแวดล้อมกายภาพ และเป็นการเสริมแรงให้มีการใช้อาคารให้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมให้น่าอยู่อาศัย

2.2.1.3 **พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล**

พื้นที่เว้นว่างส่วนบุคคล คือ อาณาเขตครอบครองที่อยู่รอบตัวมนุษย์ โดยเป็นเขตกันชนร่างกายที่จำเป็นต่อมนุษย์ในการดำรงชีวิต เป็นอาณาเขตที่เล็กที่สุดและชัดเจนที่สุด เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัว ซึ่งพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคลจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยพิจารณาได้จาก ขอบเขตจำกัดของสภาพแวดล้อม ลักษณะการจัดสภาพแวดล้อม ระยะห่างในการจัดสภาพแวดล้อม และรูปร่างของสภาพแวดล้อม
(วิมลสิทธ์ หรยางกรู ,2541: 256)

สรุปจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม

1.พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมพบว่าสภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในการแสดงออก และมนุษย์มีความสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยกันและกระทำต่อกันโดยเป็นกลไกควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการอยู่รวมกัน ได้แก่ การมีอาณาเขตครอบครอง (Territorial) พื้นที่เว้นว่างส่วนบุคคล (Personal Space) และ ความเป็นส่วนตัว (Privacy) ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีทัศนคติแตกต่างกันออกไปตามแต่ละบุคคล ซึ่งถ้ามีการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพที่ดีสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ แล้วสภาพแวดล้อมนั้นก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้ใช้ภายในสภาพแวดล้อมทางกายภาพได้

2.3 การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวข้องกับการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ POE (Post – Occupancy – Evaluation)

การประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ หรือ POE (Post – Occupancy – Evaluation) เป็นการตรวจสอบถึงผลกระทบในการออกแบบอาคารสำหรับผู้ใช้งานภายหลังจากที่ได้ก่อสร้างและเข้าใช้อาคารมาระยะหนึ่ง *โดยมุ่งความสนใจที่ผู้ใช้อาคาร ความต้องการของผู้ใช้และผลสรุปของการใช้ประโยชน์จากอาคาร* คุณลักษณะส่วนหนึ่งของ POE คือการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ โดยมุ่งสนใจอาคารเพียงประเภทเดียว ผู้ประเมินจะมุ่งอธิบายถึงรายละเอียด และมักเป็นการดำเนินการกับสิ่งที่เป็นอยู่จริง ข้อสรุปที่ได้จะเป็นกรอบของเกณฑ์ที่ถูกต้องสำหรับสร้างสรรค์อาคารที่ดีขึ้นในอนาคต POE เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการที่เกี่ยวกับอาคาร ซึ่งเป็นลำดับต่อเนื่องจากการวางแผน ทำโครงร่าง การออกแบบ และการเข้าใช้พื้นที่ เนื่องจากผู้ใช้เป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของอาคาร คือการจัดการเชิงพื้นที่ของกิจกรรมทางสังคม การออกแบบอาคารต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวของผู้ใช้อาคาร จุดประสงค์ของอาคาร การคาดหวังจากการใช้อาคาร กิจกรรมในอาคาร และโครงสร้างขององค์กร พื้นฐานความน่าจะเป็นในการพิจารณาเพื่อการออกแบบคือความต้องการของผู้ใช้

เป้าหมายและประโยชน์ของ POE เพื่อนำผลสะท้อนของการประเมินอาคารไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในอาคาร ขจัดปัญหาระหว่างขั้นตอนการค้นคว้าอย่างละเอียด

POE จะสามารถบรรลุจุดเป้าหมาย ควรประกอบด้วย 3 ประเด็นคือ เป็นการรวบรวมสิ่งที่เป็นมุมมองของผู้ใช้งานที่ไม่ได้เป็นเจ้าของอาคาร ด้วยการสัมภาษณ์ และให้ตอบแบบสำรวจเกี่ยวกับทัศนคติ และระดับของความพึงพอใจที่มีต่ออาคาร โดยผู้ใช้อาคารจะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับองค์กรที่อาจรวมถึงการออกแบบอาคารใหม่ การปรับอาคารหลังจากความจำเป็นในการใช้พื้นที่ขององค์กรเปลี่ยนแปลงไป การวางแผนและการจัดการพื้นที่

ผลสรุปของการประเมินและผลสะท้อนที่ได้ จะใช้ในการประเมินอาคารที่ล้มเหลวทางการใช้งาน ซึ่งการประเมินผลนี้มีผลสรุปในการพัฒนาการออกแบบอาคาร โดยมีองค์ประกอบในการพิจารณา คือ องค์ประกอบทางด้านเทคนิค ด้านการใช้สอย และด้านพฤติกรรม

2.3.1 **ขั้นตอนการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นทีจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบการจัดการอาคาร 3 ประการ คือ**

1. **องค์ประกอบทางด้านเทคนิค** (Techinical Elements) จะเกี่ยวข้องกับการดำรงอยู่ เช่น เกณฑ์ด้านสุขภาพ การป้องกันไฟ และความมั่นคงในการครอบครองอาคาร รวมถึงกรณีพื้นฐาน 2 – 3 ประการ เช่น การป้องกันไฟไหม้ ความปลอดภัยในโครงสร้างอาคาร และสุขาภิบาล รวมถึงองค์ประกอบอื่นๆ เช่น แสงสว่าง การป้องกันเสียงสะท้อน ความทนทาน

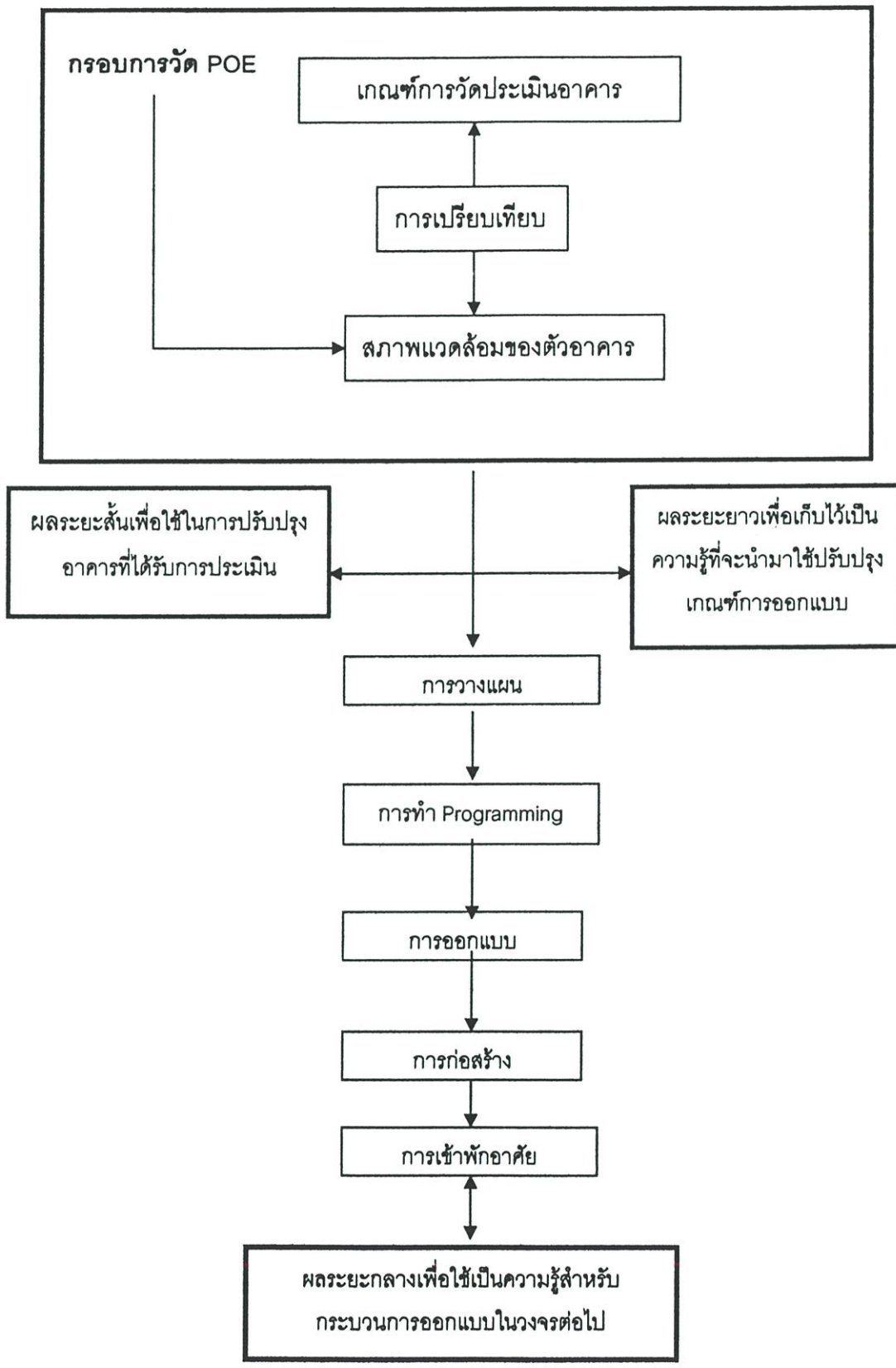
2. **องค์ประกอบด้านการใช้สอย** (Functional Elements) จะเกี่ยวข้องกันกับความพอดีระหว่างตัวอาคารและกิจกรรมของผู้ใช้อาคาร คือ ความสามารถของผู้ใช้ในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ทางองค์ประกอบด้านการใช้สอยของ และวิธีในการจัดองค์ประกอบภายในอาคาร

3. **องค์ประกอบด้านพฤติกรรม** (Behavioral Elements) เกี่ยวข้องกันกับการรับรู้และความจำเป็นทางด้านจิตวิทยาของผู้ใช้อาคาร ซึ่งเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้อาคารและคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น ความเป็นส่วนตัว ความมั่นคง การสื่อความหมายของอาคาร การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันทางสังคม การรับรู้เกี่ยวกับการแออัด และอาณาเขตครอบครองทั้งส่วนสาธารณะและส่วนบุคคล การประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ สามารถแบ่งหัวข้อการประเมินผลได้ตามองค์ประกอบในการจัดการอาคาร ดังภาพที่ 2.2



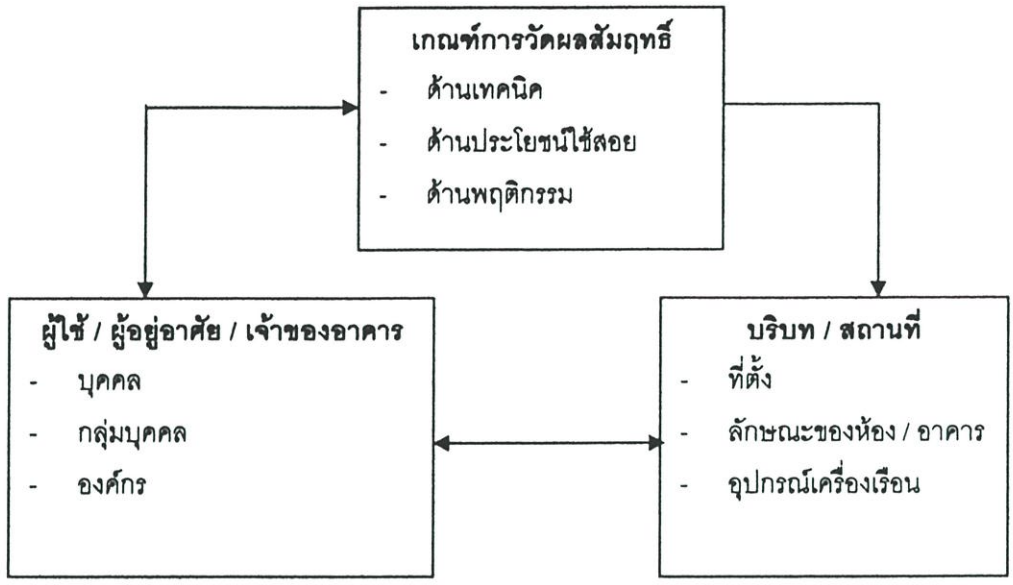
ภาพที่ 2.2 แสดงองค์ประกอบในการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) ตาม แนวความคิดของ Wolfgang ,et.al. 1988 : 17 –18 (Wolfgang , อ้างถึงใน นุชนภางค์ พรมอุทัย ,2545:28)

สำหรับเทคนิควิธีการในการวัด (Measurement Technology) มีหลายวิธีการวัดเบื้องต้นที่ใช้ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลในการประเมินคุณค่าอาคาร (POE) นั้นใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตการณ์ บันทึกพฤติกรรมมนุษย์ การวัดแสง การวัดระดับเสียง บันทึก วีดีโอ และกล้องอื่นๆ การทำผังพฤติกรรม หลังจากได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมตามวิธีการข้างต้น แล้วต่อไปเป็นขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การวัดความสัมฤทธิ์ผลในขั้นตอนต่อไป *ดูภาพที่2.3*



ภาพที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการออกแบบกับ POE

ที่มา : เอกสารประกอบการเรียนวิชา ระเบียบวิธีวิจัย (นภดล สหชัยเสรี ,2544)



ภาพที่ 2.4 แสดงปัจจัยในการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่

ที่มา : เอกสารประกอบการเรียนวิชา ระเบียบวิธีวิจัย (นภดล สหชัยเสรี ,2544)

ดังนั้น POE จึงมีเป้าหมายพื้นฐานที่สำคัญ คือ ศึกษาสิ่งที่มีอยู่จริงอย่างเจาะลึก ศึกษากลุ่มผู้ใช้อาคาร ศึกษาความเป็นมา และโครงสร้างอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เรียกว่า ความรู้สึกที่มีต่อสภาพแวดล้อมและจะต้องสามารถนำไป Generalize (การประมวลผล) ได้อย่างถูกต้องเท่าที่จะเป็นไปได้ ผลของงานวิจัยที่นำเสนอต้องไม่คลุมเครือจนเกินไป ควรมีความชัดเจนให้มากที่สุด และสามารถอธิบายทางเลือกอื่นได้อย่างมีเหตุมีผล เรียกว่า "ความถูกต้องแม่นยำ"

2.3.2 **วิธีประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่**(POE) แบ่งเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1) **การเข้าถึงและการเก็บข้อมูลเบื้องต้น** (การสำรวจพื้นที่) การทำ POE จะเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ประเมินผลกับองค์กร ผู้ประเมินจะเป็นผู้กำหนดวิธีการ กำหนดระยะเวลาในการทำวิจัย ศึกษาบริบทและประเมินประวัติความเป็นมา ซึ่งการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากการประเมินได้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริบททั่วๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

องค์ประกอบที่เป็นสำคัญในการเข้าถึงในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น คือ ศึกษาสภาพแวดล้อมของผู้ใช้อาคาร ลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคมของโครงการ เช่น คุณภาพของการออกแบบ สภาพแวดล้อมโดยรวม องค์ประกอบของสภาพอาคารที่เป็นอยู่ เป้าหมายขององค์กร ความจำเป็นและรูปแบบในการติดต่อสื่อสารกันภายในอาคาร ศึกษาผู้ใช้อาคารเพื่อใช้อธิบายถึงความต้องการการรับรู้และกิจกรรมที่เกิดขึ้น ศึกษาความสัมพันธ์กันและกับสภาพแวดล้อมทาง

กายภาพ ศึกษาการจัดการพื้นที่สำหรับกิจกรรม ซึ่งข้อมูลที่ได้จะชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในใช้และการเปลี่ยนแปลงภายในพื้นที่

2) **การออกแบบงานวิจัย** วิธีการ POE คือ การตอบสนองเป้าหมายของการวิจัย การพัฒนาวิธีการออกแบบงานวิจัยมีวิธีพื้นฐานคือ การสัมภาษณ์ การจดบันทึก การสังเกต การถ่ายภาพ แจกแบบสอบถาม การทดสอบตรวจสอบ ข้อมูลอ้างอิง และข้อมูลทางสถิติของจำนวนประชากร การทดสอบเบื้องต้น (Pre-testing) ผู้ประเมินควรทำแบบสอบถามและเครื่องมืออื่นๆ ให้สมบูรณ์ หลังการทดลองใช้เครื่องมือคือ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลที่ประโยชน์

3) **การเก็บข้อมูล** เป็นวิธีการที่ผู้ประเมินต้องไปอยู่ที่อาคารที่จะทำการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูล เช่น การสำรวจอาคาร แจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ที่มีการเตรียมข้อคำถามไว้ หรือสังเกตการณ์อย่างเป็นแบบแผน ที่จะทำให้ค้นพบรูปแบบพฤติกรรมของผู้ใช้งาน

4) **การวิเคราะห์ข้อมูล** การวิเคราะห์ข้อมูลมีหลักสำคัญสองสามประการที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ควรวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลที่ง่ายก่อนไปสู่ข้อมูลที่ซับซ้อน หากเป็นข้อมูลที่มีตัวแปรเชิงปริมาณที่หลากหลาย ควรพิจารณาวิเคราะห์ตัวแปรเดี่ยวก่อนที่จะไปวิเคราะห์ตัวแปรที่ซับซ้อน และการวิเคราะห์ควรจะช่วยให้ผู้ประเมินเข้าใจถึงโครงสร้างของข้อมูล

5) **การนำเสนอข้อมูล** ผู้ประเมินควรนำเสนอข้อมูลในหลายๆ ทาง หัวข้อของเรื่องที่แตกต่างกัน ควรมีการนำเสนอที่แตกต่างกันด้วย (กิติยา เสริมบุญยสุข ,2545 : 38 – 41)

สรุป วิธีการประเมินหลังการเข้าใช้พื้นที่ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคาร และความต้องการความคาดหวังของผู้ใช้ที่มีต่ออาคารประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ 1. องค์ประกอบทางด้านเทคนิค คือลักษณะทางกายภาพภายในอาคาร 2. องค์ประกอบด้านการใช้สอย คือรูปแบบอาคาร โครงสร้างอาคารที่รองรับกับเทคโนโลยีทางการแพทย์และวิธีการจัดองค์กรภายในอาคาร 3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ พฤติกรรมและกิจกรรมในการใช้พื้นที่ภายในอาคาร

สำหรับการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาสภาพแวดล้อมของอาคารที่มีผลต่อการใช้งานของผู้ใช้อาคารโดยประเมิน ด้านคุณภาพของการออกแบบทั้งหมด ลักษณะของสภาพแวดล้อมโดยรวม องค์ประกอบกรอบของอาคารตามสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการศึกษาพฤติกรรมและกิจกรรมผู้ใช้อาคาร เพื่อใช้ในการประเมินความต้องการให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการประเมินหลังการเข้าใช้พื้นที่ มีวิธีการดังนี้ 1. ต้องศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับอาคารที่ทำการศึกษา 2. ออกแบบงานวิจัย 3. เก็บข้อมูลจากการกลุ่มตัวอย่าง 4. วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล 5. นำผลที่ได้จะเป็นข้อเสนอแนะในการจัดผังพื้นและสภาพแวดล้อมภายในที่เกิดจากความต้องการความพึงพอใจของผู้ใช้

2.4 ศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาถึงลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในโดยเป็นเป็น 2 หัวข้อหลักได้แก่ 1. การจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ 2. การออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน

2.4.1 การจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ (การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น)

การจัดการเชิงพื้นที่ผู้ใช้เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของอาคาร คือ เป็นการจัดการเชิงพื้นที่ของกิจกรรมทางสังคม ในการออกแบบอาคารต้องการข้อมูลเกี่ยวกับ

1) ผู้ใช้อาคาร
2) จุดประสงค์อาคาร
3) ความคาดหวังที่จะได้จากอาคาร
4) กิจกรรมและโครงสร้างขององค์กร

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น เป็นการค้นหาความเหมือนและความแตกต่างที่บ่งบอกถึงหน้าที่ใช้สอย หรือกิจกรรมภายในอาคารแบบหนึ่งกับอีกแบบหนึ่งซึ่งในผังพื้นแต่ละสถานที่ที่แตกต่างกันแต่มีประโยชน์ใช้สอยเดียวกัน การเปรียบเทียบผังพื้นก็เพื่อนำมาใช้อธิบายถึงความต้องการพื้นที่ที่แตกต่างกันได้ ประกอบด้วย ขนาด และความสัมพันธ์ของพื้นที่ ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกลุ่มของพื้นที่ และพื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน (ธนพร วรฉัตร , 2543 : 28-29)

แต่ละผังพื้นที่ใช้ทำการเปรียบเทียบ จะทำการบันทึกว่า ใครเป็นผู้ใช้ , ใช้เมื่อไร , และใช้ทำกิจกรรมอะไรโดยสันนิษฐานว่าแต่ละผังพื้นแสดงถึงผลลัพธ์เชิงพื้นที่ของกระบวนการที่ซับซ้อนทางสังคม โดยควรคำนึงถึง

1. **ขนาดและความสัมพันธ์ของพื้นที่**

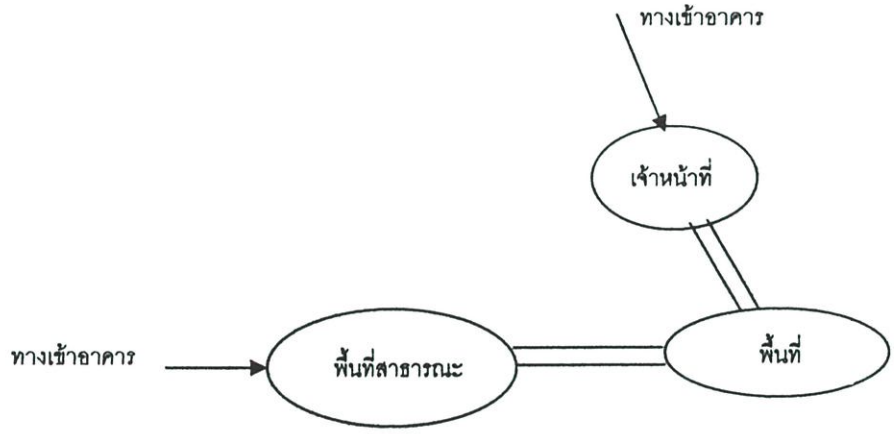
ความแตกต่างกันของขนาดพื้นที่ในแต่ละพื้นที่มีประโยชน์ใช้สอยเดียวกันจำเป็นต้องพิจารณาขนาดที่แตกต่างกันด้วยซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายถึงความต้องการพื้นที่ใช้สอยที่แตกต่างกันได้ ซึ่งความหลากหลายเหล่านี้จะแตกต่างกันไปตามความหมายและวัตถุประสงค์ของแต่ละสถานที่ อีกวิธีการหนึ่งในการวิเคราะห์ คือการใช้แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างห้องที่ถูกแยกออกจากกัน การเชื่อมต่อกันระหว่างห้องโดยตรง แสดงให้เห็นโดยใช้เส้นเชื่อมโยงระหว่างกันตามแผนผังพฤติกรรมของผู้ใช้งาน

2. **ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกลุ่มของพื้นที่**

ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของพื้นที่ เป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างแผนกหรือแต่ละห้องและกลุ่มทางสังคม ซึ่งกำหนดไว้ตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ แนวความคิดในการจัดการเชิงพื้นที่โดยแสดงให้เห็นข้อแตกต่างของการมีอาณาเขต

3. **พื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน**

การจัดพื้นที่อาคารให้มีประสิทธิภาพต่อการใช้สอยและความเป็นส่วนตัว มีข้อเสนอแนะ 4 วิธี คือ ควรแยกพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ออกจากส่วนเชื่อมต่อ ส่วนสาธารณะควรแยกทางเข้าระหว่างส่วนสาธารณะกับเจ้าหน้าที่ ควรแยกทางเดินระหว่างเจ้าหน้าที่กับพื้นที่ส่วนรวม และระหว่างส่วนสาธารณะกับส่วนเชื่อมต่อ ไม่ควรมีส่วนเชื่อมต่อโดยตรงระหว่างส่วนสาธารณะและส่วนของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เมื่อได้พื้นที่ใช้สอยแต่ละพื้นที่แล้ว จะสามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ประเภท (ดูภาพ 2.5) คือ พื้นที่สาธารณะ พื้นที่เชื่อมต่อ และพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ (กิติยา เสริมบุญยสุข , 2545 : 34-35)



ภาพที่ 2.5 การเชื่อมโยงของพื้นที่และทางเข้าอาคาร

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นที่สามารถนำไปปรับใช้ได้หลายแนวทางคือ

1. การเปรียบเทียบอาคารที่มีหน้าที่ใช้สอยเดียว ผังพื้นของตัวมันเองสามารถเปรียบเทียบกับอาคารอื่นในด้านกายภาพได้

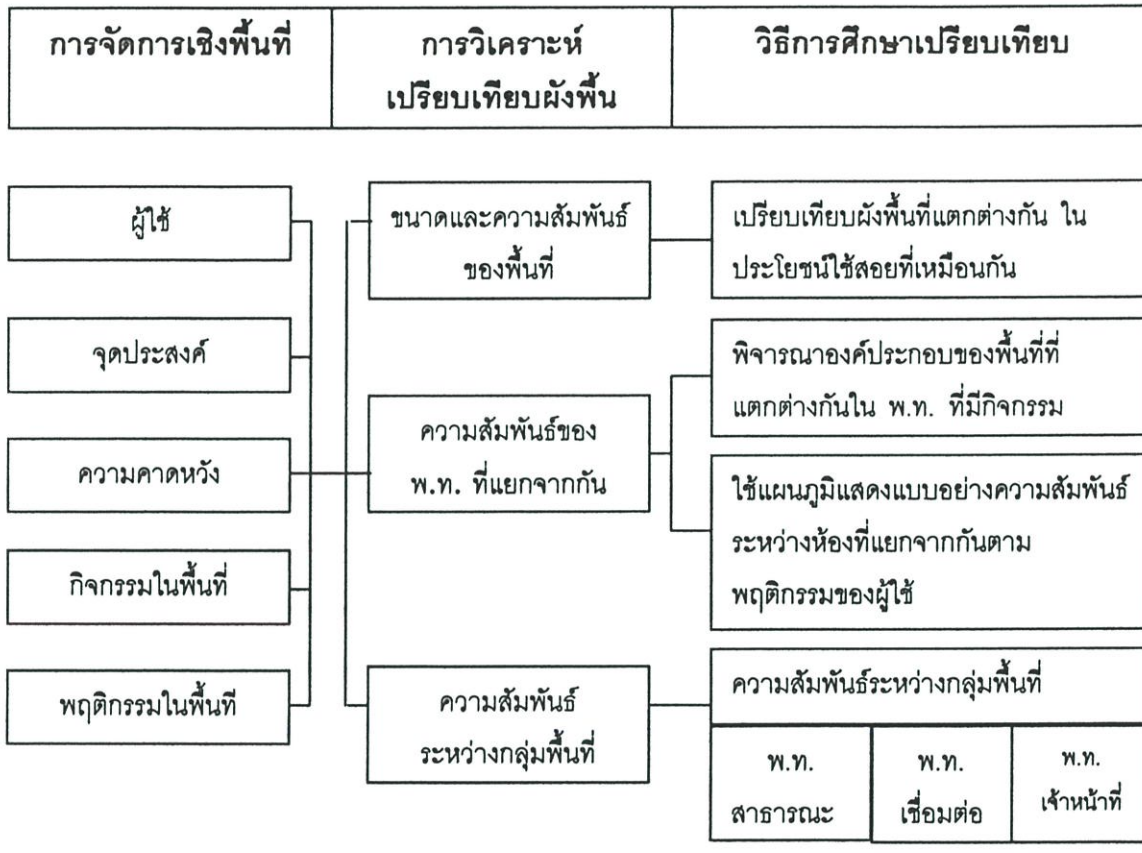
2. การเปรียบเทียบอาคารที่มีการใช้สอยแตกต่างกัน เช่น โรงเรียน โรงเรียนอนุบาล และศูนย์สุขภาพก็เป็นไปได้

3. การเปรียบเทียบสามารถทำได้พร้อมกันหลายอย่าง เช่น การดูความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรม และเชิงประวัติศาสตร์ ดูการเปลี่ยนแปลงของ

4. ผล จากข้อ 1 และ 2 สามารถนำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานภายนอก เพื่อใช้เป็นเกณฑ์แนวทาง ข้อแนะนำ องค์ประกอบทางแนวความคิดและการพัฒนาองค์กร

การศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น ผสมผสานกับการประเมินอาคารหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ อาจทำให้เกิดภาพที่ชัดเจนของแนวความคิดในการจัดการ

เชิงพื้นที่สำหรับการปรับปรุงอาคาร รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการจัดการเชิงพื้นที่สำหรับโครงการอื่นๆ ในอนาคต ได้อีกประการหนึ่ง สามารถสรุปแนวความคิดการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ได้ดังภาพที่ 2.6 (นุชนภางค์ พรมอุทัย , 2545 : 20 -21)



ภาพที่ 2.6 สรุปแนวความคิดการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่

การจัดองค์ประกอบเชิงพื้นทีหรือการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น เป็นการเชื่อมโยงเข้ากับการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ ที่อาจทำให้เกิดความชัดเจนทางแนวความคิดในการจัดการเชิงพื้นที่ขององค์กร (Spatio – Organization) ซึ่งการวิเคราะห์เปรียบเทียบสามารถนำมาปรับใช้ได้หลายทาง คือ เปรียบเทียบจำนวนผู้ครอบครองพื้นที่ทางกายภาพในแต่ละผังพื้นที่มีหน้าที่ใช้สอยเดียวกันได้ เปรียบเทียบอาคารแบบต่างๆ ที่มีหน้าที่ใช้สอยที่แตกต่างกันได้ การสังเกตความเปลี่ยนแปลงผังพื้นของอาคารจะทำให้เข้าใจถึงความต้องการของผู้ใช้งานและขององค์กรได้เป็นอย่างดี และสามารถนำผลของการเปรียบเทียบผังพื้นแต่ละแห่ง ไปเปรียบเทียบกับผังมาตรฐานเดิมก่อนการปรับเปลี่ยน เพื่อใช้เป็นแนวทางเสนอแนะและเป็นองค์ประกอบในการพัฒนาแนวความคิดต่อไป เนื่องจากการศึกษาตัวอย่างของผังพื้นที่มากเพียงพอ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายทางแนวความคิดในการออกแบบ

โดยเฉพาะปัญหาของการจัดการเชิงพื้นที่ ซึ่งสามารถใช้เป็นการตั้งคำถามและการตั้งสมมติฐานสำหรับความต้องการของผู้ใช้งานและปัญหาขององค์กรต่อไป

สรุป จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ (การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น) เป็นวิธีการในพัฒนาการออกแบบผังพื้น เพื่อค้นหาความเหมือนและความแตกต่างของแต่ละผังพื้นภายในอาคาร ซึ่งลักษณะการจัดผังพื้นของแต่ละอาคารสามารถบอกถึงกิจกรรม พฤติกรรม วัตถุประสงค์ในการใช้อาคาร โดยมีผู้ใช้เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการเปรียบเทียบผังพื้นต้องศึกษาถึง ขนาดของพื้นที่ที่ใช้งานในแต่ละกิจกรรม ความสัมพันธ์ของพื้นที่ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของพื้นที่และพื้นที่ที่ใช้ส่วนกัน ซึ่งวิธีการในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นนี้ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผังพื้นของกลุ่มอาคารหอนอนที่ทำการศึกษา

2.4 การออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน

การศึกษาถึงการออกแบบสภาพแวดทางกายภาพในงายวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษาสภาพแวดล้อมกายภาพภายที่เกิดขึ้นในอาคารหอนอนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้พื้นที่ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการจัดอาคารหอนอน
2. การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วยประเด็นที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

2.1 การจัดวางภายในอาคาร ประกอบด้วย จำนวนผู้อยู่อาศัย ,ขนาดของพื้นที่,ห้องน้ำรวม , และการจัดวางเครื่องเรือนภายในห้องพัก

2.2 การใช้สีภายในอาคาร

2.3 การใช้แสงสว่างภายในอาคาร

2.4 การใช้วัสดุภายในอาคาร

2.5 ความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

สำหรับการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพภายในสถานสงเคราะห์ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีงานวิจัยที่ทำการศึกษาการจัดอาคารหอนอนในสถานสงเคราะห์โดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาแนวทางในการออกแบบและการจัดสภาพแวดล้อมของอาคารหอพัก พร้อมกับข้อบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมอาคารของกรุงเทพมหานคร (2522) โดยนำมาปรับใช้กับการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง เนื่องจากอาคารหอพักเป็นอาคารที่อยู่อาศัยรวมกัน โดยแบ่งออกเป็นหน่วยแยกจากกันสำหรับแต่ละครอบครัว มีห้องน้ำ ห้องส้วม ทางเข้าออกแยกจากกันหรือร่วมกัน ซึ่งมีความคล้ายกันกับ

สถานสงเคราะห์เด็ก ต่างมีเป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ในการในการจัดสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน และเป็นที่อยู่อาศัยรวมกันโดยอยู่อาศัยทั้งกลางวันและกลางคืน จากการสัมภาษณ์ คุณ วารี พันธุการ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานภายในสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญพร " กล่าวว่า "

วัตถุประสงค์เป้าหมายในการจัดอาคารหอนอนคือ

1. เพื่อควบคุมและปรับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายในอาคารหอนอน
2. เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยหลับนอนใช้ชีวิตประจำวัน
3. ให้เด็กที่อยู่อาศัยเกิดการเรียนรู้ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเกิดการปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน

2.4.1 **การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารหอนอนประกอบด้วย**

1. การจัดวางผังภายในอาคาร

ก) จำนวนผู้ใช้ในแต่ละห้อง

จากการศึกษาของ ปาจริยา มหากาญจนะ (2542) พบว่า ควรจัดแบ่งห้องนอนของเด็กและเยาวชน นอนห้องละ 5-6 เพื่อให้เด็กพัฒนาความสัมพันธ์ และเกิดความรู้สึกถึงความเป็นส่วนตัวและรู้สึกว่ามีเพื่อนเป็นกลุ่มๆ การจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ เพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัวตามที่เด็กและเยาวชนต้องการแต่สามารถทำกิจกรรมได้

ข) ขนาดพื้นที่ของห้องพัก

ปกติแล้วกิจกรรมหลักในพื้นที่ห้องพัก คือ การนอน การศึกษาการอ่านหนังสือ การนอน การแต่งตัว การพักผ่อน และ เก็บของ (อภิชาต ทรงเจริญ , 2528 : 33) ซึ่งข้อบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมอาคารของกรุงเทพมหานคร (2522) ได้กำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารที่พักอาศัยรวมกัน ต้องมีพื้นที่ภายในแต่ละหน่วยที่ใช้เพื่ออยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร และภายในห้องพักในอาคารให้มีความกว้างด้านแคบสุดไม่น้อยกว่า 2.50 เมตรและมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร โดยมีความสูงภายในอาคารไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร (ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมอาคารของกรุงเทพมหานคร ,2522 อ้างถึงใน วีระเดช พะเยาศิริพงศ์ , 2544 : 442-443)

จากการศึกษาของ จรุงเกียรติ โอสถเจริญผล (2546) เกี่ยวกับความต้องการพื้นที่ภายในอาคารหอนอนพบว่า พื้นที่ที่เด็กต้องการเพิ่มเติม คือ พื้นที่ในการทำกิจกรรม วาดรูป งานฝีมือ และสถานที่สำหรับทำการบ้าน อ่านหนังสือ

ค) ห้องน้ำรวม (เป็นห้องน้ำหลายห้องใช้ร่วมกัน) ภายในห้องน้ำจะประกอบด้วยกลุ่มของสุขภัณฑ์ 4 ชนิดคือ ปัสสาวะ สุขา อ่างล้างมือ และที่อาบน้ำ ตามข้อบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมอาคารของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522 กำหนดว่า

- **ขนาดพื้นที่ห้องน้ำห้องน้ำและห้องส้วมสำหรับอาคารที่อยู่อาศัยรวม** ต้องมีขนาดของพื้นที่ของห้องแต่ละห้องไม่น้อยกว่า 0.90 ตารางเมตรและต้องมีความกว้างภายในไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร แต่ถ้าห้องน้ำและห้องส้วมรวมอยู่ในห้องเดียวกันต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และภายในห้องน้ำต้องมีการดูแลทำความสะอาดง่ายและมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ห้อง หรือมีพัดลมระบายอากาศเพียงพอ
- **จำนวนของห้องน้ำและห้องส้วมภายในอาคารสำหรับอาคารพักอาศัยรวม** ต่อพื้นที่ 50 ตารางเมตร ต้องมีจำนวน ชักโครก จำนวน 1 จุด ห้องน้ำ 1 ห้องและอ่างล่างมือ 1 จุด โดยความสูงภายในต้องไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

ง) การระบายอากาศภายในอาคาร

การระบายอากาศโดยวิธีทางธรรมชาติ ของห้องนอนหรือห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยภายในอาคาร ต้องมีประตู หน้าต่าง หรือ ช่องระบายอากาศด้านติดกับภายนอกเป็นพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ห้องนั้น (ข้อบัญญัติควบคุมอาคารกรุงเทพมหานคร, พ.ศ. 2522 อ้างถึงใน วีระเดช พะเยาศิริพงศ์ , 2544 ,)

จ) การจัดเครื่องเรือนภายในห้องพัก

เครื่องเรือนสำหรับการตกแต่งภายในเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ความสะดวกสบาย และเกิดความพึงพอใจ

ในการจัดเครื่องเรือนภายในห้องพัก มักพิจารณาในองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ขนาดพื้นที่ของห้องพัก รูปทรงของห้องพัก จำนวนและลักษณะของเครื่องเรือน ซึ่งการจัดวางเครื่องเรือนที่ดีต้องมีความมั่นคง แข็งแรง โดยอาศัยหลักการออกแบบ 4 ประการ คือ 1.ความแข็งแรง 2.ความคงทน 3. ความสวยงาม 4.ประโยชน์ใช้สอย (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์, 2542)

อภิชาต ทรงเจริญ (2528) พบว่า ภายในห้องพักรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้านั้นสามารถจัดอุปกรณ์และเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องพักได้มากแบบยิ่งขึ้น

นรินทร สรวิทย์ศิระกุล (2545) พบว่า รูปแบบของตู้เสื้อผ้า ภายในห้องพัก ควรมีตู้เสื้อผ้าลักษณะเป็นบานไม้บานเปิดคู่ เนื่องจากสะดวกและมีความสวยงาม

จรุงเกียรติ โอสถเจริญผล (2546) พบว่า เครื่องเรือนที่เด็กต้องการเพิ่มเติมมากที่สุด คือ ตู้เก็บของใช้ส่วนตัว เนื่องจากต้องการความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน รองลงมาคือ โต๊ะอ่านหนังสือ เนื่องจากเด็กต้องการพื้นที่ในการทำการบ้าน โดยเป็นมุมส่วนตัว

2. การใช้สีในการตกแต่ง

สีสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกลุ่มของอายุ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสว่างของสี ความจ้าของสี และสีต่างที่ปรากฏ เช่น สีของห้องเลี้ยงเด็ก ซึ่งมีการนำสีเขียวมาใช้ในการตกแต่งห้องถ้าสีเขียวมีส่วนของสีเทาผสมมากเกินไปมันก็จะทำให้ห้องดูหม่นหมอง แต่ถ้าสีเขียวสว่างไปก็จะทำให้เกิดการกระตุ้น เร้าใจ

2.1 **วรรณะของสี** (Tone of Colour) ในวงจรของสี ทั้ง 12 สี แบ่งออกเป็น 2 พวกได้แก่

*1. **วรรณะร้อน*** (Warm Tone Colour) เป็นสีที่ให้ความรู้สึกรุนแรง ร้อนและตื่นเต้น ประกอบด้วย สีเหลือง ส้มเหลือง ส้มแดง แดง และม่วงแดง

*2. **วรรณะเย็น*** (Cool Tone Colour) ให้ความรู้สึกเย็นสงบ สบายตา ประกอบด้วย สีเขียวอ่อน เขียวแก่ น้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน และม่วง วงจรของสีแบ่งออกเป็น

1. แม่สีขั้นที่ 1 ได้แก่ สีแดง , สีเหลือง , สีน้ำเงิน
2. แม่สีขั้นที่ 2 ได้แก่ สีส้ม , สีเขียว , สีม่วง โดยเป็นการผสมระหว่างแม่สีขั้นที่ 1 ผสมกัน
3. แม่สีขั้นที่ 3 ได้แก่ สีส้มแดง , สีเขียวเหลือง ,สีม่วงน้ำเงิน สีขั้นที่ 1 ผสมกับสีขั้นที่ 2

2.2 **ค่าของสี** (Value Of Colour) หมายถึง จำนวนความเข้ม ที่สายตาที่เรารับรู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก) ค่าในน้ำหนักของสีหลายสี หมายถึง น้ำหนักที่เรียงจากสีอ่อนไปหาสีแก่ตามวงล้อสี คือ สีเหลือง ส้มเหลือง ส้ม ส้มแดง และม่วง หรือเขียวเหลือง เขียว เขียวน้ำเงิน น้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน และม่วง

ข) ค่าในน้ำหนักของสีเดียว หมายถึง การใช้สีใดสีเหลือง เพียงสีเดียว แล้วทำให้ตัวเองจางลง โดยค่อยลดลงจากที่แก่ลงมายังสีอ่อน ได้แก่ ก) ใช้น้ำผสม ข) ใช้สีขาวผสม โดยทำให้เจือจาง (ปิยานันต์ ประสารราชกิจ , 2541)

การใช้สีในงานสถาปัตยกรรมภายใน จะต้องมีกฎเกณฑ์ในการจัด, การควบคุม และการผสมผสานเพื่อสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม เนื่องจากสีก่อให้เกิดความรู้สึกต่างๆ กัน เช่น รู้สึกสดชื่น เศร้าหมอง เงียบเหงา ตื่นเต้น ฯลฯ ดังนี้สีจึงมีอิทธิพลในทางจิตวิทยาแก่มนุษย์ ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่างๆแล้ว ยังมีผลต่อบุคลิกภาพและสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็ก ซึ่ง Mayer Rus (1992 : 34) ได้การออกแบบสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันไว้ว่า เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนองเร็วมากกกับสีที่สว่างและแรง จะเห็นว่าของเล่นเด็กมักจะมีสีสัน ที่สว่างของสีขั้นที่ 1 คือ สีแดง เหลือง และน้ำเงิน เด็กที่เงียบและเรียบร้อยจะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่บรรจุด้วยสีที่นุ่มนวล เด็กที่กระตือรือร้นกระฉับกระเฉงจะตอบสนองต่อสีที่สว่าง

สดใส แต่บางครั้งในทางตรงกันข้ามเด็กกลุ่มนี้ก็จะรู้สึกสนุกสนานกับการจัดกลุ่มวาดหรือเล่นด้วยโทนสีเย็น

ดังนั้นการออกแบบที่ดีสำหรับเด็กจึงควรแบ่งแยกการใช้สีตามความเหมาะสมของแต่ละโอกาส เนื่องจากสีสามารถทำให้ห้องดูยาว กว้าง สูง เกิดจังหวะ ความยืดหยุ่น โดยทั้งหมดนี้ก็ขึ้นอยู่กับการใช้งานของพื้นที่และความต้องการของผู้ใช้ เช่นภายในห้องของเด็ก สีเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งเป็นสิ่งที่ดีถ้ามีสีที่หลากหลายในห้อง เพื่อทำให้เด็กเกิดจินตนาการ เกิดความรู้สึกมั่งคั่ง ส่งเสริมทางด้านของจิตใจ และการเลือกใช้สีควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ด้านแสงสว่างควบคู่กันไปกับการใช้สี เช่น ห้องรับแขก ห้องโถงและทางเดินควรเลือกใช้สีอ่อน (ขวัญจิต รัตนวรรณนุกูล ,2540 : 64-65)

2.3 **การพิจารณาการใช้สี**

1. **วัตถุประสงค์ของสถานที่** สถานที่ออกแบบเป็นอาคารประเภทใด เช่น อาคารพักอาศัย อาคารสำนักงาน ฯลฯ หากเป็นอาคารพักอาศัย มีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น เป็นบ้านพักรับรอง บ้านตากอากาศ หรือบ้านอยู่อาศัยถาวร และควรคำนึงอยู่เสมอว่าพฤติกรรมการใช้สถานที่ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน

2. **สีใดเหมาะสมสำหรับสถานที่ใดนั้น** เช่น สีโทนร้อนเหมาะสำหรับเด็กเนื่องจากเด็กเป็นวัยซุกซน คล่องแคล่วว่องไว หรือสีโทนเย็นเหมาะสำหรับการทำงานใช้สมาธิเพราะเป็นสีที่ดวงตาได้พักผ่อนดีกว่าสีโทนร้อน เป็นต้น

3. **ที่พักอาศัย** การให้สีก็ควรจะเป็นไปตามความต้องการของสมาชิกทุกคน เช่นการใช้ ในห้องนอน ควรจะเป็นสีโทนเย็นให้ความสงบและพักผ่อนเต็มที่ ดังนั้นการใช้สีขึ้นกับความปรารถนาในโลกส่วนตัวของแต่ละบุคคล สีอะไรจะเหมาะสำหรับห้องไหนและสำหรับใครนั้นจะต้องศึกษาในเชิงจิตวิทยาของสีต่อบุคคลประกอบการพิจารณาด้วย เช่นห้องนอนเด็ก นิยมใช้สีแท้ ได้แก่สีที่สดใส สะอาด อ่อนหวาน อ่อนนุ่ม , ห้องนอนวัยหนุ่มสาว นิยมใช้สีที่มีส่วนผสมของสีขาวผสมอยู่ (Tint) เช่น สีครีม สีชมพูอ่อน สีเขียวอ่อน สีเหล่านี้ให้เกิดความรู้สึก นุ่มนวล

4. **ขนาดของสถานที่** การวิเคราะห์ขนาดของสถานที่จึงหมายถึง กว้าง ยาว และสูง และหมายรวมไปถึงขนาดของระนาบต่างๆ ที่ไม่ต่อเนื่องกัน เช่น ช่องเปิดโล่งบนผนัง การลดระดับเพดาน หรือการยกพื้น ฯลฯ เพื่อปรับเปลี่ยนความบกพร่องของเนื้อที่ให้เป็นไปตามความเหมาะสมได้ในระดับหนึ่ง

5. **ที่ตั้งของสถานที่** การวิเคราะห์ที่ตั้งจะวิเคราะห์เพื่อจุดประสงค์ 2 ประการใหญ่ๆ คือ ปริมาณแสง ทิศทางของแสดง และสภาพของสีที่แวดล้อมสถานที่นั้นๆ เช่น ห้องทำงาน ได้รับแสดงเข้าทางใดมากน้อยเพียงไรส่วนสภาพแวดล้อมของที่ตั้งจะต้องวิเคราะห์เพื่อศึกษาความต่อเนื่องของมุมมอง และผลกระทบของสีจากบริเวณใกล้เคียง

6. **ลักษณะของผู้ใช้สถานที่** ควรพิจารณา อายุ เพศ อาชีพ อุปนิสัย รสนิยม และบุคลิกภาพของผู้ใช้ เช่น เด็กชายอายุ 3 ปี และหญิงชราอายุ 75 ปี สีที่เหมาะสมตามวัยจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการเห็นและสภาพของร่างกายเด็กเป็นวัยเจริญเติบโต คล่องแคล่ว และกำลังเรียนรู้ สีที่สดใสสะดุดตาเป็นสีที่เสริมพัฒนาการของเด็ก ส่วนผู้สูงอายุความสว่างเป็นเรื่องสำคัญต่อการเห็นมากพอๆกับความสงบ สีที่นุ่มนวลและให้ความกระจ่างในการเห็นก็จะช่วยให้จิตใจเบิกบาน

7. **ช่วงเวลาในการใช้สถานที่** ช่วงเวลาในที่นี้ หมายถึง ช่วงสั้นหรือช่วงยาว คือใช้เวลาในสถานที่นานเท่าไร และในช่วยไหนของวัน เช่น กลางวัน กลางคืน ฯลฯ เมื่อทราบรายละเอียดของวัตถุประสงค์ ขนาด ที่ตั้ง และผู้ใช้สถานที่แล้ว โดยจำเป็นที่จะต้องศึกษาระยะเวลาในการใช้งานที่เกิดขึ้นในสถานที่ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ เรื่องของแสงและสี เนื่องจาก แสงธรรมชาติซึ่งส่องเข้าสู่ภายในอาคารจะแปรเปลี่ยนไปตามการโคจรของดวงอาทิตย์ แสงที่ได้รับมีผลต่อความสว่างและความร้อนภายในอาคาร อันมีผลกระทบโดยตรงต่อการใช้สี (ปิยานันต์ ประสารราชกิจ , 2541 :39 - 40)

3. การใช้แสงสว่าง

การออกแบบสามารถใช้แสงเป็นตัวแบ่งพื้นที่การใช้งานของห้องได้ และสามารถเป็นตัวเชื่อมพื้นที่เนื่องจากแสงทำให้เกิดความรู้สึกรวมตัวหรือเชื่อมโยง นอกจากนี้แสงยังให้ความรู้สึกถึงการมีระยะ เช่น การใช้แสงไฟทางอ้อมจะทำให้รู้สึกสงบจึงเหมาะกับจุดที่เป็นที่นอน แต่ถ้าต้องการเรียกร้องความสนใจ การให้แสงไฟทางตรงจะเป็นตัวเน้นได้ ดังนั้นประเภทของการใช้แสงสว่างจึงขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของงานนั้น

แสงสว่างที่ปรากฏทั้งภายนอกและภายในอาคารมีผลสะท้อนต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์มาก โดยมนุษย์เอามาใช้เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรงคือ การนำมาใช้ในการมองเห็น และทางอ้อมคือ การนำเอามาสร้างบรรยากาศ

3.1 แสงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แสงธรรมชาติ (Natural Light) ได้แก่ แสงจากดวงอาทิตย์

2. แสงประดิษฐ์ (Artificial Light) ได้แก่ แสงจากดวงไฟที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น การใช้แสงประดิษฐ์ควรคำนึงถึง คุณภาพของแสง ลักษณะของดวงโคม เช่น ฟลูออเรสเซนต์ อินแคนแดสเซนต์ และวัตถุประสงค์ของการใช้แสง ซึ่งวัตถุประสงค์ในการใช้แสงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เราตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบของการติดตั้งไฟที่นำไปใช้ในงาน ประกอบด้วย

สถานที่พักอยู่อาศัยของเด็ก การออกแบบควรคำนึงถึงว่า เด็กต้องการให้ได้รับแสงสว่างอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจใช้ฟลูออเรสเซนต์ และอินแคนเดสเซนต์ โดยห้องนอน รูปแบบของแสงควรจะมีการปรับแสงหรี่ไฟได้ หรือบริเวณเตียงนอน อาจมีไฟข้างเตียง

ทางเดิน รูปแบบของแสงควรมีการติดไฟที่ผนัง เป็นทั้งการให้แสงทางตรง และแสงทางอ้อม โดยติดที่ผนังหรือเพดาน (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์, 2542)

3.2 ชนิดของแสงและบรรยากาศ

การให้แสงในเรื่องของบรรยากาศ ควรต้องพิจารณาถึงสีที่จะใช้ภายในควบคู่ไปด้วยเสมอ นอกจากจะต้องคำนึงถึงสีภายในสถานที่นั้นๆ แล้ว ยังจำเป็นจะต้องคำนึงถึงสีบนตัวบุคคล และสิ่งของที่จะปรากฏพร้อมๆ กับสีในสถานที่อีกด้วย

สีของแสงแบ่งได้ตามอุณหภูมิสี ออกเป็น 3 สีหลักๆ คือ Warm White, Cool White และ Daylight ในเรื่องชนิดของแสงและบรรยากาศนี้จะได้เสนอการเลือกใช้แสงไฟ 3 สีหลักนี้ในสถานที่ต่างๆ ประกอบด้วย

WW หมายถึง แสง Warm White (อุณหภูมิสีต่ำกว่าถึง 3,000 K.) ให้บรรยากาศอบอุ่น เน้นสีโทนอุ่น กำลังส่องสว่างปานกลาง ค่าดรรชนีเทียบสีอยู่ในเกณฑ์ดี

CW หมายถึง แสง Cool White (อุณหภูมิสี 3,000 ถึง 4,000 K.) ให้บรรยากาศเย็น สีของแสงแดดกลางบ่าย เน้นสีทุกสี กำลังส่องสว่างปานกลาง ค่าดรรชนีเทียบสีดีเยี่ยม

C50 หมายถึง แสง Daylight (อุณหภูมิสี 5,000 K. โดยประมาณ) ให้บรรยากาศที่เย็นขึ้นกำลังส่องสว่างปานกลาง ค่าดรรชนีเทียบสีอยู่ในเกณฑ์ดี

C 75 หมายถึง แสง Daylight (อุณหภูมิสี7,500 K.โดยปริมาณ) ให้บรรยากาศที่เย็นที่สุด สียามกลางวันของแสงเหนือ สีออกขาวอมฟ้า เน้นสีโทนเย็นกำลังส่องสว่างปานกลาง

โดยสีของแสงที่เหมาะสมในการใช้งานภายในที่พักอาศัย ควรใช้แสงแบบ Warm White (WW) และ Cool White (CW) (ปิยานันท์ ประสารราชกิจ ,2541 : 86)

3.3 การเปิดรับแสงสว่างภายในอาคาร

การเปิดรับแสงสว่างตามธรรมชาติ ควรมีช่องเปิดประตู หน้าต่าง หรือช่องระบายอากาศด้านติดกับอากาศภายนอกเป็นพื้นที่รวมกันไม่กว่าร้อยละ10 ของพื้นที่ห้อง โดยไม่รวมพื้นที่ของประตู หน้าต่างและช่องระบายอากาศที่ติดต่อกับห้องอื่นๆหรือช่องทางเดินภายในอาคาร (ข้อบัญญัติควบคุมอาคารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522 อ้างถึงใน วีระเดช พะเยาศิริพงศ์ , 2544)

4. **การใช้วัสดุ**

วัสดุเป็นตัวแบ่งหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้สี, พื้นผิว เครื่องเรือน และสิ่งประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานตกแต่งภายใน วัสดุที่สำหรับเด็กและผู้ใหญ่จะตอบสนองโดยการสัมผัสด้วยมือ เช่น อาจจะสัมผัสแล้วรู้สึกถึงความแตกต่าง รู้สึกถึงความอ่อนนุ่ม และความต้องการตามความรู้สึกของตน โดยวัสดุพื้นผิวเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับการออกแบบ

1) **การใช้วัสดุในส่วนพื้น** วัสดุในการทำส่วนพื้นเป็นส่วนที่มีความสำคัญ การใช้วัสดุพื้นควรพิจารณา (Rui Old .A, 2000)

- ความยืดหยุ่นของวัสดุในการใช้งาน
- พื้นที่ที่ใช้งาน
- ลักษณะของวัสดุ ว่าเป็นวัสดุชนิดใด
- การดูดซับเสียง โดยขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ใช้งาน
- ความอบอุ่น
- พื้นผิวของวัสดุที่ใช้ ว่าเป็นพื้นแข็ง พื้นนุ่ม
- ความคงทนถาวร

2) **การเลือกใช้วัสดุ** ควรคำนึงถึงกิจกรรมที่ใช้งานที่รองรับกับพฤติกรรมของผู้ใช้ เช่น

ก) พรม เป็นวัสดุที่ดูดซับเสียง และมีความอ่อนนุ่ม ซึ่งเป็นวัสดุที่ทำให้เกิดความสบายในการใช้งาน และ เกิดความหรูหรา สวยงาม ราคาประหยัด ดูแลรักษาง่าย ในการใช้งาน
(Rui Old .A ,2000)

ข) กระเบื้องเซรามิค เป็นวัสดุปูพื้นทีมีคุณ สมบัติคงทนแข็งแรงและสวยงาม ดูแลรักษาง่ายเหมาะใช้สำหรับพื้นที่ที่มีการเปียกน้ำใช้งานบ่อยอีกทั้งสะดวกต่อการดูแลรักษา
(Rui Old .A , 2000)

ค) กระเบื้องยาง เป็นวัสดุมีความสวยงาม สะดวกสบาย ทนทาน เปลี่ยนแปลงได้ง่าย และมีราคาถูกกว่าวัสดุปูพื้นชนิด คุณสมบัติพิเศษของกระเบื้องยางก็คือ สามารถบิดดัดงอได้โดยไม่แตกหัก (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ ,2542)

ง) พื้นไม้ เป็นวัสดุที่ดูแลง่าย เหมาะสมกับที่พักอาศัย เนื่องจากมีความสวยงาม ดูสะอาด (Rui Old . A ,2000)

5 . ความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

ความต้องการความเป็นส่วนตัว สำหรับการออกแบบอาคารที่อยู่อาศัย คณะวิจัยของ The City University of New York ได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบทางจิตวิทยาในการใช้ที่ว่างสำหรับของมนุษย์ พบว่า มนุษย์มีความต้องการสภาพแวดล้อมทีมีความมั่นคงบุคคลที่ต้องย้ายออกจากสภาพแวดล้อมเดิมที่เคยอยู่จะมีความเศร้าโศรกเสียใจ โดยเฉพาะเด็กและคนชรา เนื่องจากเด็กมีความต้องการสภาพแวดล้อมที่ตนเอง *คุ้นเคย มั่นคง และปลอดภัย* เพื่อช่วยในการพัฒนาความสามารถและศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ การปลูกฝังความผูกพัน ความสัมพันธ์ที่ดี และความรู้สึกเป็นเจ้าของต่อสถานที่ การให้กับเด็กตั้งแต่ยังน้อยมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อโตขึ้น (Scuri ,1995:79 อ้างถึงใน ปาจริยา มหากาญจนะ ,2542)

Parke & Sawin (1985) พบว่า รูปแบบของความเป็นส่วนตัวจะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุ เมื่อเด็กมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจะใช้เครื่องหมาย แสดงความเป็นตัวของตัวเอง และในการทำเครื่องหมายความเป็น ส่วนตัวในเด็ก ได้แก่

- เด็กทุกวัย จะกล่าวถึงความหมายในแง่ ความโดดเดี่ยวการอยู่ตามลำพังมากที่สุด โดยเด็กที่โตกว่า 8 ขวบ จะกล่าวถึงมากกว่าเด็กเล็กและความซับซ้อนโดดเดี่ยวจะมีขึ้นตามวัยของเด็ก
- ความหมายในแง่การควบคุมการเข้าสู่พื้นที่ว่าง (Space) หรือการควบคุมการเข้าสู่ตนเอง เช่นการปิดประตูล็อคห้อง จะพบมากในเด็กวัย 8 –12 ปี
- ความหมายในแง่ของการเก็บข้อมูลหรือความลับไม่ให้ใครรู้จะพบมากในเด็กวัย 13-17 ปี
- ความเงียบเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ลดลงตามอายุ (Parke & Sawin อ้างถึงในปาจริยา มหากาญจนะ, 2542)

Altman (1975) ได้สรุป ความแตกต่างระหว่างเพศเด็กชายและเด็กหญิงในเรื่องภาวะความเป็นส่วนตัวในวัยเด็ก ที่เกี่ยวกับพื้นที่เว้นว่างส่วนบุคคลไว้ว่า

- เด็กหญิงจะมีรูปแบบ ของระยะห่างทางสังคม คงที่กว่าเด็กชายในวัยเด็กตอนต้น
- เด็กชายจะมีอาณาเขตพื้นที่ว่างส่วนบุคคลมากกว่าเด็กหญิง
- ผู้ใหญ่มักจะอยู่ห่างจากเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง

ผลของการศึกษาพบว่า รูปแบบและแนวคิดของความเป็นส่วนตัว เป็นสิ่งสำคัญของการอบรมทางเพศ โดยเพศหญิงจะถูกลดอำนาจลง ได้รับการเลี้ยงดูให้มีความสงบเสงี่ยมทางกาย ให้ใช้การจัดเก็บข้อมูลหรือความลับเป็นรูปแบบของความเป็นส่วนตัว ส่วนเพศชายจะได้รับเลี้ยงดูให้มองความเป็นส่วนตัวในรูปแบบของการเลือกใช้อำนาจ และอิสระในการเคลื่อนไหว

Wolfs (1977) พบว่า ความเป็นส่วนตัวของเด็กที่มีอายุน้อยจะไม่แตกต่างกันระหว่างนี้ เด็กที่ต้องการแบ่งห้องนอนร่วมกับผู้อื่นกับเด็กที่มีห้องเป็นของตนเอง แต่เด็กก่อนวัยรุ่น (8 -12 ขวบ) จะมีความแตกต่างโดยเด็กที่มีห้องของตนเอง จะให้ความหมายความเป็นส่วนตัวว่าเป็นการอยู่ตามลำพังคนเดียวโดดเดี่ยว ในขณะที่เด็กที่แบ่งห้องกับคนอื่นจะหมายถึงการถูกควบคุมการรับรู้ข้อมูลและการถูกรบกวนภาวะความเป็นส่วนตัว ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพจะมีผลต่อความเป็นอยู่และความหมายความเป็นส่วนตัวในเด็กกลุ่มนี้

ดังนั้นความเป็นส่วนตัวของเด็กจะขึ้นอยู่กับอายุ เพศ สภาพสังคม ประสบการณ์ในอดีตของเด็ก เศรษฐกิจและโอกาสของเด็ก ซึ่งทั้งนั้นสามารถนำมาเป็นส่วนประกอบในการกำหนดตัวแปรที่มีผลต่อความเป็นส่วนตัวของเด็ก

เด็ก (อายุ 6-12 ปี) เด็กในวัยนี้สามารถเลือกทำกิจกรรมต่างๆได้อย่างลำพัง สามารถรับรู้ถึงความอยู่รอดและความเป็นไปได้ในการเลือกกระทำสิ่งใดๆภายในสถานการณ์นั้น เช่นรู้จักการควบคุมการเข้าสู่ตนเองโดยการปิดประตูห้องเป็นต้น

เด็กวัยรุ่น (12-18ปี) เด็กในวัยนี้เริ่มตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลใกล้ชิดมีการกระทำเพื่อควบคุมสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น การใช้เวลานอนมากขึ้น โดยวัยนี้จะมีการเก็บความลับเฉพาะส่วนตนเองไว้มากเพราะต้องการความเป็นส่วนตัวและการมีอิสระของตนเอง (**ขวัญจิต รัตนวรรณนุกูล** , 2540: 31 -33)

สรุป จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน แบ่งออกเป็นรายละเอียดดังนี้

1. **การจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่** จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การจัดองค์ประกอบเปรียบเทียบผังพื้นเป็นการค้นหาความเหมือนและความแตกต่างที่บ่งบอกถึงหน้าที่ใช้สอยและกิจกรรมภายในอาคาร ซึ่งการจัดผังพื้นจะอธิบายถึงความต้องการพื้นที่ที่แตกต่างกันได้โดยศึกษาถึง ขนาดของพื้นที่ ความสัมพันธ์ของพื้นที่ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มพื้นที่และพื้นที่ส่วนรวม ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในการสำรวจอาคารที่ทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

2. การออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า วัตถุประสงค์ในการจัดอาคารหอนอนกับแนวความคิดในการออกแบบหอพักคล้ายคลึงกัน คือ วัตถุประสงค์ในการช่วยส่งเสริม ให้เกิดการเรียนรู้ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นซึ่งในการอยู่อาศัยต้องคำนึงถึงประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคลเมื่อมาอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงในการออกแบบสภาพแวดล้อมได้แก่ ก) จำนวนของผู้ที่อาศัย ข) ขนาดพื้นที่ของห้องพัก
ค) ห้องน้ำรวม ง) การระบายอากาศภายในอาคาร จ) การจัดวางเครื่องเรือนภายในห้องพัก
2. การใช้สี 3. การใช้แสงสว่าง 4. การใช้วัสดุ 5.ความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

2.5 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพ

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้ภายในอาคาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางด้าน อายุ ประสบการณ์ในอดีตของผู้ใช้ ลักษณะสภาพของสังคม และคุณภาพลักษณะของสถานที่ที่จะทำการศึกษา ให้เป็นเกิดความพึงพอใจเพื่อนำมาประกอบเชื่อมโยงกันกับการเก็บข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกในทางที่ดีต่อสิ่งต่างๆ ทำให้ความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และความเชื่อถือที่เหมาะสมความพึงพอใจจะเป็นไปตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับ อายุ สภาพทางสังคม อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา เชื้อชาติ วัฒนธรรม และประเพณี (พวงเพชร โชติยานนท์ และ อรษา ฉวาง , 2542 อ้างถึงใน กิติยา เสริมบุญยสุข , 2544)

2.5.2 การออกแบบให้เกิดความพึงพอใจในส่วนที่พักอาศัยสำหรับเด็ก

การออกแบบที่พักอาศัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ จะก่อให้เกิดการนำไปสู่เกิดการทำนายที่สามารถคาดเดาได้ ทำให้เกิดความเป็นส่วนตัว เกิดความรู้สึกป้องกันภัย เกิดความใกล้ชิด เกิดความรู้สึกคุ้นเคยในที่อยู่อาศัย มีความสะดวกสบาย เกิดความรู้สึกปลอดภัย มีความเป็นส่วนตัวทำให้เกิดอาณาเขตครอบครอง เกิดความรู้สึกเฉพาะตัว และเกิดความทรงจำ เกิดความเป็นเอกลักษณ์

การออกแบบสถานที่สำหรับดูแลเด็กที่ทำให้เกิดความรู้สึกเป็น ***<u>บ้าน</u>*** ส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละอาคาร ซึ่งเป็นสถานที่ที่เราควรดูแลทั้งภายในและภายนอก เนื่องจากเป็นสถานที่อยู่รวมกันของคนกลุ่มใหญ่มากกว่าจำนวนของครอบครัวทั่วไป ดังนั้น สถานดูแลเด็กคล้ายกับโรงเรียน,สถานรับเลี้ยงเด็ก,และองค์กรขนาดเล็กมากกว่าจะเป็นบ้านสำหรับอยู่อาศัย โดยที่สถานดูแลเด็กในการจัดตั้งควรพิจารณาถึงความต้องการของเด็ก เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่ต้องการโอกาสที่จะเป็น เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ในการใช้เป็นแรงบันดาลใจในการอยู่อาศัย เกิดความรู้สึกถึงความเป็นบ้าน โดยควรอยู่ภายใต้สายตาการดูแลจากผู้ใหญ่

สถานที่ส่งเสริมด้านของจิตใจ ควรเป็นสถานที่ที่ช่วยให้เกิดความผ่อนคลายจากรูปแบบของการบริหาร และการควบคุม ดังนั้นศูนย์กลางของการออกแบบจึงควรทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนเป็นบ้านมากกว่าโรงเรียน และเกิดความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ

มากว่าเป็นสนามเด็กเล่น ในการจัดตั้งควรให้เกิดความเป็นอิสระและเปิดโอกาสให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสบการณ์และเกิดความทรงจำที่ดีในการอยู่อาศัย

สถานที่ดูแลเด็กทำให้เกิดความพอใจ ควรเป็นสถานที่ที่ทำให้เด็กทำให้เกิดความรู้สึกสนใจ (ได้แก่ ขนาด รูปร่าง คุณภาพของแสงสว่าง ลักษณะของวัสดุ หรือความเงียบสงบ) ควรเป็นสถานที่ที่ผู้ใหญ่ได้จัดเตรียมไว้ให้แก่เด็ก และสิ่งสำคัญควรพิจารณาคำนึงถึงประสบการณ์ของเด็กแต่ละคน อายุ เพศ สถานภาพทางสังคมของเด็ก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงสิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้สามารถเข้าใจถึงความต้องการของเด็ก สามารถแบ่งออกเป็น

1. **คุณภาพของสถานที่เด็กพึงพอใจ**

คุณภาพของสถานที่เด็กพึงพอใจ เป็นสถานที่เด็กชอบไปหรือชอบเล่น การพิจารณาควรคำนึงถึงลักษณะขององค์กร หรือ อายุ เพศ หรือสถานภาพทางสังคมหรือการมีส่วนร่วม

2. **ลักษณะของคุณภาพของสถานที่เด็กพึงพอใจ**

คุณภาพของสถานที่ของเด็กควรให้เด็กที่ส่วนร่วมในสิ่งที่มองเห็น โดยควรพิจารณาถึงอายุ เพศ หรือ ประสบการณ์ภูมิหลังของเด็ก เนื่องจากความสำคัญของสถานที่ก็เป็นส่วนหนึ่งของเด็กควรคำนึงโดยควรคำนึงถึงลักษณะ

1. เกิดความสัมพันธ์อย่างเป็นธรรมชาติ
2. ก่อให้เกิดการกระตุ้น เติมเต็มทางด้านจิตใจ
3. ก่อให้เกิดความรู้สึกถึงการมีอาณาเขตครอบครองเป็นเจ้าของ
4. มีความเป็นส่วนตัว สามารถควบคุมได้
5. เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ได้โดยไม่มีการปรุงแต่ง
6. ให้เกิดความรู้สึกอิสระ ในการเล่น โดยปราศจากกฎและเวลาที่กำหนด

3. **สถานที่เด็กไม่พึงพอใจ**

1. เป็นลักษณะของสถานที่ที่ไม่ส่งเสริมมีความต้องกันข้ามกับสถานที่เด็กพึงพอใจเช่น ภายในมืด ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคยเป็นมิตร
2. ไม่ก่อให้เกิดความสะดวกสบาย
3. ขาดความเป็นส่วนตัว ขาดอิสระ ขาดความเชื่อมั่น

4. **คุณภาพของสถานที่ที่ส่งเสริมทางด้านด้านจิตใจ**

เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นทำให้เกิดประสบการณ์เกิดความเข้าใจต่อการรับรู้ของเด็กแบ่งออกเป็น

ก) แสงธรรมชาติ (Natural Lighting) แสงเป็นส่วนสำคัญในการทำให้มองเห็นสามารถทำให้เกิดความรู้สึกในการรับรู้ของเด็ก ในการมองเห็นซึ่งการออกแบบควรคำนึงถึงทิศทางที่ตั้งของอาคาร เช่น หันหน้าทางทิศตะวันออก , ตะวันตก , เหนือ หรือทิศใต้

ข) ความแตกต่างในความเหมือน

การจัดวางควรมีการเตรียมให้เกิดความหลากหลายของรูปร่าง รูปทรง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกกระตุ้นในด้านของจิตใจ การออกแบบควรออกแบบให้เกิดความแตกต่างในความเหมือน ซึ่งทั้งหมดทำให้ประสบการณ์

ค) ความปลอดภัย

ความปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งที่คำนึงสำหรับเด็ก ควรให้เกิดความปลอดภัยในการเคลื่อนไหว โดยภายในนั้นควรให้เกิดความเป็นส่วนตัว และมีการแบ่งแยกเป็นกลุ่มย่อยโดยที่ให้เด็กมีอาณาเขตครอบครอง เพื่อให้เกิดการดูแลอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความปลอดภัย ซึ่งทั้งหมดจะช่วยให้ร่างกายเกิดความผ่อนคลายและเกิดการปฏิสัมพันในพื้นที่ที่อยู่รอบๆตัว

ง) ความสวยงาม ในด้านการฟื้นฟูด้านจิตใจ ความสวยงามเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพลังและความรู้สึกที่อิสระ ซึ่งความสวยงามเป็นสิ่งที่เราใช้ในการพิจารณา ที่ทำให้เกิดความหรูหรา ซึ่งจะทำให้เกิดความพอใจในการเล่นและการเรียนรู้ภายในพื้นที่

จ) ความแตกต่าง

การออกแบบอาคารนั้นควรเกิดความแตกต่างเนื่องจากการความแตกต่างทำให้เกิดประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ใน / นอก , บน/ล่าง , สว่าง / มืด ซึ่งทั้งหมดเป็นระดับของการวัดที่ทำให้เกิดประสบการณ์ซึ่งจะตรงกันข้ามกัน โดยที่ความแตกต่างเป็นจุดเริ่มต้นในการทำให้สถานที่เป็นสถานที่น่าสนใจ (Rui Old .A.et.al, 2000)

สรุป จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสถานที่ดูแลเด็กที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ทำให้ทราบถึงตัวแปรที่มีผลต่อความพึงพอใจในการอยู่อาศัยของเด็ก ได้แก่ อายุ เพศ ประสบการณ์ในอดีตของเด็ก สภาพของสังคม ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาความต้องการของเด็กที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ โดยควรคำนึงถึงการออกแบบเพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัว เกิดการมีอาณาเขตครอบครองพื้นที่นั้น เกิดความรู้สึกอิสระในการประกอบกิจกรรมภายในสถานที่ เกิดความคุ้นเคยสร้างความปลอดภัย ความสวยงามและแสงสว่างภายในอาคาร

2.6 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

Franbartien. J.D. (1978) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสถานบริการเด็กและเยาวชน โดยใช้วิธีการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) โดยการสังเกต และทำการสอบถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในสถานบริการเด็กและเยาวชน และได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับเจ้าหน้าที่ดูแลภายในสถานบริการ

ขั้นตอนในการประเมิน ใช้ 5 วิธีหลักในการหาข้อมูล แบ่งออกเป็น

ขั้นตอนแรก การสังเกตและการสัมภาษณ์ ซึ่งทำเมื่อเข้าไปสำรวจ

ขั้นตอนที่ 2 คือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้บริหารศูนย์

ขั้นตอนที่ 3 การให้ตอบแบบสอบถามสำหรับเด็กและเจ้าหน้าศูนย์ ซึ่งจัดทำเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเฉพาะสำหรับตั้งสมมุติฐานในการออกแบบโดยคำนึงถึงผู้อยู่อาศัย

ขั้นตอนที่ 4 การสังเกตโดยการเข้าไปอยู่ในสถานที่จริง เช่นเข้าไปอยู่ 2 วัน 1 คืน ภายในศูนย์

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลการซ่อมบำรุง ของศูนย์เพื่อใช้ในการตรวจสอบการใช้งานของศูนย์ เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนแล้วการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจึงเริ่มขึ้น

สิ่งที่ค้นพบในการศึกษา พบว่าการประเมินเบื้องต้นจะช่วยในการออกแบบให้เป็นระบบอำนวยความสะดวกตามจุดประสงค์ของโครงการ ซึ่งอาคารที่ดีจะช่วยในการอยู่อาศัยให้บรรเทาความเจ็บปวดของเด็กได้ และอาคารยังช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถสื่อสารต่อเด็กว่าพวกเขาจะได้รับปฏิบัติที่ดี และสิ่งที่สำคัญเฉพาะในการออกแบบที่ตอบสนองความต้องการของเด็ก คือระบบแสงสว่างและความสะอาดซึ่งปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ ห้องพักมักไม่แข็งแรงพอที่จะทนจากการทำลายจากคนที่เข้าไปใช้ ซึ่งเป็นปัญหาในการออกแบบเกี่ยวกับ ขนาดของฉาก การจัดวาง และสถานที่ไม่ตอบสนองความต้องการ นอกจากนี้ระบบการล็อคประตูในเรื่องของความปลอดภัยในด้านเพลิงไหม้ เนื่องจากการล็อคและการเปิดได้อย่างล่าช้า ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ออกแบบทั้งในด้านกฎหมายและการเงิน

2.6.2 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่เป็นการวิจัยในด้านปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งพอสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

ปาจริยา มหากาญจนะ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การออกแบบอาคารหอนอนของสถานฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนชายรุ่นใหญ่ " (ภายใต้การกำกับดูแลของสถานพินิจ

และคุ้มครองเด็กกลาง) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ภายในหอนอนโดยใช้วิธีการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) ได้สรุปเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมเดิมภายในอาคารหอนอนได้แก่ การออกแบบอาคารหอนอน ต้องพยายามออกแบบเพื่อให้เกิดภาวะความเป็นส่วนตัว เช่น ภายในบริเวณห้องนอนเด็กและควรเปิดโอกาสให้เด็กสามารถแสดงความเป็นเจ้าของในอาณาเขตครอบครองของตนเองได้ โดยการตกแต่งผนังห้องบางส่วน หรือจัดเตรียมให้มีกระดานติดรูปภาพ ไว้ให้เด็กและเยาวชนติดภาพถ่ายของครอบครัว หรือภาพวาดต่างๆ ซึ่งจะกระตุ้น ให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้การรักษาสิทธิของตนเองและผู้อื่น ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย และลดอัตราการทำลายข้าวของลงด้วย การจัดแบ่งห้องนอน ควรมีการจัดแบ่งแยกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน โดยมีพื้นที่เว้นว่างเพื่อให้เกิดการมีอาณาเขตครอบครองเฉพาะคน และทำให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน และควรมีการสร้างบรรยากาศภายในคล้ายกับบานเพื่อลดความเครียด

จรุงเกียรติ โอสถเจริญผล (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กชาย " ได้สรุปแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมเดิมภายในอาคารหอนอนโดยใช้วิธีการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) ได้แก่ ภายในอาคารหอนอนควรมีทางเข้า – ออกที่สะดวก ให้สามารถเชื่อมต่อพื้นที่ต่างๆภายในสถานสงเคราะห์ได้ โดยภายในอาคารหอนอนควรมีพื้นที่พักผ่อนสำหรับเด็ก ห้องน้ำควรแยกออกจากอาคารเพราะต้องการให้มีการระบายอากาศที่ดี แสงแดดส่องถึง แต่ต้องมีทางเชื่อมที่มีหลังคา และภายในอาคารหอนอนต้องการความเป็นส่วนตัว เพื่อทำกิจกรรมส่วนตัว เช่นมีตู้เก็บของใช้ส่วนตัว เตียงนอน โต๊ะอ่านหนังสือเป็นต้น และพบว่าตู้เก็บของใช้ส่วนตัว เป็นสิ่งที่เด็กต้องการมากที่สุด และพื้นที่ที่เด็กต้องการเพิ่มเติม ห้องกิจกรรม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เด็กจะใช้เวลาว่าง ในการกิจกรรมที่ตนเองสนใจ

สรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในข้างต้นพบว่า ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน โดย ใช้รูปแบบการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) โดยใช้วิธีการสังเกต การสำรวจพื้นที่จริง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน รวมทั้งได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับเจ้าหน้าที่ดูแลภายในสถานบริการและทำการการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยนำมาสรุปรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่สอบถามกับเด็ก โดยพบว่า การออกแบบภายในอาคารหอนอนควรมีจัดให้มีพื้นที่ความเป็นส่วนตัวในการใช้งานในการประกอบกิจกรรม และมีการจัดแบ่งเด็กเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คนเพื่อเพิ่มความเป็นส่วนตัวในการใช้

2.7 สรุปการทบทวนวรรณกรรมกับการนำไปใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ สามารถสรุปเป็นทฤษฎีหลักที่จะนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

1. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสถานสงเคราะห์

จากการทบทวนกรรมวรรณกรรม พบว่า สถานสงเคราะห์ คือ สถานที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู ป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาผู้รับบริการที่ขาดโอกาสทางสังคม ซึ่งสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษาสามารถแยกประเภทของสถานสงเคราะห์ ออกเป็นดังนี้ คือ 1. สถานสงเคราะห์, 2. สถานแรกรับ 3. ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพ และทำให้ทราบถึงลักษณะการให้การสงเคราะห์ โดยสามารถแยกลักษณะการให้การสงเคราะห์ของสถานสงเคราะห์ว่ามีรูปแบบในการให้บริการได้ 2 รูปแบบคือ

1) แบบจัดที่อยู่บ้านพักเป็นหลังๆ ลักษณะเป็นครอบครัวอยู่รวมกันไม่เกินหลังละ 25 คน ให้การดูแลคล้ายกับอยู่อาศัยกับครอบครัว มีการจัดกิจกรรมให้คล้ายกับบ้านมากที่สุด ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

2) แบบรวมกันเป็นห้องโถงเรือนนอน ลักษณะนอนรวม อยู่อาศัยหลังไม่เกิน100 คน ได้แก่ สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร และสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ซึ่งการจัดแบบนี้จะมีเด็กอยู่รวมกันมาก อาจทำให้ขาดความเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัย

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าว เป็นประโยชน์ในการเข้าสำรวจพื้นที่เนื่องจากทำให้ทราบถึงลักษณะการให้การสงเคราะห์ของแต่ละสถานสงเคราะห์ รูปแบบของอาคารหอนอนที่จะเข้าไปศึกษา ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้

2. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อม

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการทางพฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร จะทำให้ผู้ใช้อาคารเกิดความพึงพอใจต่อการเข้าใช้สภาพแวดล้อมกายภาพนั้นๆ และก่อให้เกิดการใช้อาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยควรพิจารณาในเรื่อง 1. การมีอาณาเขตครอบครอง 2.พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล 3.ภาวะความเป็นส่วนตัว

3. การศึกษาทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (Post - Occupancy – Evaluation) เป็นวิธีในการศึกษาถึงวิธีการประเมินผลของอาคารหลังจากการเข้าไปใช้ในพื้นที่ กับความต้องการความคาดหวังของผู้ใช้อาคาร ประกอบด้วย 1. องค์ประกอบด้านเทคนิค 2. องค์ประกอบด้านการใช้สอย 3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม สำหรับการศึกษาจะมุ่งทำการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมของอาคารกับผู้ใช้ โดยทำการประเมินสภาพแวดล้อมโดยรวมทั้งหมด เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้ใช้ว่าสอดคล้องกับพฤติกรรมกิจกรรมหรือไม่ ซึ่งการทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้ทำให้ทราบถึงวิธีการในการประเมินอาคาร วิธีการสำรวจอาคาร และวิธีการในการศึกษา ประกอบด้วย

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของอาคาร
2. ออกแบบงานวิจัย
3. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
4. วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล
5. สรุปผลและเสนอแนะข้อมูลที่ได้ที่เกิดจากความต้องการ ความพึงพอใจของผู้ใช้

4. การศึกษาทฤษฎี และแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ก) การจัดองค์ประกอบของผังพื้น (การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น) เป็นวิธีการในการพัฒนาการออกแบบ เพื่อค้นหาความเหมือนและความแตกต่างของพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร ซึ่งการวิเคราะห์ผังพื้นจะบอกถึงลักษณะของกิจกรรม รูปแบบพฤติกรรม และวัตถุประสงค์ในการใช้อาคาร โดยทำการศึกษาถึง

1. ขนาดและตำแหน่งของพื้นที่
2. ความสัมพันธ์และรูปแบบของพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร
3. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มพื้นที่และพื้นที่ส่วนรวม

ซึ่งวิธีในการจัดองค์ประกอบผังพื้น โดยการเปรียบเทียบวิเคราะห์ผังพื้น เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในสำรวจ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบผังพื้นของอาคารหอนอนที่ละอาคารที่ทำการศึกษา

ข) การออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน การศึกษาในหัวข้อส่วนนี้ ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของอาคารหอนอนกับหอพักที่มีวัตถุประสงค์เหมือนกัน คือ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และรู้จักการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการออกแบบสภาพแวดล้อมของอาคารหอนอน ควรคำนึงถึง 1. การจัดวางภายในอาคาร ประกอบด้วย ก) จำนวนของผู้อยู่อาศัย ข) ขนาดพื้นที่ ค) ห้องน้ำรวม ง) การระบายอากาศภายในอาคาร จ) การจัดวางเครื่องเรือน 2. การใช้สี 3. การใช้แสงสว่าง 4. การใช้วัสดุ 5. ความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

จากการศึกษาในหัวข้อนี้ ทำให้สามารถกำหนดประเด็นในการที่เข้าไปสำรวจอาคาร และทำการสอบถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอาคารหอนอน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามกับผู้ใช้อาคาร

5. การศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อความพึงพอใจ ได้แก่ อายุ เพศ ประสบการณ์ในอดีต ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาร่วมกับความต้องการของเด็ก ลักษณะคุณภาพของสถานที่ หรือ ความเป็นส่วนตัว เพื่อทำให้เกิดอาณาเขตครอบครองในพื้นที่นั้น แล้วจะทำให้เกิดความคุ้นเคย ความพึงพอใจ เกิดความปลอดภัยในการอยู่อาศัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้ทราบรูปแบบการบริหารงาน ในการบริการ ของสถานสงเคราะห์ที่ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชน , ทราบถึงวิธีการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่, ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อม, ขั้นตอนในการวิจัยในการเก็บข้อมูล , การออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน และทราบถึงวิธีการ ในการจัดองค์ประกอบผังพื้น ที่เหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมและพฤติกรรมกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งมีส่วนในการสนับสนุนหรือขัดขวางกับพฤติกรรม และสามารถส่งผลถึงความพึงพอใจในการใช้งานของผู้ใช้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ และพฤติกรรมจะเกิดขึ้นหรือไม่ย่อมแล้วแต่ลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ดังนั้น การจัดองค์ประกอบของผังพื้น และลักษณะการจัดภาพแวดล้อมภายในเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้ โดยมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้ภายในอาคารซึ่งสามารถนำมากำหนดกรอบการวิเคราะห์และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

2.8 กรอบแห่งการวิเคราะห์

จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า ความเข้าใจและทัศนคติของผู้ใช้จะขึ้นอยู่กับการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพและลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพที่มองเห็นได้มีอิทธิพลต่อการรับรู้และความเข้าใจและทัศคติ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ในการจัดองค์ประกอบผังพื้น กับพฤติกรรมของผู้ใช้ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ โดยทำการศึกษาถึง การบริหารงานภายในสถานสงเคราะห์ กิจกรรมภายในที่เกิดขึ้น ขนาดและความสัมพันธ์ของพื้นที่ ความสัมพันธ์ของพื้นที่ที่ใช้ร่วมกันหรือแยกจากกัน โดยคำนึงถึงพฤติกรรมในการใช้สอยพื้นที่กับกิจกรรมที่เกิดขึ้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน กับพฤติกรรมของมนุษย์ โดยศึกษาจากลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ การใช้สีภายในอาคาร , การใช้วัสดุ , การใช้แสงสว่าง , ความเพียงพอของแสงสว่างภายในอาคาร , การจัดวางและจำนวนเครื่องเรือน ,และความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

2.9 ตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ตั้งอยู่ในกรอบของการวิจัยโดยอาศัยตัวแปรในการวิจัยดังนี้

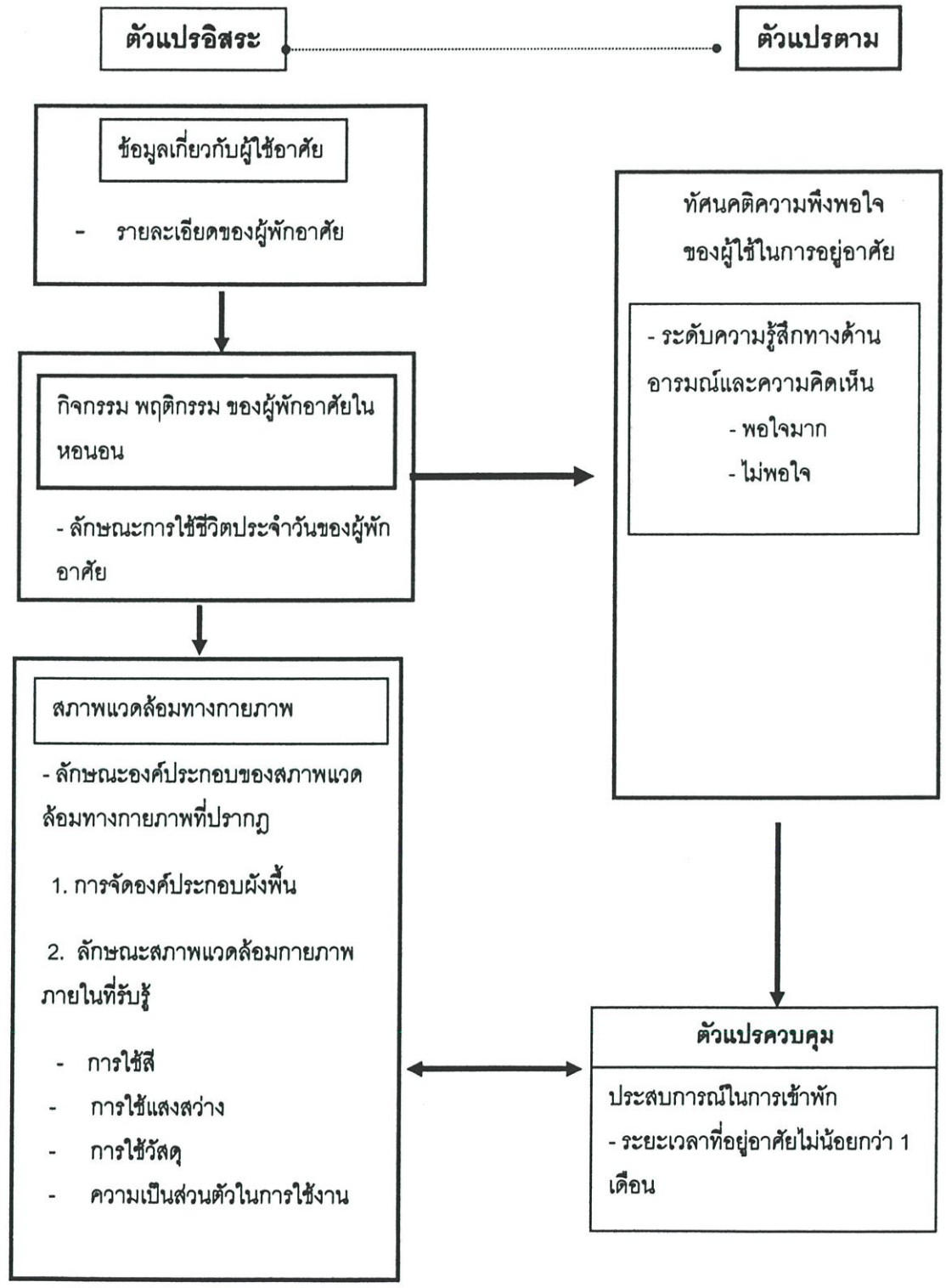
<u>ตัวแปรอิสระ</u> ได้แก่ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด ทัศคติความพึงพอใจของผู้ใช้ สำหรับใช้ในการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนภายในสถานสงเคราะห์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมพฤติกรรมของผู้พักอาศัย คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัวของผู้ใช้
2. กิจกรรม พฤติกรรมของผู้ใช้
3. สภาพแวดล้อมกายภาพที่ปรากฏรับรู้ ได้แก่ การจัดองค์ประกอบผังพื้น และลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร
4. จุดประสงค์ของอาคาร

<u>ตัวแปรตาม</u> ได้แก่ ตัวแปรที่มีผลมาจากอิทธิพลของตัวแปรอิสระ คือ ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ภายในอาคาร

<u>ตัวแปรควบคุม</u> คือ ประสบการณ์ในการเข้าอยู่อาศัยภายในอาคาร

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยนี้สามารถนำมาสรุปเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ได้ดัง ภาพที่ 2.7 และแสดงการเชื่อมโยงแสดงแนวความคิดกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดัง ภาพที่ 2.8



ภาพที่ 2.7 แสดงการเชื่อมโยงตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม



ภาพที่ 2.8 แสดงการเชื่อมโยงวัตถุประสงค์และแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3
ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 เป้าหมายของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบันแล้วนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้ โดยพิจารณาถึงการจัดองค์ประกอบผังพื้นภายในอาคาร ได้แก่ ความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยกับกิจกรรมแต่ละพื้นที่ การเชื่อมต่อของพื้นที่ใช้สอย ขนาดตำแหน่งที่ตั้ง การจัดวางและจำนวนเครื่องเรือนภายในอาคาร และ ลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน ได้แก่ การใช้วัสดุ การใช้สี การใช้แสงสว่าง และความเป็นส่วนตัว โดยผลที่ได้เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการออกแบบพัฒนาหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมกายภาพของอาคารหอนอนและผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าในลักษณะนี้ต่อไป

การศึกษาจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการศึกษาถึงลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพของอาคารหอนอนที่ทำการศึกษา โดยใช้วิธีการประเมินหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) และใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นต่างๆของอาคารหอนอนที่ทำการศึกษามาเป็นแนวทางการวิเคราะห์

ส่วนที่สองเป็นการศึกษาทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ภายในอาคารที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพ รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมและกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในอาคาร จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้งสองส่วนนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน การสรุปผลการวิจัยนำเสนอในเชิงบรรยายและสรุปลักษณะการจัดผังพื้นและลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง

3.2 ขั้นตอนในการวิจัย ในการวิจัยแบ่งเป็นขั้นตอนในการวิจัยได้ ดังนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องจากบทที่ 2 สามารถกำหนดตัวแปรในการวิจัยประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนตัวของผู้ใช้ , สภาพแวดล้อมกายภายในประกอบด้วย การจัดองค์ประกอบผังพื้นภายในอาคาร และ ลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน , กิจกรรมและพฤติกรรมในการใช้พื้นที่ และจุดประสงค์ในการใช้งานของอาคารหอนอน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติความพึงพอใจในของผู้ใช้ดังนั้นจึงกำหนดวิธีวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาคารที่ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแสดงขั้นตอนในการวิจัยได้ดังนี้

3.2.1 **การศึกษาและเก็บข้อมูลเบื้องต้น** ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากงานภาคเอกสาร โดยทำศึกษาจากวรรณกรรม รายงาน เว็บไซน์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องจากสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา เพื่อทราบถึงแนวคิด ทฤษฎีและตัวแปร เพื่อเป็นองค์ประกอบแนวความรู้พื้นฐานในการกำหนดตัวแปรและแนวทางในการวิจัย

3.2.2 **การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากภาคสนาม** ทำการออกสำรวจพื้นที่จริงเพื่อทำการประเมินขั้นต้นโดยการคัดเลือกสถานสงเคราะห์เด็กหญิง (สังกัดหน่วยงานรัฐบาลที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล เท่านั้น) ข้อกำหนดในการคัดเลือกอาคารดังนี้

1 เป็นสถานสงเคราะห์ที่รับสงเคราะห์เฉพาะเพศหญิงและมีสัญชาติไทยเท่านั้น

2 .รับสงเคราะห์เด็กและเยาวชนโดยรับเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ 7 - 18 ปีขึ้นไป

3.ภายในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงที่ทำการศึกษาต้องมีอาคารหอนอนเพื่อให้เด็กพักอาศัย

4. สถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษาตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและเขต ปริมณฑล

5. เป็นสถานสงเคราะห์ที่ทำการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่มีความ สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา

จากข้อกำหนดเบื้องต้นดังกล่าวได้ทำการสำรวจเบื้องต้นและสามารถแบ่งสถานสงเคราะห์ที่ให้การสงเคราะห์ตามประเภทการดำเนินการออกเป็น 3 แห่งได้แก่

1. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร (สถานแรกรับ)

2. สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ (สถานคุ้มครองและศูนย์ฝึกอาชีพ)

3. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี (สถานสงเคราะห์)

โดยสามารถแบ่งประเภทของดำเนินงานให้การสงเคราะห์ภายในสถานสงเคราะห์เป็น 2 ประเภทได้แก่ 1. **แบบจัดที่อยู่บ้านพักเป็นหลัง ๆ** (Cottage System)

2. **แบบรวมกันเป็นห้องโถงหรือเรือนนอนใหญ่** (Dormitory System)

ตารางที่ 3.1 แสดงรูปแบบการดำเนินงานและประเภทของอาคารหอนอนตามแต่ละสถาน สงเคราะห์

สถานสงเคราะห์	รูปแบบการดำเนินงาน	ประเภทอาคารหอนอน
1. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญพร (สถานแรกรับ)	เขตปริมณฑล จังหวัดปทุมธานี	แบบรวมกันเป็นห้องโถงหรือเรือนนอนใหญ่ (อยู่ไม่เกิน 50 คน ต่อ 1 หลัง)
2. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญพร (สถานแรกรับ)	เขตปริมณฑล จังหวัดปทุมธานี	แบบรวมกันเป็นห้องโถงหรือเรือนนอนใหญ่ (อยู่ไม่เกิน 50 คน ต่อ 1 หลัง)
3. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี(สถานสงเคราะห์)	เขตกรุงเทพมหานคร	บ้านพักเป็นหลังๆ (อยู่ไม่เกิน 20-25 คนต่อ1 หลัง)

3.3 การวางแผนการวิจัย แบ่งออกเป็นดังนี้

3.3.1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

3.3.1.1 **การเลือกอาคารที่ทำการศึกษา** จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากงานภาคเอกสารและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการเข้าสำรวจยังสถานที่จริง โดยพบว่าการดำเนินการให้การสงเคราะห์มีรูปแบบการบริหารและการดำเนินการให้การสงเคราะห์แตกต่างกัน

1. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร มีจำนวนอาคารหอนอนทั้งหมด 4 อาคาร ปัจจุบันเปิดใช้งานเพียง 3 อาคาร และภายในอาคารมีรูปแบบผังพื้นเหมือนกันทั้ง 3 อาคาร

2. **สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ปัจจุบันเปิดใช้** 4 อาคาร โดย 2 อาคารแรก ให้อยู่อาศัยสำหรับเด็กสัญชาติไทย ส่วนอีก 2 อาคาร ให้อยู่อาศัยสำหรับเด็กต่างชาติ

3. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี มีจำนวนอาคารหอนอนทั้งหมด 19 หลัง ประเภทของที่พักอาศัยจะใช้เรียกอาคารหอนอนว่า <u>บ้าน</u> เนื่องจากการบริหารงานต้องการให้อาคารหอนอนเปรียบเสมือนบ้านโดยให้อยู่กันแบบเป็นเหมือนครอบครัว โดยจำกัดจำนวนผู้อยู่อาศัย ประมาณ 20 - 25 คนต่อ 1 หลัง ปัจจุบันเปิดใช้ 17 อาคารเนื่องจาก 2 อาคารอยู่ระหว่างการซ่อมแซม (ดูตารางที่ 3.2)

จากนั้นทำการเข้าภายในอาคารหอนอนเพื่อทำสุ่มเลือกอาคารที่ทำการศึกษาโดยมีข้อกำหนดในการสุ่มอาคารที่ทำการศึกษาดังนี้

1. มีความเหมือนในการจัดองค์ประกอบผังพื้นโดยนำผังพื้นของแต่ละอาคารที่มีการจัดวางผังพื้นเหมือนกันนำมาเปรียบเทียบเพื่อทำการเลือกสุ่มอาคารตัวอย่างที่ทำการศึกษา

2. **มีความแตกต่างในการจัดองค์ประกอบของผังพื้นสำหรับอาคารทีมีหน้าที่ใช้สอยเหมือนกัน**

3. นำข้อมูลทีได้จากข้อ 1 และข้อ 2 ที่มีความเหมือนและความแตกต่างในการจัดองค์ประกอบของผังพื้นมาจัดกลุ่มและนำพิจารณาร่วมกับการสอบถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่แม่บ้านที่ดูแลอาคารหอนอน เพื่อใช้ในการคัดเลือกสุ่มอาคารหอนอน

4. อาคารหอนอนที่มีการอยู่อาศัยรวมกันระหว่างเด็กและเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 7- 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยและมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและสติปัญญา

จากข้อกำหนดเบื้องต้นสามารถแบ่งแยกประเภทและนำมาจัดกลุ่มอาคารหอนอนและเลือกสุ่มอาคาร (ดูตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 แสดงประเภทจำนวนของอาคารหอนอนที่เป็นอาคารกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

สถานสงเคราะห์	จำนวนอาคารหอนอนทั้งหมดที่เปิดดำเนินการใช้งาน	อาคารหอนอนที่เปิดใช้งานในปัจจุบัน	อาคารที่เลือกสุ่ม	หมายเหตุ
2. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร	3 อาคาร	*1. ไพลิน* 2. บุษราคัม 3.ทับทิม	1.ไพลิน	เนื่องจากมีรูปแบบการจัดผังพื้นเหมือนกัน
อาคารที่ทำการสุ่ม	จำนวน 1 อาคาร			
3. สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ	4 อาคาร	*1.เปรมกมล* 2. ชนม์ทวี 3. สุขเกษม 4. วัฒนา	1. เปรมกมล	1. ชนม์ทวี มีผังพื้นเหมือนกับเปรมกมล 2. สุขเกษมและวัฒนาเป็นที่พักของเด็กชาวต่างชาติ
อาคารที่ทำการสุ่ม	จำนวน 1 อาคาร			
1.สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี	17 อาคาร	1.ชงโค 2.*ชัยพฤกษ์* 3. โกเมศ 4.กุสมา *5.การะเกด 6.กุหลาบพวง* 7. กระดังงา 8.กรรณิการ์ 9.ดาวเรือง 10.ลัดดาวัลย์ 11.ดาวกระจาย 12. ทานตะวัน *13.เบญจมาศ 14.มะลิวัลย์* 15.นิคม 1 16. นิคม 2 17.พุทธชาต	สุ่ม 5 อาคาร ได้แก่ 1.ชัยพฤกษ์ 2.การะเกด 3.กุหลาบพวง 4.มะลิวัลย์ 5.เบญจมาศ	1.ดาวกระจายเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับเด็กเล็ก (อายุ ต่ำกว่า 7- 9 ปี) 2. ชงโคเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับเด็กโต(อายุ 15 ปีขึ้นไป)
อาคารที่ทำการสุ่ม	จำนวน 5 อาคาร			

หมายเหตุ : อาคารที่เน้นตัวอักษรเป็นอาคารกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา
(ข้อมูลจากการสำรวจ ปี 2546)

จากตารางที่ 3.2 สรุปได้ว่าอาคารหอนอนที่ทำการศึกษาทั้งหมดประกอบด้วย

1. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร เปิดใช้ทั้งหมด 3 อาคาร ได้ทำการจัดกลุ่มอาคารโดยการเปรียบเทียบผังพื้นจากข้อกำหนดเบื้องต้น ทำการสุ่มเลือกอาคารหอนอนที่การศึกษาจำนวน 1 อาคาร ได้แก่ อาคารหอนอนไพลิน

2. สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ เปิดใช้งาน 4 อาคาร ทำการสุ่มเลือกอาคารหอนอน จำนวน 1 อาคาร ได้แก่ อาคารหอนอนเปรมกมล เนื่องจากอาคารหอนอนชนม์ทวีมีรูปแบบกรอบอาคารและการจัดวางผังพื้นภายในเหมือนกัน

3. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวนอาคารหอนอนทั้งหมด 17 อาคาร ที่เปิดใช้งาน ทำการจัดกลุ่มของอาคารหอนอนโดยการเปรียบเทียบผังพื้นพร้อมทั้งทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ดูแลอาคารหอนอน จากนั้นทำการเลือกสุ่มอาคารหอนอนตัวอย่างที่ทำการศึกษา

ได้จำนวนอาคารหอนอนที่สุ่มศึกษาทั้งหมด 5 อาคาร ประกอบไปด้วย 1.อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ 2.อาคารหอนอนการะเกด 3.อาคารหอนอนกุหลาบพวง 4.อาคารหอนอนมะลิวัลย์ 5.อาคารหอนอนเบญจมาศ

3.3.1.2 **การสุ่มตัวอย่างประชากรที่ทำการศึกษา** ทำการสุ่มตัวอย่างของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ภายในอาคารหอนอนที่ทำการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เนื่องจากการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการวิจัยผู้วิจัยจึงต้องสร้างเกณฑ์ในการออกแบบหอนอนสำหรับเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมควรมีจำนวนเท่าใด

ผู้วิจัยจึงได้สำรวจและหาค่าเฉลี่ยจำนวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบอาคารหอนอนดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยทั้งหมด}}{\text{จำนวนอาคารหอนอนที่สุ่ม}} = \text{จำนวนเด็กที่เหมาะสม}$$

$$\frac{199}{7} = 28 \text{ คน}$$

จากผลดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงจำนวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมสำหรับอาคารหอนอนมีจำนวน 28 คน *แต่เนื่องจากข้อกำหนดของสถานสงเคราะห์* กำหนดให้ภายในอาคารหอนอนมีข้อกำหนดแต่ละอาคารมีจำนวนเด็กและเยาวชนไม่เกิน 25 คนต่อ 1 อาคาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนด เกณฑ์ในการออกแบบอาคารหอนอนสำหรับการวิจัยควรมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมสำหรับพักอาศัยภายในอาคารหอนอน ***โดย มีจำนวนเด็กและเยาวชนไม่เกินอาคารหอนอนละ 25 คน ต่อ 1 อาคาร***

2. เนื่องจากกลุ่มอาคารหอนอนที่ทำการศึกษาประกอบไปด้วย เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่รวมกันตั้งแต่อายุ 7 –18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างของอาคารที่ทำการศึกษามีจำนวนของประชากรที่แน่นอนสามารถนับได้ วิธีการในการคัดเลือกหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ก) ทำการคัดเลือกหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด จากอาคารหอนอนที่ทำการศึกษา โดยทำการสำรวจขนาดประชากรที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนล่วงหน้า

ก่อนทำการเก็บแบบสอบถาม 3 วัน เพื่อให้ได้จำนวนประชากรที่แน่นอนเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการอยู่อาศัยของเด็กและเยาวชนเป็นแบบหมุนเวียน ได้จำนวนประชากรทั้งหมด 199 คน

ข) จากนั้นทำการหาขนาดของกลุ่มประชากร เพื่อหาจำนวนขนาดของประชากรที่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 199 คน โดยกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 จะได้จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 103 คน (ดูภาพผนวก)

ค) ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ให้มีสัดส่วนเท่ากันโดยเป็นค่าร้อยละ จากนั้นใช้วิธีการเลือกสุ่มแบบโควต้า (Quota Samping) เพื่อหาสัดส่วนของประชากรที่ทำการสุ่ม เพื่อให้เป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอาคาร จากนั้นเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละอาคารแล้ว ใช้การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสุ่มแบบเลือกโดยบังเอิญ(Accidental Sampling) โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามแก่เด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน

ตารางที่ 3.3 แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเลือกสุ่มตามอาคารที่ทำการศึกษา

สถานสงเคราะห์	อาคารหอนอน	ขนาดของประชากร (คน)	ขนาดของกลุ่มประชากรที่กำหนด (คน)	สัดส่วนร้อยละ	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกสุ่ม/อาคาร(คน)	สัดส่วนร้อยละ	หมายเหตุ (สถิติสำรวจ)
1. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร	1.ไพลิน	31	31	16.85	17	16.50	23/09/46
		31	31	16.85	17	16.50	
2. สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ	1. เปรมกมล	60	60	32.61	32	31.07	22/ 09/46
รวม		**60**	**60**	32.61	**32**	31.06	
3. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี	1.ชัยพฤกษ์	22	22	11.96	12	11.65	18 / 09 /46
	2. การะเกด	22	19	10.33	11	10.68	13 / 09 /46
	3. กุหลาบพวง	23	21	11.41	12	11.65	14 / 09/46
	4.มะลิวัลย์	18	18	9.78	11	10.68	14 / 09 /46
	5.เบญจมาศ	23	13	7.06	8	7.77	13 / 04 /46
รวม		**106**	**93**	**50.54**	**55**	**52.41**	
รวมทั้งหมด		**199**	**184**	**100**	**103**	**100**	

หมายเหตุ : การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนประชากรที่แน่นอน (ดูภาคผนวก)

3.4 เครื่องมือในการวิจัยแบ่งตามวิธีการเก็บข้อมูลแบ่งวิธีการเก็บข้อมูลได้ 2 แบบคือ

3.4.1 **การเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ** เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ใช้ภายอาคาร โดยใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถาม (Questionair) แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Focus Interviews) และแบบสังเกตการณ์ (Structured Observation) โดยศึกษาถึงกิจกรรมและพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยในวันธรรมดา (จันทร์ – ศุกร์) และวันหยุดราชการ (วันเสาร์ – อาทิตย์) ตามช่วงเวลาที่มีการใช้งานแบ่งออกเป็น

1. **การทำแบบสอบถาม**

การใช้แบบสอบถาม จะใช้สอบถามถึงทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้งานภายในพื้นที่และสภาพแวดล้อมกายภาพภายในโดยครอบคลุมถึง พื้นที่ต่างเหล่านี้ ประกอบด้วย พื้นที่เก็บรองเท้า , พื้นที่พักผ่อน , พื้นที่รับประทานอาหาร , พื้นที่ครัว ,ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม , พื้นที่แต่งตัว, โถงนอน และพื้นที่สวดมนต์ โดยเน้นการสังเกตการณ์ร่วมกับการจดบันทึกและการสัมภาษณ์

ลักษณะเนื้อหาในแบบสอบถาม จะเน้นเรื่องของลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน ในด้านทัศนคติความพึงพอใจ รวมถึงความเหมาะสมของการใช้งานภายในพื้นที่ต่างๆในแง่ของพฤติกรรมการใช้งาน และความต้องการเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ต้นแบบของการจัดพื้นที่ใช้สอยและลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ใช้ โดยใช้วิธีการประเมินอาคารหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

1. รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้

2. แบบสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน ได้แก่ การใช้สี การใช้วัสดุ ชนิดของแสงและบรรยากาศ ความเพียงพอของแสงสว่าง และความต้องการเพิ่มเติม การการสอบถามเกี่ยวกับชนิดของโทนสีที่เหมาะสม ชนิดของแสง และการใช้วัสดุ โดยใช้เครื่องมือในเก็บข้อมูลคือการใช้รูปภาพประกอบสอบถามถึงความต้องการดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน

3. แบบสำรวจความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ต่างๆภายในอาคารหอนอน

โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) แบ่งเป็นระดับ 4 ได้ดังนี้

ระดับ 4	หมายถึง	พอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง	พอใจ
ระดับ 2	หมายถึง	พอใจน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด

2. **การทำ** Comparative Floor Plan (แบบผังพื้น) โดยใช้การจัดผังพื้นตามการใช้งานจริงในปัจจุบันควบคู่กับการบันทึกโดยการถ่ายภาพเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับ ขนาดของพื้นที่ ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ การจัดความสัมพันธ์ในพื้นที่ที่มีหน้าที่ใช้สอยเดียวกัน การเชื่อมต่อของพื้นที่ที่ใช้งานและขนาดของพื้นที่โดยเฉลี่ยต่อกิจกรรมการใช้งาน

3. **แบบสังเกตการณ์** (Structured Observation) ใช้การจดบันทึกเมื่อเข้าไปทำการสำรวจร่วมกับการบันทึกโดยการถ่ายภาพในการอ้างอิงถึงพฤติกรรมการใช้งานเพื่อใช้ค้นหาข้อมูลในด้าน

- กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่
- ศึกษาการจัดวางเครื่องเรือนและจำนวนเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบภายในพื้นที่ต่างๆในอาคารหอนอน
- ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานภายในพื้นที่ต่อกิจกรรม
- ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในได้แก่ การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร การใช้สี การใช้วัสดุ การใช้แสงสว่าง และความเป็นส่วนตัวในการใช้งานในพื้นที่กับกิจกรรม

4. **การสัมภาษณ์** (Focused Interviews) ทำการสัมภาษณ์ถึงข้อมูลเบื้องต้นกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร นักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่ดูแลหอนอน (แม่บ้าน) เพื่อนำมาประกอบวิเคราะห์สภาพปัญหาในปัจจุบันและวิเคราะห์เพื่อใช้ทำแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการใช้สอยภายในอาคาร

5. **การเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ** (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสารงานวิจัย เว็บไซน์ ข้อมูลจากสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสร้างตัวแปรและวางแผนการวิจัยในการเก็บข้อมูลสามารถแสดงการเชื่อมโยงตัวแปรและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้ดัง ตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แสดงตัวแปรและเครื่องมือในการวิจัย

ตัวแปร แนวความคิด	ตัวแปรปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด	เครื่องมือในการวิจัย				
			การสังเกตการณ์	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์	การสนทนากลุ่ม	การวิเคราะห์
1 .ข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้	รายละเอียดส่วนตัวของผู้ใช้	- อายุ - ระยะเวลาที่พักอาศัย - ลักษณะการเรียนภายในสถานสงเคราะห์ - พื้นที่ขอบใช้งานประจำในหอนอน - พื้นที่ที่ต้องการเพิ่มเติม - จำนวนเพื่อนร่วมห้อง		●			
2. พฤติกรรมและกิจกรรมในการใช้	การใช้ชีวิตประจำวันของผู้ใช้ในแต่ละกิจกรรม	-- ลักษณะของกิจกรรม (ตามช่วงเวลา) - พฤติกรรมการใช้พื้นที่ประกอบกิจกรรม	●				●
3. สภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนประกอบด้วย - การจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	- รูปแบบของผังพื้นของอาคารหอนอน	แบบแปลนที่ใช้งานในปัจจุบัน	●				●
	- ตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอย	- ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่	●				●
	- ขนาดของพื้นที่ใช้สอยในแต่ละกิจกรรม	- วัดเป็นตารางเมตร	●				●
	- ความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยในแต่ละพื้นที่ในอาคาร	- การเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่แยกหรือเชื่อมต่อกัน	●				●

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวแปรแนวความคิด	ตัวแปรปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด	เครื่องมือในการวิจัย				
			การสังเกต	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์	การสังเกตและการสอบถาม	กรณีศึกษา
4. ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน	- การใช้แสงสว่าง	- ชนิดของแสงสว่างที่ต้องการใช้ภายในอาคาร		●			
		- ความเพียงพอของแสงสว่างภายในอาคาร	●	●	●	●	●
		- ลักษณะของแสงสว่างที่ใช้ภายในอาคาร	●			●	●
	- การใช้สี	- การใช้สีผนัง	●	●			●
		- การใช้สีพื้น	●				●
		- การใช้สีเพดาน	●				●
	- การใช้วัสดุ	- วัสดุส่วนพื้น	●	●			●
		- วัสดุส่วนเพดาน	●	●			●
		- วัสดุส่วนผนัง	●				●
	- การจัดวางเครื่องเรือน	- ขนาดของเครื่องเรือน	●				●
		- ลักษณะรูปแบบของเครื่องเรือน	●				●
		- ความสะดวกในการใช้งาน	●				●
		- จำนวนเครื่องเรือนในแต่ละพื้นที่	●				●
		- ความเพียงพอของเครื่องเรือนประกอบกิจกรรม	●	●	●		●
	-ความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน	-การกั้นแบ่งผนังแบ่งแยกพื้นที่ในการใช้งาน	●				●

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวแปรแนวความคิด	ตัวแปรปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด	เครื่องมือในการวิจัย				
			การสังเกตการณ์	แบบสอบถาม	การสัมภาษณ์	การทดสอบ	การสัมภาษณ์
5. จุดประสงค์ของอาคารหอนอน	การบริหารงานของสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา	- นโยบายในการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์			●	●	
ตัวแปรตาม							
ทัศนคติความพึงพอใจที่มีต่ออาคารหอนอน	ระดับการประเมินที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน - พอใจมาก - ไม่พอใจ	- ความ พึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้ง		●			
		- ความพึงพอใจต่อขนาดของพื้นที่		●			
		-ความพึงพอใจต่อเพียงพอของเครื่องเรือนในพื้นที่		●			
		- ความพึงพอใจต่อสะดวกในการใช้งาน		●			
		- ความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน		●			
		- ความพึงพอใจต่อการใช้สีภายในอาคาร		●			
		- ความพึงพอใจในการใช้วัสดุโดยง่ายกับการดูแลทำความสะอาด		●			
		- ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงธรรมชาติ		●			
		- ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างในเวลากลางคืน		●			
		- ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างตามทางเดิน		●			

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสำรวจอาคารหอนอนที่ทำการศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อคือ

1. วิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่และรูปแบบการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร
3. การวิเคราะห์ขนาดของพื้นที่ใช้สอยต่างๆ
4. การวิเคราะห์เกี่ยวกับจำนวนเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบภายในพื้นที่
5. วิเคราะห์พฤติกรรมและกิจกรรมภายในอาคารของผู้ใช้ ตามช่วงเวลาที่ใช้งาน
6. วิเคราะห์ทัศนคติความพึงใจต่อการใช้สอยภายในพื้นที่ต่างๆและลักษณะสภาพแวดล้อมภายในอาคาร โดยใช้แบบสอบถาม โดยนำเสนอเป็นในรูปของตารางเปรียบเทียบแสดงค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของข้อมูลแต่ละส่วน โดยการค่าทัศนคติความพึงพอใจโดยเฉลี่ย และทัศนคติความพึงพอใจโดยเฉลี่ยสูงสุด และทัศนคติความพึงพอใจโดยเฉลี่ยต่ำสุด

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- การวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน ได้แก่ การใช้วัสดุ การใช้สี ความสูงภายในอาคาร การใช้แสงสว่าง อุปกรณ์ระบายอากาศ อัตราพื้นที่ช่องแสงต่อพื้นที่ผนังภายในอาคาร
- การวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของพื้นที่และรูปแบบการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร วิเคราะห์ด้วยการเปรียบเทียบผังพื้นกับอาคารที่ทำการศึกษา เพื่อทราบถึงรูปแบบการจัดวางผังพื้นภายในอาคารและนำไปวิเคราะห์ร่วมกับความพึงพอใจของผู้ใช้เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับความพึงพอใจของผู้ใช้อาคาร
- การวิเคราะห์เกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคาร วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ใช้สอยต่างๆตามพื้นที่ที่ทำการศึกษาเพื่อใช้ในการหาขนาดของพื้นที่ที่เหมาะสมในพื้นที่ต่างๆตามความพึงพอใจของผู้ใช้
- การวิเคราะห์เกี่ยวกับจำนวนเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบภายในพื้นที่วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบจำนวนของเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบภายในพื้นที่ต่างๆตามพื้นที่ที่ทำการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของเครื่องเรือนที่จำเป็นในการใช้สอยตามแต่ละพื้นที่ซึ่งการการจัดวางเครื่องเรือนเป็นเพียงการเสนอแนะแนวทางในการจัดวางเท่านั้น
- การวิเคราะห์กิจกรรมและพฤติกรรมตามวันและช่วงเวลาที่ใช้งาน โดยนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับกิจกรรมภายในพื้นที่เพื่อทราบถึงการเข้าใช้พื้นที่ที่แตกต่างกันไปตามกิจกรรมที่เกิดขึ้น

- การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้อาคารวิเคราะห์โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์ด้วยระบบการหาค่าสถิติ โดยแจกแจงออกมาเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย โดยนำเสนอในรูปแบบของตารางเปรียบเทียบ

3.6 สรุปผลและเสนอแนะ

การสรุปผล และเสนอแนะแบ่งออกเป็นหัวข้อหลักได้แก่

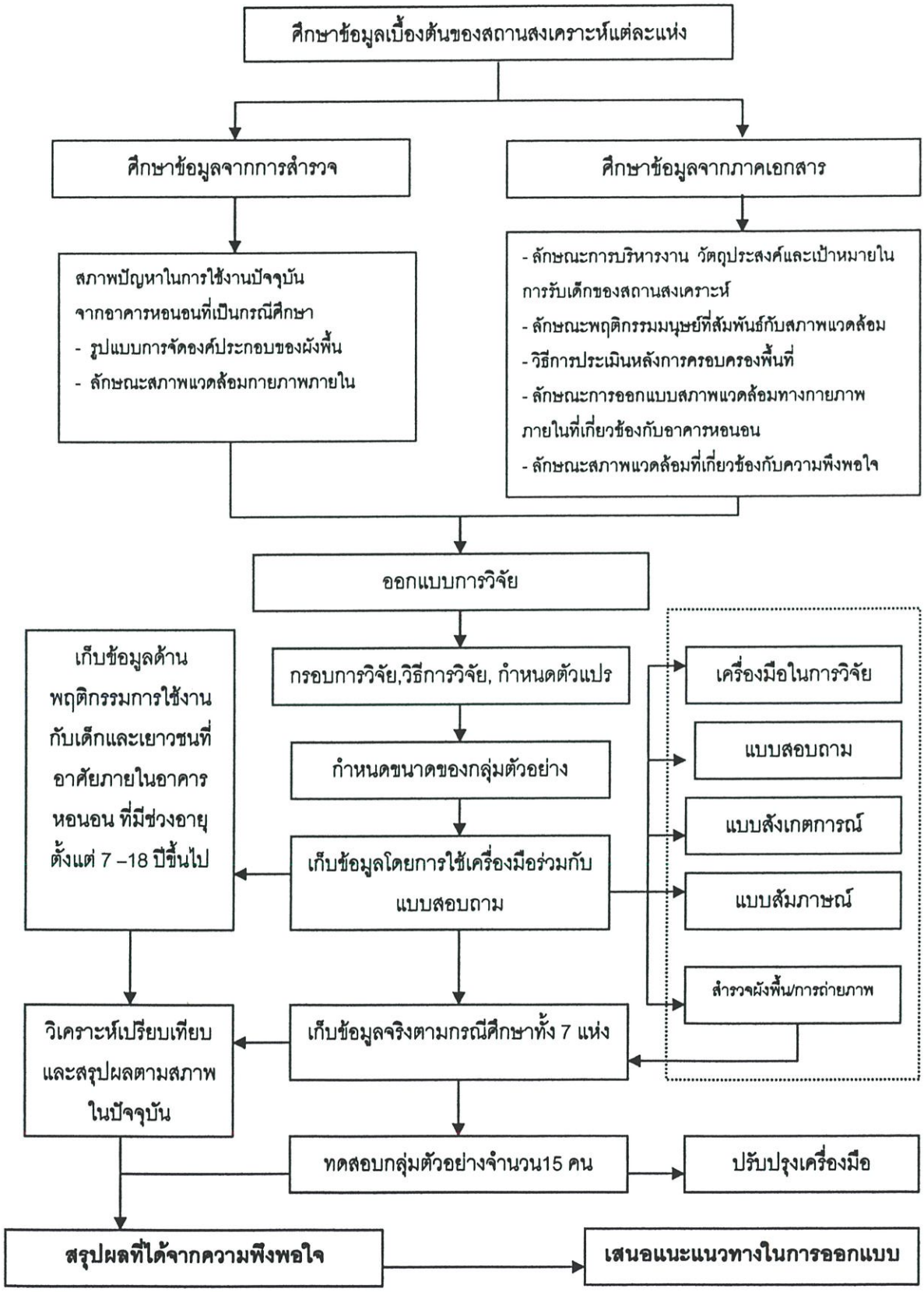
1. สรุปความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วย - การสรุปผลเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร
   - การสรุปผลเกี่ยวกับการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร
2. การเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในภายในอาคารหอนอน นำเสนอเป็นแนวความคิดในการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร และลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโดยนำเสนอเป็นภาพทัศนียภาพจำลอง รวมทั้งการเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

3.7 กรณีศึกษา

การศึกษาสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน ได้กำหนดขอบเขตในการเลือกสุ่มอาคารหอนอนที่ทำการศึกษาที่ได้กล่าวได้ข้างต้น มีจำนวนอาคารหอนอนทั้งหมด 7 อาคารหอนอนประกอบด้วย

- การดำเนินการของสถานสงเคราะห์และลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพทั่วไป
- ลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน
- การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน
- กิจกรรมและพฤติกรรมในการใช้พื้นที่ตามวันและช่วงเวลาที่ใช้งาน ประกอบด้วย สถานสงเคราะห์เด็กหญิงที่ทำการศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร จำนวน 1 อาคาร ,สถานคุ้มครองและพัฒนาฝึกอาชีพบ้านเกร็ดตระการ จำนวน 1 อาคารและ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 5 อาคาร

แสดงขั้นตอนการวางแผนการออกแบบการวิจัย



ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการวางแผนการวิจัย

บทที่ 4
การศึกษาข้อมูลทั่วไปและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกายภาพของสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา

การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบันของสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนแรกเป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไปของแต่ละสถานสงเคราะห์ประกอบด้วย

- ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์
- ข้อมูลด้านลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของอาคารหอนอนประกอบด้วย ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร และกิจกรรมพฤติกรรมของผู้ใช้ภายในอาคารหอนอนของแต่ละสถานสงเคราะห์

เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากส่วนแรกมารวบรวมเปรียบเทียบและนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย

- การวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน
- การวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของพื้นที่และรูปแบบการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร
- การวิเคราะห์เกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยต่างๆ
- การวิเคราะห์เกี่ยวกับจำนวนเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบภายในพื้นที่
- การวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้งานตามช่วงเวลาที่ใช้งาน

สำหรับการศึกษาได้ใช้วิธีการสำรวจพื้นที่ สำรวจกิจกรรมและพฤติกรรมในการอยู่อาศัยภายในอาคารหอนอนของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ทำการสังเกตการณ์และสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วยพื้นที่ที่ทำการศึกษา 8 พื้นที่ ได้แก่ 1. พื้นที่เก็บรองเท้า 2. พื้นที่พักผ่อน 3. พื้นที่รับประทานอาหาร 4. พื้นที่ส่วนครัว 5. ห้องอาบน้ำและห้องส้วม 6. พื้นที่แต่งตัว 7.โถงนอน 8 . พื้นที่สวดมนต์ และตำแหน่งที่ตั้งของห้องแม่บ้าน โดยมีรายละเอียดของแต่ละสถานสงเคราะห์ที่เป็นกรณีศึกษาดังนี้

4.1 สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร

ที่ตั้ง 9 หมู่ 2 ถนน รังสิต – นครนายก (คลอง 5) รังสิต จังหวัดปทุมธานี

ขนาดเนื้อที่ทั้งหมด 57 ไร่

ความเป็นมา

ในปี 2539 สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร ได้ย้ายจากสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านพญาไท ไปอยู่ที่ดินของสถานสงเคราะห์ เยาวชนมูลนิธิบ้านมหาราช คลอง 5 จ. ปทุมธานี เนื้อที่ 57 ไร่ เนื่องจากพื้นที่เดิม มีความคับแคบ และอาคารสถานที่พักอาศัยของเด็กและข้าราชการไม่เพียงพอ คับแคบไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและฟื้นฟูสภาพจิตใจของเด็ก โดยได้ก่อสร้าง ปี พ.ศ 2540 แล้วเสร็จในปีงบประมาณ 2544 ปัจจุบันมีข้าราชการ จำนวน 19 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 14 คน และลูกจ้างชั่วคราวจำนวน 2 และมีเด็กในการอุปการะทั้งหมด 97 คน (ข้อมูลจากสรุปการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์, 2546)

สถิติเด็กที่อยู่ในความอุปการะ ทั้งหมด 90 คน โดยปัจจุบันเปิดใช้เพียง 3 อาคาร อยู่เฉลี่ย 30 คนต่อ 1 อาคาร (ข้อมูลประจำปี 2546)

เป้าหมายในการรับเด็ก รับเด็กหมุนเวียน 150 คน ระยะเวลา ในการอุปการะ 3 – 6 เดือน และพิจารณาตามสภาพปัญหาของเด็ก

วัตถุประสงค์ เพื่อให้การอุปการะ เด็กหญิงอายุระหว่าง 5-1 8 ปี ทั้งในเขตกรุงเทพฯ ปริมณฑล และต่างจังหวัด

- ให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
- ให้การส่งเสริม บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาเด็กในความอุปการะในการอุปการะ
- ทำการวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา และพิจารณาวิธีการดำเนินการช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ประเภทของเด็กที่รับ

1. ขาดผู้อุปการะและถูกทอดทิ้ง
2. เร่ร่อน ขอทาน และพลัดลง
3. ประพฤติตัวไม่เหมาะสมแก่วัยตาม ปว. 294
4. ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งที่เด็กไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้

การดำเนินงานของสถานแรกรับฯ

1. บริการด้านปัจจัย 4 เช่น จัดที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน

2. *บริการด้านสังคมสงเคราะห์* เน้นการวิเคราะห์ปัญหาของเด็ก โดยดำเนินงานด้านสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย ด้านสังคมสงเคราะห์กลุ่มด้านจิตวิทยา การจำหน่ายเด็กคืนครอบครัว และส่งต่อสถานสงเคราะห์อื่น รวมทั้งการให้บริการหลังการจำหน่าย โดยให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครอบครัว และส่งแบบตอบถามการเลี้ยงดูไปแล้วตอบกลับ

3. *บริการด้านการศึกษาและฝึกวิชาชีพ* ประกอบไปด้วยการศึกษาภายใน แบ่งเป็นห้องเรียนระดับ 1 (อนุบาล)ห้องเรียนระดับ 2 (ป.1,ป.2,ป.3) ห้องเรียนระดับ 3 (ป4.- ป.6) การศึกษาภายนอก โดยส่งไปเรียนโรงเรียนภายนอกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งการฝึกวิชาชีพ ด้านเสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้า ถักโครเชท์ ประดิษฐ์สิ่งของต่างๆ

4.บริการด้านการรักษาพยาบาล ได้แก่ ตรวจสุขภาพประจำปีๆละ 2 ครั้ง สร้างภูมิคุ้มกันโรค รักษาพยาบาลเบื้องต้น และทันตกรรมอนามัย ฯลฯ

5. *บริการด้านกิจกรรมเสริมและนันทนาการ* กิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย และวันสำคัญต่างๆ เช่นกิจกรรมแข่งกีฬาสีภายใน และภายนอกหน่วยงาน

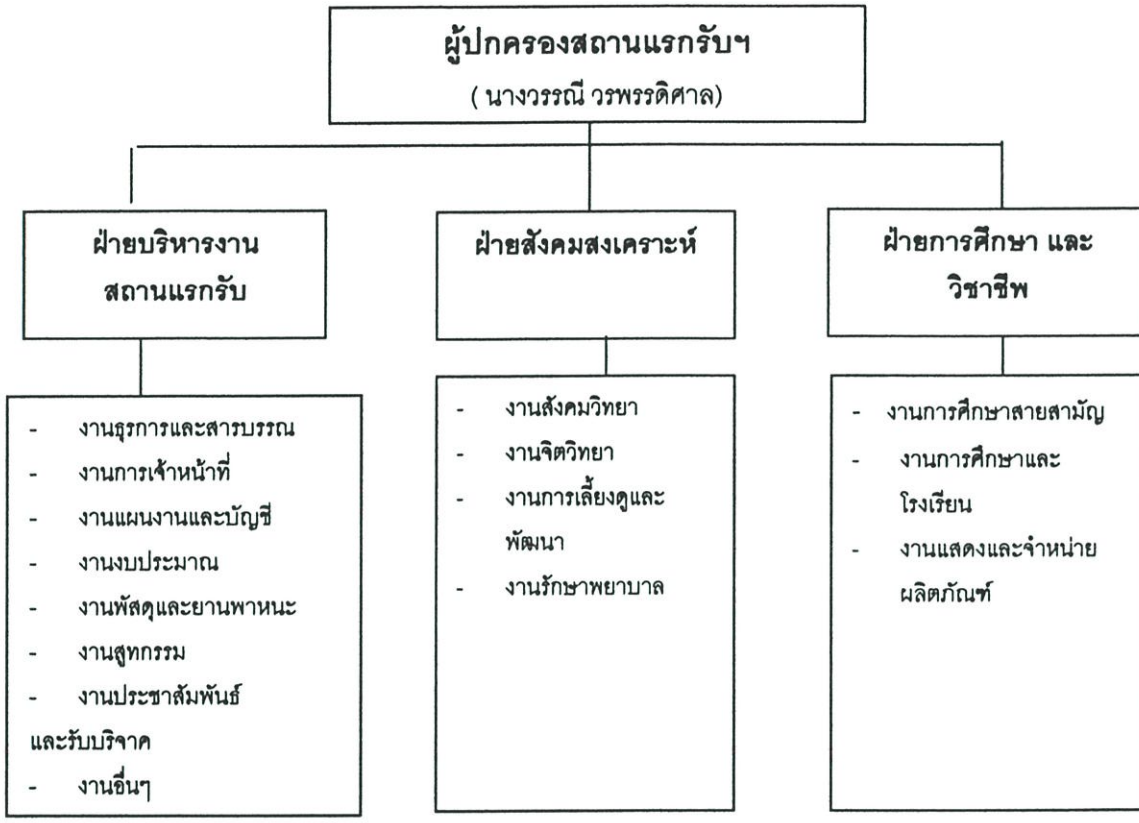
6. *การประสานงานกับองค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน* ทางด้านต่างๆ เช่น บริจาคทรัพย์ สิ่งของ และจัดเลี้ยงอาหารเด็กในความอุปการะ ส่งข้าราชาการและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมฝึกอบรมและสัมนา

7. *จัดให้บริการเสริมทักษะความรู้* โดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานด้านต่างๆ มาให้ความรู้แก่เด็ก เช่นด้านยาเสพติด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิต เป็นต้น

การบริหารงานภายในสถานแรกรับ แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่

- ฝ่ายบริหารงานสถานแรกรับ
- ฝ่ายสังคมสงเคราะห์
- ฝ่ายการศึกษาและวิชาชีพ

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร

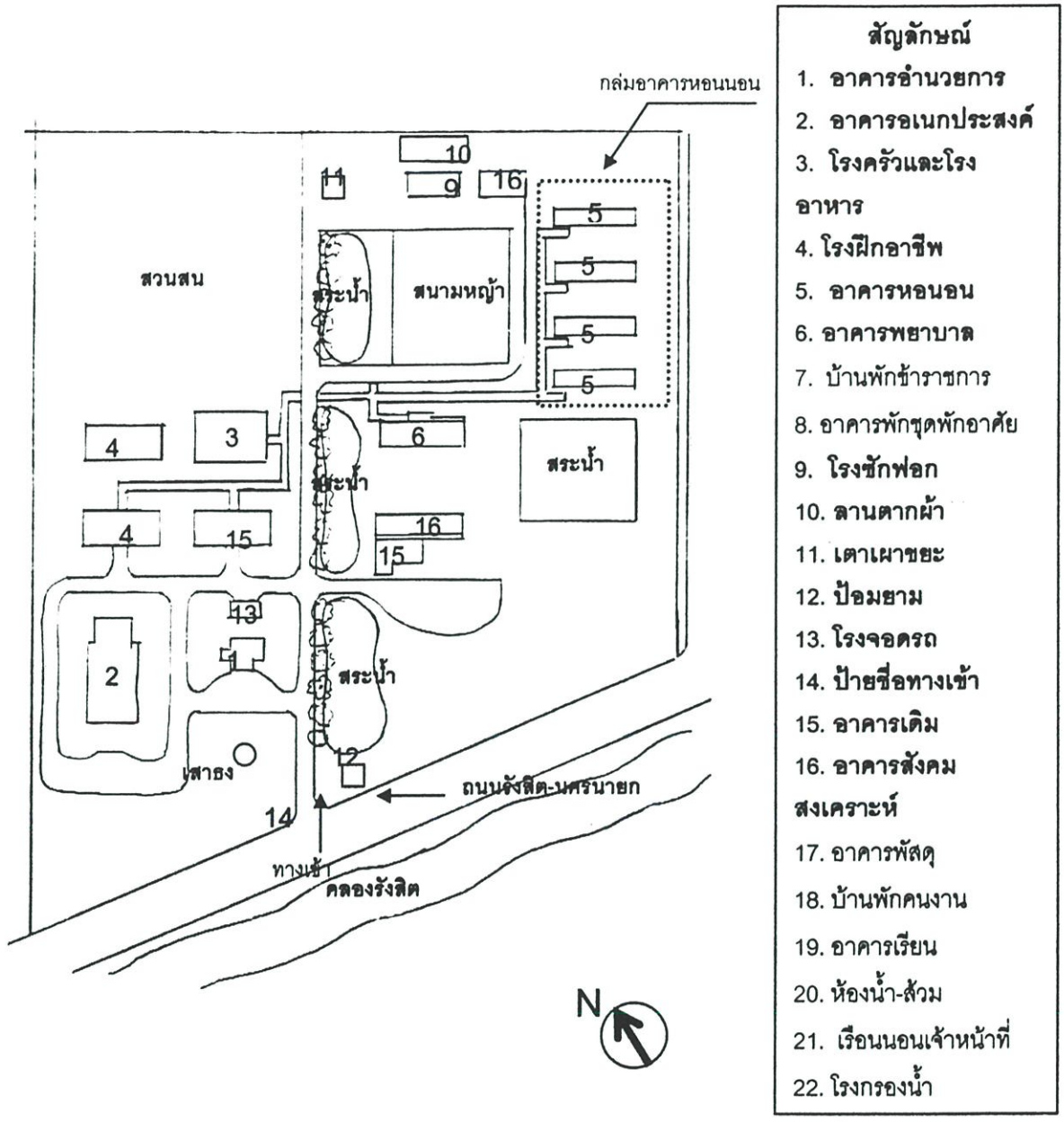


ภาพที่ 4.1 แสดงการบริหารงานสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร

ตารางที่ 4.1 แสดงกิจวัตรประจำวันทั่วไปของสถานแรกเด็กหญิงบ้านธัญญพร

เวลา	วันธรรมดา	วันเสาร์ – วันอาทิตย์
5.30-6.30	ตื่นนอน ทำความสะอาดหอนอนและออกกำลังกายอาบน้ำ – ซักเสื้อผ้า	ตื่นนอน ทำความสะอาดหอนอนและออกกำลังกายอาบน้ำ – ซักเสื้อผ้า
6.30 – 7.30	รับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหาร	รับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหาร
8.00 – 8.30	เข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ อบรมเด็ก	พัฒนาหอนอน (ตามเวรประจำวัน)
0.900-12.00	เข้าห้องเรียน (ตามกิจกรรมของแต่ละคน)	ดูทีวี/ พักผ่อนตามอัธยาศัย
12.00-13.00	รับประทานอาหารกลางวัน	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.30	เข้าห้องเรียน (ตามกิจกรรมของแต่ละคน)	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
17.00-18.00	รับประทานอาหารเย็นที่โรงอาหาร	รับประทานอาหารเย็นที่โรงอาหาร
18.00-19.00	ขึ้นหอนอน / ดูทีวี	ขึ้นหอนอน / ดูทีวี
19.00-20.00	สวดมนต์ อบรมประจำวัน	สวดมนต์ อบรมประจำวัน
20.00-22.00	ขึ้นหอนอน / ดูทีวี	ขึ้นหอนอน / ดูทีวี
22.00 – 05.30	เข้านอน	เข้านอน

สภาพแวดล้อมกายภาพทั่วไป จากทางเข้าหลัก ประกอบไปด้วยกลุ่มอาคารดังนี้



ภาพที่ 4.2 แสดงผังบริเวณสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร

หมายเหตุ : ตัวอักษรหนาหมายถึงตำแหน่งที่ตั้งของอาคาร



ภาพที่ 4.3 ด้าน Aแสดงด้านหน้าทางเข้าสถานแรกรับฯ



ภาพที่ 4.4 ด้าน B แสดงด้านหน้าทางเข้าอาคารฝึกอาชีพ



ภาพที่ 4.5 ด้าน C แสดงกลุ่มอาคารหอนอน



แสดงตำแหน่งผังบริเวณสถานแรกรับฯ



ภาพที่ 4.6 ด้าน D แสดงด้านหน้าอาคารอำนวยการ

4.1.1 อาคารหอนอนไพลิน (อาคารหอนอนกรณีศึกษาลำดับที่ 1)

สำรวจเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ.2546
ที่ตั้ง เป็นอาคารหอนอนลำดับที่ 2 (จากทางเข้าหลัก)

จำนวนเด็กและเยาวชน ทั้งหมด 31 คน แบ่งออกเป็น
เด็กเล็ก (อายุ 7 –14 ปี) จำนวน 13 คน
เด็กโต (อายุ 15 ปีขึ้นไป) จำนวน 18 คน

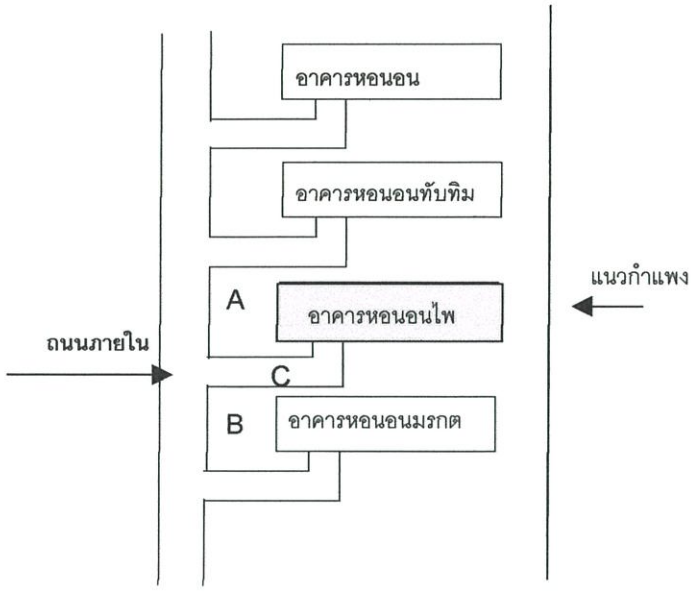
การดูแลภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ดูแลหอนอนหญิง(แม่บ้าน)จำนวน 2 คน ผลัดเวรกันดูแลเด็กและเยาวชนที่อาศัยภายในอาคารหอนอน สัดส่วน 30 : 1 คน

ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพทั่วไป

บริเวณด้านหน้าอาคาร ประกอบด้วยทางเข้าหลัก 1 ทาง โดยมีลักษณะการจัดวางอาคารเป็นกลุ่มอาคารวางเรียงต่อกันไป ด้านหน้าอาคารติดกับอาคารหอนอนมรกต โดยพื้นที่ทางเข้าด้านหน้าอาคารจัดเป็นพื้นที่สำหรับนั่งเล่นพักผ่อน และพื้นที่ใช้สำหรับตากผ้าเนื่องจากป้องกันการสูญหายและสะดวกในการดูแล

บริเวณด้านหลังอาคาร อยู่ติดกับอาคารหอนอนทับทิมและด้านข้างของอาคารติดกับถนนภายในสถานแรกรับฯ

สภาพแวดล้อมโดยรอบ บริเวณโดยรอบอาคารไม่มีขอบเขตของผังบริเวณอาคารชัดเจน การจัดวางอาคารหอนอนจัดวางเรียงต่อกัน ไม่มีต้นปกคุลม โดยที่ด้านหน้าทางเข้าอาคารจัดเป็นพื้นที่พักผ่อนนั่งเล่น และพื้นที่สำหรับตากผ้า



แสดงผังที่ตั้งอาคารหอนอนไพลิน



ภาพที่ 4.7 ด้าน Aแสดงด้านข้างอาคารหอนอน



ภาพที่ 4.8 ด้าน Bแสดงด้านหน้ากลุ่มอาคารหอนอน



ภาพที่ 4.9 ด้าน C แสดงทางขึ้นด้านหน้าอาคารหอนอน

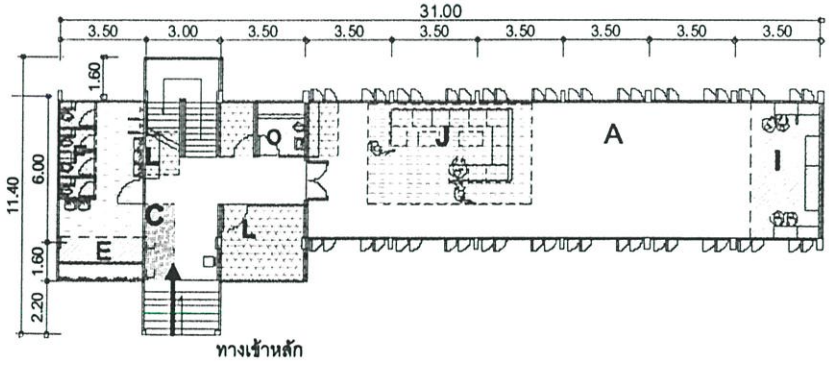
4.1.2 **ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคาร**

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในได้ข้อมูลแต่ละประเด็น ดังนี้

ลักษณะอาคารหอนอน เป็นอาคารโครงสร้างคอนกรีต 2 ชั้น ลักษณะเป็นเรือนนอนแถวยาวขนาดใหญ่แบบนอนรวม โดยการอยู่อาศัยแบบคละกันระหว่างเด็กเล็กและเด็กโตโดยมีการดูแลแบบพี่ดูแลน้อง

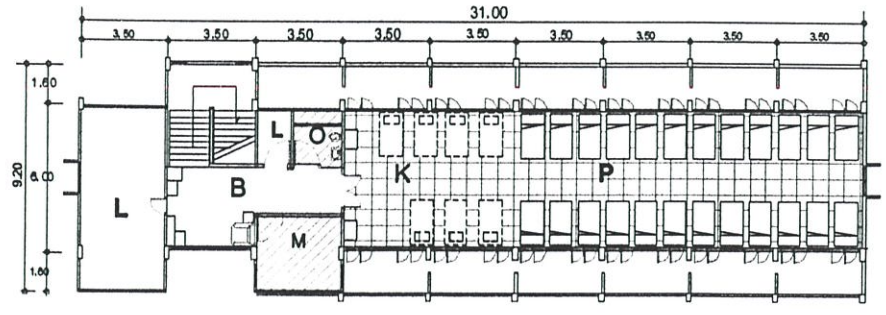
การจัดพื้นที่ ชั้น 1 ประกอบด้วย โถงทางเข้า ซึ่งเป็นโถงกลางเชื่อมต่อพื้นที่ชั้น 1 และพื้นที่ชั้น 2 ภายในส่วนโถงทางเข้ามีการจัดพื้นที่ด้านหน้าเป็นพื้นที่เก็บรองเท้า ถัดไปเป็นห้องเก็บของ และห้องน้ำแม่บ้าน , ถัดจากนั้นเป็นโถงอเนกประสงค์ โดยภายในโถงอเนกประสงค์จัดแบ่งพื้นที่เป็นพื้นที่สำหรับนั่งเล่น และพื้นที่แต่งตัว ลักษณะภายในโถงเป็นพื้นที่โล่ง กว้าง ส่วนด้านตรงข้ามโถงอเนกประสงค์ เป็นส่วนของห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วมซึ่งอยู่รวมกันภายในอาคาร

การจัดพื้นที่ชั้น 2 ประกอบด้วย โถงทางเข้า ห้องเก็บของ ห้องแม่บ้าน และโถงนอน โดยภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ด้านหน้าเป็นพื้นที่พักผ่อน บริเวณโถงกลางทางเดินใช้เป็น**พื้นที่สำหรับสวดมนต์และด้านในเป็นพื้นที่นอนหลับพักผ่อน**

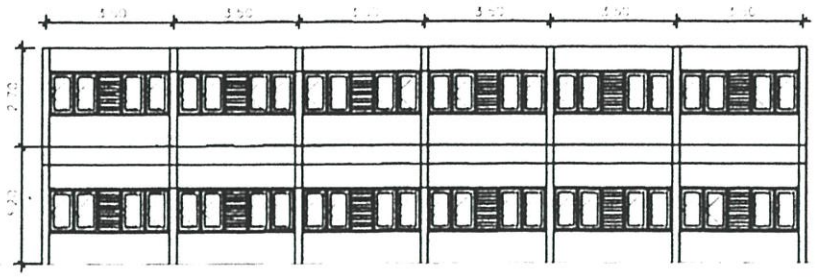


A	โถงอนกประสงค์
B	โถงทางเข้า
C	พื้นที่จัดเก็บรองเท้า
D	พื้นที่พักผ่อน
E	ห้องอาบน้ำรวม
F	ห้องส้วม
G	พื้นที่รับประทานอาหาร
H	พื้นที่ส่วนครัว
I	พื้นที่แต่งตัว
J	พื้นที่นั่งเล่น
K	พื้นที่สวดมนต์
L	เก็บของ
N	ซักล้าง
M	ห้องแม่บ้าน
O	ห้องน้ำแม่บ้าน
P	พื้นที่โถงนอน

ภาพที่ 4.10 **แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น** 1



ภาพที่ 4.11 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2



ภาพที่ 4.12 แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน

ขนาดพื้นที่ ขนาดพื้นที่ใช้สอยโดยรวม 2 ชั้น 470 ตารางเมตร

ความสูงภายในอาคาร ชั้น 1 จากพื้นถึงท้องพื้น 3.20 เมตร

ชั้น 2 จากพื้นถึงระดับฝ้าเพดาน 2.70 เมตร

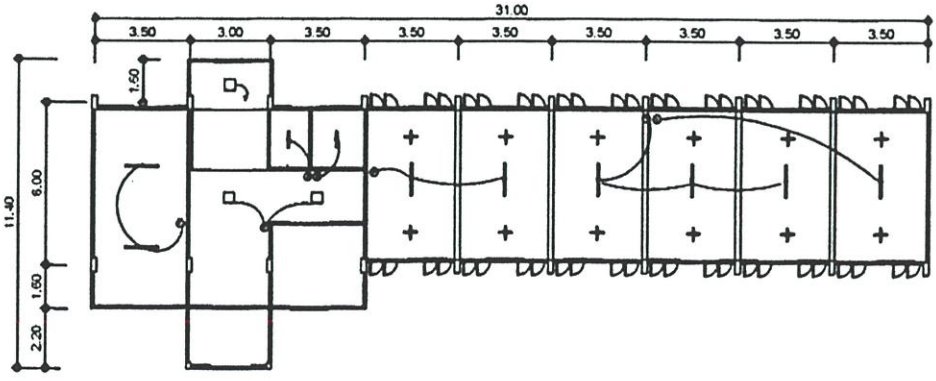
ช่องแสงภายในอาคาร ภายในอาคารหอนอนมีเนื้อที่ของช่องแสง ร้อยละ 28 ของพื้นที่ผนังห้องและภายในโถงนอนมีการติดม่านปรับแสงที่ช่องเปิดโดยรอบ

การใช้แสงสว่าง ภายในอาคารมีแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้ามายังช่องแสงภายในอาคาร และมีการใช้แสงประดิษฐ์ด้วย หลอดฟลูออเรสเซนต์ 36 วัตต์ และ 18 วัตต์ ให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White

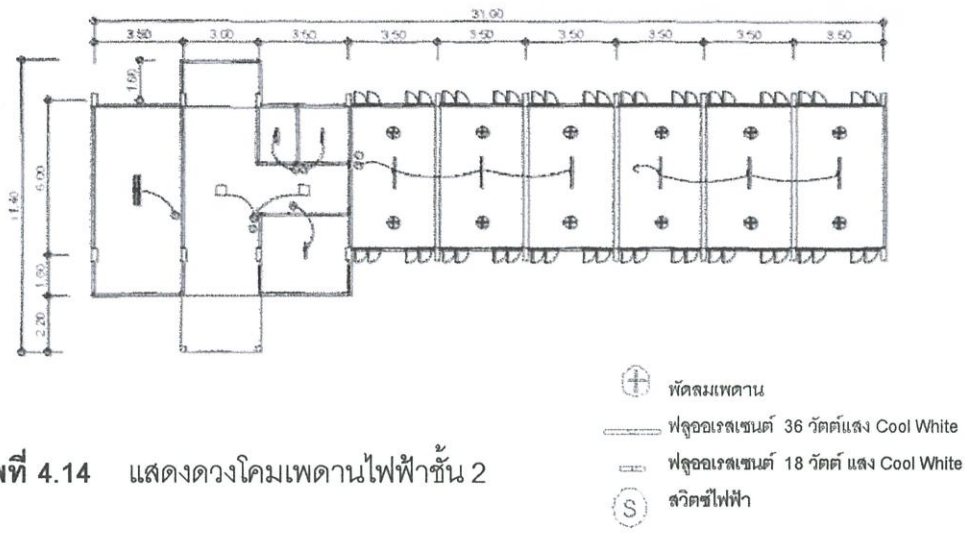
อุปกรณ์ระบายอากาศ / พัดลม ภายในอาคารติดตั้งพัดลมเพดานในการระบายความร้อน

การใช้สีภายในอาคาร ผนังภายในทาสีขาว

การใช้วัสดุ วัสดุโถงทางเข้าชั้น1และชั้น 2 พื้นซีเมนต์ขัดมัน ส่วนภายในโถงอเนกประสงค์ชั้น 1 และโถงนอน ชั้น 2 ปูพื้นด้วยกระเบื้องยาง



ภาพที่ 4.13 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1



ภาพที่ 4.14 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้าชั้น 2

4.1.3 ลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน

การจัดพื้นที่ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยพื้นที่ที่ทำการศึกษา ดังรายละเอียดดังนี้

การจัดพื้นที่ใช้สอยภายใน ชั้น 1

โถงทางเข้าประกอบด้วย

พื้นที่เก็บรองเท้า

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าด้านหน้าโถงทางเข้า

การใช้งาน เป็นพื้นที่สำหรับจัดเก็บรองเท้าก่อนเข้าอาคารหอนอนโดยเป็นพื้นที่โล่งที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ต่างๆภายในอาคาร





ภาพที่ 4.15 แสดงการจัดพื้นที่จัดเก็บรองเท้าภายในส่วนโถงทางเข้า

ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ทางด้านซ้ายจากทางเข้าหลักโดยต่อเนื่องกับโถงทางเข้าหลัก

การใช้งาน ใช้สำหรับอาบน้ำ ล้างหน้าและเข้าห้องส้วม การอาบน้ำจะอาบน้ำรวมกัน โดยให้เด็กเล็กอาบน้ำก่อนเด็กโต และเด็กโตจะเป็นคนดูแลเด็กเล็ก สัดส่วนการดูแล 1 : 1 การอาบเด็กจะผลัดกันเข้าไปอาบน้ำ และพบว่าอาคารหอนอนไพลินมีจำนวนของห้องส้วมน้อยกว่ากำหนด

การจัดภายในห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม ประกอบด้วย พื้นที่ใช้สอย 3 ส่วน

1. พื้นทีส่วนอาบน้ำ (ส่วนเปียก)
2. ห้องส้วม จำนวน 5 ห้อง ประกอบด้วย ชักโครกนั่งยอง และอ่างล้าง
3. พื้นที่ส่วนล้างหน้า และซักผ้า ซึ่งเป็นบริเวณที่ใช้ล้างหน้าแปรงฟันและซักเสื้อผ้า





ภาพที่ 4.16 แสดงลักษณะภายในห้องอาบน้ำรวม

โถงอเนกประสงค์ ชั้น 1 ประกอบด้วย

พื้นที่นั่งเล่น

ตำแหน่ง ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าภายในโถงอเนกประสงค์ ลักษณะ การจัดจะเป็นพื้นที่เปิดโล่งไม่มีผนังกั้นต่อเนื่องกับพื้นที่แต่งตัว

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับนั่งเล่น พักผ่อน และนั่งรอก่อนอาบน้ำ



ภาพที่ 4.17 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยในพื้นที่นั่งเล่น

พื้นที่แต่งตัว

ตำแหน่ง ต่อเนื่องกับพื้นที่นั่งเล่นภายในโถงอเนกประสงค์ ชั้น 1 ลักษณะการจัดเป็นพื้นที่เปิดโล่งไม่มีผนังกั้นและมีช่องเปิดอยู่โดยรอบ

การใช้งาน ใช้สำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้าก่อนอาบน้ำและแต่งตัว และเก็บเสื้อผ้าที่ใช้งานประจำวัน โดยจะมีตู้เก็บเสื้อผ้าใช้งานเฉพาะคนจัดวางตู้ชิดริมผนัง ทั้ง 3 ลักษณะของตู้เสื้อผ้าเป็นตู้ Locker เหล็ก 6 บาน ต่อ สัดส่วนการใช้งานต่อ 1 ตู้ สิ่งที่สังเกตพบว่า ลักษณะของตู้เก็บเสื้อผ้าเหล็กมีสภาพชำรุดเนื่องจากเกิดการงัดแงะตู้และจากพฤติกรรมของเด็กที่ไม่รักของ ขนาดพื้นที่แต่งตัว 15 ตร.ม สำหรับเด็ก31 คน เท่ากับ 0.48 ตารางเมตร /1 คนและจากการสอบถามพบว่าเด็กไม่มีความเป็นส่วนตัวในการเปลี่ยนเสื้อผ้าเนื่องจากมีช่องเปิดอยู่โดยรอบ




ภาพที่ 4.18 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยและลักษณะตู้เสื้อผ้าภายในพื้นที่แต่งตัว

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2

โถงนอน การจัดแบ่งพื้นที่ภายในโถงนอน มีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น3 ส่วนได้พื้นที่ด้านหน้าเป็นพื้นที่พักผ่อน พื้นที่ส่วนนอนและพื้นที่สวดมนต์ การจัดพื้นที่ภายในเน้นปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้งานตามช่วงเวลาทีประกอบกิจกรรมประกอบด้วย

พื้นที่พักผ่อน

ตำแหน่ง ตั้งอยู่ภายในชั้น 2 เป็นพื้นที่ส่วนแรกด้านหน้าจากทางเข้าโถงนอน

การใช้งาน เป็นพื้นที่หลักสำหรับพักผ่อน/ดูทีวี โดย วันจันทร์- วันศุกร์ จะเปิดทีวีประมาณ 18.00 น. จนถึงเวลา 22.30 น.และวันเสาร์ – อาทิตย์ จะเปิดในช่วงบ่าย หลังจากทานอาหารกลางวัน โดยเด็กจะนั่งล้อมวงบริเวณหน้าทีวี หรือบางคนก็จะนอนดูบนเตียงนอน



ภาพที่ 4.19 แสดงการใช้พื้นที่ในส่วนพื้นที่พักผ่อน



ภาพที่ 4.20 แสดงพฤติกรรมการใช้พื้นที่ในส่วนพื้นที่พักผ่อน

โถงนอน

ตำแหน่งที่ตั้ง ภายในโถงนอน ชั้น 2 โดยเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน ลักษณะเป็นโถงนอนแนวยาว โล่ง มีช่องแสงอยู่รอบด้าน

การใช้งาน ใช้สำหรับพักผ่อนนอนหลับ ลักษณะการนอนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การนอนเตียงและนอนบนเบาะรองนอน การจัดมีการจัดเว้นช่องทางเดินระหว่าง เตียงนอนเดี่ยวโดยมีระยะห่างตั้งแต่ 0.20 –0.50 การจัดเตียงหันเข้าผนังทั้ง 2 ด้าน และมีทางเดินอยู่ตรงกลาง ภายในโถงนอนพื้นที่ส่วนตัวค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีพื้นที่ส่วนตัว และเป็นพื้นที่ใช้ร่วมกันกับพื้นที่พักผ่อน สภาพทั่วไป มีช่องแสงอยู่โดยรอบผนังทั้ง2 ด้าน ทำให้ได้รับแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้ามาเต็มที่





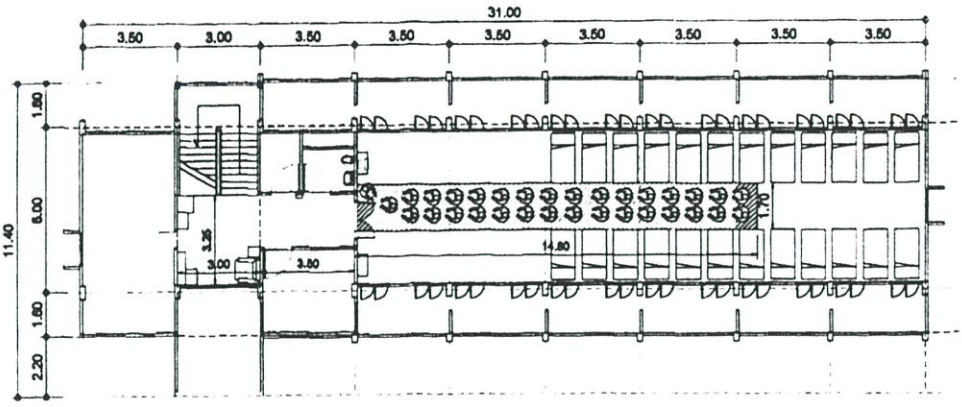
ภาพที่ 4.21 แสดงลักษณะสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในโถงนอน

พื้นที่สวดมนต์

ตำแหน่ง อยู่ภายในโถงนอน บริเวณทางเดินกลาง

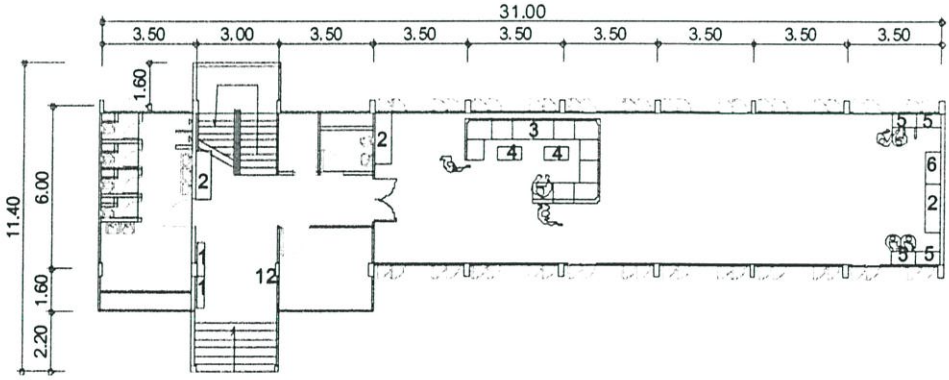
การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์ประจำวัน การสวดมนต์จะเริ่มสวดในเวลาประมาณ 19.00 น. โดยแม่บ้านกำหนดให้เด็กนั่งแถวละ 2 คน นั่งเรียงต่อกันไป

โดยให้เด็กเล็กอยู่หน้า การสวดจะมีผู้นำสวดมนต์ 1คน ใช้เวลาสวดมนต์ประมาณ 10 นาที หลังจากนั้นแม่บ้านจะมีการอบรมประจำวันกับเด็ก

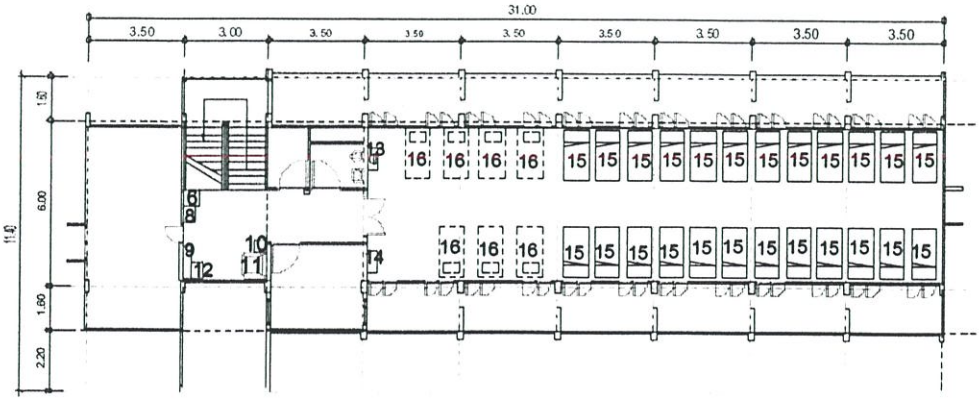


ภาพที่ 4.22 แสดงการใช้พื้นที่ในส่วนพื้นที่สวดมนต์

โดยแต่ละพื้นที่มีการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่ 4.2)



ภาพที่ 4.23 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1



ภาพที่ 4.24 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2

ตารางที่ 4.2 แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนไพลิน

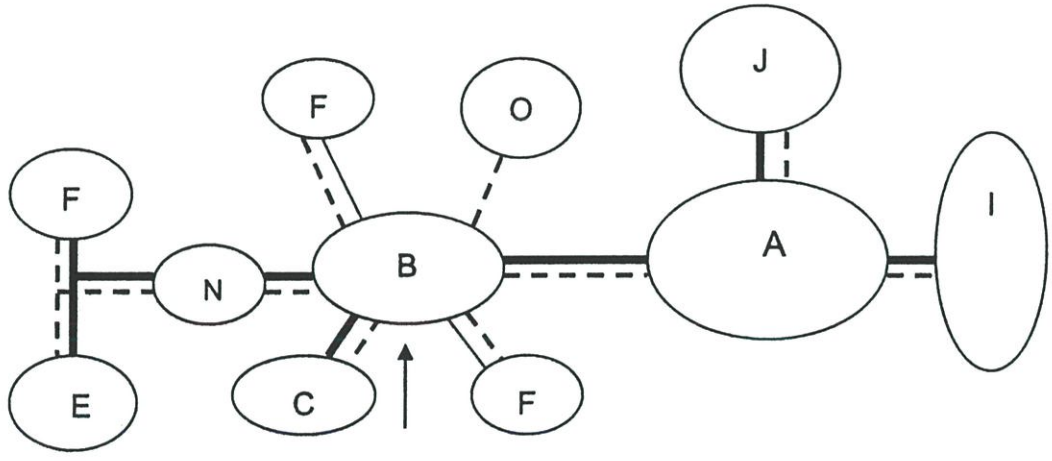
สัญลักษณ์	รายละเอียด	ลักษณะ	จำนวน
1	ชั้นวางรองเท้าไม้	0.30x1.10x0.45	2
2	ตู้ไม้เก็บของ	0.43 x 2.20x1.80	1
3	เก้าอี้รับแขกเข้ามุม	0.75x2.50x0.80	1
4	โต๊ะกลาง	0.53x0.90x0.40	1
5	ตู้ LOCKER เหล็ก 6 บานเล็ก	0.45x0.90x1.80	4
6	ตู้เก็บเสื้อผ้าบานไม้	0.60x1.00x1.80	2
ชั้น 2			
7	ตู้กดน้ำเย็น	0.35x1.00x0.70	1
8	โต๊ะรองรีดผ้า	0.50x0.80x0.30	1
9	ชั้นวางหนังสือ	0.30x1.20x1.20	1
10	โต๊ะข้าง	0.43x0.60x0.75	1
11	เก้าอี้รับแขกเดี่ยว	0.90x0.90x0.90	1
12	เก้าอี้	0.40x0.40x0.80	1
13	โต๊ะวางทีวี	0.40x0.80x.75	1
14	โต๊ะหมู่บูชา	0.40x0.80x0.75	1
15	เตียงนอนเหล็กเดี่ยว	0.95x1.95x0.40	24
16	เบาะรองนอน	0.90x1.80x0.90	7

จากการสังเกตพบว่า ทุกพื้นที่ภายในอาคารหอนอนเป็นพื้นที่ที่ใช้งานร่วมกัน โดยมีลำดับความสัมพันธ์ของพื้นที่ดังนี้

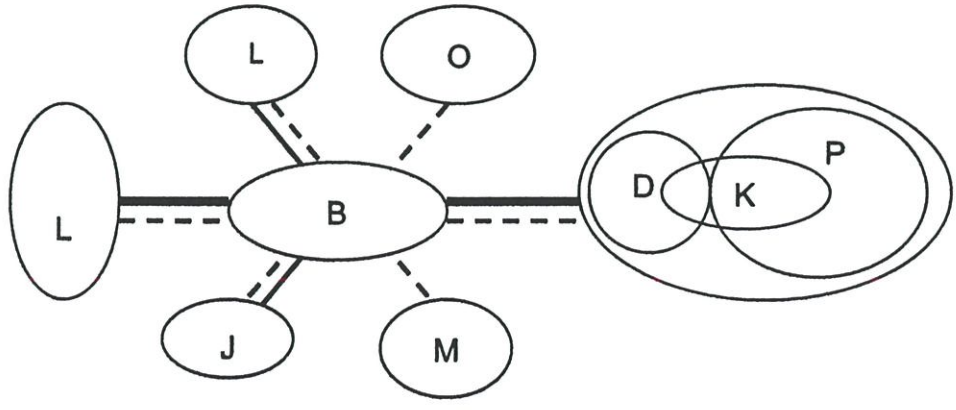


การจัดความสัมพันธ์ของพื้นทีชั้น 1 จากทางเข้าหลักเมื่อเข้าไปภายในโถงทางเข้า พื้นที่แรกคือพื้นที่เก็บรองเท้า ภายในโถงทางเข้า มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็น ห้องเก็บของ ห้องน้ำแม่บ้าน โดยมีห้องอาบน้ำและห้องส้วมอยู่รวมกันภายในอาคาร ถัดมาเป็นโถงอเนกประสงค์ ภายในมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น พื้นที่นั่งเล่น และพื้นที่แต่งตัว ลักษณะเป็นพื้นที่โล่งเชื่อมต่อกัน โดยมีโถงทางเข้าเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน

การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ ชั้น 2 จากโถงทางเข้าชั้น 2 ประกอบด้วย ห้องเก็บของ ห้องแม่บ้าน ห้องน้ำแม่บ้าน และโถงนอน ซึ่งภายในโถงนอนด้านหน้าจัดเป็นพื้นที่พักผ่อน ด้านในเป็นพื้นที่สำหรับนอน และโถงกลางทางเดินเป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์



ภาพที่ 4.25 แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1



ภาพที่4.26 แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2

4.2 สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ

ที่ตั้ง 34/1 หมู่ 2 ต. เกาะเกร็ด อ. ปากเกร็ด จ. นนทบุรี ขนาดเนื้อที่ทั้งหมด 59 ไร่

ความเป็นมา

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2503 ในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ตามพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ต่อมากฎหมายได้รับการปรับปรุงใหม่เพื่อมุ่งให้ความคุ้มครองหญิงที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ที่เข้ารับการคุ้มครอง โดยเน้นการบำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาอาชีพมากขึ้น และได้เปลี่ยนชื่อเป็น สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ในขณะเดียวกัน บ้านเกร็ดตระการได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์สงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพสตรี มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือหญิงที่ประสบปัญหาสังคมทุกประเภท เช่น ถูกละเมิดทางเพศ มีความประพฤติไม่เหมาะสม ประสบปัญหาครอบครัวหรือปัญหาสังคมอื่นๆ

ปัจจุบัน สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ สังกัดสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก (สปป.) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำหน้าที่ให้บริการสังคม

สถิติเด็กที่อยู่ในความอุปการะ ทั้งหมด 242 คน แบ่งออกเป็น

- เด็กสถานคุ้มครองและฝึกอาชีพ จำนวน 151 คน
- เด็กต่างชาติ ได้แก่ ลาว , พม่า , กัมพูชา , จีน , ไม่ระบุ จำนวน 91 คน โดยเด็กต่างชาติที่เข้ามาจะเข้ามาเรียนปรับสภาพ และเมื่อปรับสภาพเสร็จแล้วจะถูกส่งกลับ ปัจจุบันภายในสถานคุ้มครองเปิดให้บริการอุปการะในการพักอาศัยภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วยอาคารหอนอนทั้งหมด 4 อาคาร โดยแบ่งออกเป็น (ข้อมูลสถิติประจำเดือนกันยายน 2546)

1. อาคารหอนอนเปรมกมล รับเด็กสัญชาติไทย จำนวน 60 คน
2. อาคารหอนอนชนม์ทวี รับเด็กสัญชาติไทย จำนวน 49 คน
3. อาคารหอนอนสุขเกษม รับเด็กชาวต่างชาติ จำนวน 50 คน
4. อาคารหอนอนวัฒนา รับเฉพาะเด็กต่างชาติ จำนวน 45 คน

* ศูนย์แม่และเด็กอ่อน จำนวน 38 คน

เป้าหมายในการรับเด็ก

บ้านเกร็ดตระการสามารถรองรับให้บริการแก่ผู้รับการคุ้มครอง ได้ปีละประมาณ 550 คน

ประเภทของเด็กที่รับ

1. หญิงที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ที่ต้องเข้ารับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 หรือหญิงที่มีอายุเกิน 18 ปี ที่สมัครใจเข้ารับการคุ้มครอง
2. หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมทุกประเภท
3. หญิงและเด็ก ทั้งชาวไทยและต่างชาติที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

การดำเนินงานของสถานคุ้มครองและพัฒนาฝึกอาชีพฯ

1. *ที่พักอาศัย* โดยปัจจุบันมีเรือนนอนรวมอยู่ 6 อาคาร ทุกคนจะได้รับเครื่องนอน เครื่องนุ่งห่ม และของใช้ประจำตัว
2. *อาหาร 3 มื้อ*
3. *การรักษาพยาบาล* โดยได้จัดให้มีคลีนิค มีพยาบาลประจำตลอด 24 ชั่วโมง ให้การดูแลรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น และให้ความรู้เรื่องสุขศึกษา
4. *บริการให้คำปรึกษา* โดยนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ จัดทำประวัติ วินิจฉัยปัญหาส่วนตัวและครอบครัว วัดระดับเชาวน์ปัญญา ให้คำแนะนำปรึกษาด้วยวิธีการสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายและสังคมสงเคราะห์กลุ่ม
5. *การฟื้นฟูปรับสภาพจิตใจ* เพื่อมุ่งพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพ ผ่อนคลายจากความวิตกกังวล สร้างเสริมความเคารพและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม การอบรมธรรมะและด้านศีลธรรม
6. *การศึกษา* โดยจัดบริการในระบบการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และวิชาชีพภาคสมทบในสาขาวิชาต่างๆ ตามความสนใจ เมื่อจบหลักสูตรแล้ว จะได้รับการสอบวัดผลเทียบความรู้ และประกาศนียบัตรรับรองจากหน่วยงานต่างๆ เช่น แผนกคอมพิวเตอร์ การสอนภาษาอังกฤษ เป็นต้น ในกรณีเด็กต่างชาติ ได้จัดให้มีการเรียนการสอนให้ผู้รับการคุ้มครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยกันเอง ในระบบพี่สอนน้อง
7. *กิจกรรมนันทนาการและสังคม* โดยมุ่งเน้นให้ผู้รับการคุ้มครองผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดในระหว่างที่อยู่ในบ้านเกร็ดตระการ และเพิ่มพูนทักษะทางสังคม โดยกิจกรรมที่จัดให้จะสอดคล้องกับวัฒนธรรม ความเชื่อและศาสนาของผู้รับฯ เช่น บริการห้องสมุด วิทยุเสียงตามสายโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดีทัศน์ การฝึกเล่นดนตรีไทย กีฬากิจกรรมทางศาสนา ทัศน

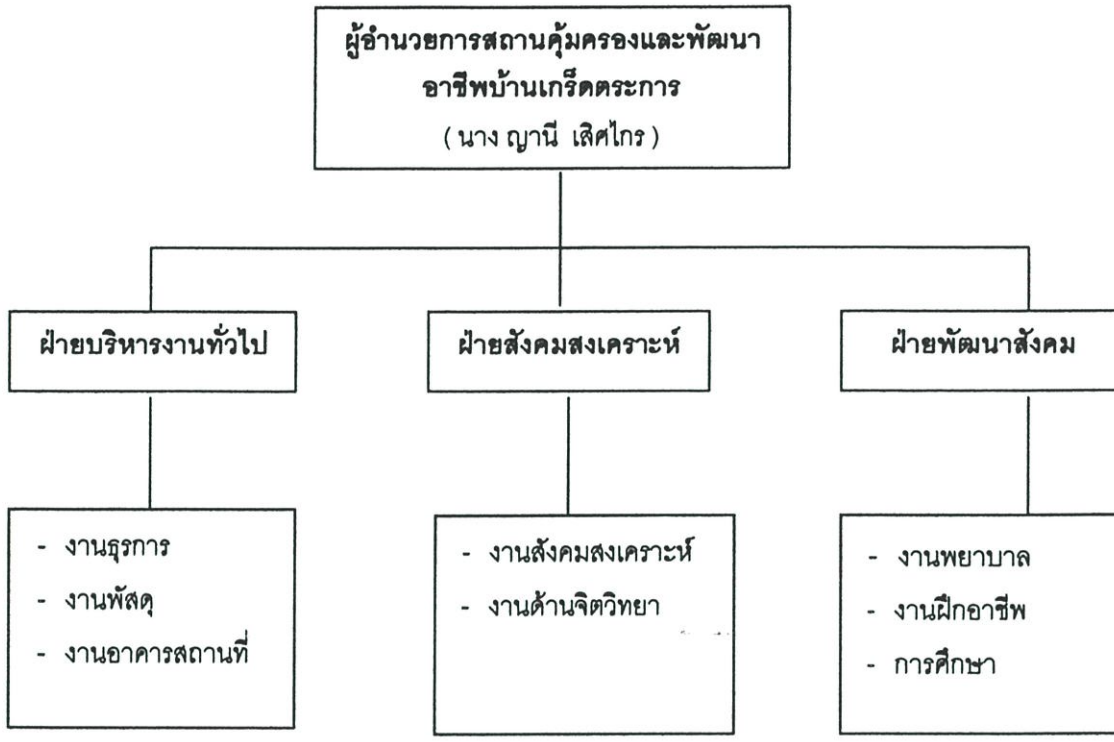
ศึกษานอกสถานที่ นอกจากนี้ ผู้รับฯ ยังได้ร่วมในงานเทศกาลต่างๆ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันลอยกระทง วันแม่ และวันเด็ก เป็นต้น

8. *ทักษะในการดำรงชีวิต* เพื่อเป็นการฝึกฝนให้ผู้รับการคุ้มครองเกิดทักษะในการดำรงชีวิต สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ บ้านเกร็ดตระการได้จัดอบรมทักษะชีวิตต่างๆ ที่เหมาะสมให้กับผู้รับการคุ้มครอง เช่น ทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ
9. *การฝึกวิชาชีพ 9 แผนก* ได้แก่ แผนกตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย ตัดผมชาย ทอผ้ากี่กระตุก จักสาน การช่าง ประดิษฐ์ คหกรรม การทำผ้าบาติก และนวดแผนโบราณ โดยจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุดิบและแหล่งตลาดในชุมชนภายในท้องถิ่น รวมทั้งเป็นวิชาชีพสำหรับกลุ่มเด็กต่างชาติที่สามารถเลือกเรียนให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเมื่อเด็กกลับภูมิลำเนา ซึ่งภายหลังจากจบหลักสูตรแล้ว จะจัดหางานให้ทำและสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพโดยไม่เสียดอกเบี้ย
10. *ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก* มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหน่วยบริบาลดูแลแม่และทารก
11. *การเตรียมความพร้อมก่อนกลับคืนสู่สังคม* โดยจัดให้มีกิจกรรมปรับสภาพก่อนที่ผู้รับฯ จะกลับไปใช้ชีวิตจริงในสังคม เช่น โครงการพัฒนาเยาวสตรีสู่ชุมชน
12. *การสงเคราะห์ครอบครัว* การให้การช่วยเหลือครอบครัวในระหว่างรับการคุ้มครองและภายหลังพ้นอุปการะโดยนักสังคมสงเคราะห์ออกเยี่ยมบ้าน และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดบริการอย่างต่อเนื่อง เช่น ค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและช่วยเหลือเงินทุนประกอบอาชีพ

การบริหารงานภายในสถานคุ้มครอง ฯ แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
2. ฝ่ายสังคมสงเคราะห์
3. ฝ่ายพัฒนาสังคม

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานสถานคุ้มครองฯ

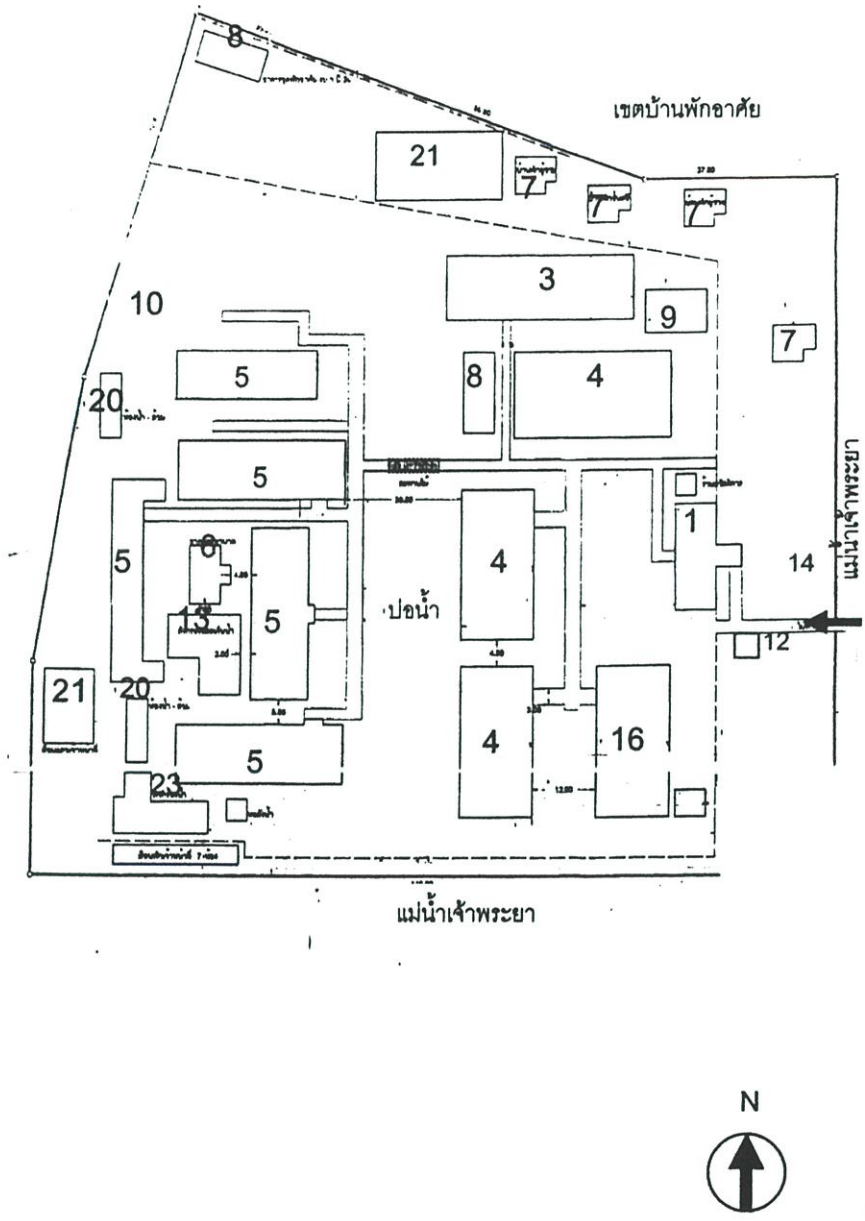


ภาพที่ 4.27 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของสถานคุ้มครองฯ

ตารางที่ 4.3 แสดงกิจวัตรประจำวันทั่วไปของสถานคุ้มครองฯ

เวลา	วันธรรมดา	วันเสาร์ – วันอาทิตย์
5.30-6.30	ตื่นนอน ทำความสะอาดหอนอนและออกกำลังกายอาบน้ำ – ซักเสื้อผ้า	ตื่นนอน ทำความสะอาดหอนอนและออกกำลังกายอาบน้ำ – ซักเสื้อผ้า
6.30 – 7.30	รับประอาหารที่โรงอาหาร	รับประอาหารที่โรงอาหาร
8.00 – 8.30	เข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ อบรมเด็ก	พัฒนาหอนอน(ตามเวรประจำวัน)
0.900-12.00	เข้าห้องเรียน (ตามกิจกรรมของแต่ละคน)	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
12.00-13.00	รับประทานอาหารกลางวัน	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.30	เข้าห้องเรียน (ตามกิจกรรมของแต่ละคน)	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
17.00-17.30	ขึ้นหอนอน อาบน้ำ / แต่งตัว	รับประทานอาหารเย็น
17.30-19.00	รับประทานอาหารเย็น/ขึ้นหอนอน/ดูทีวี	รับประทานอาหารเย็น/ขึ้นหอนอน/ดูทีวี
19.00-20.00	สวดมนต์/อบรมประจำวัน	สวดมนต์/อบรมประจำวัน
20.00-22.00	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
22.00–05.30	เข้านอน	เข้านอน

สภาพแวดล้อมกายภาพทั่วไป จากทางเข้าหลักประกอบไปด้วยกลุ่มอาคารดังนี้



สัญลักษณ์

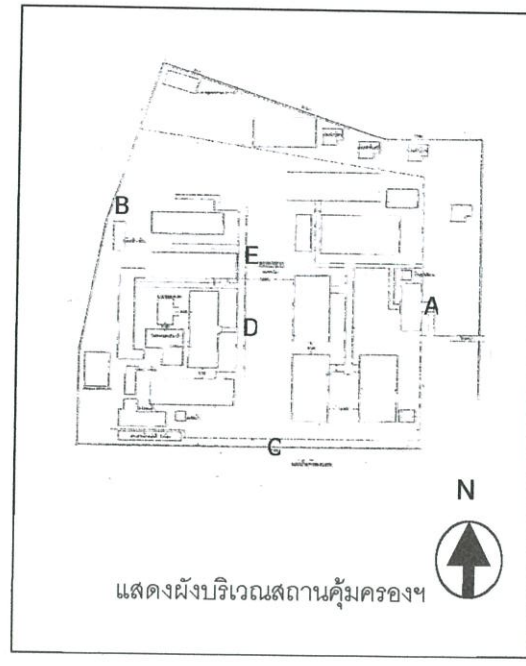
1. **อาคารอำนวยการ**
2. **อาคารอเนกประสงค์**
3. **โรงครัวและโรงอาหาร**
4. **โรงฝึกอาชีพ**
5. **อาคารหอนอน**
6. **อาคารพยาบาล**
7. **บ้านพักข้าราชการ**
8. **อาคารพักชุดพักอาศัย**
9. **โรงซักฟอก**
10. **ลานตากผ้า**
11. เตาเผาขยะ
12. **ป้อมยาม**
13. **โรงจอดรถ**
14. **ป้ายชื่อ**
15. อาคารเดิม
16. **อาคารสังคมสงเคราะห์**
17. อาคารพัสดุ
18. **บ้านพักคนงาน**
19. อาคารเรียน
20. **ห้องน้ำ-ส้วม**
21. **เรือนนอนเจ้าหน้าที่**
22. **โรงกรองน้ำ**
23. **ถังกรองและเก็บน้ำ**

ภาพที่ 4.28 แสดงผังบริเวณที่ตั้งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ

หมายเหตุ : ตัวอักษรหนาหมายถึงตำแหน่งที่ตั้งของอาคาร



ภาพที่ 4.29 ด้าน A ด้านหน้าอาคารอำนวยการ





ภาพที่ 4.30 ด้าน B แสดงบริเวณลานตากผ้า



ภาพที่ 4.31 ด้าน C แสดงผังบริเวณด้านข้างติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา



ภาพที่4.32 ด้าน D แสดงบริเวณทานอาหารภายนอกอาคาร



ภาพที่ 4.33 ด้าน Eแสดงทางเข้าสู่กลุ่มอาคารหอนอน

4.2.1 อาคารหอนอนเปรมกมล (อาคารหอนอนกรณีศึกษาลำดับที่ 2)

สำรวจเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ที่ตั้ง เป็นอาคารหอนอนลำดับที่ 3 จากทางเข้าหลัก ตัวอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2521

จำนวนเด็กและเยาวชนที่พักอาศัย ทั้งหมด 60 คน แบ่งออกเป็น

เด็ก อายุ 7 – 14 ปี จำนวน 8 คน

เยาวชน อายุ 15 – 18 ปี จำนวน 52 คน

การดูแลภายในอาคารหอนอน

การดูแลจะมีครูแม่บ้าน 1 คน ทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยภายในอาคารหอนอน โดยแม่บ้านจะเข้าเวรนอนภายในอาคารหอนอน อาทิตย์ละ 1 วัน และแม่บ้านจะจัดให้มีหัวหน้าหอนอน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ภายในอาคารหอนอนนั้นเป็นผู้ช่วยดูแลความเรียบร้อย

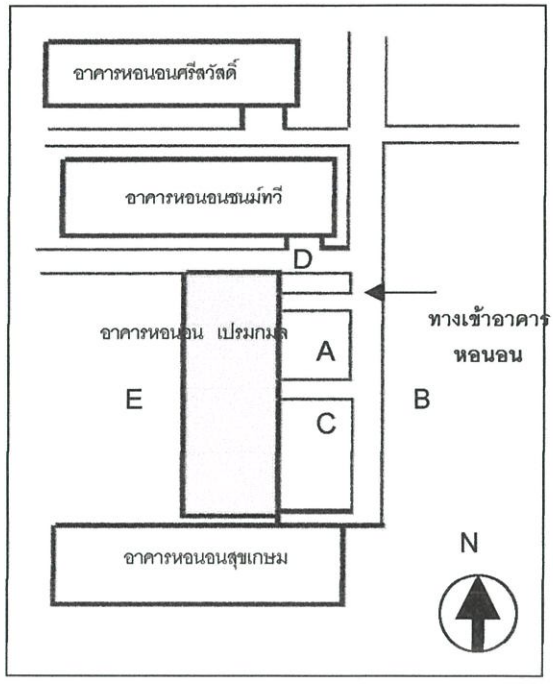
ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพโดยทั่วไป

บริเวณด้านหน้าอาคาร ตัวอาคารประกอบด้วยทางเข้าหลัก 2 ทางแบ่งแยกทางเข้าออกในการใช้งาน โดยแบ่งเป็นทางเข้าห้องสมุดและทางเข้าอาคารหอนอน

บริเวณด้านข้างอาคาร ติดกับกลุ่มอาคารหอนอนชนม์ทวี และสุขเกษม

บริเวณด้านหลังอาคาร ติดกับอาคารพยาบาล ถังกรองเก็บน้ำ

สภาพแวดล้อมโดยรวม บริเวณรอบอาคารหอนอนไม่มีผังบริเวณกำหนดขอบเขตของเป็นบริเวณอาคารนอนชัดเจน ลักษณะอาคารเดี่ยว วางเรียงอยู่ใกล้กัน ด้านหน้าเป็นพื้นที่โล่งไม่มีพื้นที่นั่งเล่นและเก้าอี้นั่งเล่นมีลานตากผ้าแยกกับตัวอาคาร



แสดงผังที่ตั้งอาคารหอนอนเปรมกมล



ภาพ 4.34 ด้าน A แสดงทางเข้าสู่อาคาร



ภาพ 4.35 ด้าน B แสดงถนนภายในด้านหน้าอาคารหอนอน



ภาพ 4.37 ด้าน Dแสดงด้านข้างอาคาร



ภาพ 4.36 ด้าน C แสดงทางเข้าสู่ห้องสมุด

4.2.2 ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในได้ข้อมูลแต่ละประเด็น ดังนี้

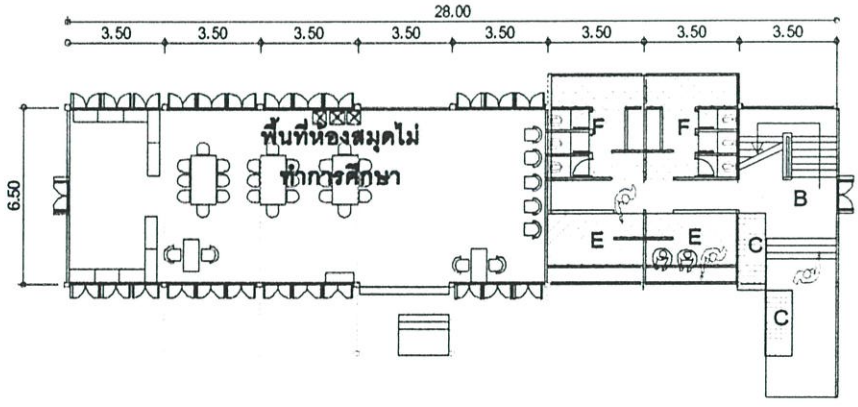
ลักษณะอาคาร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2521 ตัวอาคารเป็นอาคารแนวยาวตามแนวสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดอาคาร 6.50 x 42.5 เมตร โดยอาคารสามารถรองรับได้ 50 คนต่อ 1 หลัง การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในชั้นแบ่งแยกทางเข้าออกออกเป็น 2 ทาง

ส่วนที่ 1 เป็นทางเข้าของเด็กและแม่บ้านที่พักอาศัยอยู่ภายในหอนอน

ส่วนที่ 2 เป็นทางเข้าสู่พื้นที่ห้องสมุด ซึ่งให้เด็กที่พักอาศัยภายในสถานคุ้มครองนั้นและเจ้าหน้าที่ของสถานคุ้มครองได้ใช้งาน

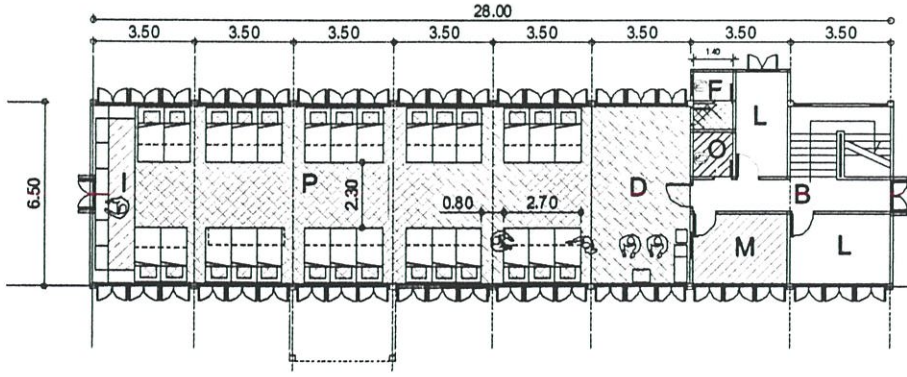
การจัดพื้นที่ ชั้น 1 ทางเข้าออก 1 ทาง ภายในชั้น 1 ประกอบด้วย โถงทางเข้า ห้องอาบน้ำรวม และห้องส้วม โดยมีบันไดกลางเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ชั้น 1 และ ชั้น 2

การจัดพื้นที่ ชั้น 2 ประกอบด้วย ห้องเก็บของ ห้องแม่บ้าน ห้องน้ำแม่บ้าน ห้องน้ำของเด็ก และ โถงนอน ซึ่งภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ด้านหน้าเป็นพื้นที่พักผ่อน ทางเดินกลางเป็นพื้นที่สวดมนต์และด้านในจัดเป็นพื้นที่สำหรับนอนหลับและพื้นที่แต่งตัว

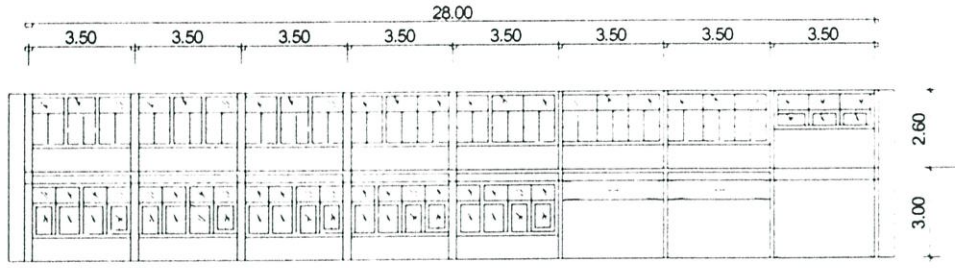


A	โถงอนกประสงค์
B	โถงทางเข้า
C	พื้นที่จัดเก็บรองเท้า
D	พื้นที่พักผ่อน
E	ห้องอาบน้ำรวม
F	ห้องส้วม
G	พื้นที่รับประทานอาหาร
H	พื้นที่ส่วนครัว
I	พื้นทีแต่งตัว
J	พื้นที่นั่งเล่น
K	พื้นทีสวดมนต์
L	เก็บของ
N	ซักล้าง
M	ห้องแม่บ้าน
O	ห้องน้ำแม่บ้าน
P	พื้นที่โถงนอน

ภาพที่ 4.38 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1



ภาพที่ 4.39 แสดงผังการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2



ภาพที่ 4.40 แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน

ขนาดพื้นที่ พื้นที่ใช้สอยโดยรวม 2 ชั้น 588 ตารางเมตร

ความสูงภายในอาคาร ชั้น 1 **จากพื้นถึงใต้ห้องคาน** 3.00 เมตร

ชั้น 2 จากพื้นถึงฝ้าเพดาน 2.60 **เมตร**

ลักษณะเพดาน ท้องพื้นไม้ของเดิมตามโครงสร้างอาคาร

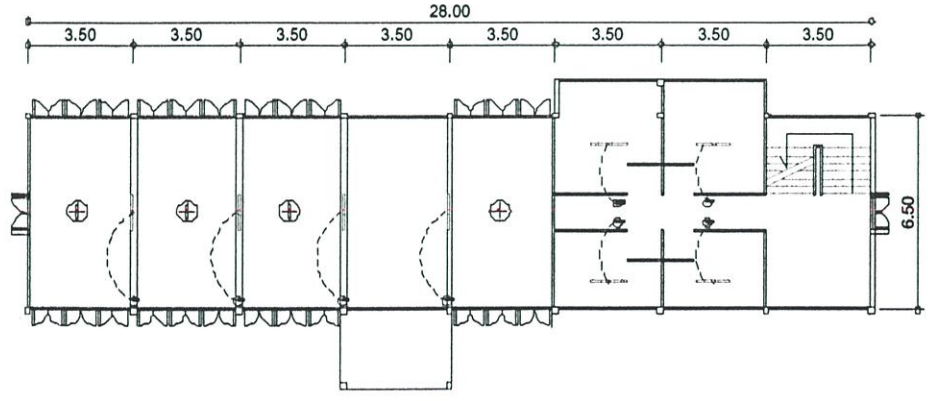
ช่องแสงภายในอาคาร ภายในอาคารมีเนื้อที่ของช่องแสง ร้อยละ 43 ของพื้นที่ผนังห้อง และบริเวณช่องแสงของอาคารไม่มีการติดม่านปรับแสง

การใช้แสงสว่าง ภายในอาคารมีแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้ามายังช่องแสงของอาคาร และมีการใช้แสงประดิษฐ์ ในเวลากลางคืน ด้วยหลอดฟลูออเรสเซนต์ 36 วัตต์ และหลอดฟลูออเรสเซนต์ 18 วัตต์ โดยให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White

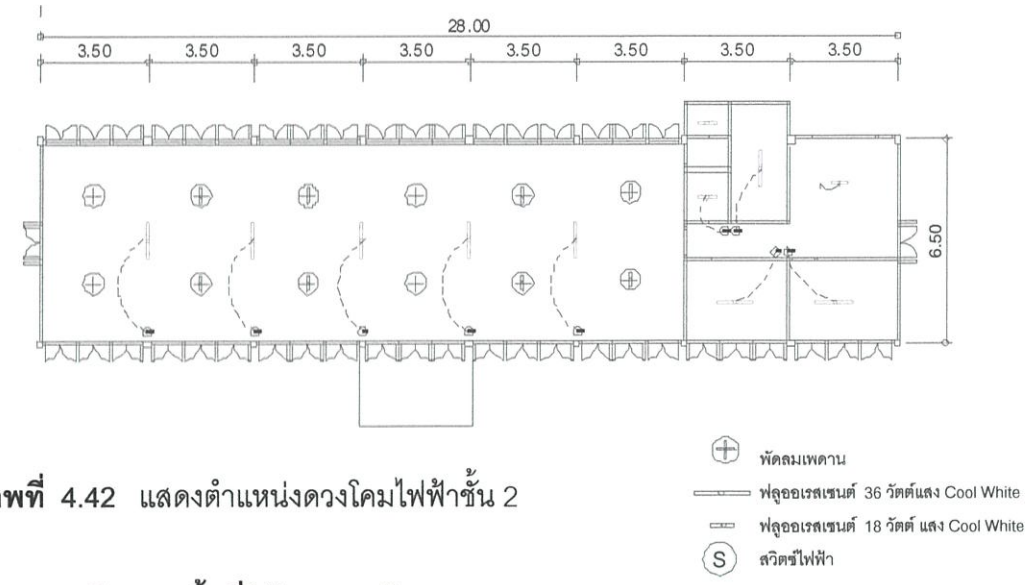
อุปกรณ์ระบายอากาศ / พัดลม ภายในอาคารหอนอนติดตั้งพัดลมติดเพดานเพื่อระบายอากาศและความร้อนภายในอาคาร

การใช้สีภายในอาคาร ผนังภายในใช้สีหลักเป็นสีขาว

การใช้วัสดุปูพื้น ภายในชั้น 1โถงทางเข้าพื้นเป็นซีเมนต์ขัดมัน ชั้น 2 ปูพื้นด้วยพื้นไม้



ภาพที่ 4.41 แสดงตำแหน่งดวงโคมไฟฟ้าชั้น 1



ภาพที่ 4.42 แสดงตำแหน่งดวงโคมไฟฟ้าชั้น 2

4.2.3 **ลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน**

การจัดพื้นที่ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยพื้นที่ที่ทำการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1

พื้นที่เก็บรองเท้า

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่อยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าอาคารหอนอน

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับจัดเก็บรองเท้าก่อนเข้าสู่อาคาร ลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไม่มีชั้นวางรองเท้าโดยจะใช้เก็บวางรองเท้าที่ใส่ประจำเท่านั้น





ภาพที่ 4.43 แสดงการจัดพื้นที่เก็บรองเท้าบริเวณด้านหน้าทางเข้าสู่ภายในอาคารหอนอน

ห้องอาบน้ำรวม และห้องส้วม

ก)ห้องอาบน้ำรวม

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่อยู่ภายในอาคารหอนอน โดยอยู่บริเวณเดียวกับโถงทางเข้าโดยต่อเนื่องกับพื้นที่จัดเก็บรองเท้า

การใช้งาน ห้องอาบน้ำรวมมีทั้งหมด 2 ห้องขนาดของห้อง 3.00 x 3.00 x 3.00 เมตร พื้นที่ต่อห้อง 9.00 ตารางเมตร รวมพื้นที่ทั้ง 2 ห้องประมาณ 18.00 ตารางเมตร ภายในห้องอาบน้ำไม่มีประตูปิดกั้น แต่ใช้ผนังเป็นฉากกั้นบังสายตา

การอาบเด็กจะทยอยกันอาบน้ำที่ละกลุ่มการอาบน้ำจะอาบรวมกันเมื่ออาบเสร็จจะผลัดผ้าบริเวณโถงหรือห้องส้วม จากการสังเกตพบว่า เด็กและเยาวชนที่อาศัยภายในอาคารหอนอนไม่มีพื้นที่ที่มิดชิดสำหรับผลัดผ้าที่เปียก ซึ่งทำให้ไม่มีความเป็นส่วนตัวขณะใช้งาน




ภาพที่ 4.44 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องอาบน้ำรวมและการระบายอากาศโดยรอบ

ข) ห้องส้วม

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในอาคารหอนอนโดยเป็นพื้นที่อยู่ตรงข้ามกับห้องอาบน้ำรวม ขนาด 3.00 x 3.50 x 3.00 เมตร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยภายใน 1 ส่วน มีการจัดพื้นที่ภายในเป็น ห้องส้วม จำนวน 3 ห้อง ขนาด 1.50x0.90x 3.00 เมตร และพื้นที่ส่วนเก็บของ โดยมีช่องโล่งระบายอากาศแบบธรรมชาติอยู่ด้านข้างอาคาร จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่2 พบว่า ขนาดของห้องส้วมและจำนวนห้องส้วมมีจำนวนเพียงพอตามข้อบัญญัติควบคุมอาคาร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522

การใช้งาน ใช้ช่วงเวลาเช้าถึงช่วงเย็น เพื่อทำธุระส่วนตัว ส่วนตอนกลางคืนหากเด็กต้องการเข้าห้องน้ำจะใช้ห้องน้ำชั้น 2 จากการสังเกต พบว่า เด็กและเยาวชน จะใช้พื้นที่ภายในห้องน้ำเป็นพื้นที่สำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้าหลังจากอาบน้ำเสร็จ




ภาพที่ 4.45 แสดงภายในห้องส้วมชั้น 2 โดยต่อเนื่องกับที่โถงนอน

การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในชั้น 2

การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในชั้น 2 แบ่งการจัดพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ โถงทางเข้าซึ่งเป็นพื้นที่ที่ เชื่อมต่อกับพื้นที่ต่างๆ ห้องเก็บของ ห้องแม่บ้าน ห้องน้ำแม่บ้าน และ โถงนอน ซึ่งภายในโถงนอน มีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วนได้แก่ พื้นทีพักผ่อน พื้นที่สวดมนต์ พื้นที่โถงนอนและพื้นที่แต่งตัว ประกอบรายละเอียดดังนี้

พื้นที่พักผ่อน

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็น พื้นที่อยู่ทางด้านหน้าต่อเนื่องกับทางเข้า ลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไม่มีการจัดวางเครื่องเรือน

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อน ดูทีวีหรือทำกิจกรรมอื่นๆ โดยมีการกำหนดช่วงเวลาในการใช้งานการใช้งานจะเปิดดูทีวีในช่วงเย็น เวลาประมาณ 18.30 - 22.30 น.



ภาพที่ 4.46 แสดงการจัดภายในพื้นที่พักผ่อน

โถงนอน

ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่ชั้น 2 ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน และพื้นที่แต่งตัว

การใช้งาน ใช้เป็นที่พักผ่อน นอนหลับ ลักษณะภายในพื้นที่เป็นพื้นที่โถงนอน เป็นพื้นที่ร่วมกัน โดยปรับเปลี่ยนตามกิจกรรมที่กระทำการช่วงเวลาใช้งาน

ลักษณะการนอนแบ่งออกเป็น นอนบนเตียงนอนและนอนกับพื้น การนอนบนเตียง เด็กจะนอนเรียงเตียง 1 ชุด นอน 3-4 คน และนอนกับพื้นบนเบาะรองนอนหรือบนพื้น โดยนอนบนพื้นที่ว่างทั่วไป โดยบริเวณเตียงนอนมีการจัดพื้นที่ด้านล่างใต้เตียงทำเป็นตู้เก็บเสื้อผ้าของใช้ของเด็ก การจัดวางเตียงนอนนอนจะหันหัวเตียงวางหันหัวเตียงเข้าผนัง มีทางเดินร่วมอยู่ตรงหน้า

จากการสังเกตพบว่า น้ำหนักของเตียง และตัวเตียง มีขนาดพื้นที่ใหญ่และหนาทำให้ไม่สะดวกในการปรับเปลี่ยนหรือเคลื่อนย้าย และทำให้ไม่มีพื้นที่ส่วนตัว โดยมีสัดส่วน 4: 1 คน ระยะห่างระหว่างเตียง 0.90 – 1.00 เมตร ขนาดพื้นที่ภายใน 136 ตารางเมตรเท่ากับ60 คนดังนั้นมีพื้นที่ต่อคน เท่ากับ2.26 ตารางเมตร

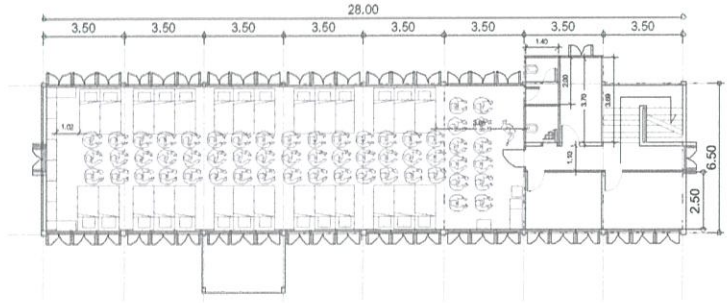



ภาพที่ 4.47 แสดงลักษณะภายในโถงนอน

พื้นที่สวดมนต์

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่ใช้ร่วมกันกับพื้นทีพักผ่อนและพื้นที่โถงนอน การใช้งานใช้โถงกลางทางเดิน เป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์ โดยปรับเปลี่ยนใช้งานตามช่วงเวลา

การใช้งาน เด็กจะนั่งเรียงแถว 3 คนหรือมากกว่านั้น โดยนั่งเรียงต่อกันไปตามแนวยาวของห้องหันหน้าเข้าหาหิ้งพระ โดยจะสวดมนต์เวลา 19.30 น. และหลังจากสวดมนต์เสร็จแม่บ้านก็จะมีการพูดคุยอบรมเด็ก ใช้เวลาประมาณ 20 – 30 นาที การจัดวางมีการวางหิ้งพระไว้ด้านบนผนังเนื่องจากพื้นที่มีจำนวนจำกัด



ภาพที่ 4.48 แสดงลักษณะพื้นที่สวดมนต์

พื้นที่แต่งตัว

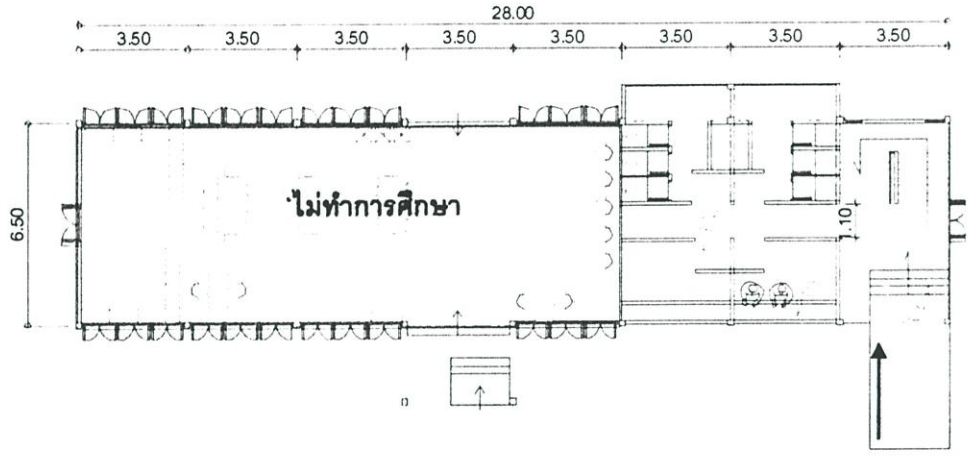
ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่อยู่ด้านหลังต่อเนื่องกับพื้นที่โถงนอน ลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับเก็บเสื้อผ้าเก็บของใช้ โดยเด็กจะขึ้นมาแต่งตัวหลังจากอาบน้ำเสร็จ ประกอบด้วย ตู้ Locker เหล็กบานเปิดสัดส่วน 6 : 1และตู้เสื้อผ้าใต้เตียงนอน

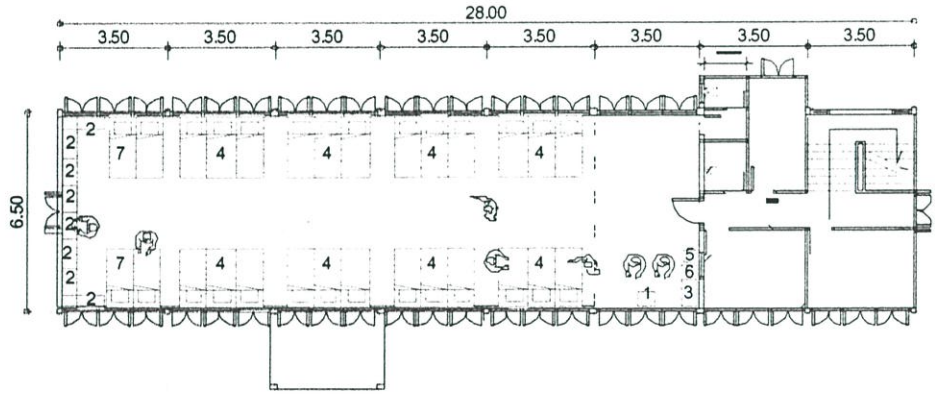



`ภาพที่ 4.49 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยและลักษณะของเครื่องเรือนในพื้นที่แต่งตัว

โดยแต่ละพื้นที่มีการจัดวางเครื่องเรือนภายในพื้นที่ (ดูภาพที่ 4.50 -4.51) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่ 4.4)



ภาพที่ 4.50 การจัดวางเครื่องเรือนภายในพื้นที่ชั้น 1 (ไม่มีการจัดวางเครื่องเรือน)



ภาพที่ 4.51 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2

ตารางที่ 4.4 แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนเปรมกมล

สัญลักษณ์	รายละเอียด	ขนาด	จำนวน
1	โต๊ะวางทีวี	0.50x0.40x0.60	1
2	ตู้ LOCKER เหล็ก 6 บานเล็ก	0.45 x0.90x1.80	1
3	ตู้ไม้เก็บของใต้เตียง	0.50 x0.90 x0.45	2
4	เตียงนอน3 ที่นอน พร้อมเบาะรองนอน	2.70 x0.90x.0.45	8 ชุด
5	เก้าอี้ไม้	0.40x0.40.x0.80	1
6	โต๊ะไม้	0.60x0.50x0.75	1
7	เตียงนอน 2 ที่นอนพร้อมเบาะรองนอน	1.80 x0.90x.0.45	2 ชุด

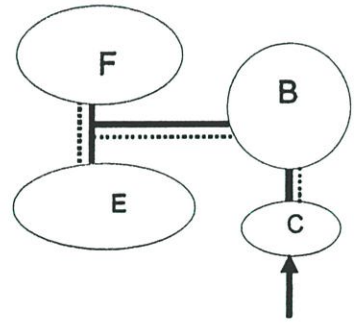
โดยทุกพื้นที่ภายในอาคารหอนอนเป็นพื้นที่ที่ใช้งานร่วมกัน ภายในพื้นทีมีลำดับการเข้าใช้พื้นที่ดังนี้

A = โถงอเนกประสงค์	B = โถงทางเข้า	C = พื้นที่เก็บรองเท้า
D = พื้นที่พักผ่อน	E = ห้องอาบน้ำรวม	F = ห้องส้วม
G = พื้นที่รับประทานอาหาร	H = พื้นที่ส่วนครัว	I = พื้นที่แต่งตัว
J = พื้นที่นั่งเล่น	K = พื้นที่สวดมนต์	L = ห้องเก็บของ
M = ห้องแม่บ้าน	N = ลานซักล้าง	O = ห้องน้ำแม่บ้าน P = โถงนอน

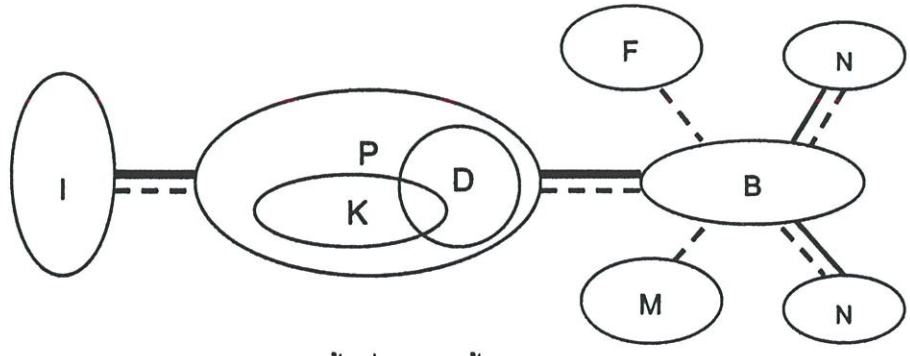
ความสัมพันธ์มาก
ความสัมพันธ์น้อย
ทางเข้าหลัก
ทางเข้ารอง
เด็ก
แม่บ้าน

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1 จากทางเข้าหลักเมื่อเข้าไปภายในโถงทางเข้าพื้นที่แรกที่ใช้งานคือพื้นที่จัดเก็บรองเท้า จากนั้นเป็นห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม โดยมีบันไดเป็นตัวเชื่อมระหว่างชั้น 1 และ ชั้น 2

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2 ประกอบด้วยโถงทางเข้า เป็นตัวเชื่อมพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารโดยเชื่อมห้องเก็บของ ห้องแม่บ้าน ห้องน้ำแม่บ้านและโถงนอน โดยภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ทางเข้าด้านหน้า จัดเป็นพื้นที่พักผ่อน ด้านในเป็นพื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน ด้านหลังจัดเป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัวและใช้ทางเดินกลางเป็นพื้นที่สวดมนต์



ภาพที่ 4.52 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นใช้สอยชั้น 1



ภาพที่ 4.53 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2

4.3 สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

ที่ตั้ง สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ตั้งอยู่ที่ ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ขนาดเนื้อที่ทั้งหมด ประกอบด้วย ขนาดเนื้อที่ทั้งหมด 58 ไร่ 1 งาน 4 ตารางวา ประกอบด้วย อาคารที่ทำการบ้านพักเด็ก บ้านพักเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอาคารอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 46 หลัง

ความเป็นมา

สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี มีประวัติสืบเนื่องมาแต่ "โรงเรียนเด็กอนาถา" ซึ่งพระวิมาดาเธอกรมพระสุทธานิสินีนาถ ได้ทรงบริจาคทรัพย์สร้างขึ้นที่ตำบลสวนมะลิ ถนนบำรุงเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. 2433 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเลี้ยงทารกเด็กหญิงและเด็กชาย บุตรคนยากจนที่กำพร้าหรือบิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูได้ แต่ต่อมาโรงเลี้ยงเด็กแห่งนี้ได้เลิกกิจการไป เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2454 ผู้นำสมาคมมารีชาวสยาม ซึ่งมีท่านผู้หญิงยาราชเป็นผู้นำได้ทำการเรี่ยไรเงินจากประชาชน จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้นใหม่ ณ ที่เดิมให้ชื่อว่า "โรงเรียนเบญจมราชูทิศ" โดยมีสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถเป็นองค์อุปถัมภ์อุทิศส่วนกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2481 ได้โอนกิจการโรงเรียนเบญจมราชูทิศให้เทศบาลนครกรุงเทพดำเนินการ ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีสถานที่ของตนเอง จึงได้ขอพระราชทานที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ตำบลทุ่งพญาไท กับยังได้รับพระราชทานเงินอีก 2 แสนบาท เป็นค่าก่อสร้างโดยตั้งชื่อว่า "โรงเรียนชาติสงเคราะห์" และได้อัญเชิญสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เสด็จมาทรงเปิดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 25484 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2491 ภายหลังได้ตั้งกรมประชาสงเคราะห์ขึ้น แล้วข้าหลวงจังหวัดพระนคร ได้มีหนังสือสั่งให้เทศบาลนครกรุงเทพโอนโรงเรียนชาติสงเคราะห์พร้อมทั้งทรัพย์สินให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการตั้งแต่ปี 2492 ภายใต้เงื่อนไขของพระราชหัตถเลขาพระราชทานที่ดิน

สถิติเด็กที่อยู่ในความอุปการะ ทั้งหมด 398 คน (ข้อมูลประจำปี 2546) แบ่งออกเป็น

1. เรียนภายในสถานสงเคราะห์	จำนวน	60	คน
2. เรียนภายนอกสถานสงเคราะห์	จำนวน	318	คน
3. เรียนฝึกอาชีพภายในและภายนอกสถานสงเคราะห์	จำนวน	20	คน

เป้าหมายในการรับเด็ก

เด็กหญิงอายุ 5 - 18 ปี ซึ่งตกอยู่ในสภาพสมควรได้รับการสงเคราะห์เนื่องจากประสบปัญหาทางสังคม ดังนี้

- ขาดผู้อุปการระ
- ครอบครัวยากจนหรือครอบครัวประสบปัญหาความเดือดร้อน
- ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม
- ครอบครัวแตกแยก
- บิดามารดาเป็นผู้รับการสงเคราะห์หรือบิดามารดาต้องโทษ ฯลฯ

โดยสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีจะรับเด็กโดยตรงจากหน่วยงานของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือหน่วยงานอื่นเข้าไว้ในความอุปการะเพื่อให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพ

การดำเนินงานของสถานสงเคราะห์ การให้บริการด้านต่าง ๆ ที่จัดให้กับเด็ก ประกอบด้วย

1. *บริการด้านการเลี้ยงดู*
   1.1 จัดบ้านพักเด็ก จำนวน 19 หลัง ในลักษณะ C0ttage H0me สำหรับเด็กหญิงอายุระหว่าง 5-18 ปี พักอาศัยหลังละประมาณ 20 - 25 คน
   1.2 จัดอาหารและเครื่องอุปโภค - บริโภค ให้อย่างเพียงพอและเหมาะสม
   1.3 จัดให้มีแม่บ้านประจำบ้านพักเด็กแต่ละหลัง หลังละ 1 คน เพื่อให้การดูแลและอบรมสั่งสอนแนะนำปรึกษาตลอดจนให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กอย่างใกล้ชิดเสมือนเป็นมารดาทดแทน
2. *บริการด้านการรักษาพยาบาลและอนามัย*
   2.1 ดำเนินการตรวจสุขภาพและสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ แก่เด็ก
   2.2 ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเด็กเจ็บป่วย
   2.3 จัดส่งเด็กที่เจ็บป่วยเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลต่าง ๆ
   2.4 ให้ความรู้ทางด้านสุขศึกษาแก่เด็ก
3. *บริการด้านการศึกษา*
   3.1 การศึกษาสามัญภายในสถานสงเคราะห์
      - จัดการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรของสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ
      - จัดชั้นเรียนพิเศษแก่เด็กที่มีเชาว์ปัญญาต่ำ
      - จัดฝึกวิชาชีพระยะสั้นให้เด็กในสถานสงเคราะห์
   3.2 การศึกษาภายนอกสถานสงเคราะห์ทางสายสามัญและสายวิชาชีพโดยสนับสนุนให้เด็กไปศึกษาภายนอกยังโรงเรียนต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา รวมทั้งฝึกอาชีพที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพ สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

4. *บริการด้านการจัดหางาน*ดำเนินการจัดหางานให้แก่เด็กที่สำเร็จการศึกษาสายสามัญและสายวิชาชีพ ตามความเหมาะสมและตามความสมัครใจของเด็ก
5. *บริการด้านสังคมสงเคราะห์และจิตวิทยาให้*การสงเคราะห์พัฒนาและปรับสภาพโดยดำเนินงานตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์และจิตวิทยา ดังนี้

    5.1 จัดทำประวัติเด็กรับเข้าใหม่สังเกต และทำรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กทุกคนรวมทั้งดำเนินการติดต่อกับครอบครัวของเด็กและการจัดหาครอบครัวทดแทนสำหรับเด็กบางราย

    5.2 ดำเนินการป้องกันแก้ไขและพัฒนาเด็กตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์และจิตวิทยา ตามความจำเป็นและเหมาะสมตลอดจนใช้เทคนิคการแนะแนวและการให้คำปรึกษาควบคู่กันไป

    5.3 การติดตามและประเมินผลดำเนินการติดตามเด็กที่อยู่ระหว่างรับการสงเคราะห์และเด็กที่พ้นการสงเคราะห์ไปแล้ว

6. *บริการด้านนันทนาการและกิจกรรมต่าง ๆ*

    6.1 ส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยให้เด็กเข้ากลุ่มกิจกรรม ชมรมต่าง ๆ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา การขับร้องเพลงประสานเสียงดนตรีไทย การวาดภาพสีน้ำ และโภชนาการ เป็นต้น

    6.2 จัดให้เด็กได้ทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์ ตลอดจนการเรียนรู้เรื่องการปรับตัวอยู่ร่วมกัน

    6.3 จัดให้เด็กได้บำเพ็ญประโยชน์ เช่น ไปเยี่ยมผู้รับการสงเคราะห์ตามสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ อาทิ คนชรา เด็กอ่อน เด็กพิการ คนไร้ที่พึ่ง หรือตามโรงพยาบาลต่าง ๆ เป็นต้น

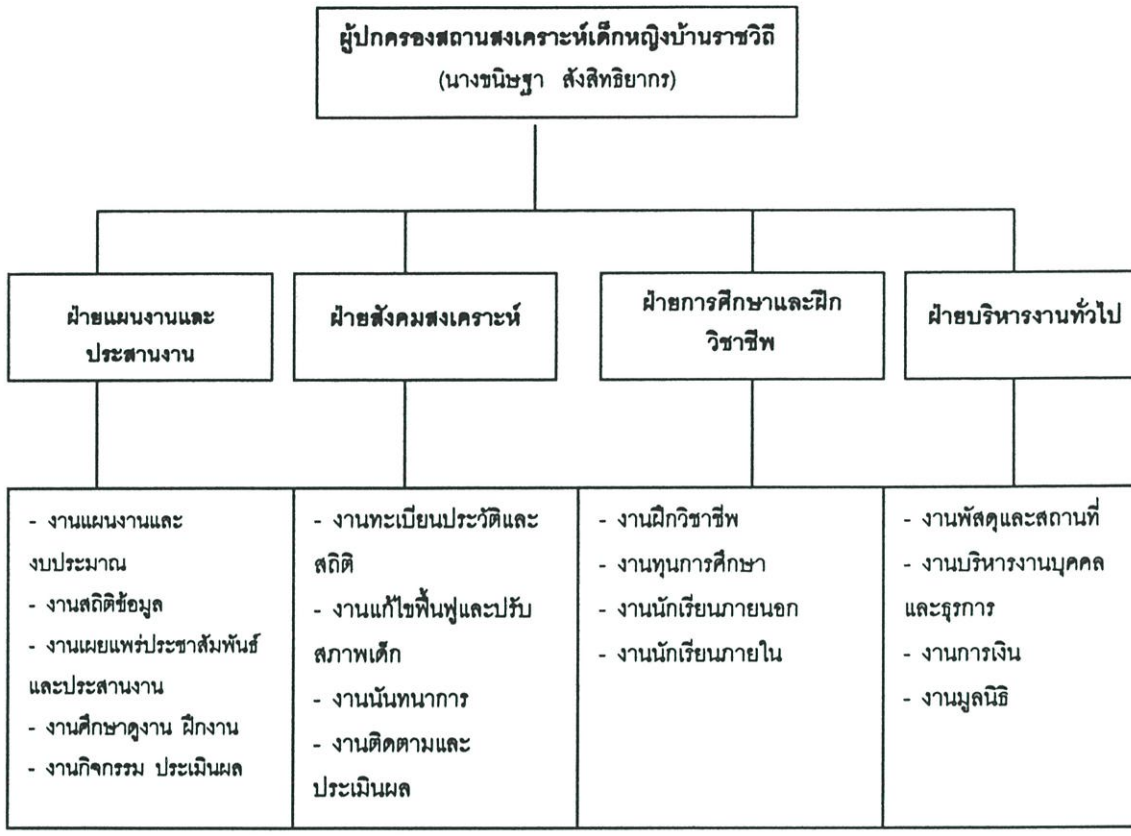
    6.4 การอบรมด้านจริยธรรมจัดให้มีการอบรม ศีลธรรมและจรรยามารยาทแก่เด็ก

    6.5 จัดให้เด็กได้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น งานวันสงกรานต์ วันวิสาขบูชา วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก งานกีฬาสี เป็นต้น

การบริหารงานภายในสถานแรกรับ แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่

- ฝ่ายแผนประสานงาน
- ฝ่ายสังคมสงเคราะห์
- ฝ่ายการศึกษาและฝึกวิชาชีพ
- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

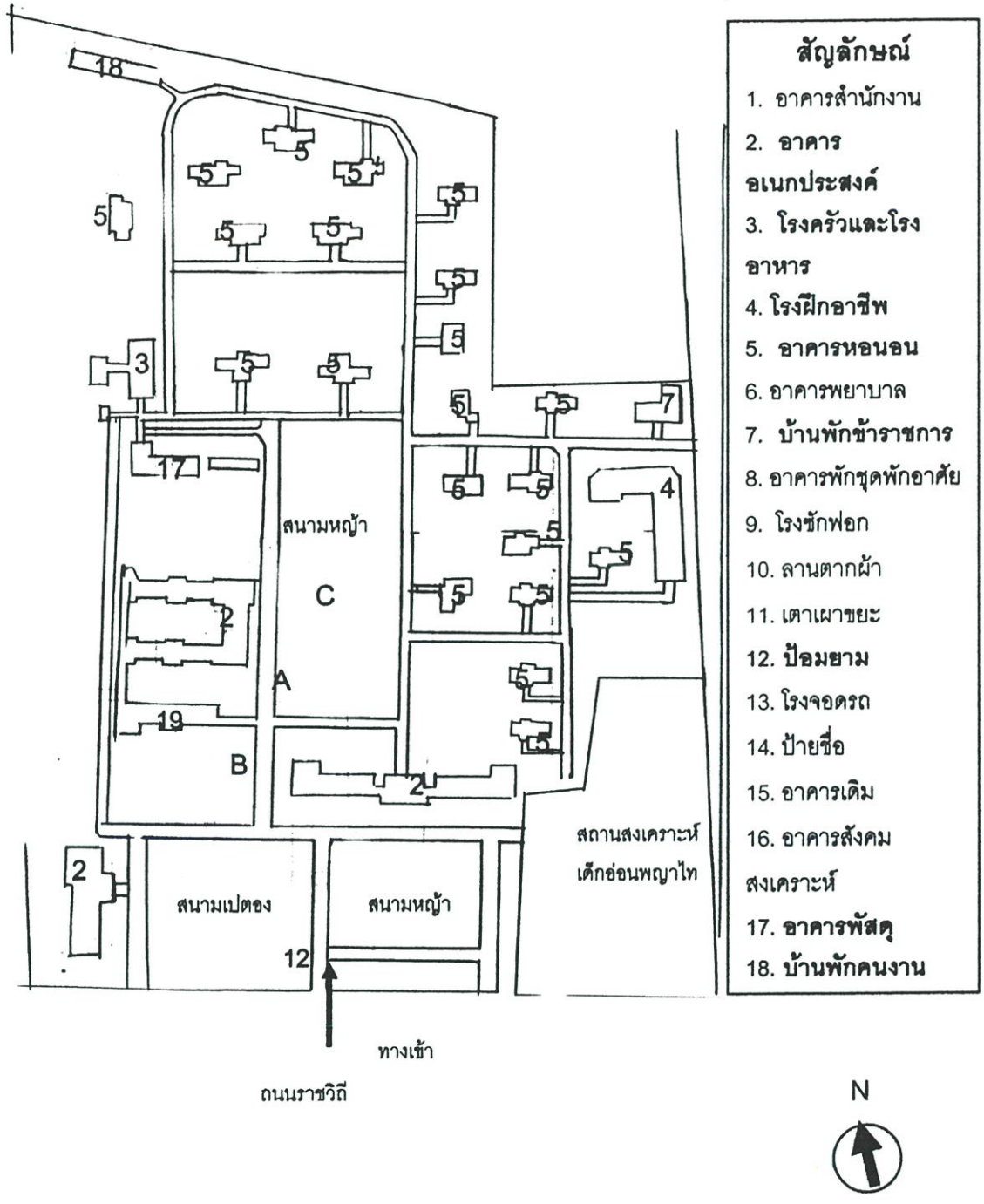


ภาพที่ 4.54 แสดงโครงสร้างการบริหารงานสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

ตารางที่ 4.5 แสดงกิจวัตรประจำวันทั่วไปของเด็กภายในสถานสงเคราะห์ฯ

เวลา	วันธรรมดา	วันเสาร์ – วันอาทิตย์
5.30-6.30	ตื่นนอน ทำความสะอาดหอนอนและออกกำลังกายอาบน้ำ – ซักเสื้อผ้า	ตื่นนอน ทำความสะอาดหอนอนและออกกำลังกาย อาบน้ำ – ซักเสื้อผ้า
6.30 – 7.30	รับประทานอาหารเช้า	รับประทานอาหารเช้า
8.00 – 8.30	เข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ อบรมเด็ก	พัฒนาหอนอน(ตามเวรประจำวัน)
0.900-12.00	เข้าห้องเรียน / ไปโรงเรียน	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
12.00-13.00	รับประทานอาหารกลางวัน	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.30	เข้าห้องเรียน / ไปโรงเรียน	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
17.00-17.30	ขึ้นหอนอน อาบน้ำ / แต่งตัว	รับประทานอาหารเย็น
17.30-19.00	รับประทานอาหารเย็น/ขึ้นหอนอน/ดูทีวี	รับประทานอาหารเย็น/ขึ้นหอนอน/ดูทีวี
19.00-20.00	สวดมนต์/อบรมประจำวัน	สวดมนต์/อบรมประจำวัน
20.00-22.00	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
22.00–05.30	เข้านอน	เข้านอน

สภาพแวดล้อมกายภาพทั่วไป จากทางเข้าหลักประกอบไปด้วยกลุ่มอาคารดังนี้



ภาพที่ 4.55 แสดงผังบริเวณที่ตั้งของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

หมายเหตุ : ตัวอักษรหนาหมายถึงตำแหน่งที่ตังของอาคาร



ภาพที่ 4.56 ด้าน A แสดงถนนทางเข้าหลัก



ภาพที่ 4.57 ด้าน B แสดงบริเวณด้านหน้าอาคารเรียน



ภาพที่ 4.58 ด้าน C แสดงบริเวณสนามเด็กเล่นภายในสถานสงเคราะห์

4.3.1 อาคารหอนอนมะลิวัลย์ (อาคารหอนอนกรณีศึกษาลำดับที่ 3)

สำรวจเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ที่ตั้ง เป็นอาคารหอนอนตั้งอยู่ภายในสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ.2519

จำนวนเด็กและเยาวชนที่อาศัย มีจำนวนทั้งหมด 16 คน แบ่งออกเป็น

เด็ก (7 – 14 ปี) 4 คน

เยาวชน (15 – 18 ปีขึ้นไป) 12 คน (ข้อมูลสถิติจากการสำรวจ วันที่ 10 / 09 /2546)

การดูแลภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ดูแลหอนอน (แม่บ้าน) 1 คน การดูแลแม่บ้านจะแบ่งหน้าที่ในการทำเวรประจำวัน และให้ช่วยกันดูแลความสะอาด ความเรียบร้อยในการใช้งานภายในอาคารหอนอน การอยู่อาศัย จะอยู่อาศัยรวมกันแบบพี่ดูแลน้อง

สภาพแวดล้อมกายภาพทั่วไป

บริเวณด้านหน้าอาคาร ติดกับถนนภายในสถานสงเคราะห์ ทางเข้าด้านหน้าอาคารจัดให้มีที่นั่งม้าหินสำหรับนั่งเล่น พักผ่อน หรือรับประทานอาหาร

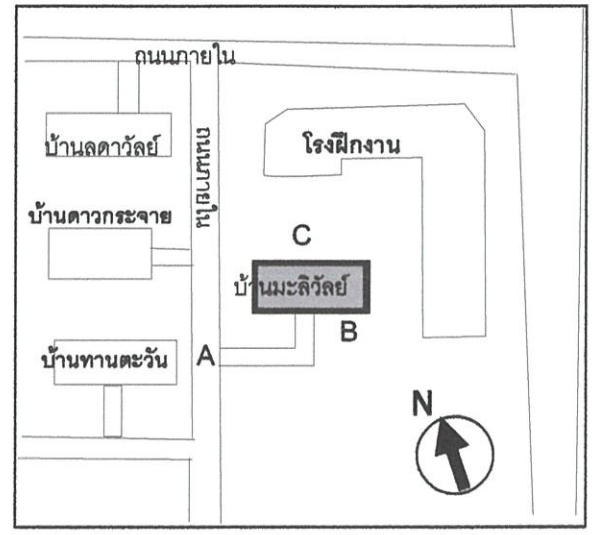
บริเวณด้านข้างของอาคาร ติดกับอาคารหอนอนบ้านทานตะวัน อาคารหอนอนบ้านดาวกระจาย และโรงฝึกงาน

บริเวณด้านหลังอาคาร ติดกับโรงฝึกงาน

สภาพแวดล้อมโดยรวม บริเวณโดยรอบอาคารมีการกำหนดขอบเขตอาณาเขตชัดเจนมีแนวกำแพงกำหนดผังบริเวณของอาคารหอนอน และโดยรอบอาคารเป็นพื้นที่โล่งและเป็นสนามหญ้า



ภาพที่4.59 ด้าน A แสดงทางเข้าอาคารหอนอน



แสดงผังที่ตั้งอาคารหอนอนมะลิวัลย์



ภาพที่ 4.60 ด้าน B แสดงทางเข้าหลักอาคาร



ภาพที่4.61 ด้าน C แสดงด้านหลังอาคาร

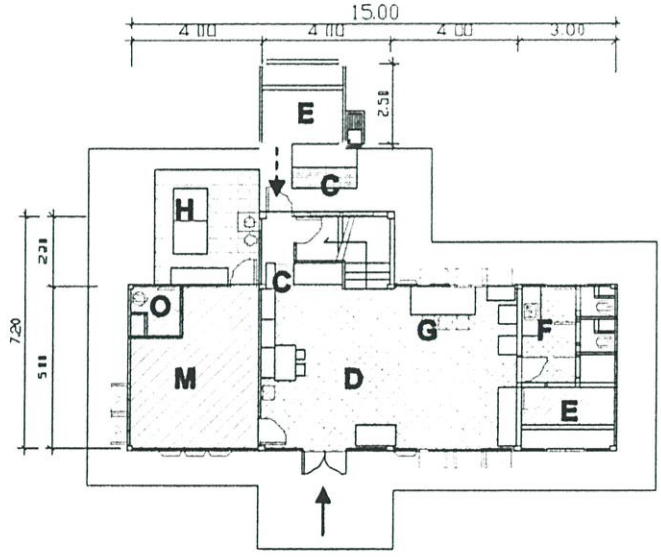
4.3.1.1 **ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน**

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในได้ข้อมูล แต่ละประเด็นดังนี้

ลักษณะอาคาร เป็นอาคารสูง 2 ชั้น ลักษณะเป็นแบบ บ้านเดี่ยวเป็นหลังๆ (Cottage Home) ลักษณะการนอนเป็นแบบนอนรวม ตัวอาคารเป็นอาคารสูง 2 ชั้น โครงสร้างคอนกรีต ในประกอบด้วยทางเข้าหลัก 1 ทาง และทางเข้าด้านหลังบริเวณลานซักล้าง 1 ทาง ขนาดของอาคาร 15.00 x 7.20 เมตร

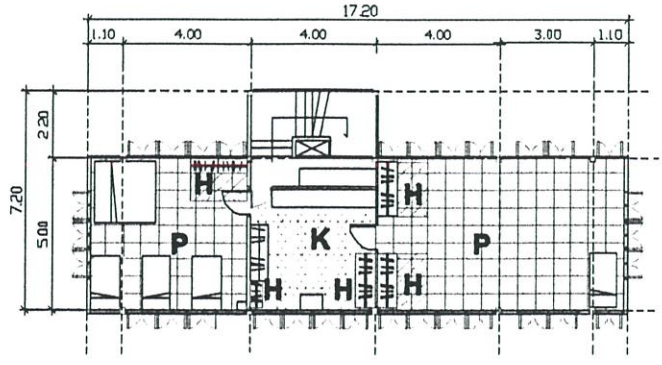
การจัดพื้นที่ ชั้น 1 จากทางเข้าหลัก ประกอบด้วยพื้นที่พักผ่อน พื้นที่เก็บรองเท้า พื้นที่รับประทานอาหาร ห้องแม่บ้าน ส่วนเก็บของ ห้องส้วม โดยมีการจัดพื้นที่ส่วนครัว ลานซักล้าง ห้องอาบน้ำรวม และ พื้นที่จัดเก็บรองเท้าอยู่ภายนอกอาคาร

การจัดพื้นที่ชั้น 2 ประกอบด้วย พื้นที่สวดมนต์ ส่วนเก็บของ และโถงนอน โดยมีบันได โถงทางเข้าเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ ชั้น 1และชั้น 2

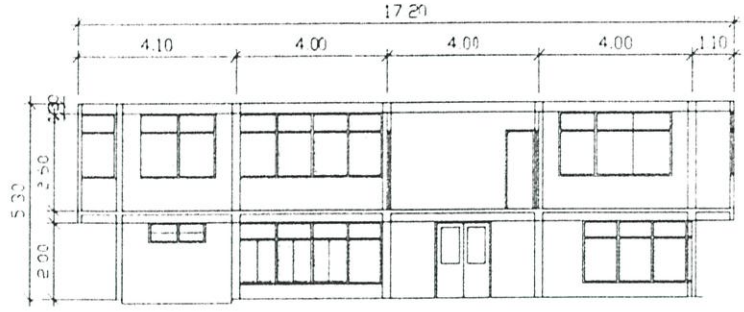


A	โถงอนกประสงค์
B	โถงทางเข้า
C	พื้นที่จัดเก็บรองเท้า
D	พื้นที่พักผ่อน
E	ห้องอาบน้ำรวม
F	ห้องส้วม
G	พื้นที่รับประทานอาหาร
H	พื้นที่ส่วนครัว
I	พื้นที่แต่งตัว
J	พื้นที่นั่งเล่น
K	พื้นที่สวดมนต์
L	เก็บของ
N	ซักล้าง
M	ห้องแม่บ้าน
O	ห้องน้ำแม่บ้าน
P	พื้นที่โถงนอน

ภาพที่ 4.62 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1



ภาพที่ 4.63 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2



ภาพที่ 4.64 แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคาร

ขนาดพื้นที่ พื้นที่ใช้สอยรวมทั้ง 2 ชั้น 170 ตารางเมตร

ความสูงภายในอาคาร ชั้น 1 จากพื้นถึงฝ้าเพดาน สูง 2.40 เมตร ชั้น 2 สูง 2.60 เมตร

ลักษณะเพดาน ฝ้าเพดานชั้น 1 ไม้อัดทาสีขาว , ฝ้าเพดานชั้น 2 ไม้อัดทาสีขาว

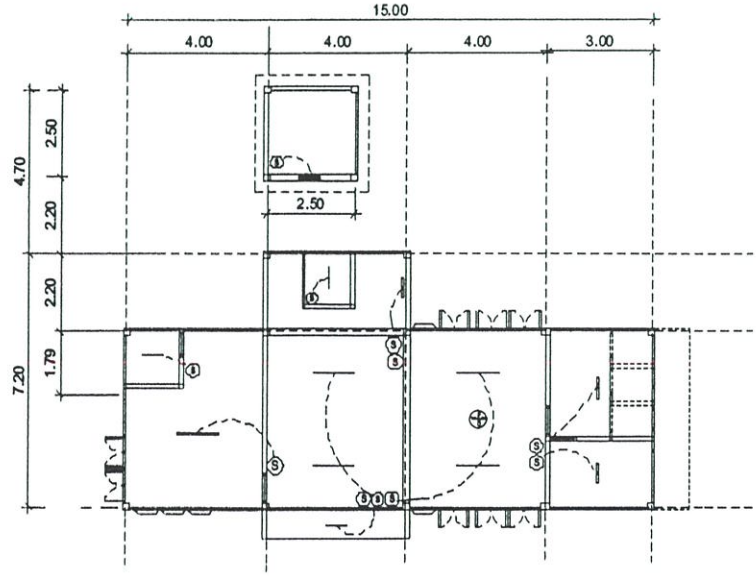
ช่องแสงภายในอาคาร ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยเนื้อที่ช่องแสงร้อยละ 41 ของพื้นที่ผนังห้อง และบริเวณช่องแสงมีการติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านมาภายในอาคาร

การใช้แสงสว่าง ภายในอาคารมีแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้ามายังช่องแสง และมีการใช้แสงประดิษฐ์ คือใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ 36 วัตต์ และ ในส่วนของห้องส้วมและห้องอาบน้ำรวม ภายนอกอาคารใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ 18 วัตต์ ให้แสงทางตรง นิดของแสงแบบCool White

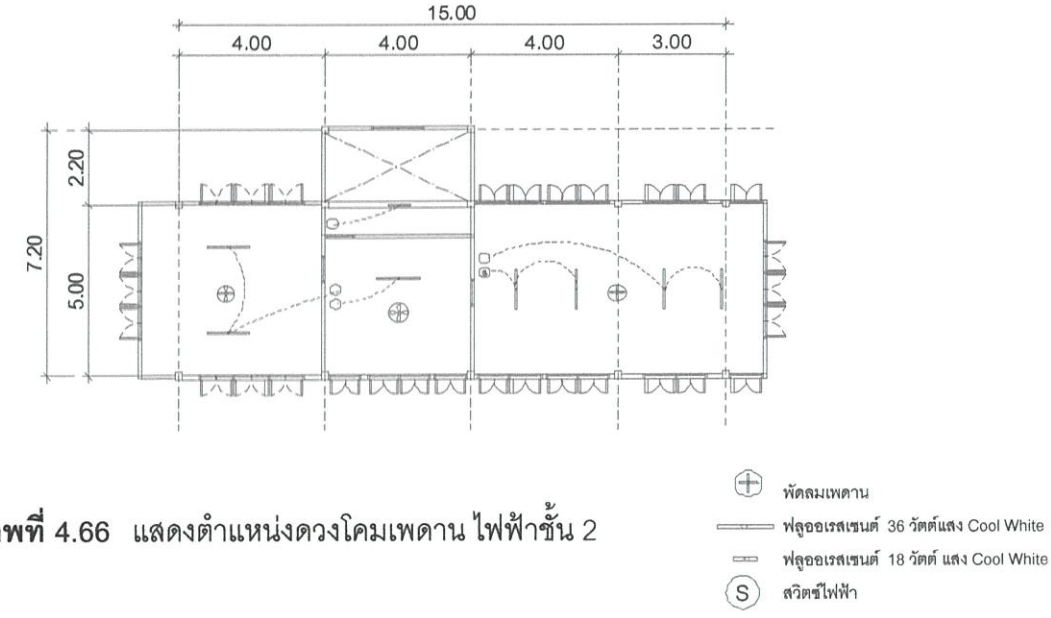
อุปกรณ์ระบายอากาศ / พัดลม ติดตั้งพัดลมเพดานในการช่วยระบายความร้อนภายในอาคาร

การใช้สีภายในอาคาร ผนังภายในทาสีขาว

การใช้วัสดุปูพื้น ภายในชั้น 1 ปูพื้นกระเบื้องเซรามิค ส่วนพื้นชั้น 2 ปูพื้นด้วยพื้นไม้



ภาพที่ 4.65 แสดงตำแหน่งดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1



ภาพที่ 4.66 แสดงตำแหน่งดวงโคมเพดาน ไฟฟ้าชั้น 2

4.3.1.2 **ลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน**

การจัดพื้นที่ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยพื้นที่ที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1

พื้นที่เก็บรองเท้า

ตำแหน่งที่ตั้ง ตำแหน่งพื้นที่จัดเก็บรองเท้ามีการแบ่งพื้นที่เก็บออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนแรกพื้นที่จัดเก็บรองเท้าตั้งอยู่ภายในอาคาร บริเวณด้านหลังทางเข้าทางซักล้าง โดยเป็นพื้นที่อยู่ภายในพื้นที่พักผ่อน และ ภายนอกอาคารบริเวณลานซักล้าง

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับเก็บรองเท้าของเด็ก ประกอบด้วยตู้เก็บรองเท้า และชั้นวางรองเท้า



ภาพที่ 4.67 แสดงการจัดพื้นที่เก็บรองเท้าภายในและภายนอกอาคาร

พื้นที่พักผ่อน

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่อยู่บริเวณทางเข้า ชั้น 1 ของอาคาร ลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง เป็นเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน

การใช้งาน ใช้สำหรับพักผ่อน ดูทีวี ทำการบ้านสวดมนต์ประจำวัน หรือทำกิจกรรมต่างๆ จากการสังเกตพบว่าเด็กจะนอนทำการบ้าน เนื่องจากไม่มีโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอกับการใช้งาน ขนาดพื้นที่12.00 ตารางเมตร รองรับเด็กจำนวน 16 คน เท่ากับพื้นที่ 0.75 ต่อคน ซึ่งถือว่าน้อยมากค่อนข้างแออัด



ภาพที่ 4.68 แสดงการจัดภายในพื้นที่พักผ่อน

พื้นที่รับประทานอาหาร

ตำแหน่งที่ตั้ง ตำแหน่งอยู่ภายใน พื้นที่พักผ่อน โดยเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อน

การใช้งาน ใช้ เป็นพื้นที่สำหรับเตรียมอาหาร และรับประทานอาหาร ซึ่งจะมีเวรประจำวันในการจัดเตรียมอาหาร โดยวัน จันทร์ – ศุกร์ จะทานเฉพาะช่วงเช่ากับช่วงเย็น ส่วนวันเสาร์ อาทิตย์จะมีการทำอาหารทานภายในอาคารหอนอน จากการสังเกตพบว่า พื้นที่ส่วนนี้บางครั้งถูกใช้งานเป็นที่ทำการบ้านและอ่านหนังสือ เนื่องจากไม่มีพื้นที่หรือโต๊ะเก้าอี้ในการนั่งอ่านหนังสือ





ภาพที่ 4.69 แสดงการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่รับประทานอาหาร

พื้นที่ส่วนครัว

ตำแหน่งที่ตั้ง ตำแหน่งอยู่ภายนอกบริเวณด้านหลังอาคาร ใกล้กับลานซักล้างและใกล้กับห้องอาบน้ำรวมภายนอกอาคาร ลักษณะเป็นพื้นที่แยกส่วนกับพื้นที่รับประทานอาหาร

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่ประกอบอาหาร ซึ่งจะประกอบอาหารรับประทานกันเฉพาะวันเสาร์ – อาทิตย์ การจัดพื้นที่แบ่งออกเป็น พื้นที่ส่วนเตรียมอาหารและส่วนปรุงอาหาร ประกอบด้วย เตาแก๊ส โต๊ะเตรียมอาหาร ชั้นวางของ จากการสังเกตและสอบถาม พบว่า พื้นที่ครัวอยู่ภายนอกอาคารไม่มีชายคาหลังคาปกคลุม ทำให้ไม่สะดวกเวลาใช้งานในเวลาที่เกิดฝนตก




ภาพที่ 4.70 แสดงการจัดพื้นที่ส่วนครัวภายนอกอาคาร

ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม

ก) ห้องอาบน้ำรวม

ตำแหน่งที่ตั้ง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน แบ่งออกเป็นห้องอาบน้ำรวมอยู่แยกกับตัวอาคารและอยู่รวมกับห้องส้วมภายในอาคาร ขนาดของห้องอาบน้ำภายนอกอาคาร 3.00 x 2.50 เมตร มีพื้นที่ใช้สอย 7.50 ตารางเมตร และภายในอาคารมีขนาด3.00x2.00 เมตร มีพื้นที่ 6 ตารางเมตร

การใช้งาน ภายในห้องอาบน้ำรวมภายนอกอาคารใช้เป็นพื้นที่สำหรับอาบน้ำและซักเสื้อผ้า โดยไม่มีประตูหรือฉากกั้นบังแต่จะใช้ผ้าม่านบังสายตาแทน ภายในห้องอาบน้ำรวมประกอบด้วย อ่างอาบน้ำรวม ภายในมีช่องระบายอากาศอยู่โดยรอบ โดยติดหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ 36 วัตต์ เพิ่มความสว่าง จำนวน 1 ดวง




ภาพที่ 4.71 แสดงห้องอาบน้ำรวมภายนอกอาคาร

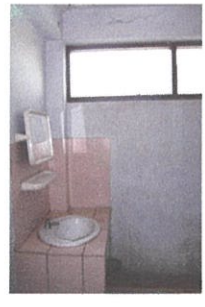
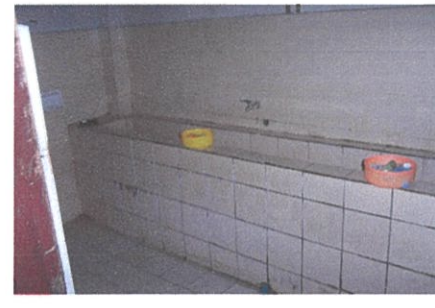



ภาพที่ 4.72 แสดงลักษณะด้านหน้าทางเข้าห้องอาบน้ำรวม

ข) ห้องส้วม

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในอาคารโดยเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อนภายในมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น ห้องส้วมและห้องอาบน้ำรวม

การใช้งาน ใช้เป็นทั้งห้องอาบน้ำรวมห้องส้วม ขนาดพื้นที่ 3.00 x 5.00 เมตร ขนาดพื้นที่ 15 ตารางเมตร เท่ากับ 0.93 ตารางเมตร ต่อคนภายในมีการจัดแบ่งพื้นที่เป็น 3 ส่วน ส่วนแรก เป็นพื้นที่สำหรับล้างหน้า แปรงฟันประกอบด้วย อ่างล้างหน้า 1 อ่าง ส่วนที่สอง ห้องส้วม 2 ห้อง ห้องเก็บของ และส่วนที่สามจัดแบ่งเป็น ห้องอาบน้ำรวม 2.00 x 3.00 เมตร จำนวน 1 ห้อง ภายในห้องน้ำผนังและพื้นปูกระเบื้องเซรามิค 0.20 x 0.20 เมตรสีขาว ฝ้าเพดานยิปซั่มทาสีขาว ความสูงจากพื้นถึงฝ้าเพดาน 2.60 เมตร ภายในใช้ฟลูออเรสเซนต์ ขนาด 36 w จำนวน 1 ชุดจากการทบทวนวรรณกรรม *พบว่า จำนวนของอ่างล้างมือและจำนวนห้องส้วมมีจำนวนต่ำกว่าที่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร2522 กำหนด* ทำให้การอาบน้ำมีการรอคิวในการใช้งานและพบว่า เด็กโตมักจะรอคิวเพื่ออาบน้ำคนเดียว เนื่องจากต้องการความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำ

ภาพที่ 4.73 แสดงลักษณะภายในห้องส้วมภายในอาคารหอนอน

พื้นที่แต่งตัว

ตำแหน่งที่ตั้ง ตำแหน่งอยู่บริเวณชั้น 2 บริเวณพื้นที่สวดมนต์เดิม และภายในโถงนอน

การใช้งาน ใช้สำหรับเก็บเสื้อผ้า เก็บของใช้และแต่งตัว โดยเดิมมีการจัดพื้นที่ได้จัดพื้นที่แต่งตัวไว้ภายในโถงนอนแต่เนื่องจากอาคารมีพื้นที่คับแคบจึงได้มีการปรับเปลี่ยนไว้ภายในพื้นที่สวดมนต์ ลักษณะพื้นที่แต่งตัวเป็นพื้นที่โล่งไม่มีส่วนกั้นบังสายตา ลักษณะของตู้เสื้อผ้า เป็นตู้บานไม้ โดยเด็กแต่ละคนมีการสัดส่วนการใช้ตู้ 1: 1 จากการสอบถามพบว่า ตู้เสื้อผ้ามีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับการใช้งาน





ภาพที่ 4.74 แสดงการจัดพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนชั้น 2

โถงนอน

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในชั้น 2 โดยแบ่งโถงนอนออกเป็น 2 ห้อง ลักษณะเป็นการนอนรวม โดยมีพื้นที่สวดมนต์เป็นตัวเชื่อมโถงนอนทั้ง 2 ห้อง ลักษณะการนอนจะแบ่งเป็นโถงนอนเด็กเล็ก แยกกับเด็กโต โดยโถงนอนใหญ่จะใช้เป็นส่วนห้องนอนของเด็กเล็ก การนอนจะนอนบนเบาะรองนอน โดยนอนเรียงกันหันศีรษะเข้ากำแพง ส่วนโถงนอนเล็กเป็นพื้นที่โถงนอนสำหรับเด็กโต โดยจะนอนบนเตียงนอนเหล็กเดี่ยว และมีเตียงนอนของตนเอง

การใช้งาน ใช้เป็นที่พักผ่อนนอนหลับหรือทำการบ้านอ่านหนังสือ ภายในมีการจัดพื้นที่มีแบ่งพื้นที่สำหรับแต่งตัว และพื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน





ภาพที่ 4.75 แสดงการจัดพื้นที่ในโถงนอนเล็ก **ภาพที่** 4.76 แสดงการจัดพื้นที่ในโถงนอนใหญ่

พื้นที่สวดมนต์

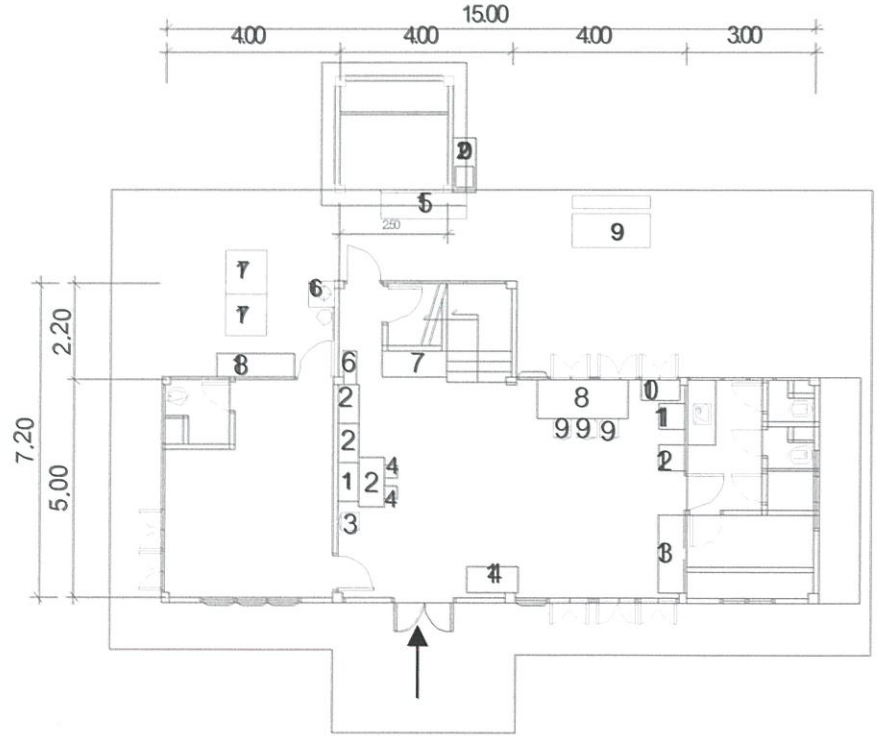
ตำแหน่งที่ตั้ง ตำแหน่งเดิมตั้งอยู่โถงกลางบริเวณชั้น 2 แต่เนื่องจากพื้นที่ภายในอาคารหอนอนคับแคบ จึงเปลี่ยนมาใช้พื้นที่สวดมนต์ที่ชั้น 1ภายในพื้นที่พักผ่อน แทนชั้น 2

การใช้งาน การใช้งานในปัจจุบันเป็นส่วนเก็บเสื้อผ้าของเด็กอย่างเดียว โดยเริ่มสวดมนต์ เวลา 19.30 น ลักษณะการสวดจะนั่งเรียงแถวสวดมนต์เรียงต่อ 3 แถวเรียงกันไป

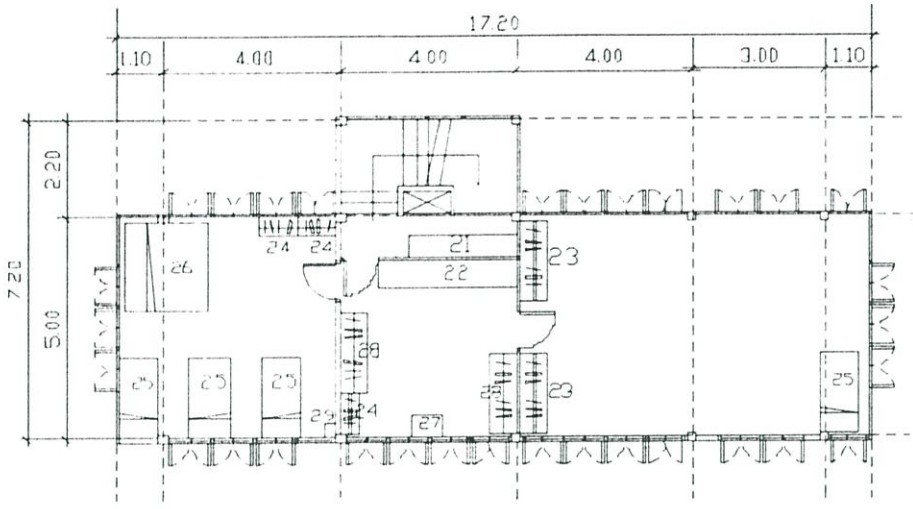


ภาพที่ 4.77 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวดมนต์ชั้น 2 ของเดิม

โดยแต่ละพื้นที่มีการจัดวางเครื่องเรือนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่4.6)



ภาพที่ 4.78 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1



ภาพที่ 4.79 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2

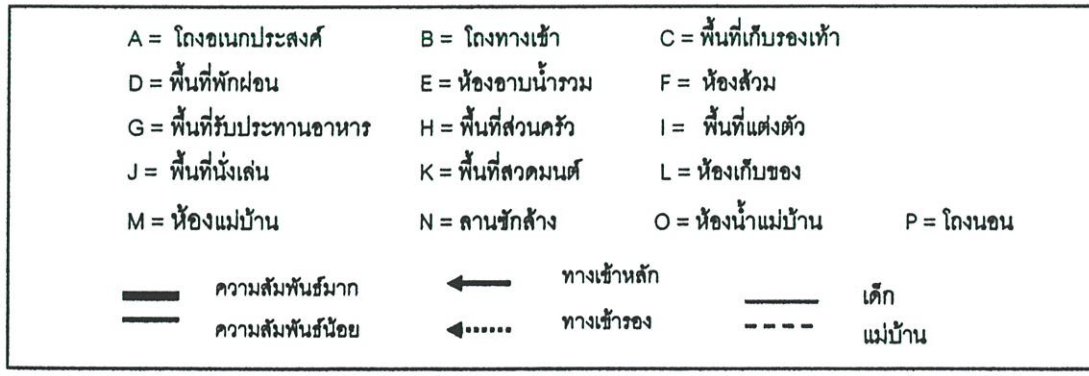
ตารางที่ 4.6 แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนมะลิวัลย์

สัญลักษณ์	รายละเอียด	ลักษณะ	จำนวน
1	ตู้เหล็กของเหล็ก	0.45x0.90x0.80	1
2	ตู้เหล็กบานเปิดคู่เก็บของ	0.45x0.90x1.80	1
3	โต๊ะเอนกประสงค์	0.701x1.50x0.50	1
4	เก้าอี้อเนกประสงค์ล้อเลื่อน	0.45x0.50x0.80	1
5	เก้าอี้อเนกประสงค์เล็ก	0.30x0.30x0.40	3
6	ตู้เก็บรองเท้า	0.35x0.90x1.10	1
7	ตู้โชว์	0.57x1.50x1.80	1
8	โต๊ะรับประทานอาหาร	0.80x1.50x0.75	2
9	เก้าอี้พลาสติกทานอาหาร	0.45x0.50x0.80	3
10	ตู้กับข้าว	0.45x0.90x1.50	1
11	โต๊ะเตรียมอาหาร	0.60x0.60x0.60	1
12	ตู้กดน้ำเย็น	0.60.x060x1.20	1
13	โต๊ะวางทีวี	0.60x1.80x0.75	1
14	โต๊ะสำหรับรีดผ้า	0.60x1.20x0.60	1
15	ชั้นวางรองเท้า	0.60x2.00x0.80	1
16	เตาแก๊สพร้อมถังแก๊ส	0.45x0.45x0.80	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

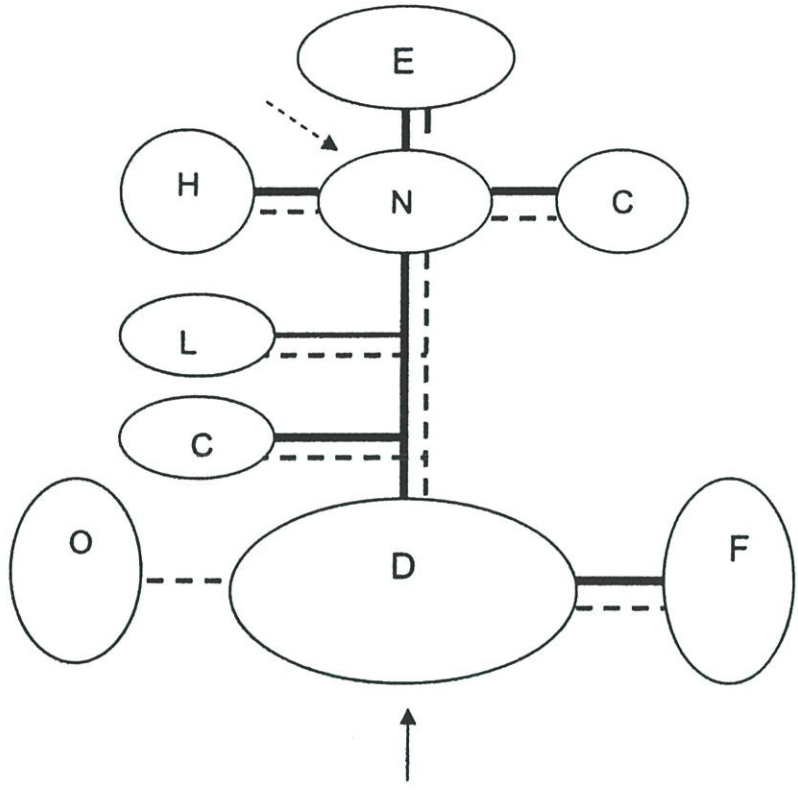
สัญลักษณ์	รายละเอียด	ลักษณะ	จำนวน
17	โต๊ะเตรียมอาหาร 2	1.00x1.00x0.50	2
18	ชั้นวางของ	0.40x1.80x0.80	1
19	โต๊ะไม้อเนกประสงค์	0.80x1.80x0.75	1
20	อ่างล้างจาน	0.50x1.00x0.80	1
ชั้น 2			
21	ตู้วางของ	0.60x2.40x1.60	1
22	ตู้เก็บของ	0.60x3.20x2.00	1
23	ตู้เสื้อผ้าบานไม้	0.60x1.80x1.80	2
24	ตู้เหล็กเก็บเสื้อผ้าบานเปิดคู่	0.45x0.90x1.80	2
25	เตียงนอนเหล็กเดี่ยว	1.00x1.95 x0.45	4
26	เตียงนอนคู่ไม้	1.85x1.90x0.45	1
27	โต๊ะหมู่บูชา	0.45x0.60x0.30	1
28	ตู้เสื้อผ้าบานไม้	0.60x1.80 x1.50	3
29	โต๊ะไม้อเนกประสงค์	0.30x0.30x0.40	1

โดยพื้นที่ภายในอาคารหอนอนเป็นพื้นที่ที่ใช้งานร่วมกัน มีลำดับความสัมพันธ์ของพื้นที่ดังนี้

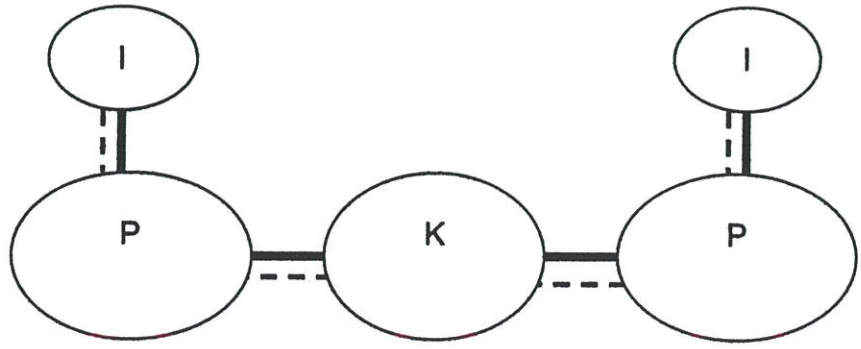


การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ชั้น 1 จากทางเข้าหลัก พื้นที่แรกที่ใช้งานคือพื้นที่พักผ่อน ลักษณะเป็นพื้นที่โถงกลางเชื่อมต่อพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน โดยมีห้องแม่บ้านอยู่ทางด้านขวาจากทางเข้าหลัก โดยมีพื้นที่จัดเก็บรองเท้าอยู่ด้านในอาคาร จากนั้นคือห้องส้วม และมีห้องอาบน้ำรวมอยู่ภายนอกอาคาร

การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ ชั้น 2 ประกอบด้วยโถงทางเข้า ชั้น 2 เดิมใช้เป็นพื้นที่สวดมนต์ แต่ปัจจุบันโดยใช้เป็นพื้นที่แต่งตัวเก็บเสื้อผ้าของใช้ของเด็ก และโถงนอนทั้ง 2 ห้อง โดยภายในโถงนอนจัดเป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัวและพื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน



ภาพที่ 4.80 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1



ภาพที่ 4.80 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2

4.3.2 อาคารหอนอนบ้านเบญจมาศ (อาคารหอนอนกรณีศึกษาลำดับที่ 4)

สำรวจเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ที่ตั้ง เป็นอาคารที่ตั้งอยู่บริเวณด้านข้างจากทางเข้าหลักของสถานสงเคราะห์ฯโดยอยู่ติดกับอาคารหอนอนดาวกระจาย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2463

จำนวนเด็กและเยาวชน มีทั้งหมด 23 คนแบ่งออกเป็น

ต่ำกว่า 7 ปี	3 คน
อายุ 7 – 18 ปีขึ้นไป	20 คน

การดูแลภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ดูแลหอนอน (แม่บ้าน) 1 คน การดูแลแม่บ้านจะให้เด็กโตช่วยคอยดูแลเด็กเล็ก เช่น ซักผ้า ทำความสะอาด โดยมีเด็กโตคอยช่วยเหลือดูแล เนื่องจากภายในอาคารหอนอนมีจำนวนเด็กเล็กมากกว่าเด็กโต ทำให้การดูแลค่อนข้างดูแลยากเพราะยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพโดยทั่วไป

บริเวณด้านหน้าอาคาร ติดกับถนนหลักของสถานสงเคราะห์ การจัดพื้นที่ด้านหน้าจัดเป็นพื้นที่นั่งเล่น พักผ่อน ประกอบด้วย โต๊ะม้าหิน ชิงช้า เครื่องเล่นไม้ต่างๆ เพื่อให้เด็กได้ใช้พักผ่อนหย่อนใจ

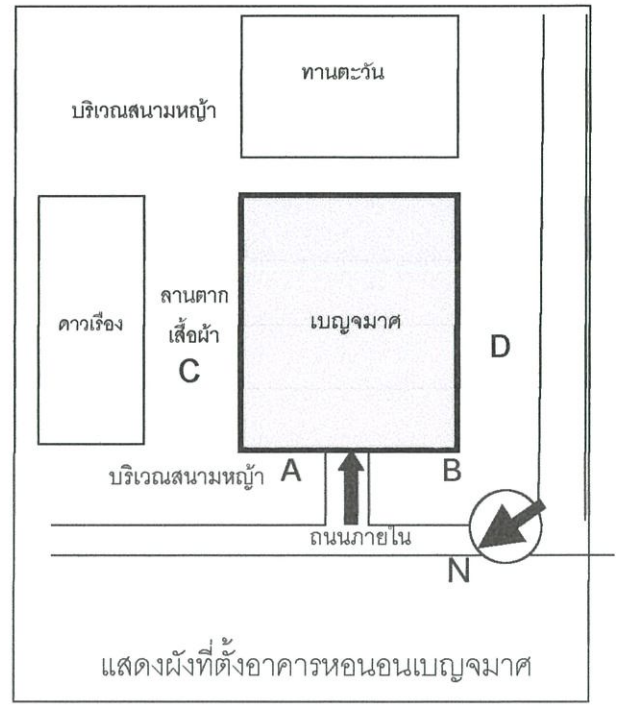
บริเวณด้านข้างอาคาร เป็นบริเวณสนามหญ้า และมีอาณาเขตติดกับอาคารหอนอนดาวเรือง และมีบริเวณตากเสื้อผ้าอยู่ด้านข้างและอยู่แยกกับตัวอาคาร

บริเวณด้านหลังอาคาร มีอาณาเขตติดกับอาคารหอนอนทานตะวัน โดยด้านหลังอาคารเป็นห้องอาบน้ำรวมซึ่งอยู่แยกกับตัวอาคาร

สภาพแวดล้อมโดยรวม มีผังบริเวณกว้างขวาง ตัวอาคารเป็นอาคารขนาดใหญ่มีบริเวณกว้างขวาง และมีแนวกำแพงเตี้ยแสดงขอบเขตของที่พักอาศัย บรรยากาศโดยรวมดูร่มรื่น



ภาพที่ 4.82 ด้าน A แสดงทางเข้าด้านหน้า



แสดงผังที่ตั้งอาคารหอนอนเบญจมาศ



ภาพที่ 4.83 ด้าน B แสดงบริเวณโดยรอบอาคาร



ภาพที่ 4.84 ด้าน C แสดงด้านข้างอาคารหอนอน



ภาพที่ 4.85 ด้าน D แสดงด้านข้างอาคารหอนอน

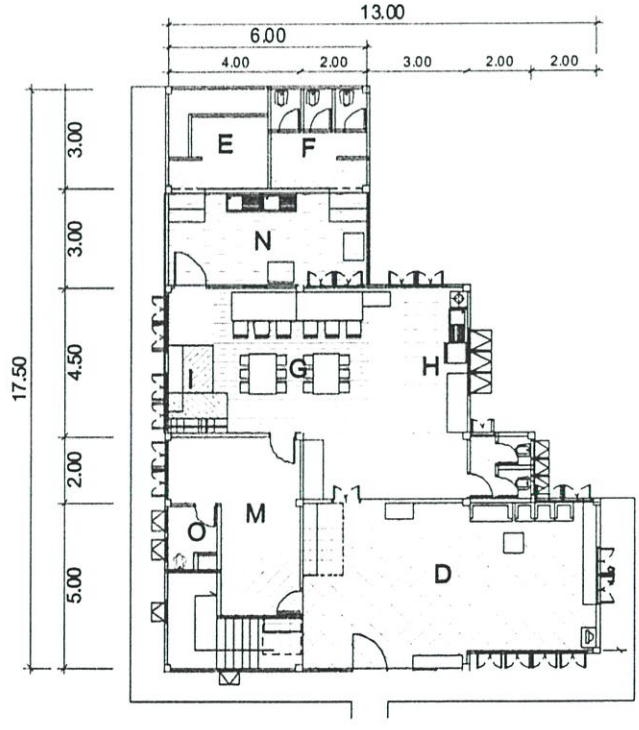
4.3.2.1 **ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคาร**

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในได้ข้อมูลแต่ละประเด็นดังนี้

ลักษณะอาคารหอนอน เป็นอาคารสูง 2 ชั้น คอนกรีตเสริมเหล็ก ลักษณะเป็นแบบบ้านพักเดี่ยวขนาดใหญ่ ลักษณะการนอนเป็นการนอนรวม อาศัยคละกันแบบพี่ดูแลน้อง พื้นที่โดยรอบเป็นสนามหญ้ามีบริเวณกว้าง

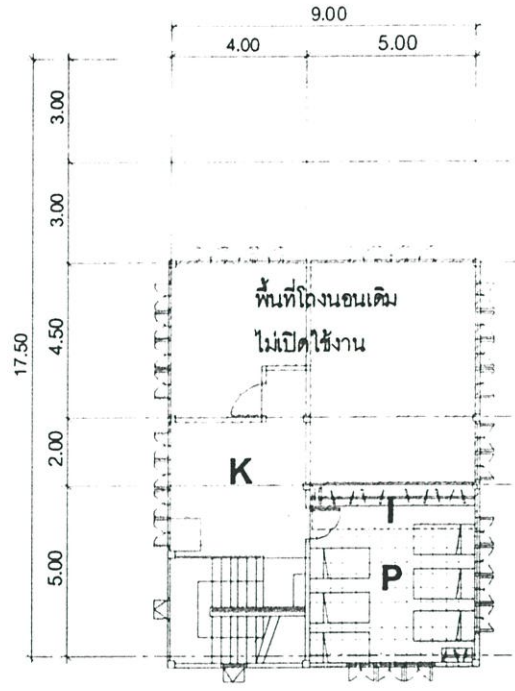
การจัดพื้นที่ ชั้น 1 ประกอบด้วย พื้นที่เก็บรองเท้า พื้นที่พักผ่อน พื้นที่รับประทานอาหาร โดยมีพื้นที่ส่วนครัวเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหาร ซึ่งอยู่ภายในอาคาร ห้องแม่บ้านยกเว้นห้องส้วม และห้องอาบน้ำรวมซึ่งอยู่ภายนอกด้านหลังบริเวณลานซักล้าง

การจัดพื้นที่ชั้น 2 ประกอบด้วย พื้นที่สวดมนต์ และโถงนอนซึ่งภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นพื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน และพื้นที่สำหรับแต่งตัว โดยมีบันไดเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ ชั้น 1และชั้น 2

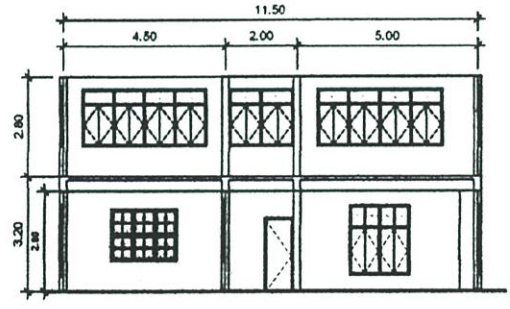


A	โถงอนกประสงค์
B	โถงทางเข้า
C	พื้นที่จัดเก็บรองเท้า
D	พื้นที่พักผ่อน
E	ห้องอาบน้ำรวม
F	ห้องส้วม
G	พื้นที่รับประทานอาหาร
H	พื้นที่ส่วนครัว
I	พื้นทีแต่งตัว
J	พื้นที่นั่งเล่น
K	พื้นทีสวดมนต์
L	เก็บของ
N	ซักล้าง
M	ห้องแม่บ้าน
O	ห้องน้ำแม่บ้าน
P	พื้นที่โถงนอน

ภาพที่ 4.86 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1



ภาพที่ 4.87 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2



ภาพที่ 4. 88 แสดงความสูงและลักษณะช่องแสงภายในอาคาร

ขนาดพื้นที่ภายใน พื้นที่ใช้สอยภายในโดยรวม 231 ตารางเมตร

ลักษณะเพดาน ฝ้าเพดานชั้น 1 และชั้น 2 ยิปซั่มฉาบเรียบทาสีขาว

ความสูงภายในอาคาร จากพื้นถึงระดับฝ้าเพดานชั้น 1 สูง 2.80 เมตร ชั้น 2 สูง 2.80 เมตร

ช่องแสงภายในอาคาร ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยเนื้อที่ช่องแสง ร้อยละ 57 ของพื้นที่ผนังห้อง และภายในอาคารมีการติดตั้งม่านปรับแสงลดแสงจ้าที่ส่องผ่านมาภายในอาคาร

การใช้แสงสว่าง ภายในอาคารมีช่องแสงโดยรอบทำให้ได้แสงธรรมชาติทั่วถึง และมีการใช้แสงประดิษฐ์ในเวลากลางคืน โดยส่วนใหญ่ใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ 36 วัตต์ภายในพื้นที่พักผ่อน โถงนอน พื้นที่สวดมนต์ ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม และใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ 18 วัตต์ ในส่วนของห้องส้วมภายนอกอาคาร โดยให้แสงโดยรวม แบบ Cool White

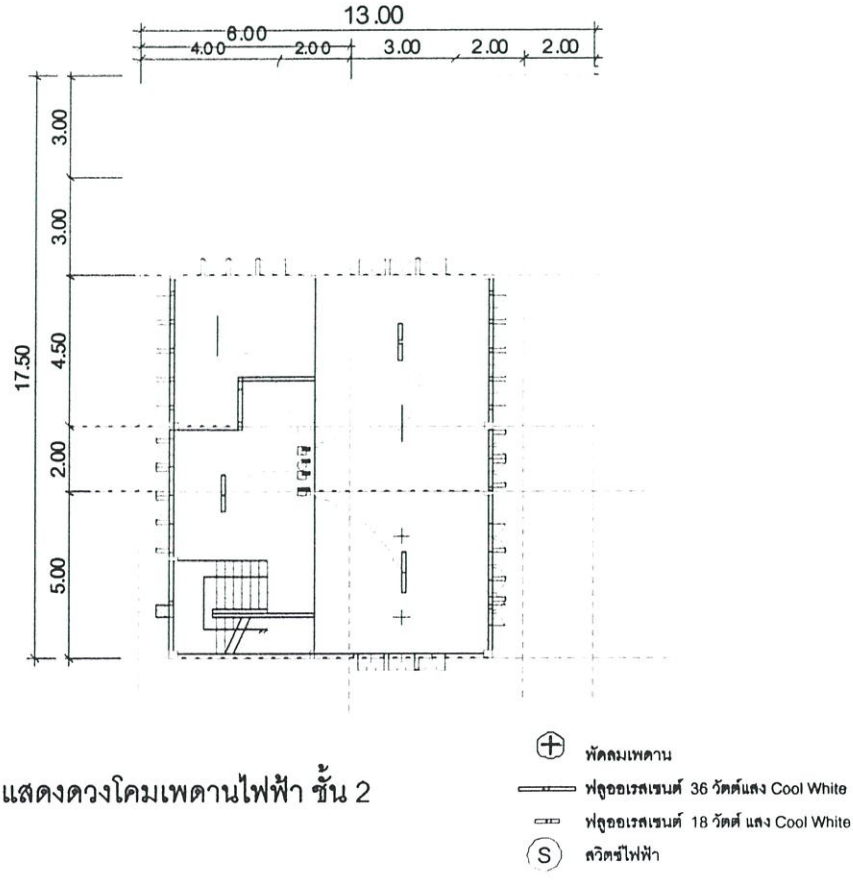
อุปกรณ์ระบายอากาศ / พัดลม ติดตั้งพัดลมเพดานในการช่วยระบายความร้อนภายในอาคาร

การใช้สีภายในอาคาร ผนังภายในอาคารหอนอนฉาบปูนเรียบภายในทาสีเขียวอ่อน

การใช้วัสดุภายในอาคารหอนอน ภายในพื้นที่ชั้น 1 ปูพื้นกระเบื้องเซรามิค , ชั้น 2 ปูพื้นไม้



ภาพที่ 4.89 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น1



ภาพที่ 4.90 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2

4.3.2.2 **ลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน**

การจัดพื้นที่ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยพื้นที่ที่ทำการศึกษา ดังต่อไปนี้

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1

พื้นที่เก็บรองเท้า

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในอาคารโดยใกล้กับทางเข้าอาคารบริเวณบันไดทางขึ้นชั้น2

การใช้งาน การใช้งานใช้สำหรับเก็บรองเท้าของเด็ก ภายในพื้นที่ประกอบด้วย ชั้นวางรองเท้าไม้ ชั้นวางของ




ภาพที่ 4.91 แสดงการจัดพื้นที่เก็บรองเท้า

พื้นที่พักผ่อน

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในชั้น 1 ของอาคารหอนอน โดยเป็นพื้นที่เชื่อมต่อพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน ลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไม่มีผนังหรือเครื่องเรือนกั้น

การใช้งานใช้ เป็นพื้นที่หลักในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ พักผ่อน นั่งดูทีวี ทำการบ้านและสวดมนต์ ภายในประกอบด้วย โต๊ะวางทีวี ชุดรับแขก โต๊ะกลางตู้ไม้วางหนังสือ ขนาดพื้นที่ใช้สอย 30 ตารางเมตร รองรับเด็กจำนวน 23 คน มีพื้นที่ต่อคนเท่ากับ 1.30 ตารางเมตร




ภาพที่ 4.92 แสดงการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่พักผ่อน

พื้นที่รับประทานอาหาร

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่ ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน โดยอยู่ภายในอาคารและเชื่อมต่อกับพื้นที่ส่วนครัว พื้นที่แต่งตัวและห้องส้วม

การใช้งาน ใช้สำหรับรับประทานอาหารประจำวันลักษณะเป็นพื้นที่โล่งกว้าง การจัดวางเครื่องเรือนเป็นเครื่องเรือนลอยตัว โดยจัดวางตามแนวยาวตามผังของห้อง ภายในประกอบด้วย โต๊ะรับประทานอาหาร เก้าอี้รับประทานอาหาร




ภาพที่ 4.93 แสดงการจัดภายในพื้นที่รับประทานอาหาร

พื้นที่ส่วนครัว

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่รับประทานอาหาร และเชื่อมต่อกับห้องส้วมภายในอาคาร

การใช้งาน ใช้สำหรับประกอบอาหารและเตรียมอาหาร โดยเป็นอยู่ทางด้านในของอาคาร การทำอาหารจะอาหารเฉพาะวันเสาร์- วันอาทิตย์ ลักษณะการจัดจัดหันหน้าเข้าหาผนังภายในโดยมีช่องเปิดระบายอากาศอยู่ตำแหน่งครัวภายในประกอบด้วยเครื่องเรือน เตาแก๊ส 1 หัว พร้อมถังแก๊ส โต๊ะเตรียมอาหาร อ่างล้างอาหาร ตู้เย็น ตู้เก็บของ ใช้สำหรับเก็บจาน ชามซึ่งจะล้างจานที่บริเวณลานซักล้าง ตู้กดน้ำเย็น ชั้นวางของ



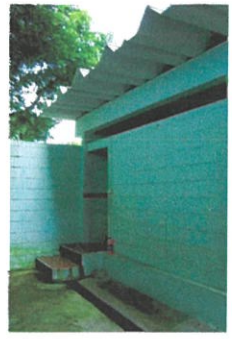

ภาพที่ 4.94 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนครัว

ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม

ก) ห้องอาบน้ำรวม

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายนอกด้านหลังแยกกับอาคารหอนอนไม่มีหลังคาคลุม ลักษณะเป็นพื้นทีโล่งไม่มีประตูกั้นบังสายตาและมีช่องเปิดเพื่อระบายอากาศ

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับอาบน้ำ ซักผ้าของเด็ก ภายในประกอบด้วย อ่างอาบน้ำรวม ขนาดห้องอาบน้ำ ขนาด3.00x6.00x3.00 เมตร เมตร มีพื้นที่18 ตารางเมตร 0.78 ตารางเมตร เท่ากับ ต่อคน ลักษณะภายในห้องอาบน้ำรวม พื้นและผนังภายในปูกระเบื้องเซรามิค ขนาด 0.20x0.20 เมตร ฝ้าเพดาน เปลือยตามโครงสร้างหลังคา ความสูงภายใน 2.60 เมตร การอาบน้ำจะอาบรวมกัน โดยให้เด็กเล็กทยอยอาบน้ำก่อนเด็กโตและเด็กโตคอยดูแลเด็กเล็ก





ภาพที่ 4.95 แสดงลักษณะของห้องอาบน้ำรวมภายนอกอาคาร

ข) ห้องส้วม

ตำแหน่งที่ตั้ง มีตำแหน่งตั้งอยู่ภายในอาคารหอนอนชั้น 1 โดยอยู่ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อนและ พื้นที่รับประทานอาหาร และอยู่ภายนอกอาคารโดยแยกกับตัวอาคาร

การใช้งาน ใช้สำหรับทำธุระส่วนตัวของเด็กขนาดห้องส้วมภายในอาคาร2.00x2.00x2.60 เมตร ภายในประกอบด้วย ห้องส้วมจำนวน 2 ห้อง ซึ่งเดิมห้องส้วมภายในอาคารไม่เพียงพอจึงมีการต่อเติมห้องส้วมด้านหลังอาคารหอนอนเพิ่มขึ้นมา มีขนาด 3.00x6.00x3.00 เมตร มีจำนวนห้องส้วม 4 ห้องจากการสอบถามแม่บ้านพบว่าจำนวนของห้องส้วมมีจำนวนเพียงพอกับการใช้งาน




ภาพที่ 4.96 แสดงลักษณะห้องส้วมภายนอกอาคาร

พื้นที่แต่งตัว

ตำแหน่งที่ตั้ง พื้นที่สำหรับแต่งตัวมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรก อยู่ภายในชั้น 1 บริเวณใกล้ทางเข้าห้องอาบน้ำรวม โดยต่อเนื่องกับลานซักล้างและพื้นที่รับประทานอาหาร และส่วนที่ 2 มีการจัดแบ่งพื้นที่ไว้ที่ชั้น 2 ภายในโถงนอน

การใช้งาน ในบริเวณพื้นที่แต่งตัวชั้น 1 ส่วนนี้ใช้สำหรับแต่งตัวของเด็กเล็ก เนื่องจากเพื่อความสะดวกในการควบคุมดูแลและรักษาความสะอาดลักษณะบานตู้เสื้อผ้าเป็นบานเหล็กสัดสวนการใช้งาน 2 : 1 ตู้ และส่วนแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าในชั้น 2 ภายในโถงนอนเป็นส่วนแต่งตัว/เปลี่ยนเสื้อผ้าของเด็กโต ลักษณะของตู้เสื้อผ้า เป็นตู้ติดตาย สัดส่วนการใช้งาน1 คน : 1 ตู้





ภาพที่ 4.97 แสดงการจัดพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนชั้น 2




ภาพที่ 4.98 แสดงการจัดพื้นที่แต่งตัว บริเวณชั้น 1 ใกล้กับทางเข้าออกลานซักล้าง

โถงนอน

ตำแหน่งที่ตั้ง ภายในโถงนอนชั้น 2 แต่เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก แม่บ้านจึงจัดให้แบ่งพื้นที่สำหรับนอนเป็น 2 ส่วน โดยจัดให้เด็กโตนอนรวมกับเด็กเล็กภายในโถงนอนชั้น 2 และ นอนภายในพื้นที่พักผ่อน ชั้น 1

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่พักผ่อนนอนหลับของเด็ก โดยเด็กเล็กนอนคละรวมกับเด็กโต ลักษณะการนอนเป็น 2 แบบ คือนอนบนเตียงนอนและนอนกับพื้น โดยนอนกับพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก และเด็กแต่ละคนจะมีเตียงประจำของตนเอง โดยมีระยะห่างระหว่างเตียงประมาณ

30- 50 ซ.ม. ในส่วนพื้นที่นอนชั้น 1 จะนอนภายในพื้นที่พักผ่อน ลักษณะการนอนเป็นลักษณะนอนกับพื้น ไม่มีเบาะรองนอน นอนเรียงกัน





ภาพที่ 4.99 แสดงการจัดพื้นที่ภายในโถงนอน ชั้น 2

พื้นที่สวดมนต์

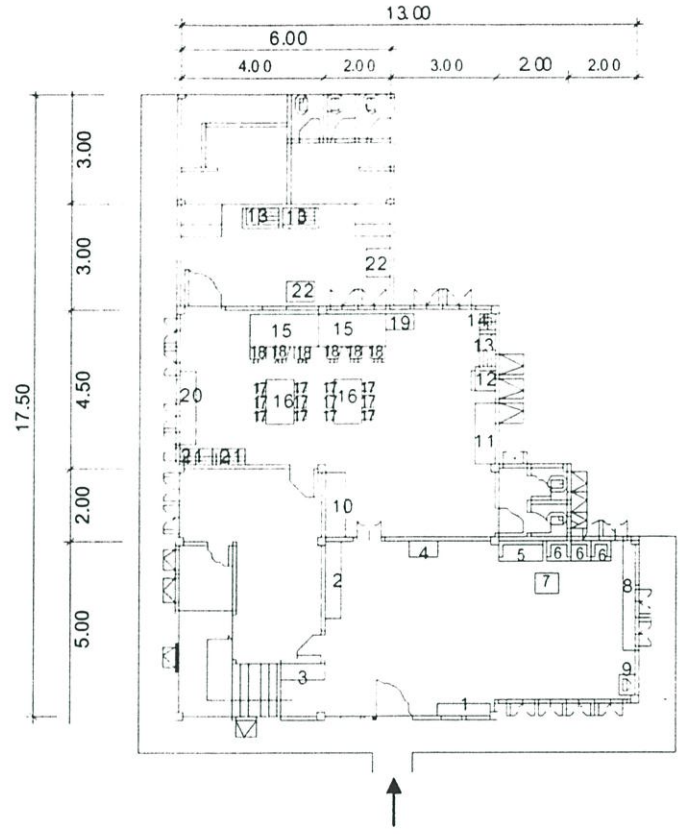
ตำแหนงที่ตั้ง เดิมใช้งานภายในพื้นที่สวดมนต์ ชั้น 2 แต่เนื่องจากความสะดวกของแม่บ้านในการดูแลจึงปรับเปลี่ยนมาใช้พื้นที่สำหรับสวดมนต์ในพื้นที่พักผ่อนแทน
พื้นที่สวดมนต์เดิม

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์ ลักษณะพื้นที่ภายในเป็นพื้นที่สดโปร่งภายในประกอบด้าย โต๊ะหมู่บูชา

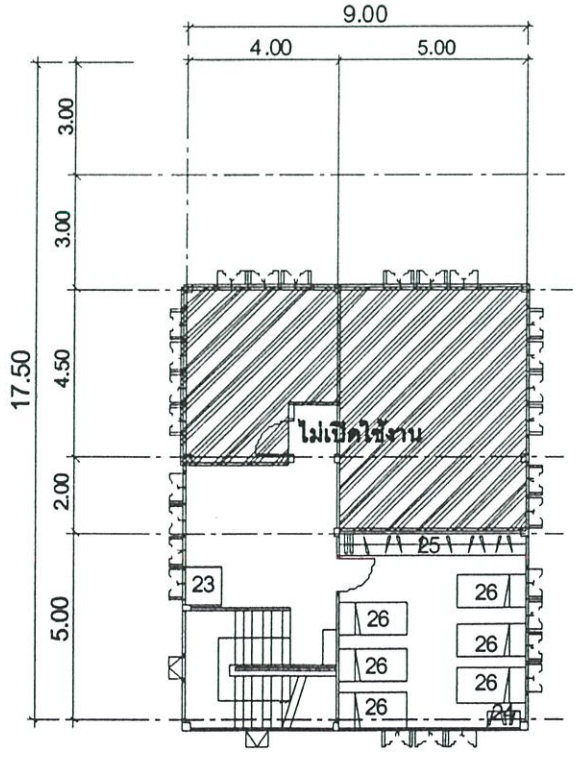


ภาพที่ 4.100 แสดงการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่สวดมนต์ ชั้น 2 (พื้นที่ใช้งานเดิม)

โดยแต่ละพื้นที่มีการจัดวางเครื่องเรือนภายในพื้นที่ (ดูภาพที่ 4.101 ,4.102) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่ 4.7)



ภาพที่ 4.101 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1



ภาพที่ 4.102 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2

ตารางที่ 4.7 แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนเบญจมาศ

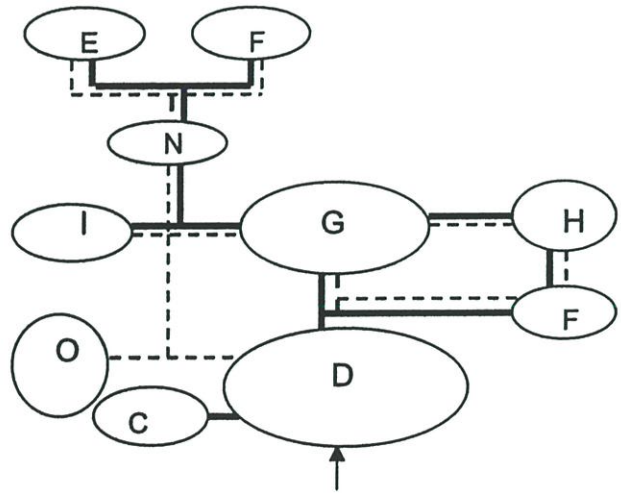
สัญลักษณ์	รายละเอียด	ขนาด(เมตร)	จำนวน
1	ชั้นวางของ	0.35x1.50x1.20	1
2	ชั้นวางรองเท้า	0,40x1.20x0.80	1
3	ชั้นวางรองเท้า	0.40x2.20x0.80	1
4	จักรเย็บผ้า	0.60x0.80x0.80	1
5	เก้าอี้รับแขก 3 ที่นั่ง	0.60x1.30x0.75	1
6	เก้าอี้รับแขกเดี่ยว	0.60x0.60x0.75	3
7	โต๊ะกลาง	0.60x0.60x0.50	1
8	ชั้นวางหนังสือ	0.35x3.20x2.00	1
9	โต๊ะวางทีวี	0.50x0.60x0.50	1
10	ตู้เก็บของ	0.60x1.80x1.20	1
11	ตู้เก็บของ	0.60x1.50x1.50	1
12	ตู้เย็น	0.60x0.60x1.20	1
13	อ่างล้างจาน	0.50x1.00xx0.80	3
14	เตาแก๊สพร้อมถังแก๊ส	0.45x0.45x0.80	1
15	โต๊ะรับประทานสำหรับ 6 ที่	0.80x1.80x0.75	2
16	โต๊ะรับประทานสำหรับ 6 ที่ เล็ก	0.80x1.50x0.65	2
17	เก้าอี้เล็ก	0.30x0.30x0.40	12
18	เก้าอี้พลาสติกรับประทานอาหาร	0.45x0.50x0.80	8
19	ตู้กับข้าว	0.40x0.80x1.20	1
20	ราวแขวนผ้า	0.45x2.00x1.60	1
21	ตู้LOCKER เหล็กเก็บเสื้อผ้าบานคู่	0.45x0.90x1.80	2
22	ราวเขวนผ้า	0.60x0.80x0.70	2
ชั้น 2			
23	โต๊ะหมู่บูชาพร้อมโต๊ะอเนกประสงค์	0.80 x1.00x0.75	1
24	ตู้ LOCKERเหล็กเก็บเสื้อผ้า	0.45x0.90x1.80	1
25	ตู้เสื้อผ้าติดตาย	0.60x4.80x1.80	1
26	เตียงนอนเหล็กเดี่ยว	1.00 x 2.10 x0.40	5

โดยทุกพื้นที่ภายในอาคารหอนอนหอนอนมีลำดับการเข้าใช้พื้นที่ดังนี้

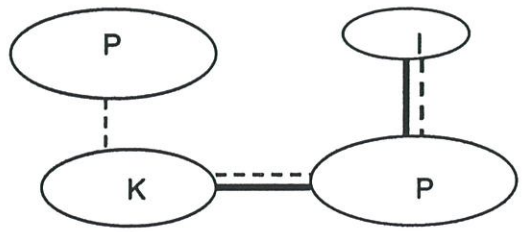


การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ ชั้น 1 จากทางเข้าหลัก พื้นที่แรกคือพื้นที่พักผ่อนโดยด้านหน้าทางเข้าจัดเป็นพื้นที่เก็บรองเท้าถัดมา คือห้องแม่บ้าน พื้นที่รับประทานอาหาร ซึ่งต่อเนื่องกับพื้นที่ส่วนครัว และห้องส้วม โดยมีพื้นทีแต่งตัวอยู่บริเวณทางเข้าด้านหลังลานซักล้างและห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วมอยู่แยกกับอาคารหอนอน

การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ ชั้น 2 จากบันไดทางขึ้นพื้นที่แรกเป็นพื้นสวดมนต์ และโถงนอนโดยแบ่งโถงนอนออกเป็น 2 ฝั่ง โดยภายในโถงนอน มีการจัดพื้นที่แบ่งพื้นที่ออกเป็นเป็นพื้นที่แต่งตัวและพื้นที่พักผ่อน นอนหลับ



ภาพที่ 4.103 แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1



ภาพที่ 4.104 แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2

4.3.3 อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ (อาคารหอนอนกรณีศึกษาลำดับที่ 5)

สำรวจเมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2546

ที่ตั้ง เป็นอาคารหอนอนลำดับที่ 1 จากทางเข้าจากอาคารอำนวยการ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2492

จำนวนเด็กและเยาวชน มีจำนวนทั้งหมด 22 คน แบ่งออกเป็น

เด็กเล็ก (7 – 14 ปี) 11 คน

เด็กโต 15 –18 ปีขึ้นไป 11 คน

การดูแลภายในหอนอน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ดูแลหอนอน(แม่บ้าน) 1 คน เด็กจะอาศัยอยู่รวมกันทั้งเด็กเล็กและเด็กโต (ลักษณะพี่ดูแลน้อง) โดยแม่บ้านจะแบ่งเวรประจำวันแก่เด็กที่อาศัยภายในหอนอน

ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพทั่วไป

บริเวณด้านหน้าอาคาร ติดกับถนนหลักภายในสถานสงเคราะห์

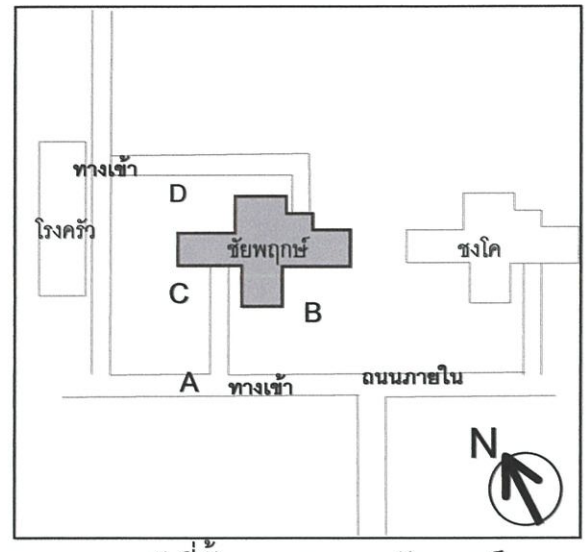
ด้านข้างอาคาร ติดกับอาคาหอนอนบ้านชงโคและโรงอาหาร

ด้านหลังอาคาร ติดกับสนามเด็กเล่นและถนนภายในอาคารหอนอน

สภาพแวดล้อมโดยรวม ภายในอาคารประกอบด้วย ทางเข้าหลัก 1 ทาง และทางเข้าบริเวณด้านหลังอาคารหอนอน ตัวอาคารมีแนวกำแพงเตี้ยเป็นตัวกำหนดบริเวณขอบเขตของอาคารหอนอน พื้นที่โดยรอบเป็นสนามหญ้าบริเวณกว้างและมีการจัดพื้นที่ด้านหน้าทางเข้าและบริเวณโดยรอบเป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อนนั่งเล่น



ภาพที่ 4.105 ด้าน A แสดงบริเวณด้านหน้าอาคารหอนอน



แสดงผังที่ตั้งอาคารหอนอนชัยพฤกษ์



ภาพที่ 4.106 ด้าน B แสดงบริเวณด้านหน้าอาคารหอนอน



ภาพที่ 4.107 ด้านC แสดงบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้านหน้าอาคาร



ภาพที่ 4.108 ด้าน Dแสดงบริเวณด้านหลังอาคารหอนอน

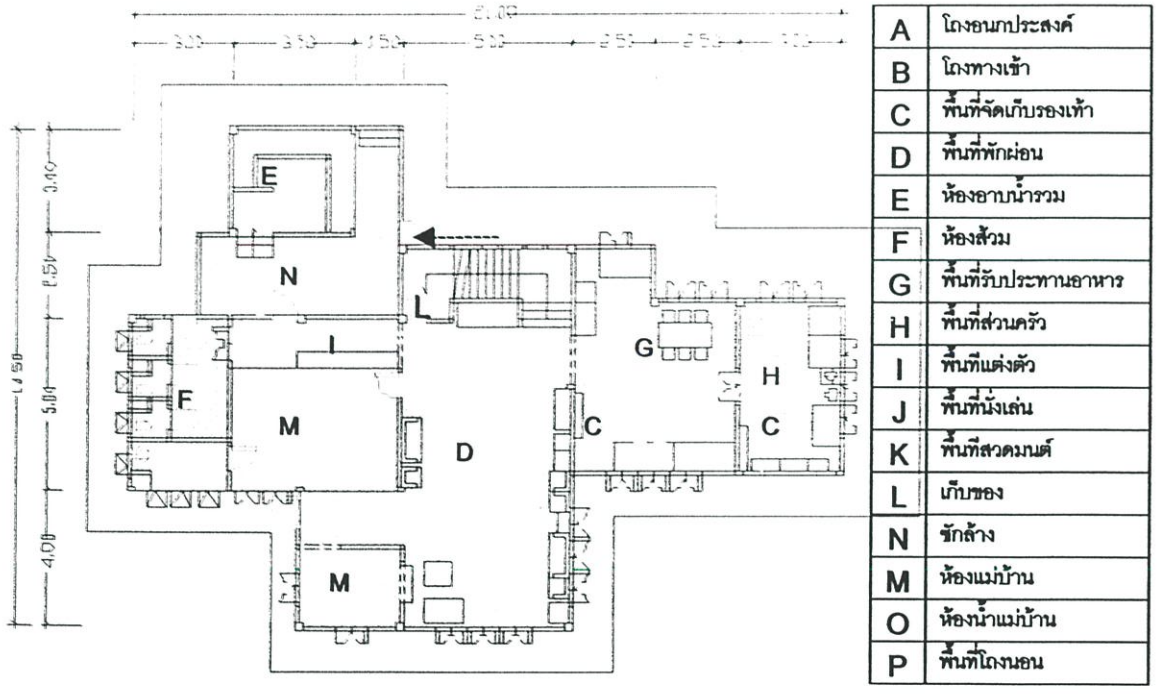
4.3.3.1 **ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร**

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพในได้ข้อมูลแต่ละประเด็นดังนี้

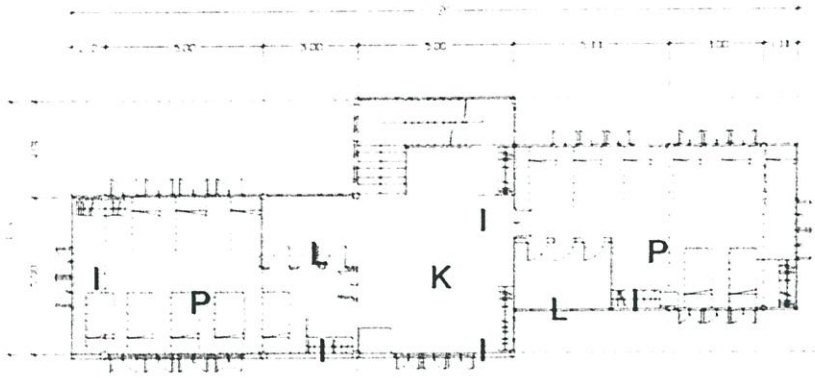
ลักษณะอาคาร อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ ตัวอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 2 ชั้น ลักษณะเป็นบ้านเดี่ยว **ขนาดของอาคาร** 21.00 x 14.50 เมตร โดยอาคารหอนอนสามารถรองรับเด็กและเยาวชนได้ 25 คน

การจัดพื้นที่ ชั้น 1 ประกอบไปด้วย **พื้นที่พักผ่อน พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่ส่วนครัว** พื้นทีแต่งตัว ห้องเก็บของ ห้องแม่บ้าน ห้องส้วม โดยมีห้องอาบน้ำรวม ซึ่งอยู่ภายนอกแยกกับตัวอาคารหอนอน

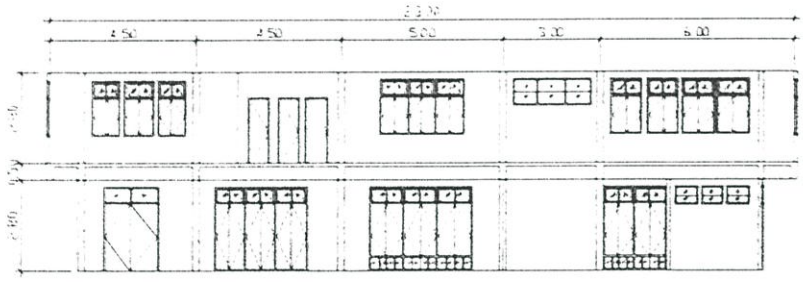
การจัดพื้นที่ชั้น 2 ประกอบด้วย โถงนอน พื้นที่สวดมนต์ ซึ่งภายในโถงนอนมีการจัดเป็นพื้นที่แต่งตัวและพื้นที่โถงนอน



ภาพที่ 4.109 แสดงผังการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1



ภาพที่ 4.110 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2



ภาพที่ 4.111 แสดงความสูงและลักษณะของช่องแสงภายในอาคารหอนอน

ขนาดพื้นที่ พื้นที่ใช้สอยโดยรวม ทั้งหมด 280 ตารางเมตร

ลักษณะเพดาน ฝ้าเพดานเพดานภายในอาคารเป็นแผ่นไม้อัดทาสีขาว

ความสูงภายในอาคาร จากพื้นถึงระดับฝ้าเพดาน ชั้น 1 สูง 3.00 เมตร และชั้น 2 สูง 2.80 เมตร

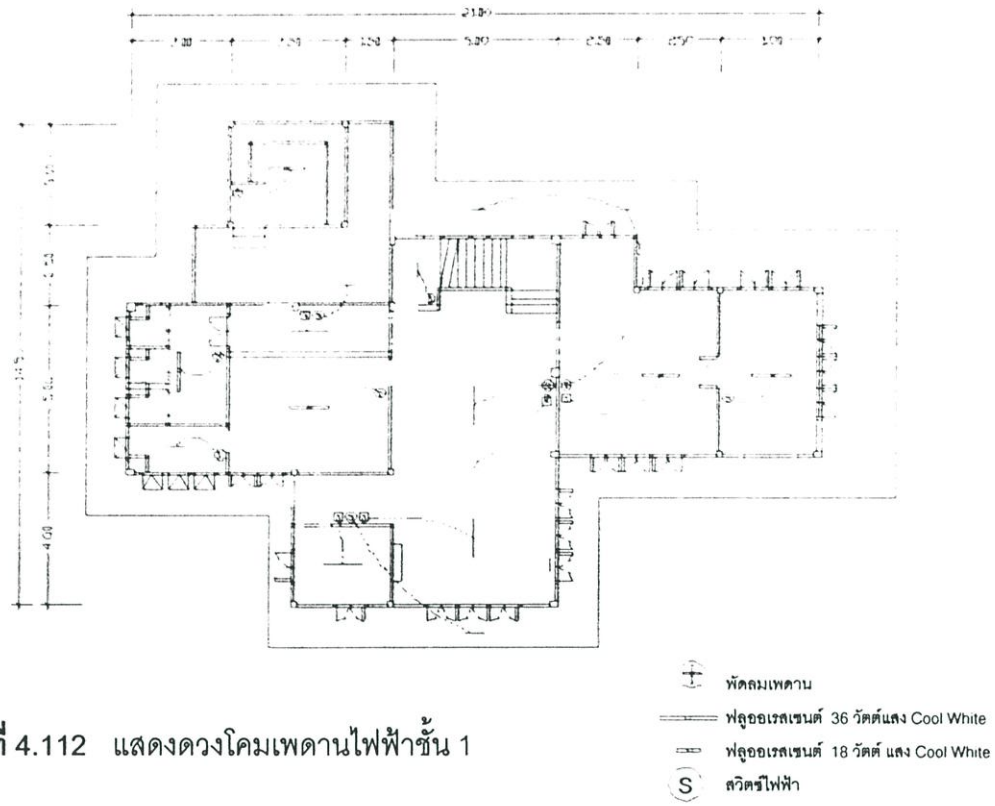
ช่องแสงภายในอาคาร โดยภายในอาคารมีช่องเปิดอยู่รอบอาคาร ทำให้ได้รับแสงธรรมชาติส่องเข้ามาภายในทั่วถึง โดยมีเนื้อที่ช่องแสง ร้อยละ35 ต่อพื้นที่ผนังห้องและภายในอาคารมีการติดตั้งม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านมาภายในอาคาร

การใช้แสงสว่าง ภายในอาคารมีช่องแสงโดยรอบทำให้ได้รับแสงธรรมชาติส่องผ่านภายในอาคารหอนอนอย่างเพียงพอ และมีการใช้แสงประดิษฐ์ในเวลากลางคืนโดยใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ 36 W ในพื้นที่พักผ่อน ห้องแม่บ้าน พื้นที่รับประทานอาหาร ห้องอาบน้ำรวม ส่วนครัว โถงทางเดิน และห้องเก็บของ ส่วนห้องส้วมใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ 18 W ให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White

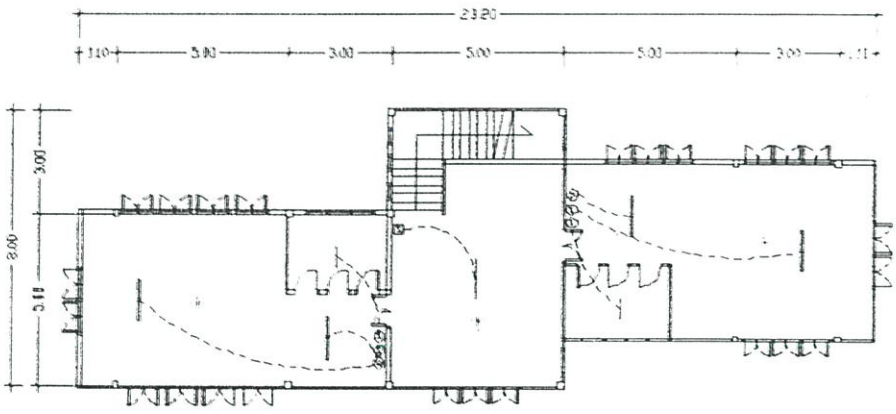
อุปกรณ์ระบายอากาศ / พัดลม ภายในติดพัดลมเพดานในการช่วยระบายร้อน

การใช้สีภายในอาคาร ผนังภายในทาสีเขียวอ่อน

วัสดุปูพื้นภายในอาคาร วัสดุพื้นชั้น 1 ปูกระเบื้องเซรามิค 0.20 x 0.20 เมตร
วัสดุ พื้นชั้น 2 ปูพื้นไม้



ภาพที่ 4.112 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้าชั้น 1



ภาพที่ 4.113 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้าชั้น 2

4.3.3.2 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน

การจัดพื้นที่ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยพื้นที่ที่ทำการศึกษา ดังต่อไปนี้

การจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1

พื้นที่เก็บรองเท้า

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในอาคารหอนอนชั้น 1 ภายในพื้นที่ส่วนครัวและพื้นที่รับประทานอาหาร

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับจัดเก็บรองเท้า ภายในประกอบด้วย ชั้นเก็บรองเท้าพลาสติก ตู้เก็บรองเท้าจากการสอบถามเด็กที่พักอาศัยพบว่าไม่ค่อยสะดวกในการใช้งานเนื่องจากมีระยะทางที่ไกลจากทางเข้าหลัก




ภาพที่4.114 แสดงบริเวณพื้นที่เก็บรองเท้าที่ตั้งอยู่ภายในส่วนครัวและพื้นทีรับประทานอาหาร

พื้นทีพักผ่อน

ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่บริเวณทางเข้าด้านหน้าชั้น 1 ลักษณะเป็นพื้นโล่ง โดยเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้งานต่างๆภายในหอนอน ภายในมีการจัดวางชุดรับแขกสำหรับพักผ่อนนั่งดูทีวี

การใช้งาน เป็นพื้นที่สำหรับนั่งเล่นดูหนัง ทำการบ้าน พักผ่อนตามอัธยาศัย โดยส่วนใหญ่เด็กนั่งกับพื้น และนั่งทำการบ้านที่พื้นหรือชุดรับแขก เนื่องจากไม่มีโต๊ะสำหรับทำการบ้าน




ภาพที่ 4.115 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่พักผ่อน

พื้นที่รับประทานอาหาร

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน และพื้นที่ส่วนครัว

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารประจำวันของเด็กภายในอาคารหอนอน ลักษณะการจัดจัดเป็นพื้นที่โล่ง โดยมีการจัดเครื่องเรือนภายในพื้นที่เพื่อใช้สำหรับนั่งรับประทานอาหาร การจัดเครื่องเรือนจะประกอบด้วย โต๊ะรับประทานอาหารสำหรับเด็กโต และโต๊ะรับประทานอาหารสำหรับเด็กเล็ก โดยจะนั่งเรียงกันตามแนวยาวของโต๊ะ




ภาพที่ 4.116 แสดงการจัดพื้นที่ภายในพื้นที่รับประทานอาหาร

พื้นที่สวนครัว

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในชั้น1 เป็นส่วนเชื่อมต่อกับส่วนรับประทานอาหาร

การใช้งาน การใช้งานใช้สำหรับเตรียมอาหาร ปรุงอาหาร โดยจะประกอบอาหารเฉพาะวันเสาร์ และวันอาทิตย์ โดยมีการผลัดเวรประจำวันในการประกอบอาหาร



ภาพที่ 4.117 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่ส่วนครัว

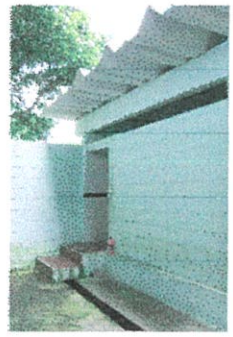
ห้องอาบน้ำรวม และห้องส้วม

ก) **ห้องอาบน้ำรวม**

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายนอกแยกกับตัวอาคารโดยอยู่บริเวณด้านหลังลานซักล้าง

การใช้งาน ใช้สำหรับอาบน้ำรวมและซักเสื้อผ้าของเด็กที่อาศัยภายในอาคารหอนอน สภาพแวดล้อมกายภาพ พื้นปูกระเบื้องเซรามิคสีแดงขนาด 0.20x0.20 เมตรผนังปูกระเบื้องสีขาว

คาดขอบสีแดง ขนาด0.20x0.20 เมตรภายในมีช่องเปิดโล่งสำหรับระบายอากาศ ขนาด3.00x3.50 เมตร พื้นที่เท่ากับ 7.50 เมตร โดยมีพื้นที่ต่อคน 0.34 ตารางเมตร/คน จากจำนวน 22 คน




ภาพที่ 4.118 แสดงด้านหน้าบริเวณลานซักล้างภายนอกอาคารและลักษณะภายในห้องอาบน้ำรวม

ข) ห้องส้วม

ตำแหนงที่ตั้ง ตั้งอยู่บริเวณชั้น 1ภายในอาคารหอนอน โดยอยู่ใกล้กับทางเข้าด้านหลังบริเวณลานซักล้าง

การใช้งาน ใช้สำหรับทำธุระส่วนตัว โดยมีขนาดห้องน้ำ 1.00 x 1.00 เมตร ขนาดพื้นที่ 1 ตารางเมตร ต่อ 1 ห้อง ภายในห้องน้ำมีจำนวน ทั้งหมด 4 ห้อง ภายในปูด้วยกระเบื้องเซรามิค สีขาว ขนาด 0.20x0.20 และด้านบน ผนังทาสีเขียว ภายในห้องส้วมประกอบด้วยชักโครก และ อ่างล่างหน้า จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 พบว่า จำนวนของห้องส้วมมีจำนวนน้อยกว่าที่กำหนด



ภาพที่ 4.119 แสดงลักษณะภายในห้องส้วม

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2

พื้นที่แต่งตัว

ตำแหน่งที่ตั้ง ภายในอาคารหอนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่แต่งตัวออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ บริเวณชั้น 1 ใกล้กับทางเข้าลานซักล้างกับห้องส้วม และมีการจัดไว้ภายในโถงนอน

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าและเก็บของใช้ส่วนตัวของเด็ก โดยที่เด็กแต่ละคนมีตู้เสื้อผ้าของตนเอง ซึ่งตู้เสื้อผ้าที่ตั้งอยู่บริเวณชั้น 1 เป็นตู้เก็บเสื้อผ้าสำหรับเด็กเล็กและด้านบนชั้น 2 จะเป็นตู้เก็บเสื้อผ้าของเด็กโต จากการสอบถามพบว่า ตู้เสื้อผ้าที่มีมีจำนวนไม่เพียงพอกับการใช้งาน



ภาพที่ 4.120 แสดงภายในพื้นที่แต่งตัวชั้น 1 ใกล้กับทางเข้าลานซักล้าง



ภาพที่ 4.121 แสดงภายในพื้นที่แต่งตัวชั้น 2 ภายในโถงนอน

โถงนอน

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ชั้น 2 ของอาคาร เป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับพื้นที่สวดมนต์ลักษณะเป็นการนอนรวมโดยแยกเป็นโถงนอนทั้ง 2 ฝั่ง ภายในมีการจัดแบ่งแยกพื้นที่สำหรับแต่งตัวและเก็บของ

การใช้งาน ใช้สำหรับนอนหลับพักผ่อน อ่านหนังสือ และทำการบ้าน การนอนเป็นลักษณะการนอนเตียงเดี่ยวหันหัวเตียงเข้าผนังมีโถงทางเดินกลาง การจัดวางจัดเตียงเรียงต่อกันไปและชิดกัน ทำให้เด็กไม่มีพื้นที่ส่วนตัวมากนักและเด็กมักจะนั่งทำการบ้านหรืออ่านหนังสือบริเวณที่นอนเนื่องจากไม่มีโต๊ะทำการบ้าน





ภาพที่ 4.122 แสดงลักษณะภายในโถงนอน ทั้ง 2 ฝั่งและบริเวณแต่งตัวเก็บเสื้อผ้า

พื้นที่สวดมนต์

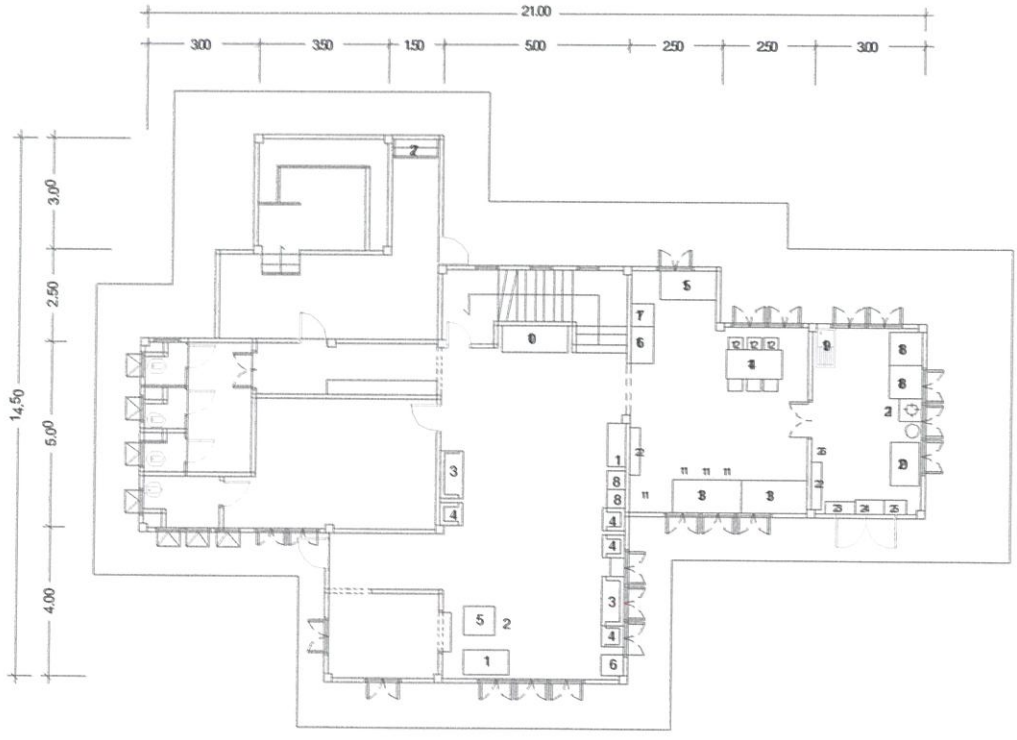
ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่บริเวณโถงกลางชั้น 2 โดยเป็น พื้นที่เชื่อมต่อกับโถงนอนทั้ง 2 ห้อง และเชื่อมกับพื้นที่พักผ่อนชั้น 1

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์ประจำวัน การใช้งานจะเริ่มสวดมนต์เวลา 19.30 น. โดยเด็กจะนั่งเรียงแถวหันหน้าเข้าหาโต๊ะหมู่บูชา 3 แถวเรียงกัน โดยให้เด็กเล็กนั่งหน้า และสวดมนต์โดยมีแม่บ้านคอยดูแลอบรมอยู่ด้านหน้าประกอบด้วย โต๊ะหมู่บูชา 1 ชุด

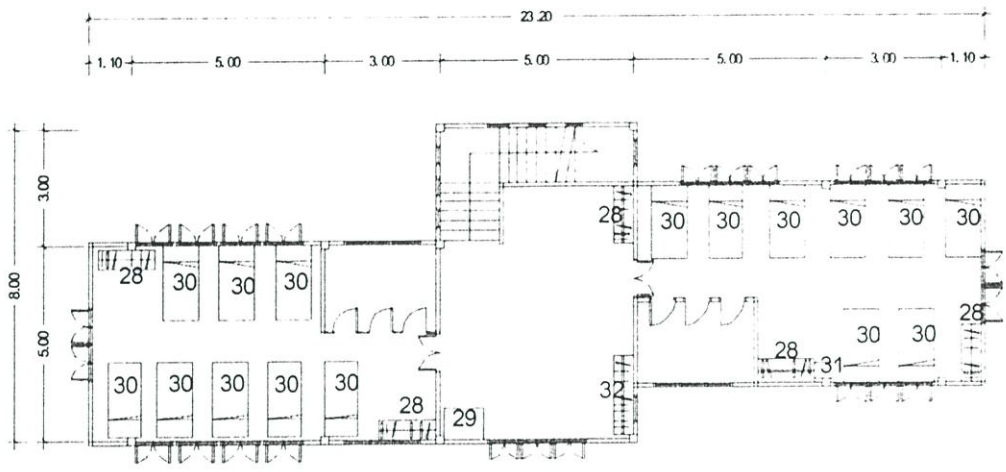


ภาพที่ 4.123 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวดมนต์

โดยแต่ละพื้นที่มีการจัดวางเครื่องเรือนภายในพื้นที่ (ดูภาพที่4.124 -4.125) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่ 4.8)



ภาพที่ 4.124 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายใน ชั้น 1



ภาพที่ 4.125 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายใน ชั้น 2

ตารางที่ 4.8 แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนชัยพฤกษ์

สัญลักษณ์	รายละเอียด	ขนาด (เมตร)	จำนวน
1	โต๊ะอเนกประสงค์1	0.80x1.50x0.75	1
2	เก้าอี้อเนกประสงค์	0.45x0.50x0.80	1
3	เก้าอี้รับแขก 2 ที่นั่ง	0.60x1.30x0.75	2
4	เก้าอี้รับแขกเดี่ยว	0.60x0.60x0.75	4
5	โต๊ะอเนกประสงค์2	0.80x0.80x0.75	1
6	โต๊ะกลาง	0.60x0.60x0.60	1
7	โต๊ะวางทีวี	0.60x1.20x0.75	1
8	เก้าอี้เบาะรองนั่ง .	0.50x0.50x0.40	2
9	ตู้เสื้อผ้าเล็กบานไม้	0.60x3.00x0.80	1
10	โต๊ะอเนกประสงค์ 3	0.80x1.80x0.75	1
11	เก้าอี้ พลาสติกรับประทานอาหาร	0.45x0.50x0.80	6
12	เก้าอี้ไม้รับประทานอาหารเล็ก	0.30x0.30x0.40	6
13	โต๊ะทานอาหาร 6 ที่นั่ง	0.80x1.80x0.75	2
14	โต๊ะทานอาหารเล็ก 6 ที่นั่ง	0.75x1.20x0.60	1
15	โต๊ะอเนกประสงค์ 4	0.80x1.50x0.45	1
16	โต๊ะเครื่องแป้ง	0.60x1.20x0.50	1
17	ตู้กดน้ำ	0.60x0.60x1.20	1

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

สัญลักษณ์	รายละเอียด	ขนาด (เมตร)	จำนวน
18	โต๊ะเตรียมอาหาร 1	0.80x0.80x0.75	2
19	อ่างล้างจาน	0.50x1.00x0.75	2
20	โต๊ะเตรียมอาหาร 2	0.80x1.20x0.75	1
21	เตาแก๊สพร้อมถังแก๊ส	0.45x0.45x0.80	1
22	ชั้นวางรองเท้าไม้	0.30x1.20x0.60	2
23	ตู้เก็บรองเท้า	0.35x0.90x1.10	1
24	ตู้กับข้าว	0.45x0.90x1.50	1
25	ชั้นวางของพลาสติก	0.40x0.80x1.10	1
26	เก้าอี้ไม้	0.40x0.40x0.80	1
27	ราวแขวนผ้า	0.50x1.20x0.80	1
ชั้น 2			
28	ตู้เก็บเสื้อผ้าบานไม้	0.60x1.50x1.50	6
29	โต๊ะหมู่บูชา	0.50x0.60x0.35	1
30	เตียงนอนเหล็กเดี่ยว	1.00x2.10x0.40	16
31	โต๊ะทำงานไม้	0.50x0.60x0.75	1

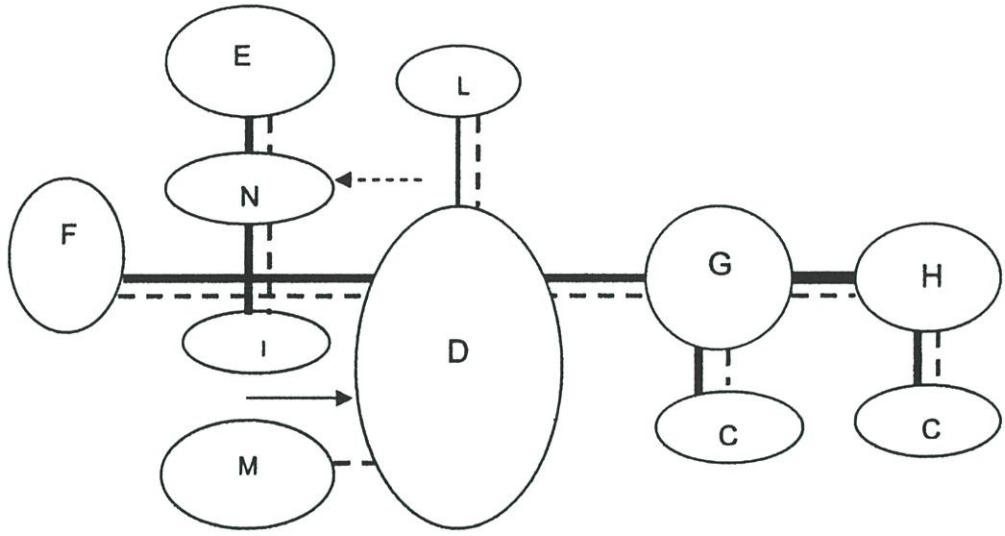
ซึ่งทุกพื้นที่ภายในอาคารหอนอนเป็นพื้นที่ที่ใช้งานร่วมกัน มีลำดับการเข้าใช้พื้นที่ดังนี้



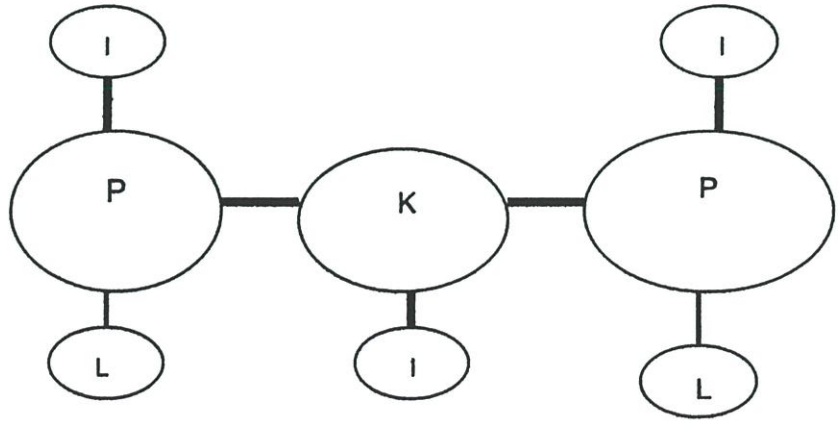
การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ ชั้น1 จากทางเข้าหลัก คือพื้นที่พักผ่อนเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหารซึ่งต่อเนื่องกับพื้นที่ส่วนครัว โดยภายในพื้นที่ส่วนครัวและรับประทานอาหารมีการจัดเป็นพื้นที่ไว้สำหรับจัดเก็บรองเท้า จากนั้นมีการจัดพื้นที่บริเวณทางเข้าลานซักล้างด้านหลัง

อาคารเป็นพื้นที่แต่งตัวสำหรับเด็กเล็ก โดยมีห้องส้วมอยู่ภายในอาคารแยกกับห้องอาบน้ำรวมซึ่งอยู่ภายนอกอาคาร โดยมีบันไดเป็นตัวเชื่อมระหว่างชั้น 1 และ ชั้น 2

การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ ชั้น 2 พื้นที่แรกจากบันไดทางขึ้น คือพื้นที่สวดมนต์ ซึ่งเป็นโถงกลางที่เชื่อมระหว่างโถงนอน ทั้ง 2 ห้อง โดยภายโถงนอน มีการจัดเป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัว และเก็บของ



ภาพที่ 4.126 แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ชั้น 1



ภาพที่ 4.127 แสดงการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ชั้น 2

4.3.4 อาคารหอนนอนบ้านกุหลาบพวง (อาคารหอนอนกรณีศึกษาลำดับที่ 6)

สำรวจเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2546

ที่ตั้ง เป็นอาคารหอนอนที่ตั้งบริเวณด้านหลังจากทางเข้าหลักของสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดยตั้งอยู่ติดกับอาคารหอนอนดาวกระจาย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2496

จำนวนเด็กและเยาวชน มีจำนวนทั้งหมด 23 คน แบ่งออกเป็น

ต่ำกว่า 7 ปี	3 คน
อายุ 7 – 18 ปีขึ้นไป	20 คน

การดูแลภายในอาคารหอนอน

การดูแลภายในหอนอนจะมีแม่บ้าน(เจ้าหน้าที่ดูแลหอนอน) 1 คน ทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยภายในอาคาร โดยพักอาศัยอยู่ภายในชั้น 1 ของอาคารหอนอน การดูแลแม่บ้านจะจัดให้เด็กโตดูแลเด็กเล็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กเล็กมาก และเด็กเล็กยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ โดยเป็นลักษณะพี่ดูแลน้อง และแม่บ้านเป็นคนจัดเวรรับผิดชอบประจำวันให้แก่เด็ก

ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพโดยทั่วไป

บริเวณด้านหน้าอาคาร ติดกับถนนภายในหลักของสถานสงเคราะห์ โดยอยู่ใกล้กับสนามเด็กเล่น โดยบริเวณด้านหน้าโดยรอบอาคาร จัดให้เป็นบริเวณสนามหญ้ามีโต๊ะม้าหิน ชิงช้าตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าสำหรับให้เด็กนั่งเล่น พักผ่อน

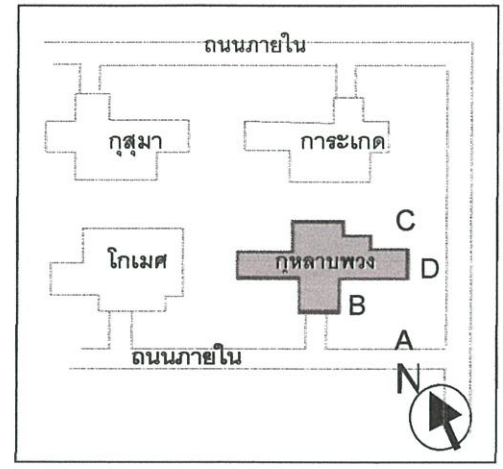
บริเวณด้านข้างอาคาร ติดกับอาคารหอนอนขจร

บริเวณด้านหลังของอาคาร ติดกับอาคารหอนอนการะเกด โดยใช้แนวต้นไม้เป็นตัวกำหนดขอบเขตของบริเวณอาคารหอนอน

สภาพแวดล้อมโดยรวม บริเวณโดยรอบอาคารมีการกำหนดขอบเขตอาณาเขตกึ่งชัดเจนโดยใช้แนวต้นไม้เป็นตัวกำหนดผังบริเวณของอาคารหอนอน สภาพแวดล้อมโดยรวมมีความรมรื่น เนื่องจากมีการปลูกต้นไม้ และมีสนามหญ้าอยู่โดยรอบ



ภาพที่ 4.128 ด้าน A แสดงทางเข้าด้านหน้าอาคารหอนอน



แสดงผังที่ตั้งอาคารหอนอนกุหลาบพวงพวง



ภาพที่ 4.129 ด้าน B แสดงด้านหน้าทางเข้าสู่อาคาร



ภาพที่ 4.130 ด้าน Cแสดงด้านหลังหอนอนบริเวณลานซักล้าง



ภาพที่ 4.131 ด้าน D แสดงบริเวณด้านข้างอาคารหอนอน

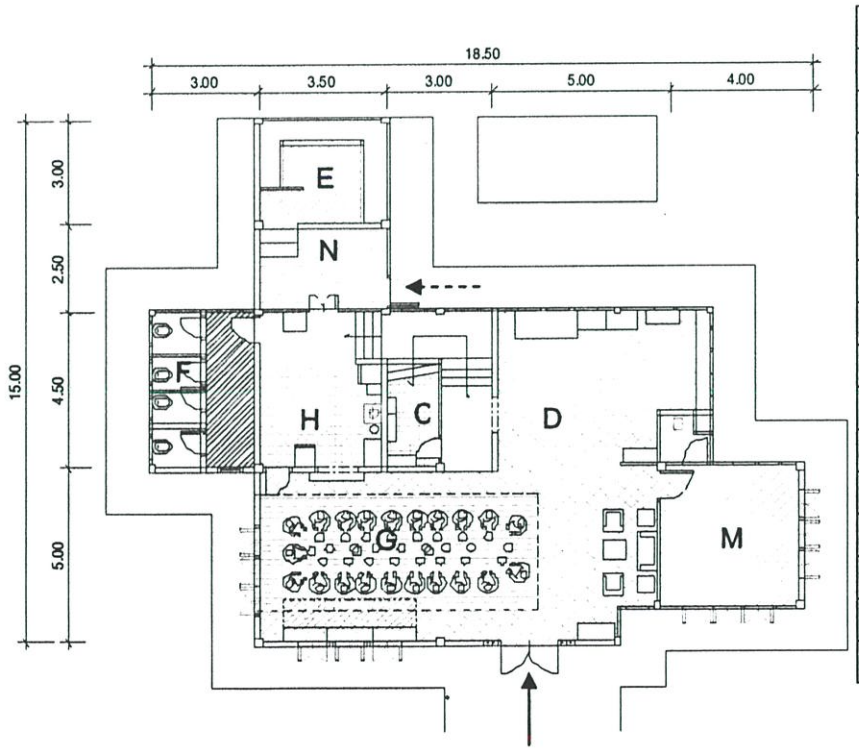
4.3.4.1 **ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคาร**

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในได้ข้อมูลแต่ละประเด็นดังนี้

ลักษณะอาคารหอนอน อาคารโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 2 ชั้น ขนาดอาคาร 18.50x15.00 เมตร เป็นลักษณะบ้านเดี่ยวเป็นหลังๆ (Cottage) การนอนเป็นการนอนรวม อยู่อาศัยคละกันลักษณะแบบพี่ดูแลน้อง ภายในอาคารประกอบด้วยทางเข้าออก 2 ทาง คือ ทางเข้าด้านหน้าอาคารและทางเข้าด้านหลังบริเวณลานซักล้าง โดยอาคารหอนอนสามารถรองรับเด็กและเยาวชนได้ 25 คน

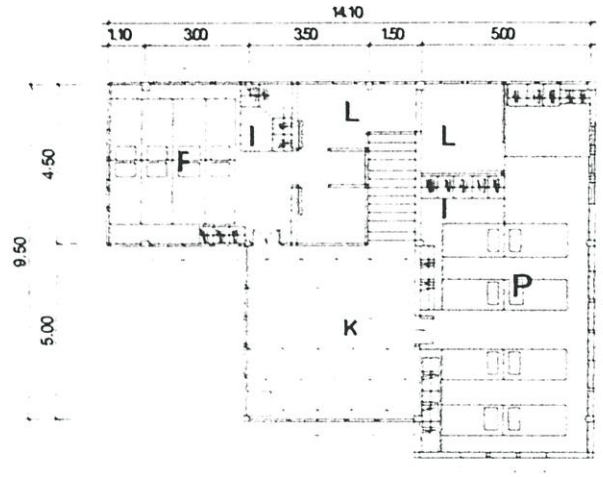
การจัดพื้นที่ ชั้น 1 จากทางเข้าหลักประกอบด้วย พื้นที่พักผ่อน พื้นที่เก็บรองเท้า พื้นที่รับประทานอาหาร ต่อเนื่องกับพื้นที่ส่วนครัวซึ่งตั้งอยู่ภายในอาคาร จากนั้นเป็นห้องแม่บ้าน พร้อมห้องน้ำ และห้องส้วม โดยมีห้องอาบน้ำรวมแยกอยู่ภายนอกอาคาร

การจัดพื้นที่ชั้น 2 ประกอบด้วย พื้นที่สวดมนต์ และโถงนอน โดยภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นพื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน พื้นที่สำหรับเก็บของ และพื้นที่สำหรับแต่งตัว โดยมีบันไดเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ ชั้น 1 และชั้น 2

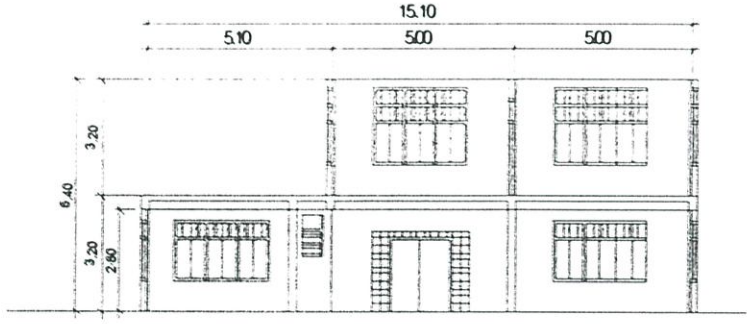


A	โถงอนกประสงค์
B	โถงทางเข้า
C	พื้นที่จัดเก็บรองเท้า
D	พื้นที่พักผ่อน
E	ห้องอาบน้ำรวม
F	ห้องส้วม
G	พื้นที่รับประทานอาหาร
H	พื้นที่ส่วนครัว
I	พื้นทีแต่งตัว
J	พื้นที่นั่งเล่น
K	พื้นทีสวดมนต์
L	เก็บของ
N	ซักล้าง
M	ห้องแม่บ้าน
O	ห้องน้ำแม่บ้าน
P	พื้นที่โถงนอน

ภาพที่ 4.132 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1



ภาพที่ 4.133 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2



ภาพที่ 4.134 แสดงความสูงและลักษณะช่องแสงภายในอาคารหอนอน

ขนาดพื้นที่อาคาร พื้นที่ใช้สอยภายในโดยรวม 265 ตารางเมตร

ลักษณะเพดาน ฝ้าเพดานชั้น 1 และ ชั้น 2 ยิปซั่มบอร์ดฉาบเรียบทาสีขาว

ความสูงภายในอาคาร จากพื้นถึงฝ้าเพดานชั้น1 2.80 เมตร ชั้น 2 สูง 3.20 เมตร

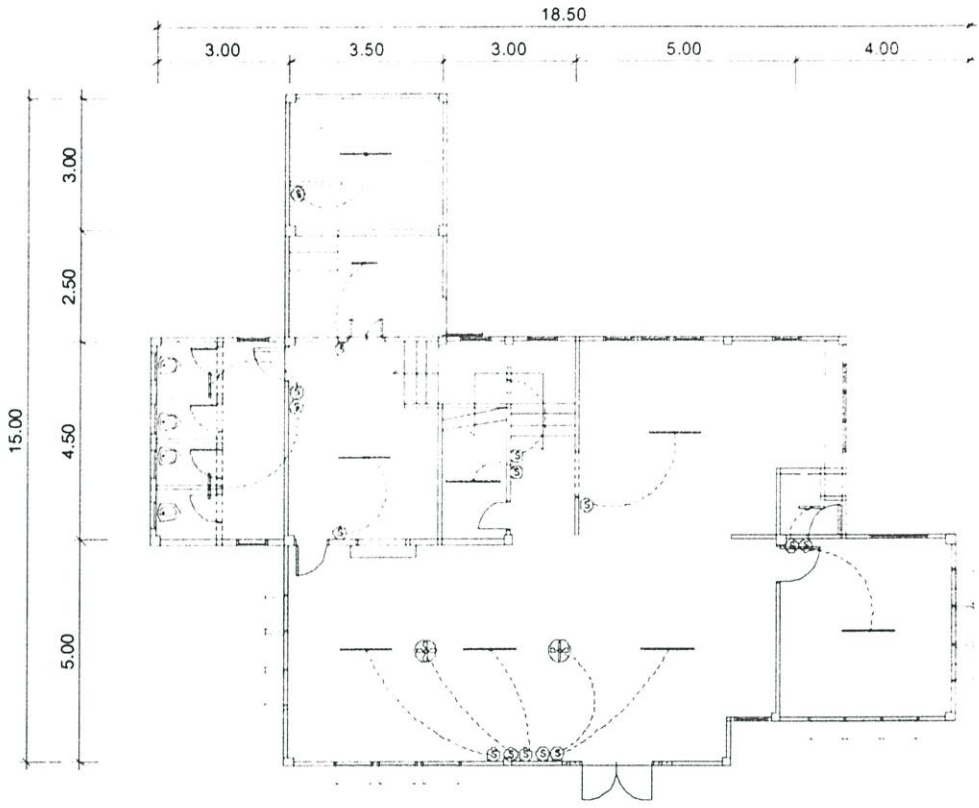
ช่องแสงภายในอาคาร ประกอบด้วยเนื้อที่ช่องแสง ร้อยละ 33 ของพื้นที่ผนังห้อง และภายในอาคารไม่มีการติดผ้าม่านเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านมาภายในอาคาร

การใช้แสงสว่าง ภายในอาคารมีช่องแสงโดยรอบทำให้ได้รับแสงธรรมชาติอย่างเพียงพอ และมีการใช้แสงประดิษฐ์ในเวลากลางคืน โดยใช้ หลอดฟลูออเรสเซนต์ 36 วัตต์ ในพื้นที่พักผ่อน พื้นที่ส่วนครัว พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่โถงนอน พื้นที่สวดมนต์ ส่วนห้องส้วม ห้องอาบน้ำรวม และห้องเก็บของใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์18 วัตต์ โดยให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White

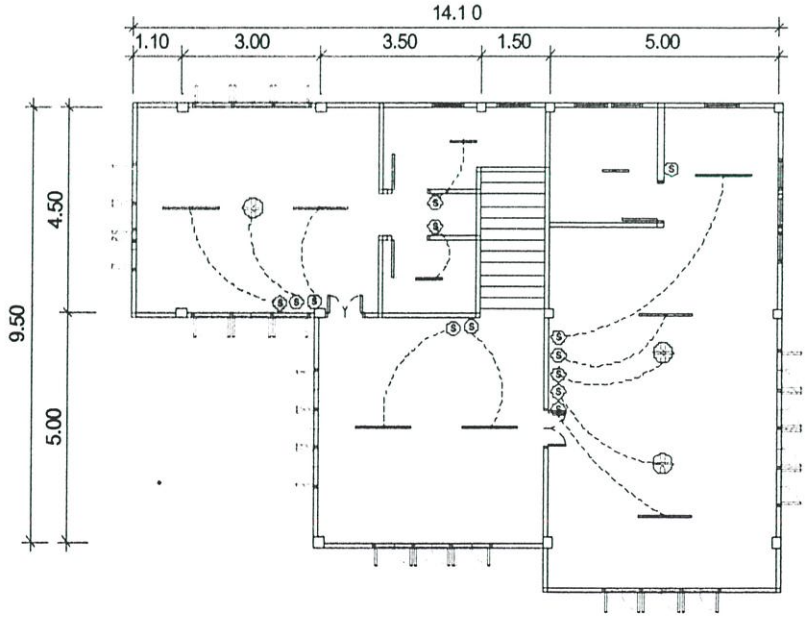
อุปกรณ์ระบายอากาศ/ พัดลม ติดตั้งพัดลมเพดานในการช่วยระบายความร้อน

การใช้สีภายในอาคาร ผนังภายในอาคารหอนอนฉาบปูนเรียบทาสีขาว

การใช้วัสดุ ภายในพื้นชั้น 1 ปูพื้นกระเบื้องเซรามิค ชั้น 2 ปูพื้นไม้



ภาพที่ 4.135 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1



ภาพที่ 4.136 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2

4.3.4.2 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน

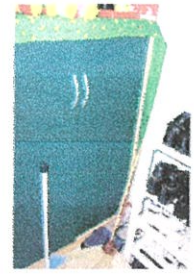
การจัดพื้นที่ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยพื้นที่ที่ทำการศึกษา ดังรายละเอียดดังนี้

การจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1

พื้นที่เก็บรองเท้า

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งภายในอาคารหอนอนโดยใช้ห้องเก็บของใต้บันไดโถงกลางของอาคาร เป็นพื้นที่สำหรับจัดเก็บรองเท้า

การใช้งาน การใช้งานใช้สำหรับเก็บรองเท้าของเด็ก โดยตอนเย็นก่อนสวดมนต์ เด็กจะนำรองเท้าที่วางอยู่ทางด้านหน้าอาคารนำมาจัดเก็บไว้ภายในห้องประกอบด้วยชั้นวางรองเท้าไม้ ตู้เก็บรองเท้า

ภาพที่ 4.137 แสดงลักษณะการจัดภายในพื้นที่เก็บรองเท้า

พื้นที่พักผ่อน

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่แรกจากทางเข้าด้านหน้าอาคารโดยเป็นพื้นที่หลักที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน

การใช้งาน การใช้งานใช้สำหรับพักผ่อน นั่งเล่นดูทีวี หรือทำการบ้าน อ่านหนังสือ จากการสังเกตพบว่า ภายในอาคารไม่มีโต๊ะสำหรับนั่งทำงาน ทำการบ้าน อ่านหนังสือทำให้การใช้งานเด็กต้องนอนหรือนั่งทำกับพื้น ภายในประกอบด้วยโต๊ะวางทีวี , ชั้นวางหนังสือ , โต๊ะอเนกประสงค์ ตู้เหล็กเก็บเสื้อผ้า โดยด้านบนจัดเป็นตะกร้าพลาสติก สำหรับวางเก็บเสื้อผ้าของเด็กเล็กที่ใส่ประจำวัน




ภาพที่ 4.138 แสดงการจัดภายในพื้นที่พักผ่อน

พื้นที่รับประทานอาหาร

ตำแหน่งที่ตั้ง ตำแหน่งอยู่บริเวณทางเข้าด้านซ้ายจากทางเข้าหลัก โดยเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อนและพื้นทีส่วนครัว การจัดพื้นที่เป็นพื้นที่โล่ง ไม่มีเครื่องเรือน ประกอบภายในพื้นที่

การใช้งาน การใช้งานใช้สำหรับรับประทานอาหารประจำวัน เด็กๆจะนั่งเรียงแถวกันหรือแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มย่อยๆในการทานอาหาร การรับประทานอาหารมีการส่งอาหารมาจากส่วนเตรียมอาหารซึ่งต่อเนื่องกับส่วนครัว เด็กโตจะเป็นคนเตรียมอาหาร จัดเตรียมไว้ให้เด็กเล็ก





ภาพที่ 4.139 แสดงพฤติกรรมในการใช้พื้นที่รับประทานอาหาร

พื้นที่ส่วนครัว

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหารโดยอยู่ทางด้านในของอาคาร

การใช้งาน การใช้งานใช้เป็นพื้นที่สำหรับประกอบอาหาร เตรียมอาหารรับประทานประจำวัน การประกอบอาหารจะทำกันเฉพาะเสาร์ – อาทิตย์ โดยภายในพื้นที่มีช่องโล่งสำหรับส่งอาหารที่เตรียมไว้ไปยังพื้นที่รับประทานอาหาร ทำให้สะดวกในการใช้งาน ภายในประกอบด้วยเตาแก๊ส พร้อมถังแก๊ส ตู้เย็น โต๊ะวางของ สำหรับวางเครื่องปรุงอาหารและตู้กับข้าว ในส่วนของการล้างอาหารจะล้างภายนอกอาคารบริเวณลานซักล้าง และนำมาปรุงอาหารภายในอาคาร โดยพบว่า ภายในส่วนครัวไม่มีเครื่องดูดควันหรือเครื่องช่วยระบายอากาศ ทำให้เวลาทำอาหารมีกลิ่นฉุนภายในอาคาร



ภาพที่ 4.140 แสดงพื้นที่ครัวเชื่อมต่อกับพื้นส่วนครัว



ภาพที่ 4.141 แสดงลักษณะการจัดภายในพื้นที่รับประทานอาหาร

ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม

ก) ห้องอาบน้ำรวม

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ด้านหลังภายนอกอาคาร มีกษณะแยกกับห้องส้วมกับตัวอาคาร

การใช้งาน สำหรับอาบน้ำซักผ้า ขนาดของห้องน้ำ 3.50x3.00 x2.60 เมตร มีพื้นที่ใช้สอย 7.50 ตารางเมตร เท่ากับมีพื้นที่ 0.33 ต่อคน จากจำนวน 23 คน ลักษณะเป็นการอาบน้ำรวม ภายในห้องอาบน้ำมีช่องเปิดอยู่ด้านบนผนังเพื่อช่องในการระบายอากาศและมีเพียงผนังฉากกั้นบังสายตา การอาบเด็กโตจะให้เด็กเล็กอาบน้ำก่อน สภาพแวดล้อมภายใน ห้องน้ำปูผนังพื้นด้วยกระเบื้องเซรามิค ขนาด 0.20 x 0.20 เมตร สีขาว




ภาพที่ 4.142 แสดงลักษณะของห้องอาบน้ำรวม

ข) ห้องส้วม

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในอาคารบริเวณใกล้ทางเข้าลานซักล้าง โดยเป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องกับพื้นที่สวนครัว ภายในห้องน้ำรวม มีจำนวนห้องน้ำทั้งหมด 4 ห้อง มีขนาดต่อห้องประมาณ 1.00 x1.50 เมตร จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 พบว่า จำนวนห้องส้วมมีเพียงพอกับการใช้งาน

การใช้งาน ใช้สำหรับทำธุระ ภายในประกอบด้วยชักโครก แบบนั่งราบ 4 ชุด สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป พื้นและผนังปูกระเบื้องเซรามิค 0.20 x 0.20 เมตร สีขาว ด้านบนผนังทาสีเขียวอ่อน และมีช่องแสงสำหรับระบายอากาศอยู่ ภายในใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์จำนวน 2 ดวง 18 w โดยให้แสงโดยรวมชนิดของแสงแบบ Cool White




ภาพที่ 4.143 แสดงลักษณะของห้องส้วมภายในอาคาร

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2

พื้นที่แต่งตัว

ตำแหน่งที่ตั้ง การจัดพื้นที่แต่งตัวมีการแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ชั้น 1 อยู่ภายในพื้นที่พักผ่อนกับพื้นที่รับประทานอาหาร และภายในโถงนอน ชั้น 2

การใช้งาน ภายในชั้น 1 ใช้เป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัว เปลี่ยนเสื้อผ้าของเด็กเล็ก เนื่องจากอยู่ใกล้กับห้องอาบน้ำรวม ทำให้สะดวกในการดูแลและทำความสะอาด ส่วนภายในชั้น 2 เป็นพื้นที่แต่งตัวสำหรับเด็กโตและเด็กที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ การจัดอยู่ภายในโถงนอน ลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไม่มีการกั้นแบ่งส่วนของพื้นที่ในใช้งาน




ภาพที่ 4.144 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยของพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนชั้น 2

โถงนอน

ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่ภายในชั้น 2 มีการจัดแบ่งเป็นโถงนอน 2 ห้อง โดยมีพื้นที่สวดมนต์เป็นตัวเชื่อมโถงนอนทั้ง 2 ห้อง

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่พักผ่อนนอนหลับของเด็ก ลักษณะการนอนจะนอนบนเบาะรองนอนโดยเด็กจะนอนโดยหันหัวมาชิดติดกันภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นพื้นที่สำหรับนอนพักผ่อน พื้นที่สำหรับแต่งตัว และห้องเก็บของ สภาพโดยรวม มีแสงธรรมชาติส่องผ่านโดยรอบ ทำให้มีแสงธรรมชาติเพียงพอและมีอากาศถ่ายเทสะดวก




ภาพที่ 4.145 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในโถงนอน ชั้น 2

พื้นที่สวดมนต์

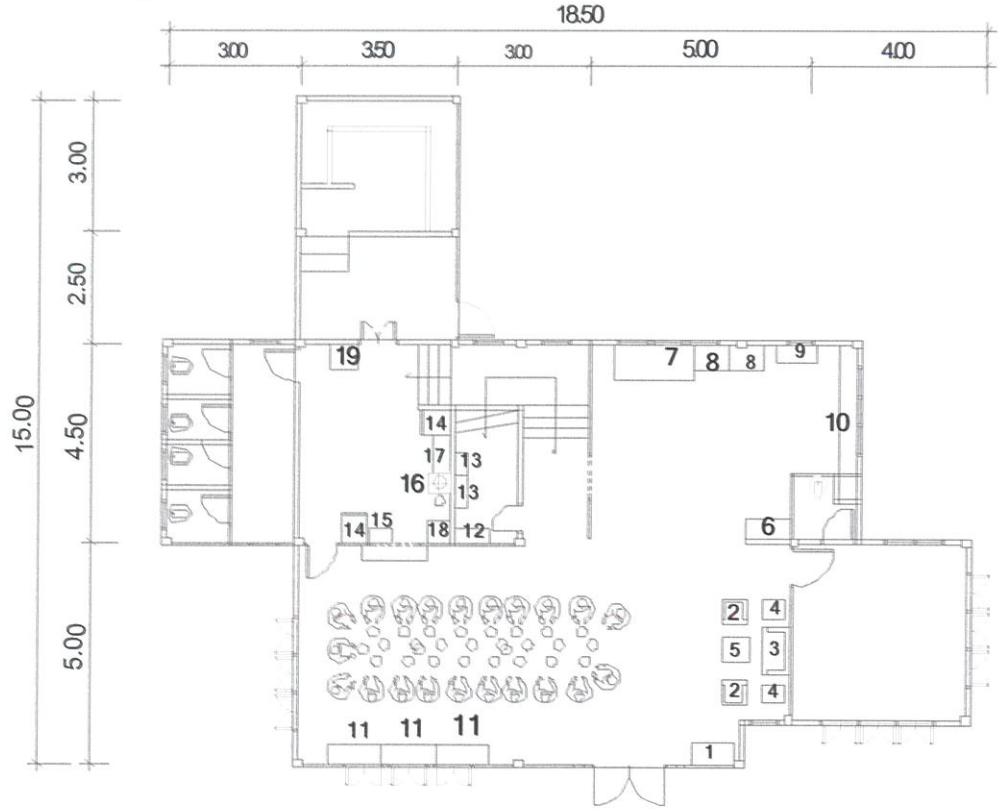
ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อนโดยเป็นโถงกลางเชื่อมต่อกับโถงนอนทั้ง 2 ห้อง

การใช้งาน เป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับสวดมนต์ประจำวัน จะเริ่มสวดมนต์ในเวลาประมาณ 19.30 น. ลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง การสวดมนต์เด็กจะนั่งเรียงแถว 3 แถวเรียงต่อกับไป ใช้เวลาสวดมนต์พร้อมอบรมประจำวันประมาณ 20 นาที

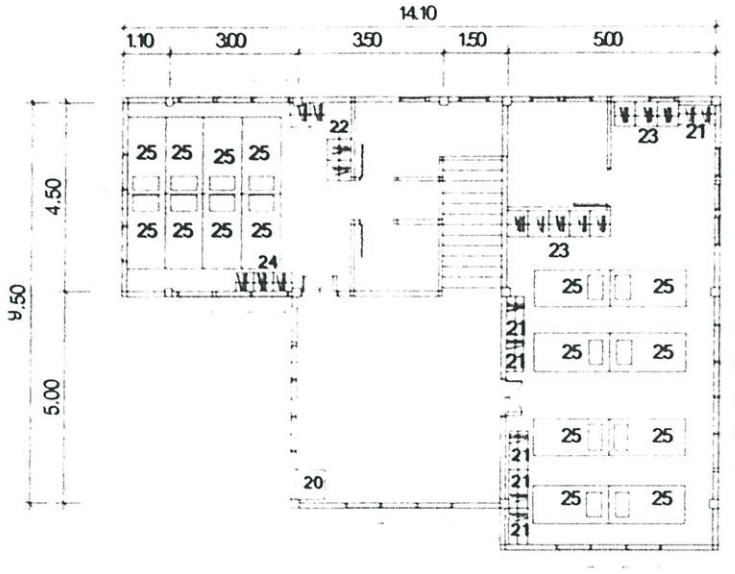


ภาพที่ 4.146 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวดมนต์

โดยแต่ละพื้นที่มีการจัดวางเครื่องเรือนภายในพื้นที่ (ดูภาพที่ 4.147 – 148) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่4.9)



ภาพที่ 4.147 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายใน ชั้น 1



ภาพที่ 4.148 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายใน ชั้น 2

ตารางที่ 4.9 แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนกุหลาบพวง

สัญลักษณ์	รายละเอียด	ขนาด (เมตร)	จำนวน
1	โต๊ะเครื่องแป้ง	0.50x1.00x0.50	1
2	เก้าอี้รับแขกเดี่ยว	060x0.60x0.75	1
3	เก้าอี้รับแขก 2 ที่นั่ง	0.60x1.30x0.75	1
4	โต๊ะข้าง	0.50x0.50x0.45	1
5	โต๊ะกลาง	0.60x0.60x0.45	1
6	ตู้เหล็กเก็บเสื้อผ้า	0.45x0.80x0.75	1
7	โต๊ะวางทีวี	0.80x1.80x0.75	1
8	โต๊ะอเนกประสงค์ 1	0.50x0.50x0.50	2
9	ตู้เก็บของ	0.40x0.80x1.10	1
10	ชั้นวางหนังสือ	0.35x2.80x2.00	1
11	ราวแขวนผ้า	0.40x1.20x0.80	3
12	ตู้เก็บรองเท้า	0.35x0.90x1.10	1
13	ชั้นวางรองเท้า	0.35x1.80x0.50	1
14	ตู้เย็น	0.60x0.60x1.50	2
15	ชั้นวางขอ ง	0.50x0.80x0.80	1
16	เตาแก๊สพร้อมถังแก๊ส	0.45x0.45x0.80	1

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

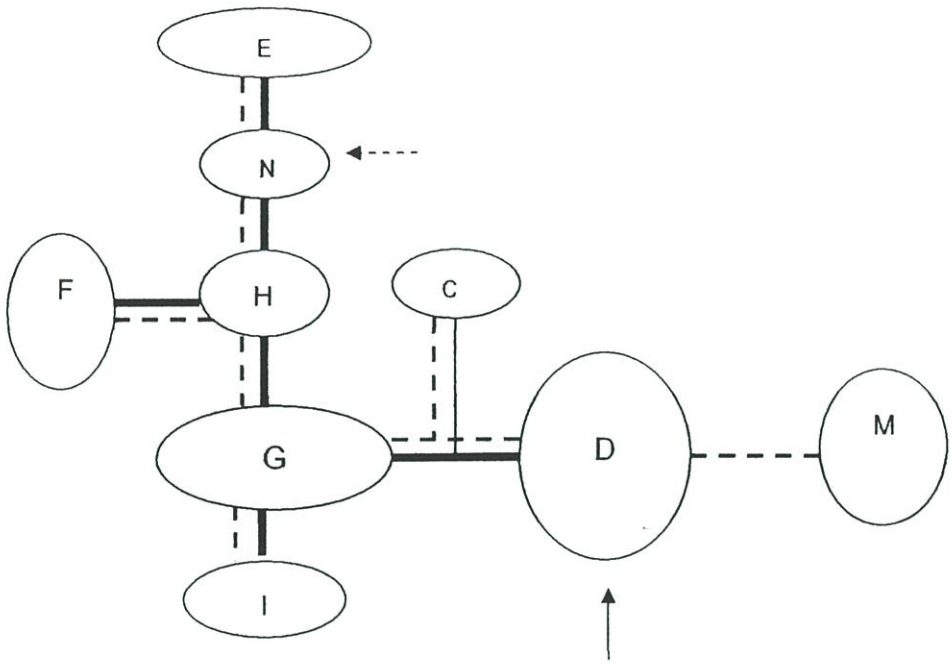
สัญลักษณ์	รายละเอียด	ขนาด(เมตร)	จำนวน
17	ตู้กับข้าว	0.45x0.90x1.80	1
18	โต๊ะอเนกประสงค์	0.50x0.50x0.75	1
19	ตู้กดน้ำ	0.60x0.60x1.20	1
ชั้น 2			
20	โต๊ะหมู่บูชา	0.70x0.70x0.40	1
21	ตู้ LOCKER เหล็กเก็บเสื้อผ้า	0.45x0.90x1.80	7
22	ตู้เสื้อผ้าติดตายเข้ามุม	0.60x3.50x2.00	1
23	ตู้เสื้อผ้าบานไม้	0.60x2.50x2.00	1
24	ตู้เสื้อผ้าบานไม้	0.60x2.50x2.00	1
25	เบาะรองนอน	0.90x1.80x0.05	1

ซึ่งทุกพื้นที่ภายในอาคารหอนอนเป็นพื้นที่ที่ใช้งานร่วมกัน ภายในพื้นที่มีลำดับความสัมพันธ์ในการเข้าใช้พื้นที่ดังนี้

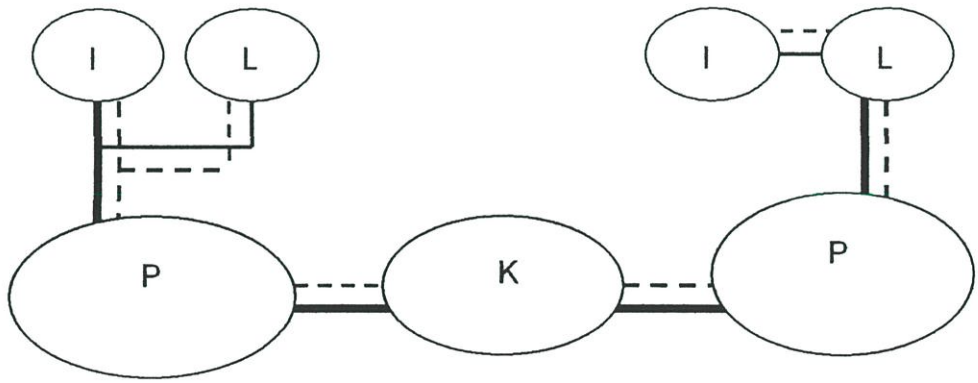


การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ชั้น 1 จากทางเข้าหลักเมื่อเข้าไปภายในอาคาร พื้นที่แรกที่ใช้งานคือพื้นที่พักผ่อน โดยมีห้องแม่บ้านอยู่ด้านซ้าย จากนั้นถัดไปเป็นพื้นที่รับประทานอาหาร ซึ่งต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน และต่อเนื่องกับพื้นที่ส่วนครัว โดยมีการจัดพื้นที่จัดเก็บรองเท้าอยู่บริเวณใต้บันไดทางขึ้นชั้น 2 ถัดจากนั้นคือห้องส้วมซึ่งอยู่ด้านในอาคาร แยกกับห้องอาบน้ำรวม

การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ ชั้น 2 เมื่อขึ้นสู่ชั้น 2 มีพื้นที่แรกคือพื้นที่สวดมนต์ซึ่งต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน โดยเป็นโถงกลางที่เชื่อมพื้นที่ระหว่างโถงนอน 2 ฝั่ง และภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งเป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าและพื้นที่สำหรับเก็บของ



ภาพที่ 4.149 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยชั้น 1



ภาพที่ 4.150 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยชั้น 2

4.3.5 อาคารหอนอนการะเกด (อาคารหอนอนกรณีศึกษาลำดับที่ 7)

สำรวจเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2546

ที่ตั้ง เป็นอาคารหอนอนที่อยู่ด้านหลังติดกับอาคารหอนอนกุสุมา สร้างเมื่อพ.ศ. 2496

จำนวนเด็กและเยาวชน ทั้งหมดจำนวน 22 คน แบ่งออกเป็น

เด็กต่ำกว่า 7 ปี ทั้งหมด 3 คน

เด็ก อายุ 7- 18 ปี จำนวน 19 คน (ข้อมูลสถิติจากการสำรวจวันที่ 18 / 09 /2546)

การดูแลภายในอาคารหอนอน

การดูแลภายในอาคารหอนอนจะมีแม่บ้าน (เจ้าหน้าที่ดูแลหอนอน) 1 คน ทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยภายในอาคารหอนอน โดยแม่บ้านจะจัดให้มีเวรประจำวันและให้เด็กโตคอยดูแลเด็กเล็ก เนื่องจากภายในอาคารหอนอนมีจำนวนเด็กเล็กมากและยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพโดยทั่วไป

บริเวณด้านหน้าอาคาร ติดกับถนนภายในของสถานสงเคราะห์ บริเวณด้านหน้าอาคารทางเข้าอาคาร จัดให้เป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อน โดยจัดให้มีโต๊ะม้าหินและชิงช้า

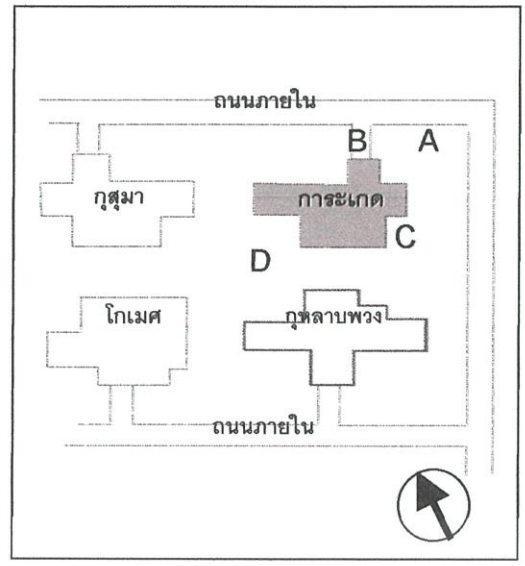
บริเวณด้านข้างอาคาร ติดกับอาคารหอนอนกุสุมา

บริเวณด้านหลังของอาคาร ติดกับอาคารหอนอนกุหลาบพวง โดยใช้แนวต้นไม้เป็นตัวกำหนดบริเวณบ้าน

สภาพแวดล้อมโดยรวม บริเวณโดยรอบอาคารมีการกำหนดขอบเขตอาณาเขตกึ่งชัดเจนโดยใช้แนวต้นไม้เป็นตัวกำหนดผังบริเวณของอาคารหอนอน สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปรมรื่น มีบริเวณสนามหญ้าและต้นไม้อยู่โดยรอบอาคารหอนอน



ภาพที่4.151 ด้าน A แสดงทางเข้าสู่อาคารหอนอน



แสดงผังที่ตั้งอาคารหอนอนการะเกด



ภาพที่ 4.152 ด้าน B แสดงทางเข้าด้านหน้าอาคารหอนอน



ภาพที่ 4.153 ด้าน C แสดงด้านข้างบริเวณห้องอาบน้ำรวม



ภาพที่ 4.154 ด้าน D แสดงบริเวณลานตากผ้าด้านหลังอาคารหอนอน

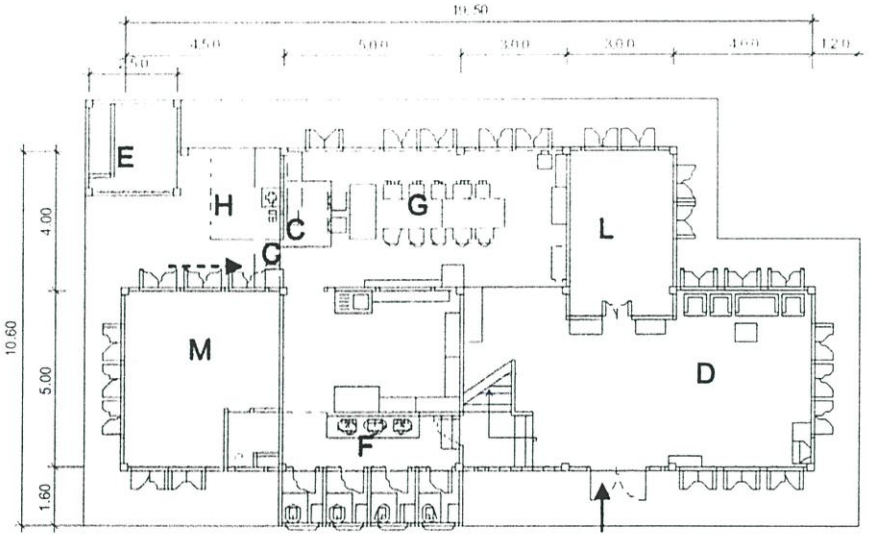
4.3.5.1 **ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคาร**

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในได้ข้อมูล แต่ละประเด็นดังนี้

ลักษณะอาคาร เป็นอาคารสูง 2 ชั้น ตัวอาคารโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 2 ชั้น ขนาดอาคาร 9.50x19.50 เมตร ประกอบด้วยทางเข้าออก 2 ทาง คือ ทางเข้าหลักด้านหน้าอาคาร และทางเข้าด้านหลังบริเวณลานซักล้าง สามารถรองรับเด็กและเยาวชนได้ 25 คน

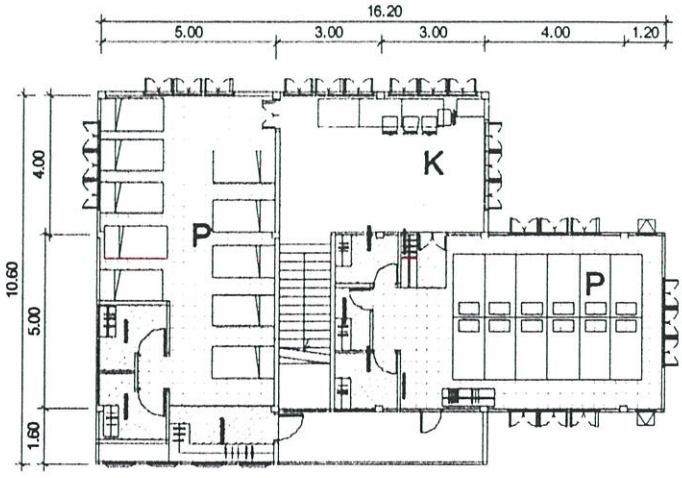
การจัดพื้นที่ภายในชั้น 1 จากทางเข้าหลัก ประกอบด้วย พื้นที่พักผ่อน พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่ส่วนครัว ห้องแม่บ้าน ห้องเก็บของ(ไม่เปิดใช้งาน) ห้องส้วม และห้องอาบน้ำรวมซึ่งแยกอยู่ภายนอกอาคาร

การจัดพื้นที่ภายในชั้น 2 ประกอบด้วย พื้นที่สวดมนต์ และโถงนอน 2 ห้อง โดยภายในโถงนอนประกอบด้วยพื้นที่แต่งตัว และพื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน

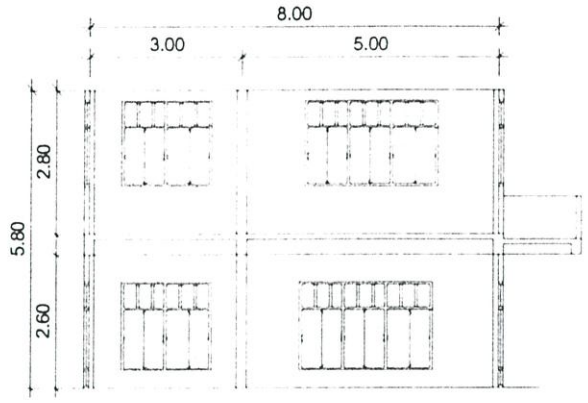


A	โถงอนกประสงค์
B	โถงทางเข้า
C	พื้นที่จัดเก็บรองเท้า
D	พื้นที่พักผ่อน
E	ห้องอาบน้ำรวม
F	ห้องส้วม
G	พื้นที่รับประทานอาหาร
H	พื้นที่ส่วนครัว
I	พื้นที่แต่งตัว
J	พื้นที่นั่งเล่น
K	พื้นที่สวดมนต์
L	เก็บของ
N	ซักล้าง
M	ห้องแม่บ้าน
O	ห้องน้ำแม่บ้าน
P	พื้นที่โถงนอน

ภาพที่ 4.155 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 1



ภาพที่ 4.156 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยชั้น 2



ภาพที่ 4.157 แสดงความสูงและลักษณะช่องแสงภายในอาคารหอนอนการะเกด

ขนาดพื้นที่อาคาร พื้นที่ใช้สอยโดยรวม ทั้งหมด 280 ตารางเมตร

ลักษณะเพดาน ชั้น 1 ยิปซั่มบอร์ดฉาบเรียบทาสีขาว และ ชั้น 2 ฝ้าT-Bar

ความสูงภายในอาคาร จากพื้นถึงฝ้าเพดาน ชั้น 1 สูง 2.80 เมตร ชั้น 2 สูง 2.80 เมตร

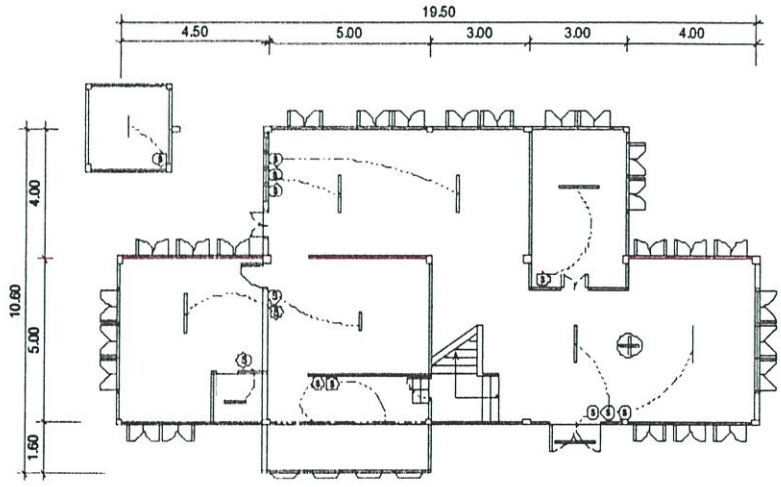
ช่องแสงภายในอาคาร ประกอบด้วยเนื้อที่ช่องแสง ร้อยละ 53 ต่อพื้นที่ผนัง และภายในอาคารมีการติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านมาภายในอาคาร

ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ตัวอาคารมีช่องแสงอยู่โดยรอบทำให้ได้รับแสงธรรมชาติอย่างเพียงพอ และในเวลากลางคืน ใช้แสงประดิษฐ์ โดยติดหลอดฟลูออเรสเซนต์ 36 วัตต์ภายในพื้นที่พักผ่อน โถงนอน ห้องพักแม่บ้าน และใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ 18 วัตต์ ในส่วนของห้องอาบน้ำห้องส้วม ลานซักล้างและพื้นที่แต่งตัว ให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White

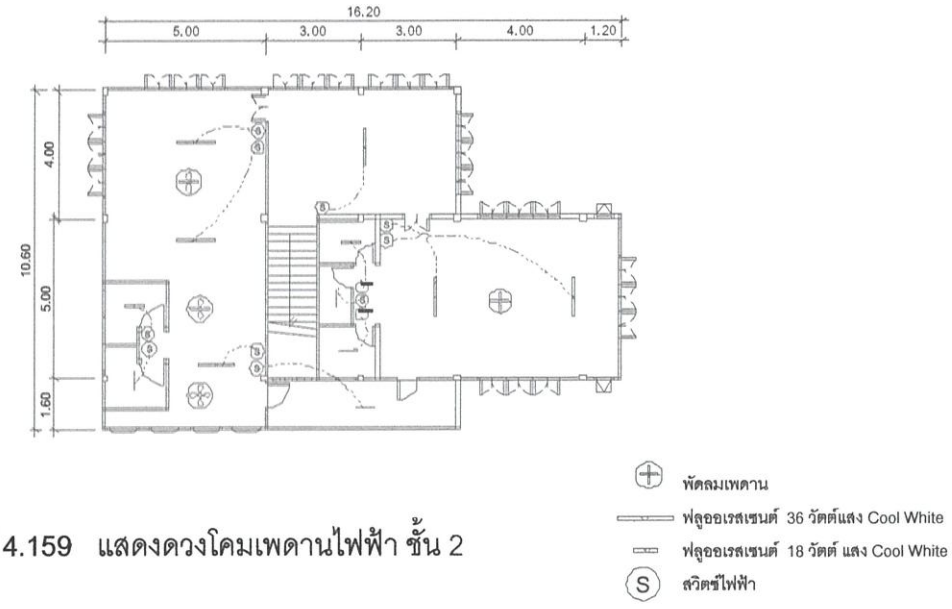
อุปกรณ์ระบายอากาศ/พัดลม ติดตั้งพัดลมเพดานในการช่วยระบายความร้อน

การใช้สีภายในอาคาร ผนังภายในฉาบปูนเรียบภายในทาสีเขียวอ่อน

การใช้วัสดุปูพื้น ภายในชั้น 1 ปูพื้นกระเบื้องเซรามิค ส่วนพื้นชั้น 2 ปูพื้นไม้



ภาพที่ 4.158 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 1



ภาพที่ 4.159 แสดงดวงโคมเพดานไฟฟ้า ชั้น 2

4.3.5.2 **ลักษณะพื้นที่ใช้สอยในอาคารหอนอน**

การจัดพื้นที่ภายในอาคารหอนอนประกอบด้วยพื้นที่ที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 1

พื้นที่เก็บรองเท้า

ตำแหน่งที่ตั้ง มีการจัดแบ่งพื้นที่ตั้งเก็บรองเท้าเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรก ตั้งอยู่ด้านหลังทางเข้าออกลานซักล้างภายในอาคารหอนอนและส่วนที่ 2 ตั้งอยู่ภายนอกอาคารบริเวณทางเข้าลานซักล้างใกล้กับพื้นที่ส่วนครัว

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับเก็บรองเท้า โดยเด็กจะนำรองเท้ามาเก็บไว้ภายในตู้เข้าอาคารหอนอนภายในประกอบด้วย ชั้นเก็บรองเท้าพลาสติก ตู้เก็บรองเท้า



ภาพที่ 4.160 แสดงพื้นที่เก็บรองเท้าบริเวณด้านหลังอาคารหอนอน

พื้นที่พักผ่อน

ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่บริเวณทางเข้าหลักด้านหน้าอาคาร ลักษณะเป็นพื้นโล่งกว้าง โดยพื้นที่หลักที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ต่างๆภายในอาคารหอนอน

การใช้งาน เป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อน ดู ทีวี ทำการบ้าน โดยส่วนใหญ่ การใช้งานและมักใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ภายในพื้นที่พักผ่อนโดยเด็กนั่งและนอนกับพื้น และนั่งทำการบ้านที่พื้นหรือบนชุดรับแขก เนื่องจากไม่มีโต๊ะสำหรับทำการบ้าน สภาพทั่วไปภายในพื้นที่ อากาศถ่ายเทดี มีแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้ามาอย่างทั่วถึง เนื่องจากมีช่องแสงอยู่โดยรอบ




ภาพที่ 4.161 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่พักผ่อน

พื้นที่รับประทานอาหาร

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน โดยอยู่บริเวณทางด้านหลังอาคารหอนอน ภายในพื้นที่รับประทานอาหารมีการจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือพื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร ส่วนที่สอง คือ พื้นที่สำหรับเตรียมอาหาร โดยมีการเจาะช่องโล่งเชื่อมต่อกันเพื่อให้สะดวกในเวลาส่งอาหาร

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร และเตรียมอาหาร โดย
วันจันทร์ – วันศุกร์ จะใช้ในช่วงเวลาเช้าก่อนไปโรงเรียนและช่วงเย็นหลังจากกลับจากโรงเรียน ส่วนวันหยุด จะใช้พื้นที่รับประทานอาหารทั้ง 3 ช่วงเวลา




ภาพที่ 4.162 แสดงการจัดเครื่องเรือนภายในพื้นที่รับประทานอาหารและส่วนเตรียมอาหาร

พื้นที่ส่วนครัว

ตำแหน่งที่ตั้ง เป็นพื้นที่อยู่ภายนอกอาคารบริเวณทางเข้าด้านหลังอาคารหอนอน โดยพื้นที่ส่วนครัวเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นทีรับประทานอาหาร

การใช้งาน ใช้สำหรับประกอบอาหาร โดยมีการทำอาหารในวันหยุด เสาร์ – อาทิตย์ โดยเด็กจะนำอาหารจากโรงครัวมาทำรับประทานทานเองที่อาคารหอนอน โดยแบ่งเวรประจำวัน จากการสอบถามแม่บ้านพบว่า ตำแหน่งที่ตั้งส่วนครัวที่อยู่ภายนอกอาคาร มีการระบายอากาศที่ดีกว่าอยู่ภายในอาคารหอนอน



ภาพที่ 4.163 แสดงบริเวณพื้นที่ส่วนครัวซึ่งอยู่ภายนอกอาหาร

ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม

ก) ห้องอาบน้ำรวม

ตำแหน่ง อยู่ภายนอกแยกกับตัวอาคาร โดยอยู่บริเวณด้านหลังของอาคารหอนอน ขนาดห้องอาบน้ำรวม 2.50 x 2.50เมตร ขนาดพื้นที่ 5.00 เมตร ความสูงภายใน 3.00 เมตร ลักษณะห้องน้ำเป็นพื้นที่มีผนังรอบด้านโดยไม่มีประตูปิดกั้น แต่ใช้ผ้าม่านปิดบังสายตาแทน ทำให้ไม่มีความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำ และขนาดพื้นที่ภายในคับแคบเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ใช้ ทำให้ต้องรอคิวในการอาบน้ำ

การใช้งาน ใช้สำหรับอาบน้ำรวม และเป็นพื้นที่สำหรับซักเสื้อผ้า ซักล้าง การอาบน้ำเด็กเล็กจะอาบน้ำก่อนเด็กโต และเด็กโตจะคอยดูแลเด็กเล็กอีกที





ภาพที่ 4.164 แสดงบริเวณด้านหน้าทางเข้าห้องน้ำและภายในห้องอาบน้ำรวม

ข) ห้องส้วม

ตำแหน่ง เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับเตรียมอาหาร และโถงบันไดทางขึ้นสู่ชั้น 2 โดยห้องส้วมอยู่ภายในอาคาร แบ่งออกเป็น ห้องส้วม จำนวน 4 ห้อง และส่วนอ่างล้างหน้าสำหรับล้างหน้าแปรงฟัน ภายในห้องส้วมแต่ละห้อง มีขนาด 1.00 x1.50 เมตร

การใช้งาน ใช้สำหรับล้างหน้า แปรงฟัน เข้าห้องน้ำทำธุระส่วนตัว จากทบทวนวรรณกรรมพบว่าจำนวนห้องส้วมมีจำนวนน้อยกว่าที่กำหนด(ข้อบัญญัติควบคุมอาคารกรุงเทพมหานคร ,2522)




ภาพที่ 4.165 แสดงลักษณะภายในห้องส้วม

การจัดพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2
พื้นที่แต่งตัว

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ชั้น 2 ภายในโถงนอน การจัดภายในพื้นที่จะจัดอยู่ด้านข้างของโถงนอน โดยออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่แต่งตัวของเด็กเล็ก ลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง ส่วนของเด็กโต จะนำห้องเก็บของเดิมมาปรับเปลี่ยนเป็นห้องแต่งตัวเนื่องจากมีความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าและเก็บของส่วนตัว โดยเมื่ออาบน้ำเสร็จจะผลัดเป็นผ้าแห้ง ขึ้นมาใส่เสื้อผ้า ที่ชั้น 2 จากการสังเกตพบว่าเด็กไม่สะดวกในการใช้งาน เนื่องจากเป็นพื้นที่โล่งไม่มิดชิด มีช่องแสงอยู่โดยรอบ ทำให้ไม่สะดวกในการเปลี่ยนเสื้อผ้าและแต่งตัว




ภาพที่ 4.166 แสดงลักษณะพื้นที่สำหรับแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าภายในโถงนอนชั้น 2

โถงนอน

ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่บริเวณชั้น2 เชื่อมต่อกับพื้นที่สวดมนต์ โดยมีการแยกโถงนอนออกเป็น 2 ห้อง ภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ส่วนแรก พื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน และส่วนที่ 2 พื้นที่สำหรับแต่งตัว

การใช้งาน ใช้เป็นที่พักผ่อนนอนหลับของเด็ก ลักษณะการนอนเป็นการนอนรวมโดยนอนชิดติดผนัง แบ่งลักษณะการนอนเป็น 2 แบบคือแบบนอนบนเตียงนอน และ นอนบนเบาะรองนอนซึ่งส่วนใหญ่เด็กเล็กจะนอนบนเบาะรองนอน จากการสังเกตพบว่าภายในโถงนอนมีการประกอบกิจกรรมอื่นๆ คือมีการทำการบ้านอ่านหนังสือ โดยเด็กจะนำหนังสือหรือทำการบ้านบริเวณเตียงนอนของตนเอง




ภาพที่ 4.167 แสดงการจัดพื้นที่ภายในโถงนอน

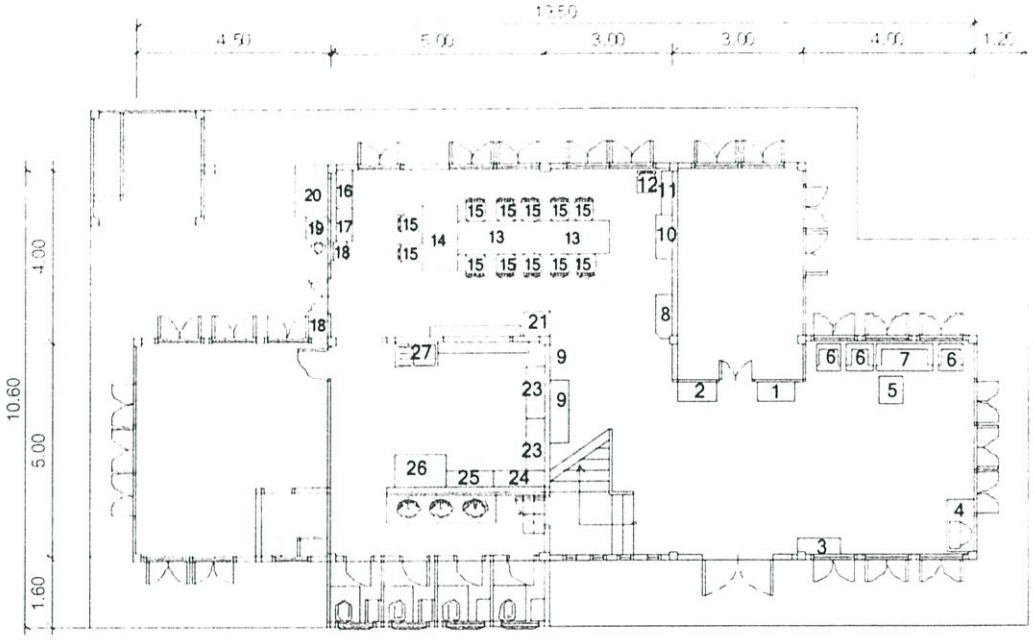
ตำแหน่งที่ตั้ง อยู่บริเวณโถงกลางของชั้น2 ลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง โดยเชื่อมต่อกับโถงนอนทั้ง 2 ห้อง ภายในประกอบด้วย โต๊ะหมู่บูชา โต๊ะอเนกประสงค์และเก้าอี้ไม้ซึ่งสำหรับใช้ทำการบ้าน

การใช้งาน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์ในเวลากลางคืนช่วงเวลา19.30 น. โดยเด็กจะนั่งเรียงแถว 3 แถวเรียงต่อกันไป และหลังจากสวดมนต์เสร็จ แม่บ้านจะมีการอบรมประจำวันแก่เด็ก จากการสังเกตพบว่าพื้นทีสวดมนต์มีขนาดค่อนข้างกว้างเพียงพอกับการใช้งาน

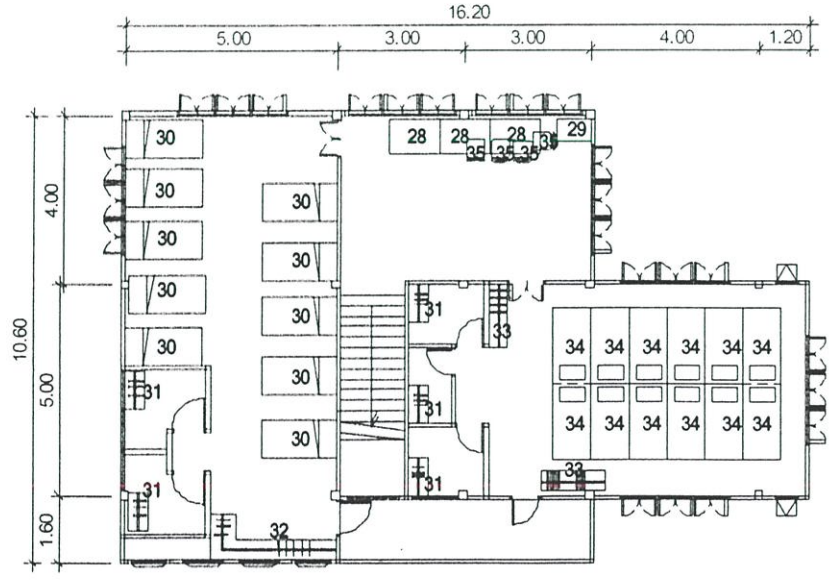


ภาพที่ 4.168 แสดงการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวดมนต์

โดยแต่ละพื้นที่มีการจัดวางเครื่องเรือนภายในพื้นที่ (ดูภาพที่ 4.169 ,4.170) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ดูตารางที่ 4.10)



ภาพที่ 4.169 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 1



ภาพที่ 4.170 แสดงการจัดวางเครื่องเรือนภายในชั้น 2

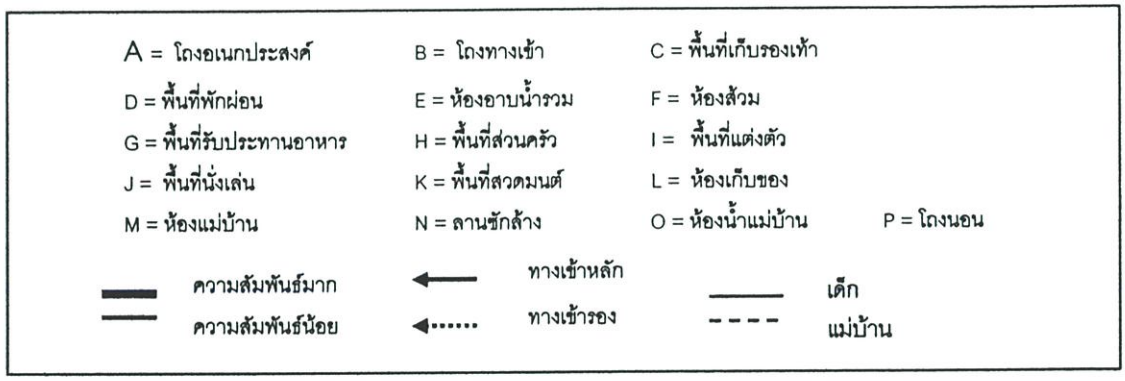
ตารางที่ 4.10 แสดงรายละเอียดการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอนการะเกด

สัญลักษณ์	รายละเอียด	ขนาด(เมตร)	จำนวน
1	ตู้เก็บของ	0.40x0.80x0.75	1
2	ตู้ไม้เก็บของ	0.40x0.80x0.75	1
3	ตู้เหล็กเก็บของ	0.45x0.80x0.75	1
4	โต๊ะวางทีวี	0.60x1.00x0.75	1
5	โต๊ะกลาง	0.50x0.60x0.50	1
6	เก้าอี้รับแขกเดี่ยว	0.60x0.60x0.75	3
7	เก้าอี้รับแขก 2 ที่นั่ง	0.60x1.30x0.75	1
8	ที่รองรีดผ้า	0.40x1.20x0.80	1
9	ตู้ลิ้นชักไม้เก็บของ	0.50x1.50x1.10	1
10	ราวแขวนผ้า	0.40x1.00x0.80	1
11	ชั้นวางของเก็บกระเป๋า	0.30x1.50x1.20	3
12	เก้าอี้พลาสติกรับประทานอาหาร	0.45x0.50x0.80	5
13	โต๊ะรับประทานอาหาร 6 ที่	0.80x1.80x0.75	2
14	โต๊ะรับประทานอาหาร 6 ที่	0.80x1.50x0.75	1
15	เก้าอี้ไม้ทานอาหาร	0.45x0.45x0.80	12
16	ตู้ไม้เก็บของ	0.40x1.20x0.90	1
17	ตู้เก็บรองเท้า	0.30x0.90x1.10	1
18	ชั้นวางรองเท้าพลาสติก	0.40x0.0.45x0.45	2
19	เตาแก๊สพร้อมถังแก๊ส	0.45x0.45x0.80	1
20	โต๊ะเตรียมอาหาร	0.80x1.50x0.75	
21	ตู้กดน้ำเย็น	0.60x0.60x1.20	1
22	พัดลมตั้งพื้น	-	1
23	ตู้กับข้าว	0.45x0.90x1.50	2
24	ชั้นวางของ	0.40x1.80x1.10	1
25	ตู้เก็บของ	0.60x1.80x1.20	1
26	โต๊ะเตรียมอาหาร	0.75x1.50x0.75	1
27	อ่างล้างจาน	0.50x1.00x0.80	1

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

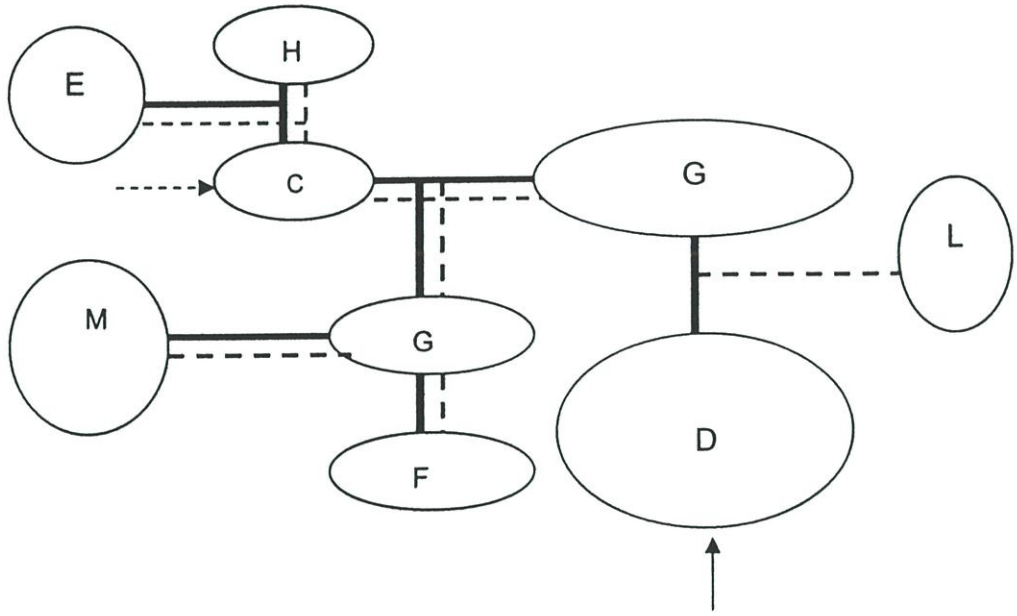
ชั้น 2			1
28	โต๊ะอเนกประสงค์	0.75x1.50x0.75	3
29	โต๊ะอเนกประสงค์พร้อมโต๊ะหมู่บูชา	0.60x.70x0.35	1
30	เตียงนอนเหล็กเดี่ยว	0.90x1.95x0.40	10
31	ตู้LOCKER เหล็กเก็บเสื้อผ้าบานเปิดคู่	0.45x0.90x1.80	6
32	ตู้ติดตายเก็บเสื้อผ้าเข้ามุม	0.60x3.10x1.50	1
33	ตู้ไม้เก็บเสื้อผ้า	0.60x1.80x1.80	2
34	เบาะรองนอน	0.90x1.80x0.05	12-14

โดยทุกพื้นที่ภายในอาคารหอนอนเป็นพื้นที่ที่ใช้งานร่วมกัน มีลำดับการเข้าใช้พื้นที่ดังนี้

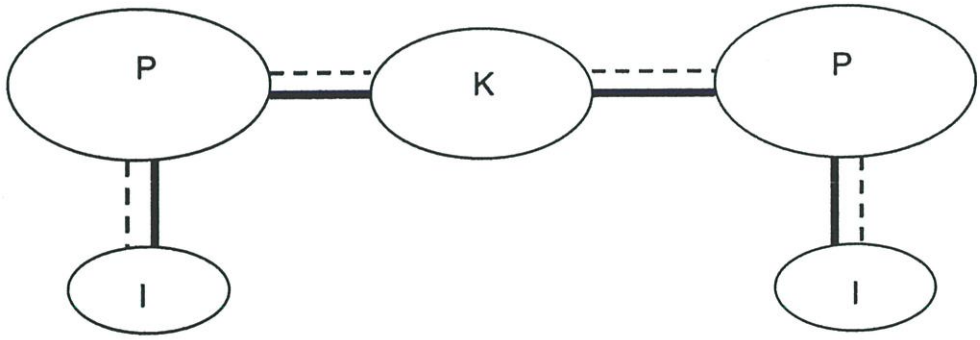


การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ชั้น 1 จากทางเข้าหลัก พื้นที่แรกคือพื้นที่พักผ่อน จากนั้นเป็นห้องแม่บ้าน และพื้นที่เก็บของถัดไปด้านในเป็นพื้นที่รับประทานอาหารโดยแบ่งเป็นพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารและพื้นที่เตรียมอาหาร โดยมีห้องส้วมต่อเนื่องกับพื้นทีรับประทานอาหารกับพื้นที่พักผ่อน โดยมีการจัดพื้นที่จัดเก็บรองเท้าอยู่บริเวณด้านหลังบริเวณทางเข้าด้านหลัง จากนั้นบริเวณลานซักล้างจัดเป็นห้องอาบน้ำรวม และส่วนครัวซึ่งอยู่ภายนอกอาคาร โดยมีบันไดเป็นตัวเชื่อมระหว่างชั้น 1 และ ชั้น 2

การจัดความสัมพันธ์พื้นที่ชั้น 2 เมื่อขึ้นสู่ชั้น 2 พื้นที่แรกคือพื้นที่สวดมนต์ และโถงนอน โดยแยกพื้นที่โถงนอนเป็น 2ห้อง ลักษณะการนอนแยกเด็กเล็กและเด็กโต ซึ่งภายในโถงนอนมีการจัดเป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า โดยแบ่งแยกเป็นพื้นที่แต่งตัวของเด็กเล็กและเด็กโต โดยพื้นที่แต่งตัวของเด็กโตมีการใช้ห้องเก็บของเป็นห้องสำหรับแต่งตัวเนื่องจากต้องการความเป็นส่วนตัวในการใช้งานมากกว่าเด็กเล็ก



ภาพที่ 4.171 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น1



ภาพที่ 4.172 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ชั้น 2

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนดังกล่าวสามารถรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสรุปเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของแต่ละสภาพแวดล้อม โดยมีปัจจัยต่างๆดังต่อไปนี้ 1. ลักษณะทางกายภาพภายใน ได้แก่ การใช้วัสดุ การใช้สี ความสูงโดยเฉลี่ย การใช้แสงสว่าง อุปกรณ์ระบายอากาศ อัตราพื้นที่ช่องแสงต่อพื้นที่ผนัง 2. การจัดองค์ประกอบภายในพื้นที่ ประกอบด้วย รูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่ ขนาดของพื้นที่ จำนวนเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบในพื้นที่ และพฤติกรรมและกิจกรรมในการใช้งานภายในอาคารหอนอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.4 การวิเคราะห์ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน

ในหัวข้อนี้เป็นการวิเคราะห์สรุปถึงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภายในอาคารหอนอน ได้แก่ การใช้สี การใช้วัสดุประกอบด้วย พื้น ผนัง เพดาน การใช้แสงสว่าง , อัตราส่วนพื้นที่ช่องแสงต่อพื้นที่ผนัง,อุปกรณ์การระบายอากาศ สามารถนำมาสรุปแจกแจงตามแต่ละอาคารหอนอนได้ดังนี้ (ดูตารางที่ 4.11)

ตารางที่4.11 แสดงการเปรียบเทียบการจำแนกองค์ประกอบทางด้านการใช้วัสดุและการใช้สีภายในอาคารที่ได้จากการสำรวจอาคารกรณีศึกษาทั้ง 7 แห่ง

อาคารหอนอน	วัสดุปูพื้น				วัสดุเพดาน		วัสดุของผนังและสีภายใน
	ชั้น 1		ชั้น 2		ชั้น 1	ชั้น 2	
ไพลิน (สถานแรกรับ ฯ)	ซีเมนต์ขัดมัน	กระเบื้องยาง	กระเบื้องยาง	เสื่อน้ำมัน	ปูนเปลือยทาสีขาว ตามโครงสร้างอาคาร	ยิปซั่มบอร์ดทาสีขาว	ผนังปูนทาสีขาว
เปรมกมล (สถานคุ้มครองฯ)	ซีเมนต์ขัดมัน		พื้นไม้		เพดานไม้ตามโครงสร้างอาคาร	ยิปซั่มบอร์ดทาสีขาว	ผนังปูนทาสีขาว
มะลิวัลย์ (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ)	กระเบื้องเซรามิค		พื้นไม้		ยิปซั่มบอร์ดทาสีขาว		ผนังปูนทาสีขาว
เบญจมาศ (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ)	กระเบื้องเซรามิค		พื้นไม้		ยิปซั่มบอร์ดทาสีขาว		ผนังปูนทาสีชมพู
ชัยพฤกษ์ (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ)	กระเบื้องเซรามิค		พื้นไม้		ไม้อัดทาสีขาว		ผนังปูนทาสีเขียวอ่อน
กุหลาบพวง (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ)	กระเบื้องเซรามิค		พื้นไม้		ยิปซั่มบอร์ดทาสีขาว		ผนังปูนทาสีเขียวอ่อน
การะเกด (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ)	กระเบื้องเซรามิค		พื้นไม้		ยิปซั่มบอร์ดทาสีขาว	ฝ้าเพดานที - บาร์	ผนังปูนทาสีเขียวอ่อน

สรุป *จากตารางที่ 4.11 พบว่า* การใช้วัสดุภายในอาคารสำหรับวัสดุส่วนพื้นและวัสดุเพดานที่ใช้ภายในอาคารหอนอนเป็นวัสดุที่ดูแลง่ายต่อการดูแลทำความสะอาด สามารถแบ่งวัสดุได้ 2 แบบ ได้แก่ วัสดุที่ใช้ในส่วนพื้นชั้น 1 ประกอบด้วย กระเบื้องเซรามิคและกระเบื้องยาง วัสดุพื้นที่ใช้ภายในชั้น 2 ได้แก่ พื้นไม้ และกระเบื้องยาง ส่วนการใช้วัสดุฝ้าเพดานส่วนใหญ่ภายในอาคารหอนอนเป็นฝ้าเพดานยิปซั่มบอร์ดฉาบเรียบทาสีขาว

การใช้โทนสีผนังภายในอาคาร พบว่าโทนสีที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นโทนสีอ่อน ได้แก่ สีขาว สีเขียวอ่อนและสีชมพู และมีการติดพัดลมเพดานช่วยระบายความร้อนโดยอีกทางหนึ่งเพื่อไม่เกิดปัญหาในการระบายความร้อนและทำให้อากาศถ่ายเท

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบการจำแนกองค์ประกอบทางด้านการใช้แสงสว่างที่ได้จากการสำรวจอาคารกรณีศึกษาทั้ง 7 แห่ง

อาคารหอนอน	การใช้แสงสว่าง				
	ความสูงภายใน (เมตร)	การใช้แสงธรรมชาติ	แสงประดิษฐ์	อุปกรณ์ระบายอากาศ	อัตราพื้นที่ช่องแสงต่อผนัง%
ไพลิน (สถานแรกรับ ฯ) 	ชั้น1 3.20 ชั้น 2 2.70	แสงธรรมชาติจากช่องแสงโดยรอบอาคารโดยภายในโถงนอนมีติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสดงจ้าที่ส่องผ่านเข้ามายังโถงนอน	ภายในอาคารติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ บนฝ้าเพดานโดยให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White	ติดตั้งพัดลมเพดานภายพื้นที่อเนกประสงค์ชั้น 1 และภายในโถงนอนชั้น 2	25%
เปรมกมล (สถานคุ้มครองฯ) 	ชั้น 1 3.00 ชั้น 2 2.60	แสงธรรมชาติจากช่องแสงโดยรอบอาคารโดยไม่มีการติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านเข้ามายังโถงนอน	ภายในอาคารติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ บนฝ้าเพดานโดยให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White	ติดตั้งพัดลมเพดานภายในโถงนอน	39%
มะลิวัลย์ (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ) 	ชั้น 1 2.40 ชั้น 2 2.60	แสงธรรมชาติจากช่องแสงโดยรอบอาคารโดยภายในอาคารมีติดม่านปรับแสงเพื่อแสงลดแสงจ้าที่ส่องผ่านเข้ามาภายในอาคาร	ภายในอาคารติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์บนฝ้าเพดานโดยให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White	ติดตั้งพัดลมเพดานภายพื้นที่พักผ่อนชั้น1 และภายในโถงนอน	43%

ตารางที่ 4.12(ต่อ)

อาคารหอนอน	การใช้แสงสว่าง				
	ความสูงภายใน (เมตร)	การใช้แสงธรรมชาติ	การใช้แสงประดิษฐ์	อุปกรณ์ระบายอากาศ	อัตราพื้นที่ช่องแสงต่อผนัง%
เบญจมาศ (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ) 	ชั้น 1 3.20 ชั้น 2 2.80	แสงธรรมชาติจากช่องแสงโดยรอบอาคารโดยภายในอาคารมีติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านเข้ามาภายในอาคาร	ภายในอาคารติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์บนฝ้าเพดานโดยให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White	ติดตั้งพัดลมเพดานภายพื้นที่พักผ่อนชั้น1 และภายในโถงนอน	57%
ชัยพฤกษ์ (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ) 	ชั้น 1 2.60 ชั้น 2 2.80	แสงธรรมชาติจากช่องแสงโดยรอบอาคารหอนอนโดยภายในอาคารมีติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านเข้ามาภายในอาคาร	ภายในอาคารติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ บนฝ้าเพดานโดยให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White	ติดตั้งพัดลมเพดานภายพื้นที่พักคอยชั้น1 และภายในโถงนอน	35%
กุหลาบพวง (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ) 	ชั้น 1 2.70 ชั้น 2 3.20	แสงธรรมชาติจากช่องแสงโดยรอบอาคารและภายในอาคารไม่มีการติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านเข้ามาภายในอาคาร	ภายในอาคารติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์บนฝ้าเพดานโดยให้แสงทางตรงชนิดของแบบ Cool White	ติดพัดลมเพดานภายพื้นที่พักผ่อนชั้น1 และภายในโถงนอน	32%
การะเกด (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงฯ) 	ชั้น1 2.60 ชั้น2 2.80	แสงธรรมชาติจากช่องแสงโดยรอบอาคารและภายในโถงนอนมีการติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านเข้ามาภายในอาคาร	ภายในอาคารติดตั้งหลอด ฟลูออเรสเซนต์บนฝ้าเพดานโดยให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White	ติดพัดลมเพดานภายพื้นที่พักผ่อนชั้น1 และภายในโถงนอน	54%

สรุป จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความสูงภายในอาคารหอนอนมีความสูงโดยเฉลี่ย ชั้น 1 และ ชั้น 2 มีความสูงเฉลี่ยประมาณ 2.80 เมตร การใช้แสงธรรมชาติ พบว่า ภายในอาคารหอนอนมีแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้ามายังช่องเปิดภายในอย่างอาคารเพียงพอ เนื่องจากมีอัตราส่วนพื้นที่ช่องแสงต่อพื้นที่ผนังมากกว่าร้อยละ 10 โดยมีอัตราพื้นที่ช่องแสงต่อผนังตั้งแต่ 25 – 57 %

การใช้แสงประดิษฐ์ พบว่า ทุกอาคารใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์โดยติดตั้งบนฝ้าเพดานให้แสงทางตรงชนิดของแสงแบบ Cool White ซึ่งพื้นที่ที่ใช้งานประจำได้แก่ภายในโถงนอนและพื้นที่พักผ่อน และทุกอาคารหอนอนมีการติดม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าที่ส่องผ่านเข้ามาภายในอาคาร ยกเว้นอาคารหอนอนเปรมกมลและอาคารหอนอนกุหลาบพวง

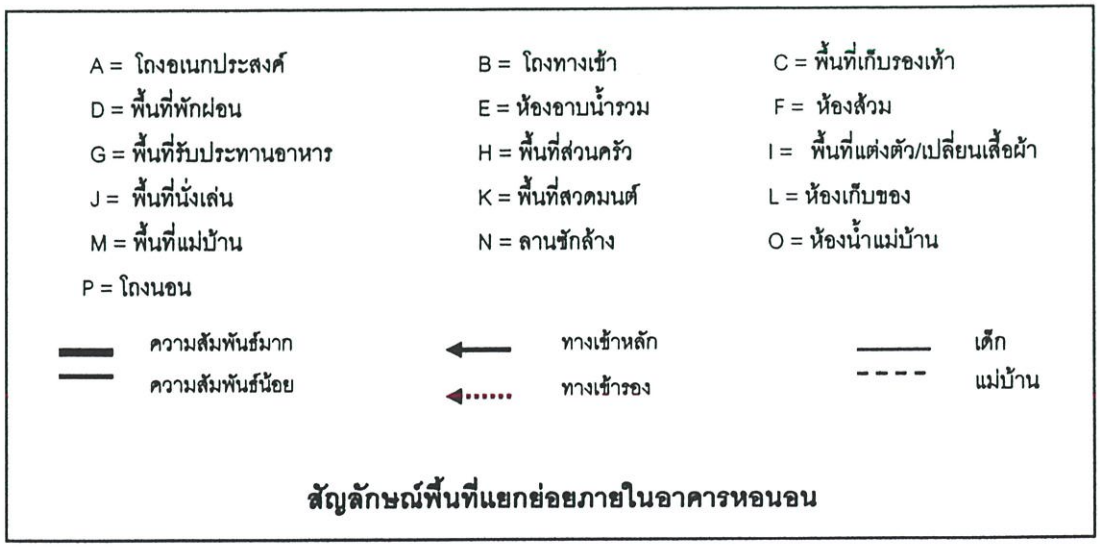
4.5 การวิเคราะห์ผังพื้นหรือองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในอาคารหอนอน

จากการเข้าสำรวจยังพื้นที่จริงสามารถสรุปและเปรียบเทียบเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในอาคาร โดยการวิเคราะห์สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และรูปแบบในการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร
- การวิเคราะห์ขนาดของพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคาร
- การวิเคราะห์จำนวนเครื่องเรือน/อุปกรณ์ประกอบภายในอาคารหอนอน
- การวิเคราะห์กิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใช้ภายในอาคารตามช่วงเวลาที่ใช้งาน

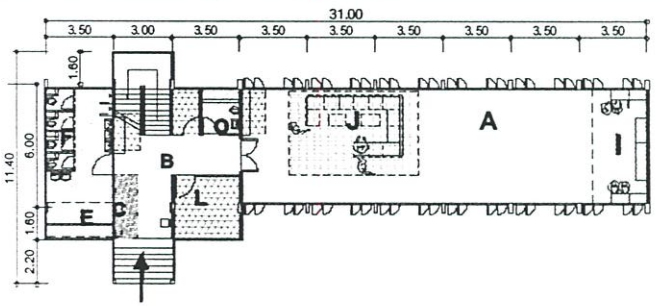
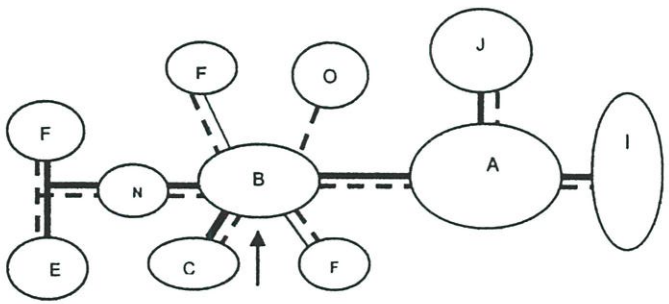
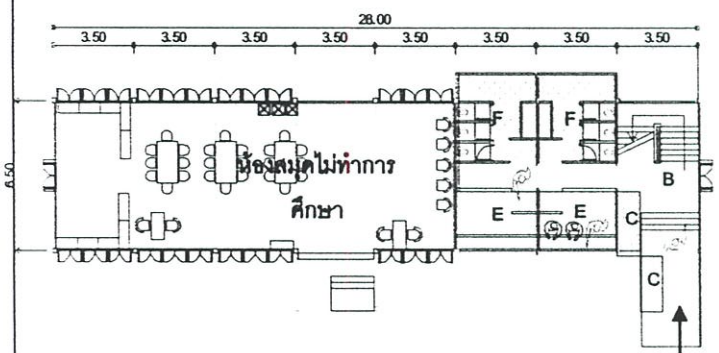
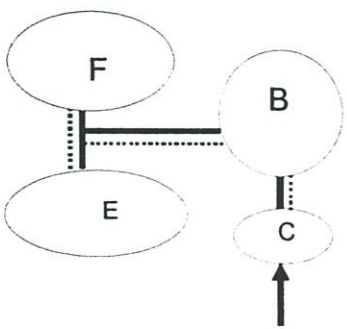
4.5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และรูปแบบในการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมและพฤติกรรมในการใช้งาน และทราบความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบการจัดวางผังพื้น เพื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับความพึงพอใจของผู้ใช้ ในการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่ของเด็กที่ใช้งานประจำภายในอาคารหอนอน ส่วนพื้นที่ใช้งานของแม่บ้านทำการศึกษาเฉพาะตำแหน่งที่ตั้งและขนาดพื้นที่ใช้สอย โดยสามารถนำมาสรุปรูปแบบการจัดวางผังพื้นลาการจัดความสัมพันธ์ภายในอาคารได้ดังนี้

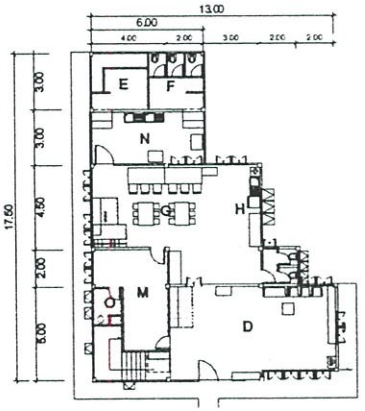
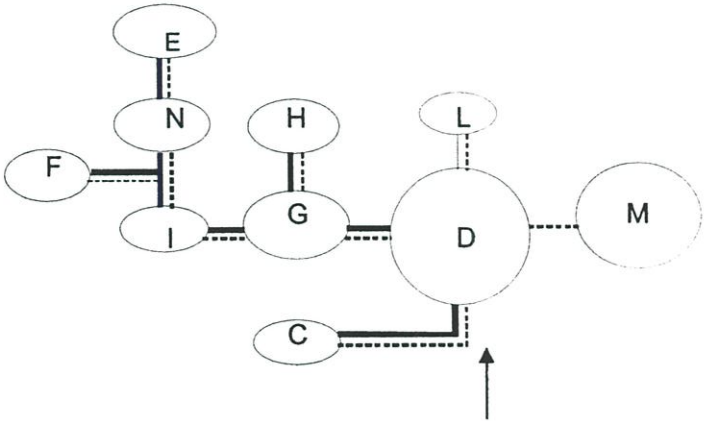
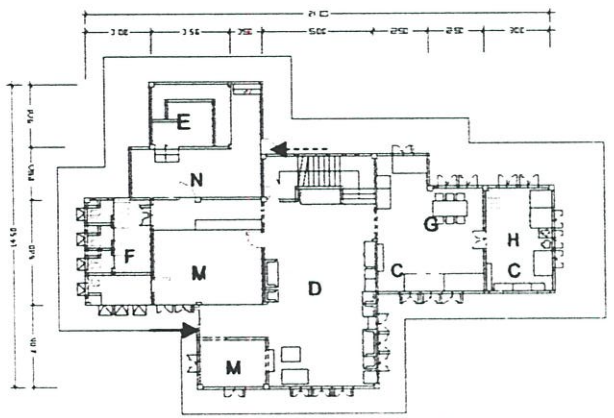


สัญลักษณ์พื้นที่แยกย่อยภายในอาคารหอนอน

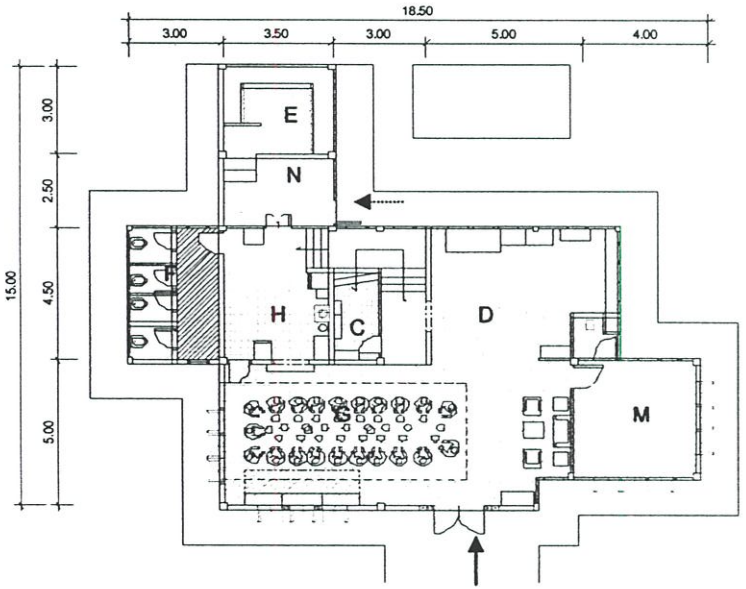
ตารางที่ 4.13 สรุปรูปแบบการจัดวางผังพื้นภายในอาคารหอนอนชั้น 1มีความเหมือนและความแตกต่างในการเชื่อมโยงพื้นที่สามารถจัดได้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

ลักษณะการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	ลักษณะการจัดความสัมพันธ์	ลักษณะการจัดวาง
 **รูปแบบที่ 1 อาคารหอนอนไพลิน**		**<u>ลักษณะการจัดวางผังพื้น</u>** ประกอบด้วยทางเข้าหลัก 1 ทาง โดยมีโถงทางเข้าเป็นโถงหลักในการเชื่อมพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน โดยเชื่อมกับพื้นที่เก็บรองเท้า ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วมอยู่ใกล้ทางเข้า ห้องเก็บของ ห้องน้ำแม่บ้านและโถงอเนกประสงค์ ซึ่งภายในโถงอเนกประสงค์ มีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในออกเป็น เป็นพื้นที่นั่งเล่น และ พื้นที่แต่งตัว
 **รูปแบบที่ 2 อาคารหอนอนเปรมกมล**		**<u>ลักษณะการจัดผังพื้น</u>** มีลักษณะการจัดวางผังคล้ายกับ รูปแบบที่ 1 คือภายในอาคารประกอบด้วยทางเข้าหลัก 1 ทาง โดยมีโถงทางเข้าเป็นโถงหลักเชื่อมพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ โดยเชื่อมกับห้องอาบน้ำรวม และห้องส้วม และด้านหน้าโถงทางเข้าอาคารหอนอนจัดเป็นพื้นที่สำหรับจัดเก็บรองเท้า

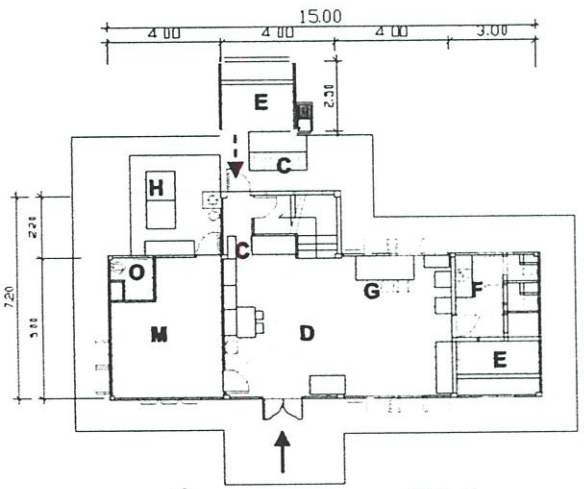
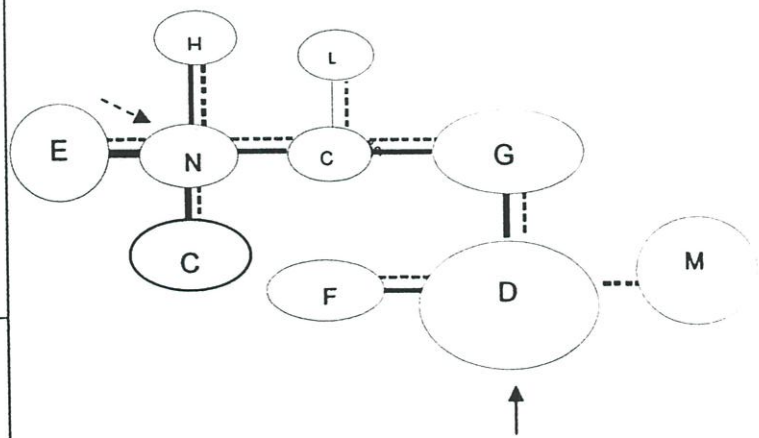
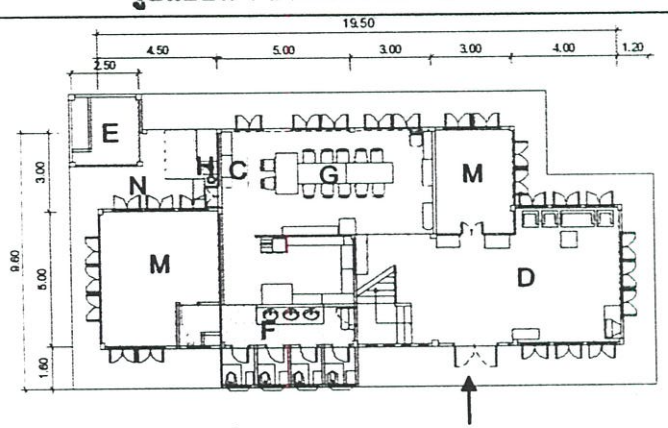
ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ลักษณะการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	ลักษณะการจัดความสัมพันธ์	ลักษณะการจัดวาง
 รูปแบบที่ 3 อาคารหอนอนเบญจมาศ	 	**<u>ลักษณะการจัดพื้นที่</u>** จากทางเข้าหลักจัดพื้นที่ด้านหน้าเป็นพื้นที่พักผ่อนเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยต่างๆ โดยด้านหน้าเชื่อมต่อกับพื้นที่เก็บรองเท้า พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่ส่วนครัว ห้องพักแม่บ้าน ห้องส้วม ส่วนเก็บของ และมีการจัดพื้นที่แต่งตัว ไว้ใกล้กับทางเข้าลานซักล้าง ส่วนด้านหลังภายนอกอาคาร ประกอบด้วย ห้องอาบน้ำรวม และลานซักล้าง **<u>การจัดผังพื้นแบบที่ 3</u>** มีลักษณะแตกต่างกับแบบที่ 1 และแบบที่ 2 เนื่องจากภายใน ใช้พื้นที่พักผ่อน เป็นพื้นที่หลักในการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคาร
 รูปแบบที่ 3 อาคารหอนอนชัยพฤกษ์		

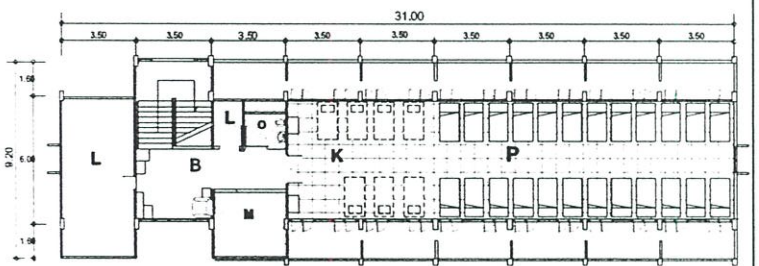
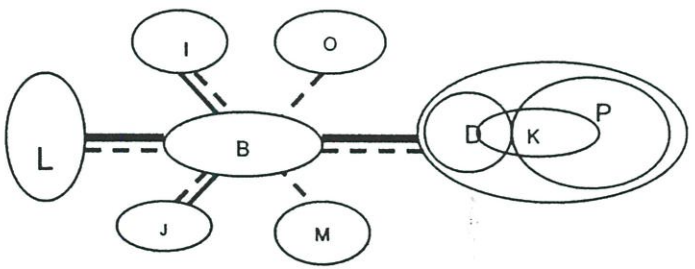
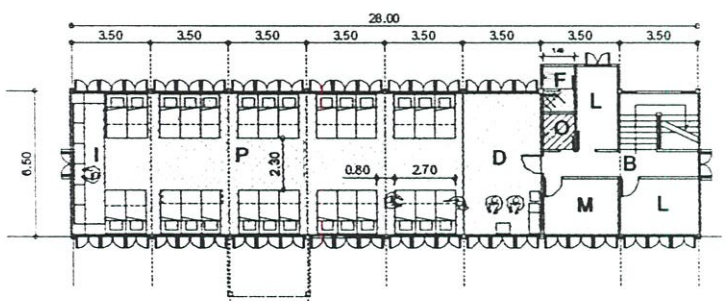
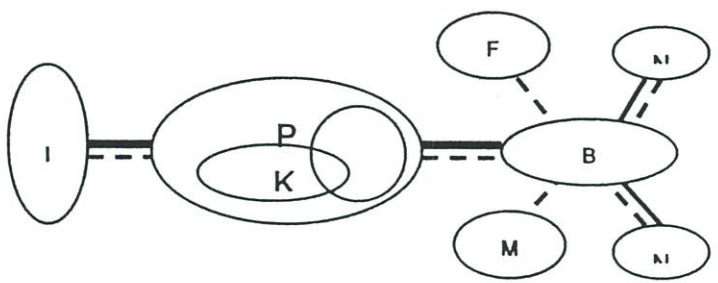
ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ลักษณะการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	ลักษณะการจัดความสัมพันธ์	ลักษณะการจัดวาง
 **รูปแบบที่ 3 อาคารหอนอนกุหลาบพวง**	(ลักษณะของรูปแบบการจัดความสัมพันธ์เหมือนกับอาคารหอนอนเบญจมาศและชัยพฤกษ์)	**ข้อสังเกต** รูปแบบการจัดผังพื้นแบบที่ 3 มีการจัดพื้นที่แต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า อยู่บริเวณทางออกลานซักล้าง และพบว่า การจัดแบบที่ 3 มีตำแหน่งของพื้นที่ส่วนครัวอยู่ภายในอาคารต่อเนื่องกับพื้นที่รับประทานอาหาร โดยมีห้องอาบน้ำรวมแยกอยู่ภายในนอกอาคาร

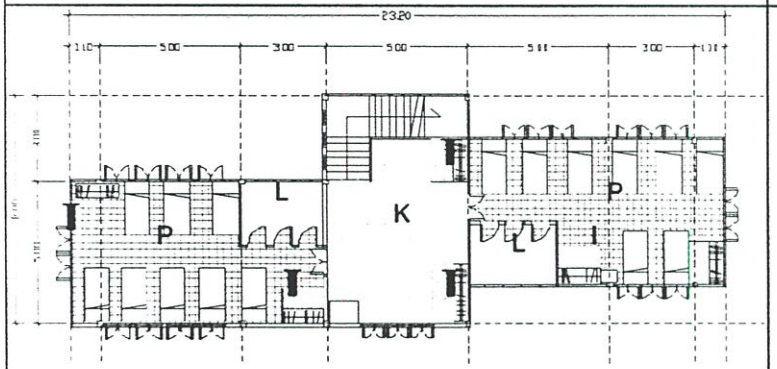
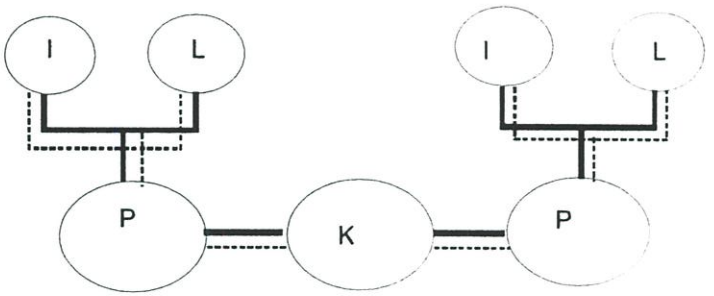
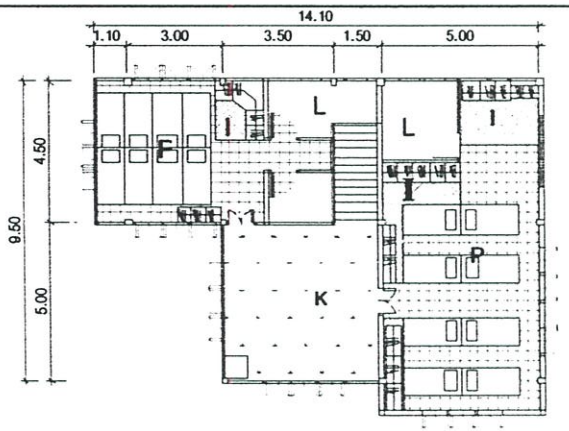
ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ลักษณะการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	ลักษณะการจัดความสัมพันธ์	ลักษณะการจัดวาง
 **รูปแบบที่ 4 อาคารหอนอนมะลิวัลย์**		**<u>ลักษณะการจัดผังพื้น</u>** มีการจัดแบ่งพื้นที่ด้านหน้าทางเข้าเป็นพื้นที่พักผ่อนซึ่งเป็นพื้นที่หลักในการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยต่าง โดยเชื่อมต่อพื้นที่รับประทานอาหาร ห้องพักแม่บ้าน ห้องส้วม ส่วนเก็บของ ส่วนด้านหลังภายนอกอาคาร ได้แก่ ห้องอาบน้ำรวม พื้นที่ส่วนครัว พื้นที่จัดเก็บรองเท้า และลานซักล้าง **การจัดผังพื้น แบบที่ 4** มีความคล้ายกับแบบที่ 3 แต่แตกต่างกันที่ตำแหน่งของพื้นที่ส่วนครัวกับพื้นที่รับประทานอาหาร โดยมีพื้นที่ส่วนครัวอยู่ภายนอกคาร และ มีมีพื้นที่จัดเก็บรองเท้าอยู่ด้านหลังบริเวณลานซักล้าง และยู่ภายในอาคาร และไม่มีพื้นทีสำหรับแต่งตัวอยู่ใกล้กับห้องอาบน้ำรวม
 **รูปแบบที่ 4 อาคารหอนอนการะเกด**		

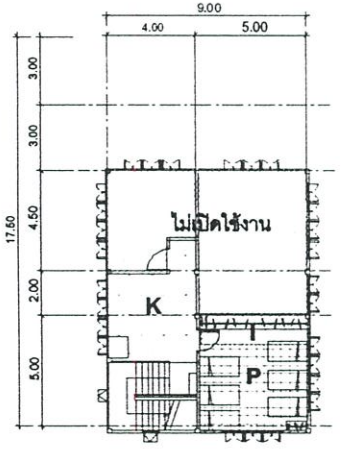
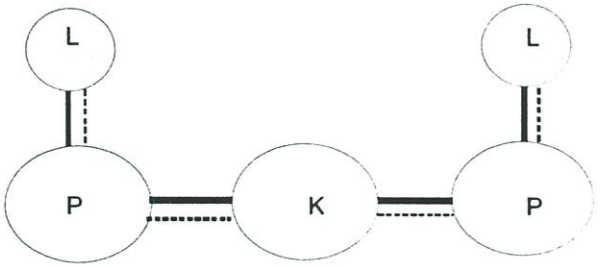
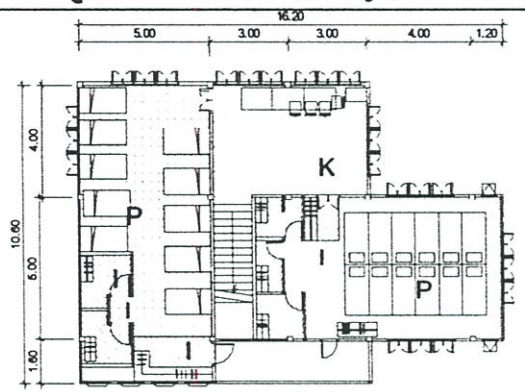
ตารางที่ 4.14 สรุปรูปแบบการจัดวางผังพื้นภายในอาคารหอนอนชั้น 2 มีความเหมือนและความแตกต่างในการเชื่อมโยงพื้นที่สามารถจัดได้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

ลักษณะการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	รูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่	ลักษณะการจัดวาง
 **รูปแบบที่ 1 อาคารหอนอน ไพลิน**		**<u>ลักษณะการจัดผังพื้น</u>** ประกอบด้วยโถงทางเข้าพื้นที่หลักในการเชื่อมพื้นที่ต่างๆ โดยเชื่อม โถงนอน ห้องเก็บของ และห้องพักและห้องน้ำของแม่บ้าน ลักษณะการจัดภายใน โถงนอนมีจัดพื้นที่ด้านหน้าเป็นพื้นที่พักผ่อน และมีการใช้พื้นที่ทางเดินกลางจัดเป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์ และด้านในจัดแบ่งเป็นพื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน
 **รูปแบบที่ 2 อาคารหอนอน เปรมกมล**		**<u>ลักษณะการจัดผังพื้น</u>** มีโถงทางเข้าเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ใช้สอย ต่างๆภายในอาคาร โดยเชื่อมต่อห้องเก็บของ ห้องพักแม่บ้านและโถงนอน โดยภายในพื้นที่ส่วนโถงนอนมีการจัดเป็นพื้นที่ด้านหน้าเป็นพื้นที่พักผ่อน ใช้ทางเดินกลางและพื้นที่พักผ่อนเป็น พื้นที่สวดมนต์และด้านหลังจัดพื้นที่สำหรับนอนหลับ เป็นพื้นที่แต่งตัว

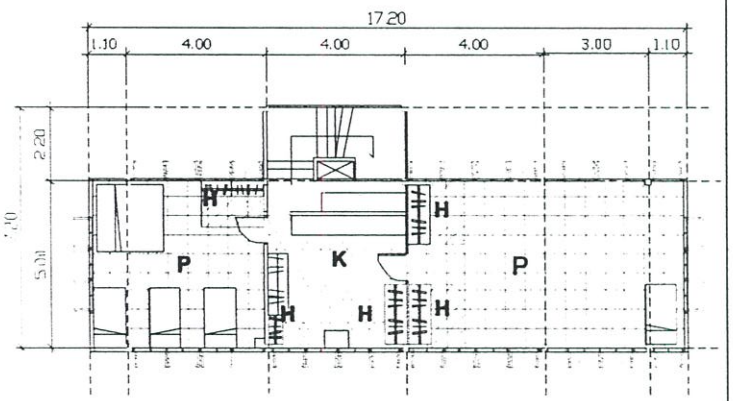
ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ลักษณะการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	รูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่	ลักษณะการจัดวาง
 รูปแบบที่ 3 อาคารหอนอนชัยพฤกษ์		**<u>การจัดผังพื้นแบบที่ 3</u>** มีความแตกต่างกับแบบที่1 และ 2 เนื่องจากมีการแบ่งแยกโถงนอนเป็น 2 ส่วน และมีโถงทางเดินกลาง เป็นพื้นที่สวดมนต์ ได้แก่ อาคาร อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ อาคาหอนอนกุหลาบพวง และอาคารหอนอนการะเกด **<u>ลักษณะการจัดวางผังแบบที่ 3</u>** ประกอบด้วย พื้นที่สวดมนต์ และโถงนอน โดยพื้นที่สวดมนต์พื้นที่หลักในการเชื่อมโถงนอน โดยรูปแบบที่ 3 มีการแบ่งพื้นที่โถงนอนออกเป็น 2 ฝั่ง ลักษณะเป็นโถงนอนรวม ภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ เป็น พื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน พื้นที่แต่งตัว และพื้นที่เก็บของ
 รูปแบบที่ 3 อาคารหอนอนกุหลาบพวง		

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ลักษณะการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	รูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่	ลักษณะการจัดวาง
 **รูปแบบที่ 4 อาคารหอนอนเบญจมาศ**		**<u>การจัดผังพื้นแบบที่ 4</u>** มีการจัดวางผังคล้ายกับแบบที่ 3 แต่มีความแตกต่างคือ ภายในโถงนอนไม่มีพื้นที่เก็บของ **<u>ลักษณะการจัดวางผังแบบที่ 4</u>** ประกอบด้วย พื้นที่สวดมนต์ และโถงนอน ซึ่งมีพื้นที่สวดมนต์เป็นตัวเชื่อมพื้นที่กับโถงนอน เป็น 2 ฝั่ง ลักษณะการนอนเป็นโถงนอนรวม ภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่เป็น พื้นที่ส่วนนอน พื้นที่แต่งตัว
 **รูปแบบที่ 4 อาคารหอนอนการะเกด**		

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ลักษณะการจัดวางผังพื้นภายในอาคาร	รูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่	ลักษณะการจัดวาง
 **รูปแบบที่ 4 อาคารหอนอนมะลิวัลย์**	(ลักษณะของรูปแบบการจัดความสัมพันธ์เหมือนกับ อาคารหอนอนการะเกดและอาคารหอนอนเบญจมาศ)	-

จากตารางที่ 4.13 และ 4.14 สามารถนำมาสรุปความเหมือนและความแตกต่างในการเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆภายในอาคารหอนอนได้ดังนี้

สรุปความเหมือนและความแตกต่างในการเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆภายในชั้น 1 สามารถจัดรูปแบบของผังพื้นได้ 4 แบบ โดยมีความเหมือนและความแตกต่างดังนี้

1. **รูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2** ได้แก่อาคารหอนไพลินและอาคารหอนอนเปรมกมล

มีความเหมือนกันคือภายในอาคารมีโถงทางเข้าเป็นพื้นที่หลักในการเชื่อมพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคาร โดยมีตำแหน่งของห้องน้ำรวมอยู่รวมกับห้องส้วมอยู่ภายในอาคารโดยอยู่บริเวณใกล้กับทางเข้าอาคาร แต่พบว่ารูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 มีความแตกต่างที่ตำแหน่งพื้นที่แต่งตัว โดยรูปแบบที่1 มีพื้นที่แต่งตัวอยู่ภายในโถงอเนกประสงค์ ชั้น 1 และรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 มีความแตกต่างกับรูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 4 คือ ไม่มีพื้นที่รับประทานอาหารและพื้นที่ส่วนครัว

2. **รูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 4** ได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์และอาคารหอนอนการะเกด

มีความเหมือนกันคือภายในอาคารมีพื้นที่พักผ่อนเป็นพื้นที่หลักในการเชื่อมพื้นที่ต่างๆภายในอาคาร โดยภายในอาคารมีการจัดพื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่ส่วนครัว และมีห้องอาบน้ำแยกกับห้องส้วมโดยห้องอาบน้ำอยู่ภายนอกอาคาร แต่มีความแตกต่างที่ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนครัว พื้นที่เก็บรองเท้า และพื้นที่แต่งตัว โดยรูปแบบที่ 3 มีตำแหน่งพื้นที่ส่วนครัวอยู่ภายในอาคารโดยเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหาร ส่วนพื้นที่สำหรับเก็บรองเท้าอยู่ภายในอาคารโดยอยู่ใกล้กับทางเข้าหลักซึ่งเชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อน และมีพื้นที่แต่งตัวอยู่ใกล้กับห้องอาบน้ำรวม

สรุปความเหมือนและความแตกต่างในการเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆภายในชั้น 2 สามารถจัดรูปแบบของผังพื้นได้ 4 แบบ โดยมีความเหมือนและความแตกต่างดังนี้

1. **รูปแบบที่ 1 และแบบที่ 2** มีความเหมือนกัน คือ ลักษณะเป็นโถงนอนรวมขนาดใหญ่ โดยมีโถงทางเข้าเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ต่างๆภายในอาคารหอนอน โดยเชื่อมห้องเก็บของห้องแม่บ้านและโถงนอน ซึ่งภายในโถงนอนเป็นลักษณะนอนรวม นอนเรียงชิดติดผนังด้านข้าง ภายในมีการจัดแบ่งพื้นที่บริเวณทางเข้าด้านหน้าเป็นพื้นที่พักผ่อน สำหรับนั่งเล่น ดูทีวีหรือประกอบกิจกรรมต่างๆ และใช้กลางทางเดินเป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์ โดยด้านในโถงนอนเป็นพื้นที่สำหรับนอนหลับพักผ่อน

รูปแบบที่ 1 มีความแตกต่างกับรูปแบบที่ 2 คือ รูปแบบที่ 2 มีตำแหน่งพื้นที่สำหรับแต่งตัวอยู่ภายในโถงนอนชั้น 2 และมีความแตกต่างกับรูปแบบที่ 3 และ รูปแบบที่ 4 คือเป็นลักษณะโถงนอนเดี่ยวขนาดใหญ่ โดยมีพื้นที่พักผ่อนและพื้นที่สวดมนต์อยู่ภายในโถงนอน

รูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 4 มีความเหมือนกันคือโถงนอนมีลักษณะเป็นโถงนอนแยกย่อย 2 ห้อง โดยมีพื้นที่สวดมนต์เป็นโถงกลางเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ภายในโถงนอน ทั้ง 2 ฝั่ง

โดยรูปแบบที่ 3 มีความแตกต่างกับรูปแบบที่ 4 คือ ภายในโถงนอนมีใช้การห้องเก็บของนำมาปรับใช้เป็นห้องสำหรับแต่งตัว/เปลี่ยนเสื้อผ้า

จากการวิเคราะห์และสรุปความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอนทำให้ทราบรูปแบบของผังพื้นภายในอาคารหอนอนทั้งชั้น 1 และ ชั้น 2 สามารถนำแยกลักษณะของการจัดภายในพื้นที่และตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่ที่ทำการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่4.15 แสดงลักษณะและตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ใช้สอยต่างๆภายในอาคารหอนอน

กลุ่มพื้นที่	ลักษณะและตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ภายในอาคารหอนอน
1. พื้นที่เก็บรองเท้า	1.1 พื้นที่เก็บรองเท้า ตำแหน่งตั้งอยู่ภายในอาคารบริเวณทางเข้า ได้แก่ อาคารหอนอนไพลิน อาคารหอนอน เปรมกมล อาคารหอนอนเบญจมาศ อาคารหอนอนกุหลาบพวง และ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์
	1.2 พื้นที่เก็บรองเท้า ตำแหน่ง มีตำแน่งที่ตั้ง 2 ตำแหน่งโดยอยู่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร อาคารหอนอนมะลิวัลย์ อาคารหอนอนการะเกด
2. พื้นที่พักผ่อน	2.1 พื้นที่พักผ่อน ตำแหน่ง อยู่ภายในโถงนอนชั้น 2 ลักษณะพื้นที่โล่งเป็นพื้นที่ใช้ร่วมกับพื้นที่โถงนอน การใช้งานจะใช้งานตามช่วงเวลากิจกรรมที่ทำ ได้แก่ อาคารหอนอนไพลิน และ อาคารหอนอนเปรมกมล
	2.2 พื้นที่พักผ่อน ตำแหน่งอยู่บริเวณทางเข้าด้านหน้า ชั้น 1 โดยเป็นพื้นที่หลักที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ต่างๆภายในอาคาร ได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ อาคารหอนอนเบญจมาศ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ อาคารหอนอนการะเกด และ อาคารหอนอนกุหลาบพวง
3. พื้นที่รับประทานอาหาร	3.1 พื้นที่รับประทานอาหาร ตำแหน่งอยู่ภายในชั้น 1 ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน และเชื่อมต่อกับพื้นที่ส่วนครัว ได้แก่ อาคารหอนอนกุหลาบพวง อาคารหอนอนเบญจมาศ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์
	3.2 พื้นที่รับประทานอาหาร ตำแหน่งอยู่ภายในชั้น 1 เชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อน ห้องส้วม แต่มีพื้นที่รับประทานอาหารแยกกับพื้นที่ส่วนครัว ได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ อาคารหอนอนการะเกด
	3.3 ภายในอาคารหอนอนไม่มีพื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร ได้แก่ อาคารหอนอนไพลิน และอาคารหอนอนเปรมกมล
4. พื้นที่ส่วนครัว	4.1 พื้นที่ส่วนครัวอยู่ภายในอาคาร โดยเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหารและห้องส้วมได้แก่ อาคารหอนอนกุหลาบพวง อาคารหอนอนเบญจมาศ และอาคารหอนอนชัยพฤกษ์

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

กลุ่มพื้นที่	ลักษณะและตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ภายในอาคารหอนอน
4. พื้นที่ส่วนครัว	4.2 พื้นที่ส่วนครัวอยู่ภายนอกอาคารบริเวณซักล้างด้านหลังอาคารหอนอน โดยแยกกับพื้นที่รับประทานอาหาร ได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ อาคารหอนอนการะเกด
	4.3 ไม่มีพื้นที่ส่วนครัว ได้แก่ อาคารหอนอนไพลิน และอาคารหอนอนเปรมกมล
5. ห้องอาบน้ำและห้องส้วม	5.1 ห้องอาบน้ำและห้องส้วมอยู่รวมกันภายในอาคารหอนอน โดยอยู่บริเวณชั้น 1 ใกล้กับโถงทางเข้าหลักของอาคารหอนอน ได้แก่ อาคารหอนอนไพลิน อาคารหอนอนเปรมกมล
	5.2 ห้องอาบน้ำและห้องส้วม อยู่แยกกัน โดยห้องอาบน้ำรวมอยู่แยกกับห้องส้วม โดยอยู่ทางด้านหลังอาคารหอนอน กลุ่มอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี
6. พื้นที่แต่งตัว	6.1 พื้นที่แต่งตัว มีตำแหน่งที่ตั้ง 2 ตำแหน่ง คือตั้งอยู่ภายใน ชั้น 1 ใกล้กับห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม และมีพื้นที่แต่งตัวอยู่ภายในโถงนอนชั้น 2 ได้แก่อาคารหอนอนกุหลาบพวง อาคารหอนอนเบญจมาศ และอาคารหอนอนชัยพฤกษ์
	6.2 พื้นที่แต่งตัว มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ภายในโถงนอนชั้น 2 โดยภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่ไว้เป็นพื้นที่แต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าของเด็กได้แก่ อาคารหอนอนการะเกด อาคารหอนอนเปรมกมล และอาคารหอนอนกุหลาบพวง
	6.3 พื้นที่แต่งตัว มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่อเนกประสงค์ ชั้น 1 เชื่อมต่อกับห้องอาบน้ำรวมกับโถงทางเข้า คือ อาคารหอนอนไพลิน
7. โถงนอน	7.1 โถงนอนเป็นโถงนอนรวมขนาดใหญ่ ลักษณะการนอนห้องเดี่ยว เตียงนอนจะหันหัวเตียงเข้าผนังทั้ง 2 ด้าน เรียงตามแนวยาวของอาคาร และมีทางเดินเดินตรงกลางใช้เป็นพื้นที่สำหรับสวดมนต์ ได้แก่ อาคารหอนอนไพลิน และ อาคารหอนอนเปรมกมล
	7.2 โถงนอนเป็น โถงนอนรวมแบ่งแยก 2 ห้อง ลักษณะเป็นนอนรวมโดยนอนเรียงตามแนวยาวของอาคาร และมีทางเดินตรงกลาง ได้แก่อาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี
8. พื้นที่สวดมนต์	8.1 พื้นที่สวดมนต์เป็นพื้นที่ใช้ร่วมกับพื้นที่โถงนอนชั้น 2 โดยใช้ทางเดินกลางภายในโถงนอนเป็นพื้นที่ใช้งาน ได้แก่อาคารหอนอนไพลิน และอาคารหอนอนเปรมกมล
	8.2 พื้นที่สวดมนต์ แยกกับพื้นที่โถงนอนชั้น 2 ได้แก่อาคารหอนอนเบญจมาศ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ อาคารหอนอนกุหลาบพวง และ อาคารหอนอนการะเกด
9. ห้องพักแม่บ้าน	9.1 ตั้งอยู่ภายในชั้น 2 เชื่อมบริเวณโถงทางเข้าโดยเชื่อมต่อกับโถงนอนได้แก่ อาคารหอนอนไพลินและอาคารหอนอนเปรมกมล
	9.2 ตั้งอยู่ภายในชั้น 1 ใกล้กับทางเข้าหลักโดยเชื่อมต่อกับพื้นทีพักผ่อน ได้แก่กลุ่มกลุ่มอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี

4.6 การวิเคราะห์เกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน

ในหัวข้อนี้เป็นการวิเคราะห์ ถึงการจัดวางกลุ่มพื้นที่ใช้สอยต่างๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของกลุ่มพื้นที่แยกย่อยต่างๆภายในอาคารหอนอน เพื่อใช้ในการสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อขนาดพื้นที่ที่ใช้สอยภายในแต่ละพื้นที่ ส่วนพื้นที่ใช้สอยที่เพิ่มเติมและพื้นที่ไม่ใช้งานประจำจะไม่ทำการศึกษาพื้นที่เหล่านั้น จากการสำรวจพื้นที่แยกย่อยภายในอาคารประกอบพื้นที่ที่ทำการศึกษา ดังนี้ 1. พื้นที่เก็บรองเท้า 2. พื้นที่พักผ่อน 3. พื้นที่รับประทานอาหาร 4. พื้นที่ส่วนครัว 5. ห้องอาบน้ำและห้องส้วม 6. พื้นที่แต่งตัว 7. โถงนอน 8. พื้นที่สวดมนต์ 9.ห้องแม่บ้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.16 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน

พื้นที่ (ตร.ม)	อาคารหอนอน							
	ไพลิน	เปรม กมล	มะลิวัลย์	เบญจ มาศ	ชัย พฤกษ์	กุหลาบ พวง	การะ เกด	สรุปการใช้พื้นที่
จำนวน(คน)	31	60	18	23	22	23	22	-
พื้นที่ใช้สอยภายในอาคารโดยรวม	470	588	174	238	280	265	280	174 - 588
1. พื้นทีเก็บ รองเท้า	5.25	5.50	4.12	4.20	5.33	5.40	3.20	3.20 – 5.50
1.1 พื้นที่เก็บรองเท้า /คน	0.16	0.091	0.22	0.18	0.24	0.23	0.14	0.091 -0.24
2. พื้นที่พักผ่อน	42.00	32.00	40.00	45.00	51.00	70.00	40.00	32.00 – 70.00
2.1 พื้นที่พักผ่อน / คน	1.35	0.53	2.22	1.96	2.32	3.04	1.81	0.53 - 3.04
3. พื้นที่รับประทานอาหาร ***	-	-	15.00	25.00	30.00	28.00	32.00	15.00 -32.00
3. พื้นที่รับประทานอาหาร / คน	-	-	0.83	1.08	1.36	1.21	1.45	0.83 – 1.45
4.พื้นที่ส่วนครัว ***	-	-	11.00	9.00	15.00	13.00	9.00	9.00-15.00
5. ห้องอาบน้ำรวม	10.50	18.00	10.50	10.50	10.50	10.50	5.00	5.00-18.00
5.1 พื้นที่ห้องอาบน้ำรวม / คน	0.33	0.30	0.58	0.46	0.47	0.46	0.22	0.22 - 0.58
5.1 ห้องส้วม / ต่อ 1 ห้อง	1.40	0.90	1.10	1.40	1.10	1.40	1.65	0.90 – 1.65

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

พื้นที่ (ตร.ม)	อาคารหอนอน							
	ไพลิน	เปรม กมล	มะลิ วัลย์	เบญจ มาศ	ชัย พฤกษ์	กุหลาบ พวง	การะ เกด	สรุปการใช้ พื้นที่
6. พื้นที่แต่งตัว	15.00	40.00	13.00	16.00	21.00	23.00	34.00	13.00 –40.00
6.1 พื้นที่แต่งตัว /คน	0.48	0.66	0.92	0.70	0.95	1.00	1.54	0.48 – 1.54
7. โถงนอน	126.00	136.00	65.00	65.00	75.00	60.00	77.00	60.00 – 136.00
7.1 โถงนอน/คน	4.06	2.26	3.75	2.82	3.59	2.52	3.50	2.26 - 4.06
8. พื้นที่สวดมนต์	15.00	32.00	20.00	24.00	25.00	25.00	18.00	15.00 – 32.00
8.1 พื้นที่สวดมนต์ / คน	0.48	0.53	1.11	1.04	1.14	1.08	0.82	0.48 -1.11
9. ห้องแม่บ้าน	12.00	11.00	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	11.00- 20.00

หมายเหตุ : *** หมายถึงพื้นที่ที่มีใช้งานเฉพาะสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

สรุป จากตารางที่ 4.16 แสดงขนาดของพื้นที่แยกย่อยภายในอาคารหอนอนที่ทำการศึกษา สามารถนำมาสรุปขนาดของพื้นที่ใช้สอยต่างๆได้ดังนี้

1. พื้นใช้สอยภายในอาคาร มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 178 - 588 ตารางเมตร
2. พื้นที่จัดเก็บรองท้า มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 3.20 – 5.50 ตารางเมตร
3. พื้นที่พักผ่อน มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 32.00 – 70.00 ตารางเมตร
4. พื้นที่รับประทานอาหาร มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 15.00 - 32.00 ตารางเมตร
5. พื้นที่สวนครัว มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 9.00 - 15.00 ตารางเมตร
6. ห้องอาบน้ำรวม มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 5.00 – 18.00 ตารางเมตร

6.1 ห้องส้วม ต่อ ห้อง มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 0.90 – 1.65 ตารางเมตร

7. พื้นที่แต่งตัว มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 13.00 – 40.00 ตารางเมตร
8. โถงนอน มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 60.00 – 136.00 ตารางเมตร
9. พื้นที่สวดมนต์ มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 15.00 – 32.00 ตารางเมตร
10. ห้องแม่บ้าน มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 11.00 – 20.00 ตารางเมตร

จากสำรวจอาคารหอนอนทั้ง 7 แห่ง พบว่าขนาดพื้นที่แยกย่อยภายในอาคารหอนอนส่วนใหญ่มีขนาดของพื้นที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นอาคารหอนอนมะลิวัลย์ ที่มีขนาดพื้นที่แตกต่างกับอาคารหอนอนอื่นๆเนื่องจากเป็นอาคารหอนอนทีมีขนาดเล็ก จึงทำให้มีช่วงระยะของพื้นที่มีขนาดแตกต่างกัน ส่วนอาคารหอนอน ได้แก่อาคารไพลิน และอาคารหอนอนเปรมกมลไม่มีพื้นที่ส่วนครัวและส่วนรับประทานอาหาร เนื่องจากลักษณะของการบริหารและลักษณะของการสงเคราะห์เด็กแตกต่างกัน

4.7 การวิเคราะห์จำนวนเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบภายในอาคารหนอน

ในหัวข้อนี้เป็นการวิเคราะห์จำนวนเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบในแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษา เพื่อทำให้ทราบถึงจำนวนอุปกรณ์เครื่องเรือนที่มีความจำเป็นในการใช้งาน โดยลักษณะการจัดวางเครื่องเรือนที่มีความถี่เหมือนกันมากที่สุด จะนำไปเสนอแนะแนวทางในการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารร่วมกับผลสรุปความต้องการความพึงพอใจของผู้ใช้ ซึ่งลักษณะการจัดวางเครื่องเรือนภายในพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ เป็นเพียงการเสนอแนะแนวทางในการจัดวางเท่านั้น

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนเครื่องเรือนและลักษณะของเครื่องเรือนภายในโดยแต่ละพื้นที่ของอาคารหอนอน

พื้นที่	อุปกรณ์ - เครื่องเรือน	อาคารหอนอน							
		ไพลิน	เปรมกมล	มะลิวัลย์	เบญจมาศ	ชัยพฤกษ์	กุหลาบพวง	การะเกด	ความถี่รวม
1. **พื้นที่จัดเก็บรองเท้า**	ชั้นวางรองเท้าไม้	2	-	1	2	2	2	-	6
	ตู้เก็บรองเท้า	-	-	1	-	1	1	1	4
	ชั้นวางรองเท้าพลาสติก	-	-	-	-	-	-	2	2
2. **พื้นที่พักผ่อน**	เก้าอี้รับแขก 3 ที่นั่ง	-	-	-	1	1	1	1	4
	โต๊ะกลาง	-	-	-	1	1	1	1	4
	เก้าอี้รับแขกเดี่ยว	-	-	-	3	4	2	3	4
	เบาะรองนั่ง	-	-	-	-	2	-	-	2
	โต๊ะข้าง	-	-	-	-	1	2	-	3
	โต๊ะวางทีวี	1	1	1	1	1	1	1	7
	โต๊ะอเนกประสงค์	-	-	1	-	2	-	-	3
	ชั้นวางหนังสือ	-	-	-	1	-	1	-	2
	เก้าอี้อเนกประสงค์	-	-	2	-	-	-	-	2
	ตู้โชว์	-	-	1	-	-	-	-	1
3. **พื้นที่รับประทานอาหาร**	โต๊ะทานข้าว 6 ที่	-	-	2	2	2	-	3	5
	โต๊ะทานอาหารเล็ก 6 ที่	-	-	-	2	1	-	-	2
	เก้าทานอาหารเล็ก	-	-	-	12	6	-	-	2
	เก้าอี้ทานอาหารไม้	-	-	-	12	-	-	7	2

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

พื้นที่	อุปกรณ์ - เครื่องเรือน	อาคารหอนอน							
		ไพลิน	เปรม กมล	มะลิวัลย์	เบญจมาศ	ชัยพฤกษ์	กุหลาบพวง	การะเกด	ความถี่ รวม
3. **พื้นที่รับประทานอาหาร**	เก้าอี้ทานอาหารไม้	-	-	-	12	-	-	7	2
	โต๊ะเตรียมอาหาร	-	-	1	1	-	-	1	3
	เก้าอี้ทานอาหารพลาสติก	-	-	3	8	6	-	5	4
	ตู้เก็บของ	-	-	-	2	-	-	2	2
	ตู้กับข้าว	-	-	1	1	1	1	2	5
	ตู้กดน้ำ	-	-	1	1	1	1	1	5
	พัดลมตั้งพื้น	-	-	-	-	-	-	1	1
4 **พื้นที่ส่วนครัว**	ชั้นวางของ	-	-	1	1	1	-	-	3
	อ่างล่างจาน	-	-	1	1	1	-	1	4
	เตาแก๊ส + ถังแก๊ส	-	-	1	1	1	1	1	5
	ตู้เย็น	-	-	-	1	1	1	-	3
	โต๊ะเตรียมอาหาร	-	-	1	1	2	-	1	4
	เก้าอี้ไม้อเนกประสงค์	-	-	-	-	1	-	-	1
5. **ห้องอาบน้ำรวมห้องส้วม**	ชักโครก	4	6	3	5	3	4	4	7
	อ่างล้างหน้า	3	-	1	-	-	-	-	2
	อ่างสำหรับอาบน้ำ	1	2	1	1	1	1	1	7

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

พื้นที่	อุปกรณ์ - เครื่องเรือน	อาคารหอนอน							
		ไพลิน	เปรม กมล	มะลิวัลย์	เบญจมาศ	ชัยพฤกษ์	กุหลาบพวง	การะเกด	ความถี่ รวม
6. **พื้นที่แต่งตัว**	ตู้เก็บเสื้อผ้าบานไม้ติดตาย	2	-	2	1	6	4	2	5
	ตู้LOCKER เหล็กบานเปิดคู่	-	-	2	2	-	4	6	3
	ตู้LOCKER เหล็กบาน 6 บานเล็ก	4	8	-	-	-	-	-	2
	ราวแขวนผ้า	-	-	-	1	-	3	-	2
	ตู้เก็บเสื้อผ้าเตี้ยบานไม้	-	-	-	-	1	-	1	2
	ตู้วางของใต้เตียง	-	30	-	-	-	-	-	1
	ตู้เก็บเสื้อผ้าบานไม้ติดตายเข้ามุม	-	-	-	-	-	2	1	2
6. **โถงนอน**	เตียงนอนเหล็กเดี่ยว	24	-	4	5	16	-	10	7
	เบาะรองนอน	7	28	12	18	6	23	12	7
	โต๊ะทำงาน	-	-	-	-	1	-	-	1
	เก้าอี้อเนกประสงค์	-	1	-	-	1	-	-	2
7. **พื้นที่สวดมนต์**	โต๊ะหมู่บูชา	1	-	1	1	1	1	1	6
	หิ้งพระแบบแขวน	-	1	-	-	-	-	-	1
	โต๊ะอเนกประสงค์	-	-	-	-	-	-	3	1
	ตู้เก็บของ	-	-	-	1	-	--	-	1

จากตารางที่ 4.17 สามารถนำมาสรุปจำนวนอุปกรณ์เครื่องเรือนประกอบภายในพื้นที่โดยแยกลักษณะของเครื่องเรือนตามพื้นที่ที่ทำการศึกษา 8 พื้นที่ใช้สอย โดยแสดงความซ้ำกันของข้อมูลที่ความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป ยกเว้นพื้นที่รับประทานอาหารและพื้นที่ส่วนครัวที่มีความถี่เฉพาะตั้งแต่ 3 ขึ้นไป สามารถนำมาสรุปเครื่องเรือนในแต่ละพื้นที่ได้ดังนี้

1. พื้นที่เก็บรองเท้า ประกอบด้วย ชั้นวางรองเท้า หรือ ตู้เก็บรองเท้า
2. พื้นที่พักผ่อน ประกอบด้วย เก้าอี้รับแขก โต๊ะกลาง เก้าอี้รับแขกเดี่ยว โต๊ะวางทีวี โต๊ะข้าง
3. พื้นทีรับประทานอาหาร ประกอบด้วย โต๊ะรับประทานอาหารสำหรับ 6 ที่ เก้าอี้รับประทานอาหาร ตู้กดน้ำ ตู้กับข้าว ตู้เย็น โต๊ะเตรียมอาหาร และอ่างล้างจาน
4. พื้นที่ส่วนครัว ประกอบด้วย เตาแก๊สพร้อม ถังแก๊ส โต๊ะเตรียมอาหาร ชั้นวางของ
5. ห้องอาบน้ำและห้องส้วม ประกอบด้วย สุขภัณฑ์ ได้แก่ ชักโครก อ่างล้างหน้า
6. พื้นที่แต่งตัว ประกอบด้วย ตู้เสื้อผ้าบานไม้
7. โถงนอน ประกอบด้วย เตียงนอนเหล็กสำหรับนอนเดี่ยว หรือ เบาะรองนอน
8. พื้นที่สวดมนต์ ประกอบด้วย โต๊ะหมู่บูชา

จากข้อสรุปดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงจำนวนเครื่องเรือน และอุปกรณ์ประกอบที่จำเป็นที่ควรมีการจัดภายในพื้นที่ใช้สอยต่างๆในอาคาร โดยพบว่าสำหรับพื้นที่ส่วนครัวและพื้นที่รับประทานอาหารของอาคารหอนอน ซึ่งได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ และ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ ตำแหน่งของตู้เย็นซึ่งมีการใช้งานขณะประกอบอาหารแต่มีตำแหน่งที่ตั้งของตำแหน่งตู้เย็นอยู่ภายในห้องแม่บ้าน ทำให้การสรุปจำนวนเครื่องเรือนในพื้นที่ส่วนครัวและพื้นที่ในส่วนรับประทานอาหารไม่ชัดเจนในการสรุปความจำเป็นของเครื่องเรือนในการใช้งาน และทำให้เกิดความไม่สะดวกขณะใช้งานเนื่องจากต้องเข้าไปใช้งานในห้องแม่บ้าน

4.8 การวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะกิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมและกิจกรรมของเด็กและเยาวชนที่ใช้งานภายในอาคารหอนอน โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนแรก กิจกรรมและพฤติกรรม ในช่วงวันธรรมดา (วันจันทร์ – วันศุกร์) และ ส่วนที่สอง กิจกรรมและพฤติกรรมในช่วงวันหยุด (วัน เสาร์ – วันอาทิตย์)

4.8.1 กิจกรรมและพฤติกรรมในวันจันทร์ – วันศุกร์

จากการสำรวจ กิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน โดยใช้แบบสอบถามเชิงสำรวจ พบว่ากิจกรรมและพฤติกรรมในช่วง *วันจันทร์ – วันศุกร์* มีความใกล้เคียงกัน ซึ่งมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเนื่องวัตถุประสงค์แลลักษณะการบริหารงานในการสงเคราะห์เด็กแตกต่างกัน โดยสามารถสรุปรวมได้ดังตารางดังนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบกิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน วันจันทร์ – วันศุกร์

ช่วงเวลา	สถานแรกรับฯ	สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพฯ	สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี
05.30-06.30	ตื่นนอน อาบน้ำ ทำธุระส่วนตัว ทำความสะอาดหอนอน	ตื่นนอน อาบน้ำ ทำธุระส่วนตัวทำความสะอาดหอนอน รับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหาร	ตื่นนอน อาบน้ำ ทำธุระส่วนตัว ทำความสะอาดหอนอน
6.30 – 7.30	เข้าแถวรับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหาร		รับประทานอาหารเช้าภายในอาคารหอนอน
8.00 – 8.30	เข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์	เข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์	ไปโรงเรียนหรือเข้าเรียนภายในสถานสงเคราะห์
0.900-17.00	ไปโรงเรียนและเข้า	ไปโรงเรียนและเข้าเรียน	เข้าเรียน
17.00-17.30	รับประทานอาหารเย็น	รับประทานอาหารเย็น	กลับเข้าหอนอน อาบน้ำ / แต่งตัว /ซักผ้า
17.30-19.30	กลับหอนอน อาบน้ำ / แต่งตัว/ พักผ่อน /วาดรูป/ทำกิจกรรม	กลับเข้าหอนอน อาบน้ำ / แต่งตัว/ พักผ่อน/วาดรูป/ทำกิจกรรมต่างๆ	รับประทานอาหารเย็น/พักผ่อน/ทำการบ้าน/ทำกิจกรรมต่างๆพักผ่อน
19.30-20.00	สวดมนต์/อบรมประจำวัน	สวดมนต์/อบรมประจำวัน	สวดมนต์/อบรมประจำวัน
20.00-22.00	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
22.00–05.30	เข้านอน	เข้านอน	เข้านอน

4.8.2 **กิจกรรมและพฤติกรรมในวันเสาร์ – วันอาทิตย์**

จากการสำรวจ กิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนโดยใช้แบบสอบถามเชิงสำรวจในวันเสาร์ – วันอาทิตย์ สามารถสรุปรวมได้ดังนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบกิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน วันเสาร์ – วันอาทิตย์

เวลา	สถานแรกรับฯ	สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพฯ	สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี
6.00 – 7.30	ตื่นนอน อาบน้ำ /แต่งตัว ซักเสื้อผ้าทำความสะอาดหอนอน	ตื่นนอน อาบน้ำ/แต่งตัว ซักเสื้อผ้าทำความสะอาดหอนอน	ตื่นนอน อาบน้ำ /แต่งตัว/ ซักเสื้อผ้าทำความสะอาดหอนอน
7.30 – 8.30	เข้าแถวรับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหาร	เข้าแถวรับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหาร	ทำอาหารและทานอาหารเช้าภายในอาคารหอนอน***
09.00-12.00	พัฒนาหอนอน / พักผ่อนตามอัธยาศัย	พัฒนาหอนอน พักผ่อนตามอัธยาศัย	พัฒนาหอนอน พักผ่อนตามอัธยาศัย/
12.00-13.00	เข้าแถวรับประทานอาหารกลางวันที่โรงอาหาร	เข้าแถวรับประทานอาหารกลางวันที่โรงอาหาร	ทำอาหารและทานอาหารกลางวันภายในอาคารหอนอน***
13.00-16.30	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย
17.00-17.30	เข้าแถวรับประทานอาหารเย็น	เข้าแถวรับประทานอาหารเย็น	ทำอาหารและทานอาหารเย็น
17.30-19.30	ที่โรงอาหารกลับหอนอน/ดูทีวี/พักผ่อนตามอัธยาศัย	ที่โรงอาหารขึ้นหอนอน/ดูทีวี/พักผ่อนตามอัธยาศัย	ขึ้นหอนอน/ดูทีวี/พักผ่อนตามอัธยาศัย
19.30-20.00	สวดมนต์/อบรมประจำวัน	สวดมนต์/อบรมประจำวัน	สวดมนต์/อบรมประจำวัน
20.00-22.30	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย	ดูทีวี / พักผ่อนตามอัธยาศัย/ หรือ ทำการบ้านอ่านหนังสือ ***
22.30–05.30	เข้านอน	เข้านอน	เข้านอน
หมายเหตุ	**เครื่องหมาย* หมายถึงพฤติกรรมและกิจกรรมที่แตกต่างกัน**		

จากตารางที่ 4.18 และ 4.19 พบว่า รูปแบบพฤติกรรมในวันจันทร์ – วันศุกร์ มีลักษณะของกิจกรรมในการใช้งานภายในอาคารหอนอนที่คล้ายกัน

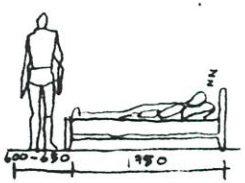
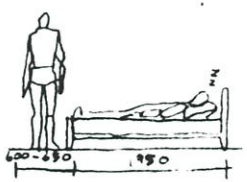
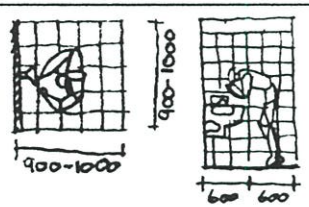
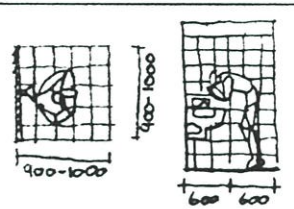
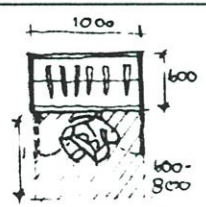
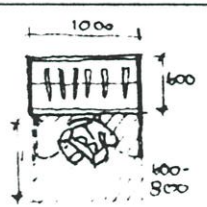
โดยมีกิจกรรมหลัก คือ ตื่นนอน ทำธุระส่วนตัว และไปโรงเรียน แต่มีความแตกต่างที่สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี มีกิจกรรมเพิ่มเติมในการรับประทานภายในอาคารหอนอนแทนที่จะรับประทานอาหารที่โรงอาหาร และมีช่วงเวลาในการประกอบกิจกรรมภายในอาคารหอนอนที่แตกต่างกัน เนื่องจากรูปแบบการสงเคราะห์ที่ต้องการให้มีความเป็นอยู่คล้ายกับครอบครัวมีความเป็นอิสระมากกว่า

สำหรับรูปแบบพฤติกรรมและกิจกรรม ในวันเสาร์ – วันอาทิตย์ มีการใช้งานภายในอาคารหอนอนที่คล้ายกัน โดยพฤติกรรมโดยรวม คือ ช่วงเช้า ตื่นนอน อาบน้ำ ทำธุระส่วนตัว

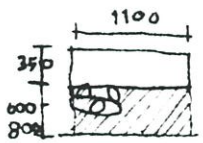
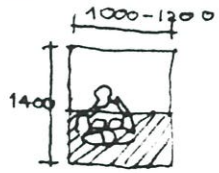
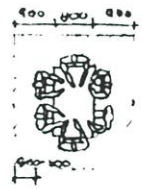
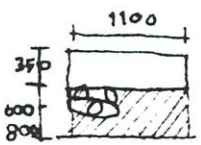
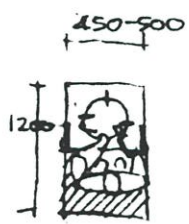
รับประทานอาหาร พัฒนาหอนอน จากนั้นรับประทานอาหารกลางวัน หรือ พักผ่อนตามอิสระ และรับทานอาหารเย็น หลังจากรับประทานอาหารเย็น เด็กก็จะอาบน้ำ ซักผ้า แต่งตัว จากนั้น พักผ่อน ดูทีวี จนเมื่อถึงเวลาสวดมนต์ ก็ทำการสวดมนต์ประจำวัน หลังจากสวดมนต์เด็กก็ พักผ่อน / ดูทีวี และเข้านอน ซึ่งพบว่า ลักษณะของกิจวัตรประจำวันทั้ง 3 สถานสงเคราะห์ โดยรวมมีความเหมือนกันแต่มีความแตกต่างกันที่กิจกรรมในการรับประทานอาหาร เนื่องจาก สถานแรกรับฯและสถานคุ้มครองฯ มีการรับประทานอาหารที่โรงอาหาร ส่วนสถานสงเคราะห์ เด็กหญิงบ้านราชวิถีจะมีการประกอบอาหารและรับประทานภายในอาหารหอนอน

จากตารางเปรียบเทียบดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะของกิจกรรมในการใช้งาน อุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม และขนาดของพื้นที่ที่ใช้งาน ซึ่งสามารถนำมาแจกแจงตามลักษณะของกิจกรรมและพฤติกรรมในการใช้งานได้ดังนี้

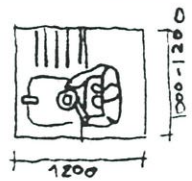
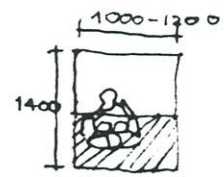
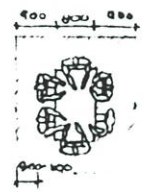
ตารางที่ 4.20 สรุปกิจกรรมและพฤติกรรมตามช่วงเวลาใช้งาน

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	
จ – ศ 5.30 - 7.30	-ตื่นนอน / เก็บที่นอน	- เตียงนอน	 ขนาดพื้นที่ 3.82 ตร.ม	-ตื่นนอน / เก็บที่นอน	- เตียงนอน	 ขนาดพื้นที่ 3.82 ตร.	1 .ไม่มีพื้นที่แต่งตัวที่มิดชิด 2. ไม่มีห้องอาบน้ำที่มิดชิด ทำให้ไม่สะดวกในการอาบน้ำ 3. มีจำนวนตู้เสื้อผ้าไม่เพียงพอกับการใช้งาน 4. มีจำนวนเตียงนอนไม่เพียงพอ 5. สถานแรกรับ และสถานคุ้มครองมีตู้เสื้อผ้าเป็นตู้Lockerเหล็กมีพื้นที่ใช้งานเฉพาะคนน้อยทำให้เวลาใช้งานต้องทยอยกันเข้าไปใช้และไม่สามารถแขวนชุดยาวได้และส่วนใหญ่มีการชำรุดเสียหาย 6. ห้องอาบน้ำรวมมีขนาดคับแคบและเป็นพื้นที่โล่งไม่มิดชิดทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน
	- อาบน้ำ / ล้างหน้า	-	 ขนาดพื้นที่ 0.90/ 1.20 ตร.ม	- อาบน้ำ / ล้างหน้า		 ขนาดพื้นที่ 0.90/ 1.20 ตร.ม	
ส – อา 5.30 - 7.30	- แต่งตัว	- ตู้เสื้อผ้า	 รวมพื้นที่ 1.40 ตร.ม	- แต่งตัว	- ตู้เสื้อผ้า	 รวมพื้นที่ 1.40 ตร.ม	

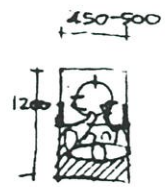
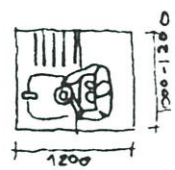
ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
จ – ศ 06.30-07.30	- เข้าแถว - รับประทานอาหารที่โรงอาหาร	- ชั้นวางรองเท้า	 รวมพื้นที่ 0.88 ตารางเมตร	- เตรียมอาหาร - ทานอาหาร	- โต๊ะเตรียมอาหาร - โต๊ะรับประทานอาหาร - เก้าอี้	 ขนาดพื้นที่ 1.40- 1.68 ตรม  ขนาดพื้นที่ 6.76 ตรม / 1.13 ต่อคน ตรม.	7. อาคารหอนอนที่มีครัวอยู่ภายในอาคารมักเกิดปัญหาในการประกอบอาหารเนื่องจากไม่มีการระบายอากาศที่ดีทำให้เกิดกลิ่นฉุนภายในอาคาร 8.ตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่รับประทานอาหารไม่สัมพันธ์กับส่วนครัวทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน 9..ขนาดพื้นที่ครัวคับแคบทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน 10. ภายในอาคารหอนอนมีชั้นวางรองเท้าไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ 11.ภายในอาคารหอนอนมีตำแหน่งของพื้นที่เก็บรองเท้าอยู่ไกลกับทางเข้าอาคารทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน 12.จำนวนเครื่องเรือนประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ไม่เพียงพอกับการใช้งาน
ส – อา 06.30-07.30	- เข้าแถว - รับประทานอาหารที่โรงอาหาร	- ชั้นวางรองเท้า	 รวมพื้นที่ 0.88 ตารางเมตร	- ประกอบอาหาร	- เตาแก๊ส	 ขนาดพื้นที่ 0.60 ตารางเมตร	

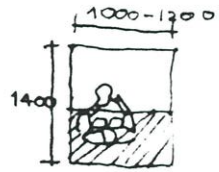
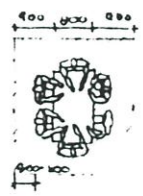
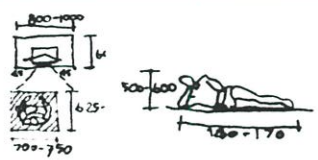
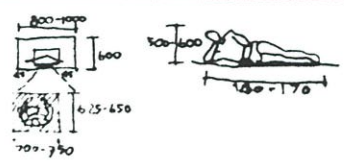
ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ ประกอบ กิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ ประกอบ กิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
ส – อา 06.30- 07.30	-	-	-	- ประกอบอาหาร	- อ่างล้างจาน	 ขนาดพื้นที่ 1.20- 1.44 ตร.ม	13. ภายในอาคารหอนอนพื้นที่รับประทานอาหารมีขนาดพื้นที่คับแคบทำให้ไม่สะดวกในการใช้งานเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ใช้ 14. จำนวนเครื่องเรือนที่รองรับกับกิจกรรมภายในพื้นที่ไม่เพียงพอกับการใช้งาน
				- ทานอาหาร	- โต๊ะเตรียมอาหาร - โต๊ะรับประทานอาหาร - เก้าอี้	 **ขนาดพื้นที่** 1.40 - 1.68 **ตรม**  ขนาดพื้นที่ 6.76 ตรม / 1.13 ต่อคน	

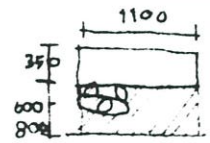
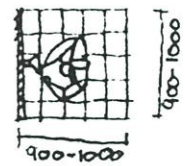
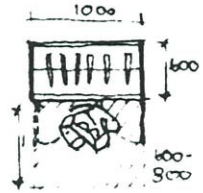
ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
จ – ศ 9.00-12.00	- ไปโรงเรียน	-	-	- ไปโรงเรียน	-	-	-
ส – อา 9.00-12.00	- พัฒนาหอนอน	-	-	- พัฒนาหอนอน	-	-	-
จ – ศ 12.00-13.00	- ไปโรงเรียน			- ไปโรงเรียน	-	-	-
ส – อา 12.00-13.00	- รับ ประทานอาหารที่โรงอาหาร	-	-	- ประกอบอาหารทานภายในอาคารหอนอน	- เตาแก๊ส	 ขนาดพื้นที่ 0.60 ตร.ม	
					-อ่างล้างจาน	 ขนาดพื้นที่ 1.20- 1.44 ตร.ม	

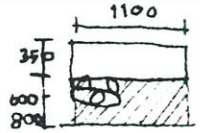
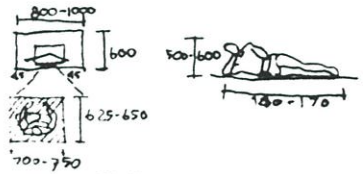
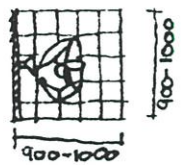
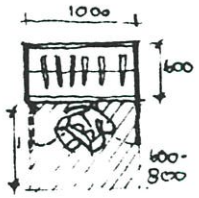
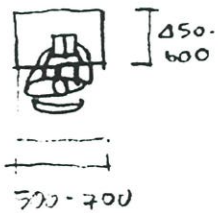
ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
ส – อา 12.00-13.00	- รับประทานอาหารที่โรงอาหาร	-	-	- ประกอบอาหารภายในอาคารหอนอน	- โต๊ะเตรียมอาหาร	 ขนาดพื้นที่ 1.40 - 1.68 ตรม	
				- รับประทานอาหาร	- โต๊ะอาหารและเก้าอี้ทานอาหาร	 ขนาดพื้นที่ 6.76 ตรม. / 1.13 ต่อคน	-
จ – ศ 13.00-16.30	- ไปโรงเรียน	-	-	- ไปโรงเรียน	-	-	-
ส – อา 13.00-16.30	-พักผ่อน/ดูทีวี	-โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43/ 1.27 ตร.ม	- พักผ่อน/ดูทีวี	-โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43/ 1.27 ตร.ม	15.ไม่มีเครื่องเรือนรองรับกับกิจกรรมการใช้งาน - สถานแรกรับฯและสถานคุ้มครองมีพื้นที่พักผ่อนคับแคบเนื่องจากเป็นการใช้พื้นที่ร่วมกันภายในโถงนอน

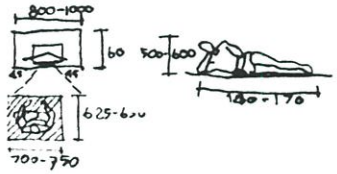
ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
จ – ศ 17.00-17.30	-ทานอาหารที่โรงอาหาร	-	-	-กลับเข้าหอนอน	-ชั้นวางรองเท้า	 ขนาดพื้นที่ 0.88 ตร.ม	-
ส – อา 17.00-17.30	-	-	-	- อาบน้ำ /แต่งตัว	- ตู้เสื้อผ้า	 ขนาดพื้นที่ 0.90/ 1.20 ตร.ม  ขนาดพื้นที่ 1.40 ตร.ม	-

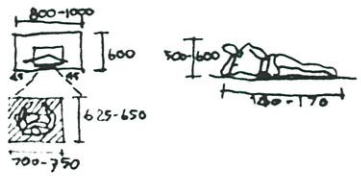
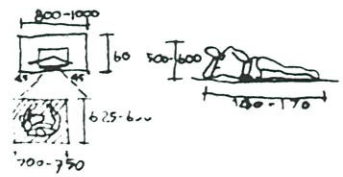
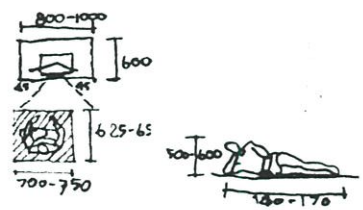
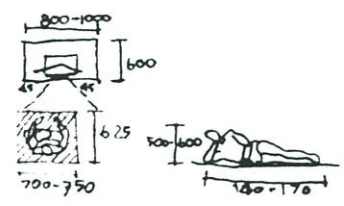
ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
จ – ศ 17.30- 19.30	-กลับเข้าหอนอน	-ชั้นวางรองเท้า	 ขนาดพื้นที่ 0.88 ตร.ม	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพินที 0.43/1.27 ตร.ม	-
ส -อา 17.30- 19.30	-อาบน้ำ/แต่งตัว	-ตู้เสื้อผ้า	 ขนาดพื้นที่ 0.90/ 1.20ตร.ม  ขนาดพื้นที่ 1.40 ตร.ม	- ทำการบ้าน	- โต๊ะอเนกประสงค์	 ขนาดพื้นที่ 0.42 ตรม.	-

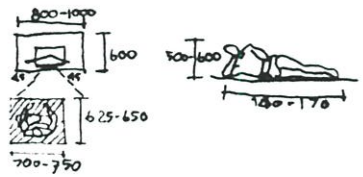
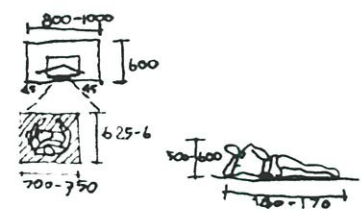
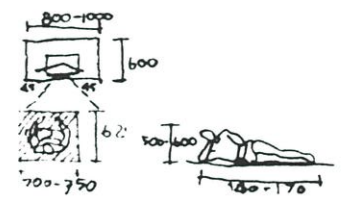
ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
ส -อา 17.30- 19.30	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43 / 1.27 ตร.ม	-	-	-	-
จ – ศ 19.30- 20.00	สวดมนต์	โต๊ะหมู่บูชา	 ขนาดพื้นที่ 0.39 ตร.ม	สวดมนต์	โต๊ะหมู่บูชา	 ขนาดพื้นที่ 0.39 ตร.ม	16.พื้นที่โถงสวดมนต์มีขนาดพื้นที่คับแคบเนื่องจากเป็นการใช้พื้นที่ร่วมกันของพื้นที่ดูหนังกับพื้นที่โถงนอน
ส -อา 19.30- 20.00							

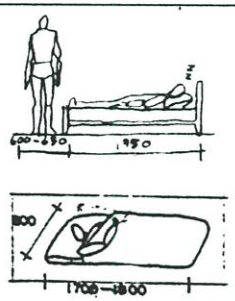
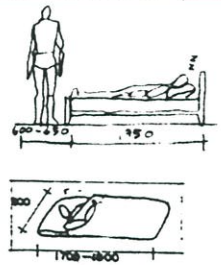
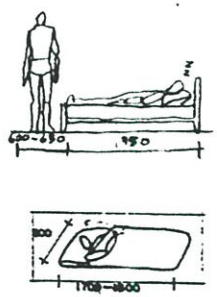
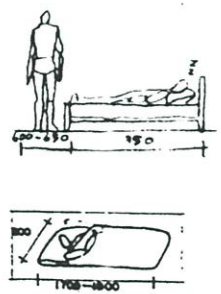
ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ ประกอบ กิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ ประกอบ กิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
จ – ศ 20.00- 22.00	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43 / 1.27 ตร.ม	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43/-1.27 ตร.ม	17.พื้นที่ด้านหน้าสำหรับดูทีวีคับแคบเนื่องจากมีจำนวนผู้อยู่อาศัยมาก ทำให้ต้องเบียดกันนั่งดูทีวี
ส –อา 20.00- 22.00	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43 / 1.27 ตร.ม	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43/-1.27 ตร.ม	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

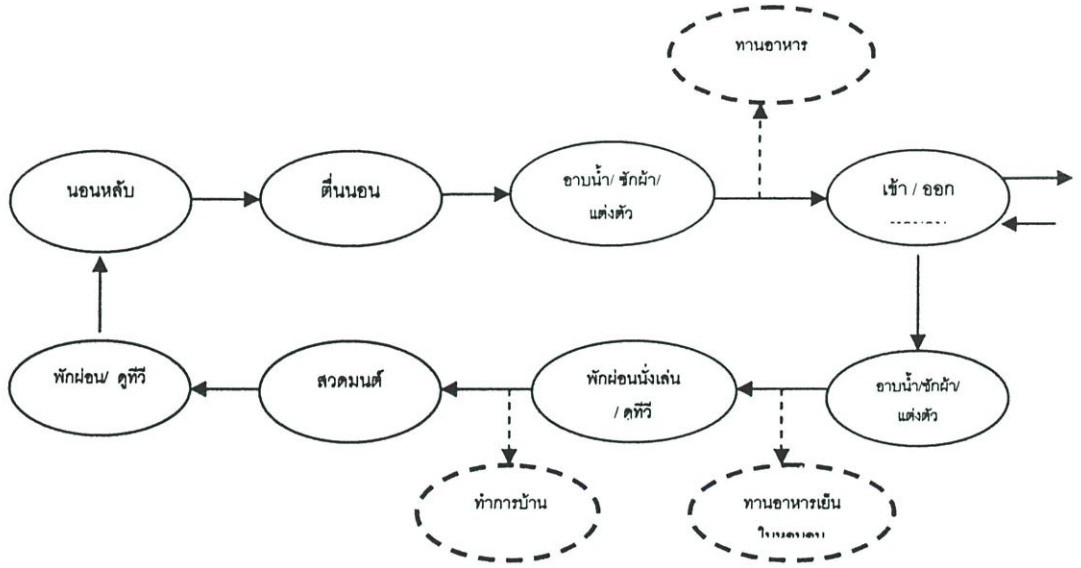
สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ ประกอบ กิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ ประกอบ กิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
จ – ศ 20.00- 22.00	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43 / 1.27 ตร.ม	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43/-1.27 ตร.ม	17.พื้นที่ด้านหน้าสำหรับดูทีวีคับแคบเนื่องจากมีจำนวนผู้อยู่อาศัยมาก ทำให้ต้องเบียดกันนั่งดูทีวี
ส –อา 20.00- 22.00	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43 / 1.27 ตร.ม	พักผ่อน/ดูทีวี	- โต๊ะวางทีวี	 ขนาดพื้นที่ 0.43/-1.27 ตร.ม	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

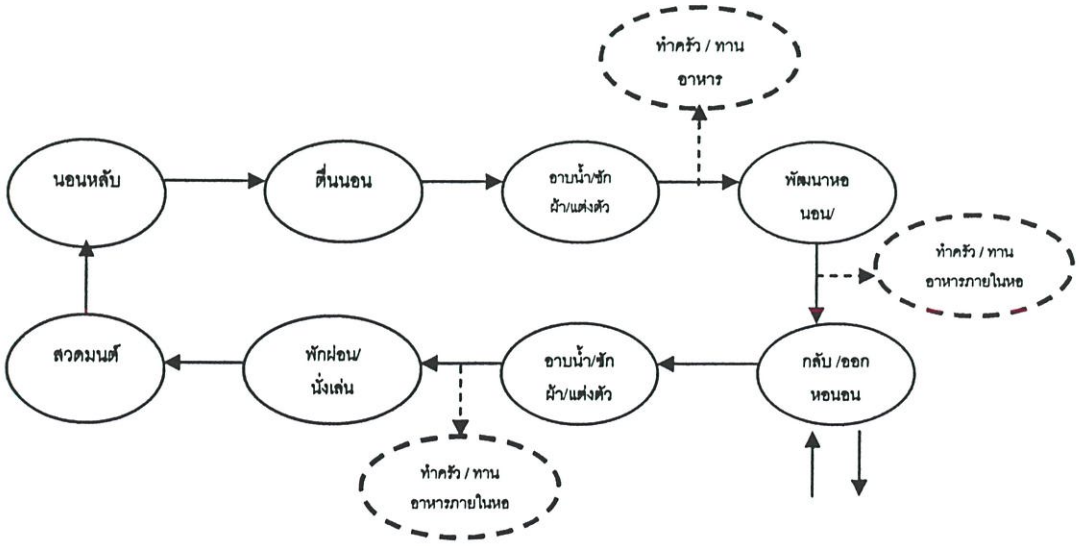
สถานแรกรับฯ และสถานคุ้มครองฯ				สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี			ปัญหาในการใช้งาน (จากการสังเกต)
วัน/ ช่วงเวลา	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบ กิจกรรม	พฤติกรรมและขนาดพื้นที่	กิจกรรม	อุปกรณ์ประกอบ กิจกรรม	ขนาดพื้นที่	
จ – ศ 22.00- 05.30	- นอนหลับ	เตียงนอน / เบาะรองนอน	 ขนาดพื้นที่ 3.82 ตร.ม	- นอนหลับ	เตียงนอน / เบาะรองนอน	 ขนาดพื้นที่ 3.82 ตร.ม	18. อาคารหอนอนไพลินและอาคารหอนอนเปรมกมลมีปัญหาแสงไฟรบกวนเด็กที่ต้องการนอนหลับเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกันระหว่างพื้นที่ดูหนัง/ดูทีวีกับพื้นที่โถงนอน
ส-อา 22.00- 05.30	- นอนหลับ	เตียงนอน / เบาะรองนอน	 ขนาดพื้นที่ 3.82 ตร.ม	- นอนหลับ	เตียงนอน / เบาะรองนอน	 ขนาดพื้นที่ 3.82 ตร.ม	19มีเสียงและแสงรบกวนเวลานอนเนื่องจากพื้นที่ส่วนนอนและส่วนดูหนังดูทีวีเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกัน 20.มีเครื่องเรือนเบาะรองนอนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก 21 เกิดแสงรบกวนขณะนอนเนื่องจากมีเด็กบางคนต้องการเข้าห้อง

ที่มา : Architectural Graphic Standards อ้างถึงในกิติ สินธุเสก (2544)

จากตารางที่ 4.20 พบว่ามีสถานแรกรับ ฯ และสถานคุ้มครองมีการใช้พื้นที่ภายในอาคารหอนอน วันจันทร์ – วันศุกร์ และ วันเสาร์ – วันอาทิตย์ รวมทั้งหมด ต่อ 1 คน 9.44 ตารางเมตร ส่วนสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี พบว่ากิจกรรมการใช้งานเพิ่มเติม คือมีการประกอบอาหาร และ รับประทานภายในอาหารหอนอน โดยเด็กจะนำอาหารจากโรงอาหารมาประกอบอาหารและรับประทานกันเองภายในอาคารหอนอน ดังนั้นในวันจันทร์ – วันศุกร์ จะมีการใช้พื้นที่ต่อ 1 คน รวมทั้งหมด 12.25 ตารางเมตร และมีการใช้พื้นที่ต่อ 1 คน ในวันเสาร์ – อาทิตย์ มีการใช้พื้นที่เพิ่มเติมจากวันธรรมดา 3.70 ตารางเมตร โดยสามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะการเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆภายในสถานสงเคราะห์ ในวันธรรมดาและวันหยุดได้ดังนี้



ภาพที่4.173 แสดงการเชื่อมโยงลักษณะกิจกรรมในวันจันทร์ –วันศุกร์ - - - - พฤติกรรมการใช้งานเพิ่มเติม



ภาพที่ 4.174 แสดงการเชื่อมโยงลักษณะกิจกรรมในวันเสาร์-วันอาทิตย์

4.9 การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้งานของอาคารหอนอนในปัจจุบัน

จากตารางที่ 4.20 ที่ทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาถึงพฤติกรรมและกิจกรรมในการใช้งานตามช่วงเวลาประกอบกิจกรรมภายในอาคารหอนอน จากการวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้ทราบถึงปัญหาในการใช้งานภายในพื้นที่ใช้สอยต่างๆดังต่อไปนี้

ตารางที่4.21 แสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้งานภายในอาคารหอนอน

พื้นที่	ปัญหา	ไพลิน	เปรมกมล	มะลิวัลย์	เบญจมาศ	ชัยพฤกษ์	กุหลาบพวง	ดนระเบง
1.พื้นที่ เก็บรองเท้า	- ตำแหน่งที่ตั้งอยู่ไกลทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน	-	-	-	-	√	-	√
	- ไม่มีชั้นวางรองเท้า เพียงพอกับการใช้งาน	-	√	-	-	-	-	√
	- พื้นที่เก็บรองเท้ามีขนาดคับแคบ	-	-	√	-	-	-	√
แนวทางแก้ไข	- ปัญหาเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งและขนาดพื้นที่ ควรมีการจัดวางตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่เก็บรองเท้าให้อยู่ใกล้ทางเข้าออกหลักเพื่อให้สะดวกในการหยิบหรือจัดเก็บ และควรมีขนาดของพื้นที่ให้เพียงพอกับการใช้งาน - ปัญหาด้านความเพียงพอของเครื่องเรือน ควรจัดให้มีชั้นวางรองเท้าเพียงพอกับการใช้งาน							
2. พื้นที่พักผ่อน	- พื้นที่พักผ่อนมีพื้นที่คับแคบทำให้เด็กต้องนั่งเบียดขณะดูทีวี	√	√	√	-	-	-	-
	- ไม่มีเก้าอี้ชุดรับแขกประกอบกิจกรรม	√	√	-	-	-	-	-
	- พื้นที่พักผ่อนเป็นพื้นที่ใช้ร่วมกับโถงนอนทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน	√	√	-	-	-	-	-
	- ไม่มีโต๊ะทำงานสำหรับทำการบ้านหรืออ่านหนังสือ	√	√	√	√	√	√	√
แนวทางแก้ไข	1. การแก้ปัญหาเกี่ยวกับตำแหนงที่ตั้งและขนาดพื้นที่ 1.1 ควรมีขนาดพื้นที่พักผ่อนให้กว้างขวาง โดยคำนึงถึงจำนวนผู้ใช้ที่อาศัยภายในอาคารหอนอนเนื่องจากหากมีจำนวนผู้อาศัยมาก 1.2 พื้นที่พักผ่อน ควรแยกเป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานเฉพาะสำหรับพักผ่อนไม่ควรใช้รวมกับพื้นที่โถงนอนเนื่องจากอาจทำให้ขณะเปิดโทรทัศน์มีแสงและเสียงรบกวนเพื่อนร่วมหอนอน 2. ปัญหาในด้านความเพียงพอของเครื่องเรือน ควรมีการจัดวางเครื่องเรือนให้เพียงพอรองรับกับกิจกรรมในการใช้งาน							

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

พื้นที่	ปัญหา	ไฟฟ้า	ประปา	สุขภัณฑ์	เฟอร์นิเจอร์	ความสะอาด	การระบาย
3. พื้นที่รับประทานอาหาร	- ตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่รับประทานอาหารไม่สัมพันธ์กับครัวทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน	-		√	-	-	-	-
	- ขนาดพื้นที่คับแคบไม่สามารถทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน	-	-	√	-	-	-	√
	- มีโต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอกับในการใช้งาน	-	-	√	-	√	√	-
แนวทางแก้ไข	1. ปัญหาเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้ง ควรมีการจัดวางพื้นที่รับประทานอาหารให้สัมพันธ์กับพื้นที่ส่วนครัว 2. ปัญหาเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ ควรมีขนาดพื้นที่ให้กว้างขวางเพื่อให้สามารถรองรับกับจำนวนผู้ใช้ได้ 3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดวางเครื่องเรือน ควรมีการจัดวางเครื่องเรือนประเภทโต๊ะ เก้าอี้รับประทานอาหารให้รองรับกับจำนวนผู้ใช้							
4. พื้นที่ส่วนครัว	- พื้นทีส่วนครัวตั้งอยู่ภายในอาคารทำให้มีการระบายอากาศไม่ดี เกิดกลิ่นฉุนขณะประกอบอาหาร	-	-	-	√	√	√	-
	- ตำแหน่งส่วนครัวที่อยู่ภายนอกอาคารไม่มีชายคาหลังคาปกคลุมไม่สะดวกในการใช้งานหากเกิดฝนตก	-	-	√	-	-	-	-
	- ขนาดพื้นที่ส่วนครัวมีพื้นที่คับแคบ	-	-	-	√	-	-	√
	- มีอุปกรณ์เครื่องครัวไม่เพียงพอในการใช้งาน	-	-	√	-	√	-	-
แนวทางแก้ไข	1. ปัญหาเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่ส่วนครัว ควรอยู่ภายนอกอาคารเพื่อให้เกิดการระบายอากาศที่ดี ขณะประกอบอาหารและควรมีชายคาของหลังคาปกคลุมบริเวณที่ประกอบอาหารเพื่อหลีกเลี่ยงความร้อนและฝนตก 2. ปัญหาเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ใช้สอย ควรมีการขยายพื้นที่สำหรับประกอบอาหาร เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้งาน 3. ปัญหาในด้านการจัดอุปกรณ์และเครื่องเรือน ควรมีการจัดอุปกรณ์และเครื่องเรือนตามมาตรฐานการจัดเครื่องเรือนของพื้นที่ส่วนครัว เช่นมี เตาหุงต้ม ตู้เย็น อ่างล้างจาน โต๊ะเตรียมอาหารเพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้งาน							

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

พื้นที่	ปัญหา	ไพลิน	เปรมกมล	มะลิวัลย์	เบญจมาศ	ชัยพฤกษ์	กุหลาบพวง	กาญจนา
5. ห้องอาบน้ำ	- ตำแหน่งที่ตั้งอยู่ไกลกับพื้นที่แต่งตัว/เปลี่ยนเสื้อผ้าทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน	√	√	√	√	√	√	√
	- พื้นที่ของห้องอาบน้ำรวม คับแคบเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่พักอาศัย	√	√	√	-	-	-	√
	- ไม่มีความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำ เนื่องจากเป็นการอาบน้ำแบบอาบน้ำรวม และไม่มีผนัง ปรือประตูที่มิดชิด	√	√	√	√	√	√	√
	- ไม่มีพื้นที่สำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้าหรือผลัดผ้าเปียก ขณะอาบน้ำเสร็จ	√	√	√	√	√	√	√
แนวทางแก้ไข	1.การแก้ปัญหาด้านตำแหน่งที่ตั้งควรมีตำแหน่งที่บังสายตาจากภายนอกเพื่อเกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งานและควรมีระยะทางระหว่างห้องอาบน้ำรวมกับพื้นที่แต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าไม่ให้มีระยะทางที่ไกลกันโดยควรจัดให้มีพื้นที่สำหรับแต่งตัวผลัดผ้าเปียกหลังจากอาบน้ำเสร็จ 2. ปัญหาในด้านพื้นที่ ควรขยายพื้นที่ ให้มีขนาดเพิ่มขึ้นโดยคำนึงถึงจำนวนผู้ใช้ที่ใช้งานและช่วงเวลาที่ใช้เพื่อที่จะไม่ต้องรอคิวขณะอาบน้ำ 3. ปัญหาด้านความเป็นส่วนตัว ควรมีการจัดให้มีห้องสำหรับอาบน้ำรวม และอาบน้ำเดี่ยว เนื่องจากผู้ใช้ภายในหอนอนมีทั้งเด็กโตและเด็กเล็ก ซึ่งเด็กโตจะมีความต้องการความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำมากกว่าเด็กเล็ก							
5.1 ห้องส้วม	- จำนวนของห้องส้วมไม่เพียงพอในการใช้งาน	√	-	√	-	√	-	-
แนวทางแก้ไข	ควรมีการจัดให้มีจำนวนของห้องส้วมให้เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ และมีขนาดพื้นที่ภายในไม่คับแคบเกินไปพร้อมทั้งมีการระบายอากาศที่ดี ตามมาตรฐานข้อบัญญัติควบคุมอาคารของกรุงเทพมหานคร (2522)							
6. พื้นที่แต่งตัว	- พื้นที่แต่งตัวมีตำแหน่งอยู่ไกลกับห้องอาบน้ำรวมทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน	√	√	√	-	√	-	√
	- พื้นที่แต่งตัวเป็นพื้นที่โล่งไม่มิดชิดทำให้ไม่เป็นส่วนตัว	√	√	√	√	-	-	-
	- ตู้เก็บเสื้อผ้า เป็นลักษณะตู้บานเหล็กทำให้ไม่สะดวกในการปิด – เปิดใช้งาน	√	√	-	-	-	-	-
	- จำนวนของตู้เสื้อผ้าไม่เพียงพอในการใช้งาน	√	√	√	√	√	-	√

ตารางที่4.21 (ต่อ)

พื้นที่	ปัญหา	ไม่ดี	ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก	ดีเยี่ยม
แนวทางแก้ไข	1. ปัญหาในด้านตำแหน่งที่ตั้ง ควรมีการจัดพื้นที่แต่งตัวให้อยู่ใกล้กับห้องอาบน้ำรวมและภายในพื้นที่แต่งตัวควรจัดให้มีการกั้นเป็นห้องที่มิดชิดบังสายตาจากภายนอก 2. ปัญหา เกี่ยวกับเครื่องเรือน ควรจัดให้มีตู้เสื้อผ้าเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ โดยมีสัดส่วนการใช้งาน 1 คน ต่อ 1 ตู้และลักษณะของบานตู้ควรเป็นตู้เสื้อบานไม้ทรงสูง							
7. โถงนอน	- โถงนอนมีขนาดคับแคบเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในโถงนอนทำให้ไม่พื้นที่ส่วนตัว	-	√	-	√	-	-	-
	- ไม่มีเครื่องเรือนประกอบการนอนได้แก่ เตียงนอน เบาะรองนอน	-	√	-	√	-	-	-
	- ไม่มีแสงไฟรองสำหรับเปิดใช้งานในเวลากลางคืน หากต้องการเข้าห้องน้ำ ทำให้จึงต้องเปิดไฟเพดาน ซึ่งมีผลให้เกิดแสงไฟรบกวนเพื่อนร่วมหอนอน	√	√	-	√	-	-	-
	- พื้นที่พักผ่อนอยู่รวมภายในโถงนอนทำให้เกิดแสงไฟรบกวนเพื่อนร่วมหอนอนขณะนอนหลับพักผ่อน	√	√	-	-	-	-	-
	- มีแสงไฟรบกวนเพื่อนร่วมหอเนื่องจากต้องการอ่านหนังสือทำการบ้านในเวลากลางคืน	-	-	√	√	√	√	√
	- ไม่มีแสงไฟรองตามผนังหรือทางเดินทำให้ไม่สะดวกในการเดินเข้าห้องน้ำในเวลากลางคืน	√	√	√	√	√	√	√
	- ภายในโถงนอนไม่มีการติดผ้าม่านทำให้มีแสงจ้ารบกวนขณะนอนหรือทำกิจกรรมอื่นๆ	√	√	-	-	-	-	-
แนวทางแก้ไข	1.ปัญหา ในด้านตำแหน่งที่ตั้ง ควรมีการจัดโถงนอนให้มีการใช้งานเฉพาะนอนหลับพักผ่อนไม่ควรเป็นพื้นที่ใช้ร่วมกับพื้นทีพักผ่อนเนื่องจากทำให้เกิดแสงและเสียงรบกวนเพื่อนร่วมหอนอน 2. ปัญหาเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของโถงนอน โดยคำนึงถึงจำนวนผู้ใช้ เพื่อให้สามารถจัดเครื่องเรือนประเภท เตียงนอน หรือตู้เก็บของเพื่อให้เด็กมีพื้นที่ใช้สอยส่วนตัว							

ตารางที่4.21 (ต่อ)

พื้นที่	ปัญหา	ไพลิน	เปรมกมล	มะลิวัลย์	เบญจมาศ	ชัยพฤกษ์	กุหลาบพวง	มาระเบา
แนวทางแก้ไข	3. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้แสงสว่างภายในอาคาร ควรมีการให้ไฟทั้งทางตรงและไฟทางอ้อม เช่น มีการติดไฟกิ่งที่ผนังเพื่อไม่ให้เกิดแสงไฟรบกวนขณะต้องการใช้แสงสว่างในเวลากลางคืน 3.1 บริเวณช่องแสงภายในโถงนอนควรมีการติดผ้าม่านเพื่อลดแสงจ้าที่สองผ่านมาภายในอาคารและสร้างความเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัย							
8. พื้นที่สวดมนต์	- พื้นที่สวดมนต์มีขนาดพื้นที่คับแคบเมื่อเทียบกับจำนวน ผู้ที่อยู่อาศัยภายในอาคารหอนอน	-	√	--	-	-	√	√
	- พื้นที่สวดมนต์เป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมร่วมกันกับพื้นที่พักผ่อนและโถงนอนทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน	-	-	√	√	-	-	-
แนวทางแก้ไข	1. ก้ปัญหาเกี่ยวกับขนาดและตำแหน่งที่ตั้ง ควรมีการจัดพื้นที่สวดมนต์แยกกับโถงนอนเพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้งาน โดยควรคำนึงถึงจำนวนผู้ใช้ภายในอาคารหอนอน							

จากตาราง ที่ 4.21 พบว่าปัญหาโดยรวมส่วนใหญ่ที่เกิดจากการใช้งาน ภายในพื้นที่ต่างๆของอาคารหอนนอนนั้น สามารถนำมาสรุปรวมโดยแบ่งเป็นด้านต่างๆได้ดังนี้

1. ด้านตำแหน่งที่ตั้ง

1.1 ตำแหน่งที่ตั้ง ของพื้นที่ใช้สอยต่างๆยังไม่สัมพันธ์กับกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้งาน ทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน

2. ด้านการใช้พื้นที่ภายในอาคาร

2.1 ขนาดของพื้นที่ภายในอาคารหอนอนที่คับแคบเมื่อเทียบกับจำนวนผู้อยู่อาศัยทำให้มีพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรม เช่นพื้นที่สำหรับทำการบ้าน อ่านหนังสือ พื้นที่โถงนอนฯ

2.2 ปัญหาในการจัดแบ่งพื้นที่ภายในอาคารเนื่องจาก ลักษณะพื้นที่ภายในอาคารหอนอนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่โล่งไม่มีการกั้นผนัง และมีช่องเปิดอยู่โดยรอบ ทำให้ไม่สะดวกในการเปลี่ยนเสื้อผ้าและแต่งตัว หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ต้องการความเป็นส่วนตัว

2.3 ภายในอาคารหอนอนเป็นการอยู่อาศัยในการใช้พื้นที่ร่วมกัน เช่น พื้นที่พักผ่อน ใช้พื้นที่ร่วมกับพื้นที่โถงนอน ทำให้เกิดเสียงและแสงรบกวนเพื่อนร่วมหอนอน ที่ต้องการพักผ่อน

3. ด้านขาดความเป็นส่วนตัวในการใช้งานภายในพื้นที่

3.1 เนื่องจากการอยู่อาศัยภายในอาคารหอนอนเป็นลักษณะนอนรวมกัน ไม่การกั้นแบ่งพื้นที่ โดยมีลักษณะเป็นการใช้พื้นที่ร่วมกัน ทำให้เด็กไม่มีอาณาเขตพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง

3.2 จำนวนเด็กที่อาศัยภายในอาคารหอนอนบางอาคารมีจำนวนมากเกินกว่าอาคารรับได้ ทำให้การอยู่อาศัยอยู่อย่างแออัด ขาดความเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัย

3.3 ลักษณะของช่องเปิดที่มีอยู่โดยรอบอาคาร มีส่วนดีคือทำให้เกิดการระบายอากาศที่ดีและอาจทำให้ขาดความเป็นส่วนตัวในการใช้งานภายในพื้นที่ที่ต้องการความเป็นส่วนตัวได้เช่น พื้นที่แต่งตัว พื้นที่สำหรับอบน้ำ และพื้นที่โถงนอนฯ

4. ด้านความเพียงพอของจำนวนเครื่องเรือน

4.1 ขาดเครื่องเรือน ที่เป็นของส่วนตัวตนเองเนื่องจากงบประมาณที่มีอยู่จำกัด เช่น ตู้เสื้อผ้า เตียงนอนทำให้ต้องใช้ร่วมกัน จึงทำให้เกิดปัญหาของหาย และไม่รู้จักดูแลของใช้

4.2 ขาดเครื่องเรือน ที่ตอบสนองกิจกรรมการใช้งาน เช่น ไม่มีชุด เก้าอี้พักผ่อน โต๊ะเก้าอี้รับประทานอาหาร โต๊ะทำงาน หรือ ตู้เสื้อผ้า ทำให้ไม่เพียงพอในการใช้งาน

5. ปัญหาด้านแสงสว่าง

5.1 ภายในหอนอนไม่มีการให้แสงทางอ้อม ทำให้การใช้งานในเวลากลางคืนที่ต้องการแสงสว่างจึงเกิดแสงรบกวนเพื่อนร่วมหอนอนที่ต้องการนอนหลับพักผ่อน

5.2 บริเวณช่องแสงภายในอาคารไม่มีการติดม่านปรับแสง ทำให้เกิดแสงรบกวนและขาดความเป็นส่วนตัวในการใช้งานภายในพื้นที่

6. ด้านภาพลักษณ์

6.1 ปัญญาขาดภาพลักษณ์ บรรยากาศที่น่าพักอาศัย เนื่องจากสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการอยู่อาศัยและพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยด้วย และความสวยงามเป็นสิ่งที่ช่วยฟื้นฟูด้านจิตใจ ทำให้เกิดความรู้สึกอิสระ เกิดความพึงพอใจภายในพื้นที่

จากข้อสรุปดังกล่าว พบว่า ***อาคารหอนอนเปรมกมล*** มีปัญหาในการใช้งานภายในอาคารมากที่สุด และ อาคารหอนอนที่มีปัญหาในการใช้งานภายในอาคารน้อยที่สุด คือ ***อาคารหอนอนการะเกด*** ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำการจัดผังพื้นของอาคารหอนอนการะเกดมาใช้ในการเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงผังพื้นและสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน

ในบทต่อไปนี้จะเป็นการอภิปรายผลหรือการวิเคราะห์ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่อาศัยภายในอาคารหอนอน ทั้ง 7 อาคาร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา เพื่อนำไปสรุปเป็นผลการศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางภายภาพภายในอาคารหอนอนตามความพึงพอใจของผู้ใช้

บทที่ 5
การอภิปรายผลความพึงพอใจ

บทที่ 5 เป็นการอภิปรายผลเกี่ยวกับความคิดเห็นทัศนคติ ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ 1. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร 2. สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ 3. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ประกอบด้วยอาคารหอนอนที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 7 อาคาร คือ อาคารหอนอนไพลิน , อาคารหอนอนเปรมกมล ,อาคารหอนอนมะลิวัลย์ , อาคารหอนอนเบญจมาศ , อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ ,อาคารหอนอนกุหลาบพวง และอาคารหอนนอนการะเกด การศึกษาใช้วิธีการสำรวจพื้นที่ การสำรวจและลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบองค์ประกอบของผังพื้นและเปรียบเทียบลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การสร้างแบบสอบถาม

การศึกษาเป็นการศึกษาถึงทัศนคติความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนโดยใช้วิธีการประเมินทัศนคติความพึงพอใจ โดยมีระดับในการประเมินดังต่อไปนี้

ตารางที 5.1 แสดงระดับการประเมินความพึงพอใจ

ระดับ	คะแนนการประเมิน
ระดับที่ 1	พอใจน้อยที่สุด
ระดับที่ 2	พอใจน้อย
ระดับที่ 3	พอใจมาก
ระดับที่ 4	พอใจมากที่สุด

5.2 เนื้อหาแบบสอบถาม

การสอบถามสอบถามเด็กและเยาวชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด *103* คน ประกอบด้วยเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 : แบบสำรวจทัศนคติความพึงพอใจในการใช้พื้นที่

ส่วนที่ 3 : แบบสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายใน

5.3 การวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็นดังนี้

5.3.1 **การใช้วิธีทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล** การนำเสนอออกมาในรูปแบบตารางเปรียบเทียบแสดงค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยของข้อมูลในแต่ละส่วน โดยการหาค่าทัศนคติเฉลี่ยได้แก่

- ทัศนคติโดยเฉลี่ยและทัศนคติโดยส่วนใหญ่ในภาพรวม
- ทัศนคติโดยเฉลี่ยต่ำสุด และทัศนคติโดยส่วนใหญ่
- ทัศนคติโดยเฉลี่ยสูงสุด และทัศนคติโดยส่วนใหญ่

5.3.2 **เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจ**

ตารางที่ 5. 2 เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยทัศนคติความพึงพอใจ

เกณฑ์การให้คะแนน	
ค่าเฉลี่ย (Mean)	**ระดับการใช้งาน**
1.00 – 1.49	พอใจน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	พอใจน้อย
2.50 – 3.49	พอใจมาก
3.50 – 4.00	พอใจมากที่สุด

5.3.3 **เกณฑ์การกำหนดความพึงพอใจที่มีต่อการใช้พื้นที่ในแต่ละส่วน**

ในการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่ในแต่ละส่วน นั้น แบ่งพื้นที่ที่ศึกษาออกเป็น 8 พื้นที่ ได้แก่ 1.พื้นที่เก็บรองเท้า 2. พื้นที่พักผ่อน 3. พื้นที่รับประทานอาหาร 4. พื้นที่ส่วนครัว 5. ห้องอาบน้ำห้องส้วม 6. พื้นที่แต่งตัว 7. โถงนอน 8. พื้นที่สวดมนต์ โดยเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจที่มีต่อขนาดของพื้นที่ต่าง โดยแบ่งพื้นที่เป็น 4 ช่วง ตามระดับความพึงพอใจ จากนั้นทำการแบ่งเฉลี่ยพื้นที่ออกระดับ โดยมีระยะของความห่างเท่ากันในแต่ละช่วง (ดูภาคผนวก)

5.4 ผลการวิเคราะห์ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

5.4.1 **การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม**

จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวน 103 คน พบว่าเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนส่วนใหญ่ร้อยละ 54.47 มีอายุอยู่ในช่วง 7-14 ปี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 51 มีระยะเวลาที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน ประมาณ 1 เดือน - 1 ปี และส่วนใหญ่ ร้อยละ 61 เรียนภายในสถานสงเคราะห์ (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 แสดงข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่อาศัยภายในอาคารหอนอน

ลักษณะทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
อายุ	7 - 14 ปี *	56	54.37
	15 - 18 ปี	37	35.92
	18 – 25 ปี	10	9.71
	25 ปีขึ้นไป	0	
รวม		103	100
ระยะเวลาที่พักอาศัย ภายในอาคารหอนอน	1 เดือน – 1 ปี *	51	49.51
	1 – 3 ปี	22	21.36
	3 -5 ปี	16	15.53
	5 ปีขึ้นไป	14	13.60
รวม		103	100
ลักษณะการเรียน	เรียนภายในสถานสงเคราะห์	60	58.25
	เรียนภายนอกสถานสงเคราะห์	43	41.75
รวม		103	100

5.4.2 ผลการวิเคราะห์พื้นที่ที่ชอบใช้งานเป็นประจำ

จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจำนวน 103 คน พบว่าพื้นที่ที่ชอบใช้งานเป็นประจำ 4 ลำดับคือพื้นที่ลำดับแรก คือพื้นที่พักผ่อน โดยมีจำนวนผู้ใช้ 90 คน โดยรองลงมาใช้ค่อนข้างบ่อย คือโถงนอน มีจำนวนผู้ใช้ 77 คน ลำดับ 3 ใช้พื้นที่ค่อนข้างน้อยคือ พื้นที่แต่งตัว มีจำนวนผู้ใช้ 57 คน และพื้นที่ที่ชอบใช้งานน้อยที่สุดลำดับที่ 4 คือห้องอาบน้ำและห้องส้วม มีจำนวนผู้ใช้ 48 คน

ตารางที่ 5.4 แสดงลักษณะของพื้นที่ที่ใช้งานเป็นประจำ 4 ลำดับแรก

พื้นที่ใช้งาน	ใช้บ่อยมากที่สุด		ใช้บ่อยมาก		ค่อนข้างน้อย		ใช้น้อยที่สุด		จำนวน
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	
พื้นที่เก็บรองเท้า	1	6.67	5	33.33	1	6.67	8	53.33	15
พื้นที่พักผ่อน	70	77.78	9	10	7	7.78	4	4.44	90
ห้องอาบน้ำ ห้องส้วม	11	22.92	3	6.25	14	29.16	48	41.47	48
พื้นที่แต่งตัว	6	10.52	16	28.07	15	26.32	20	35.08	57
โถงนอน	11	14.29	38	49.35	13	16.88	15	19.48	77
พื้นที่สวดมนต์	7	21.21	5	15.15	19	57.57	2	6.07	33

5.4.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการให้มีพื้นที่เพิ่มภายในอาคารหอนอน

จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีทุกพื้นที่ต่างๆเหล่านี้เพิ่มขึ้นจากเดิม เพื่อให้เกิดความเพียงพอในการใช้งาน โดยมีพื้นที่ที่ต้องการเพิ่ม คือ ให้มีพื้นที่รับประทานอาหารเพิ่มขึ้นจากเดิม จำนวนร้อยละ79.61 พื้นที่ส่วนครัวจำนวนร้อยละ 72.61 พื้นที่สำหรับทำการบ้านอ่านหนังสือ จำนวนร้อยละ 88 และ ห้องอาบน้ำเดี่ยว จำนวนร้อยละ 79

ตารางที่ 5.5 แสดงระดับความต้องการในการใช้พื้นที่ภายในอาคารหอนอน

พื้นที่ภายในอาคารหอนอน	ความต้องการพื้นที่เพิ่มขึ้น		ไม่ต้องการเพิ่ม		จำนวน	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
พื้นที่เก็บรองเท้า	93	90.3	10	9.70	103	100
พื้นที่พักผ่อน	100	97.09	3	2.91	103	100
พื้นที่รับประทานอาหาร	82	79.61	21	20.39	103	100
พื้นที่ครัว	75	72.82	28	27.18	103	100
พื้นที่อ่านหนังสือ /ทำการบ้าน	88	85.44	15	14.56	103	100
ห้องอาบน้ำ ห้องส้วม	89	86.41	14	13.59	103	100
ห้องอาบน้ำเดี่ยว	79	76.70	24	23.30	103	100
พื้นที่แต่งตัว	93	90.30	10	9.70	103	100
โถงนอน	99	96.12	4	3.88	103	100
พื้นที่สวดมนต์	77	74.76	26	25.24	103	100

5.5 ผลการวิเคราะห์ ส่วนที่ 2 : ข้อมูลจากแบบสำรวจทัศนคติความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ภายในอาคารหอนอน

ในหัวข้อนี้เป็นการวิเคราะห์ทัศนคติความพึงพอใจในการในการใช้พื้นที่ภายในอาคารหอนอนด้วยคะแนนค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจ และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์ตามระดับความพึงพอใจ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่ศึกษา 8 พื้นที่ ได้แก่ 1. พื้นที่เก็บรองเท้า 2. พื้นที่พักผ่อน 3. พื้นที่รับประทานอาหาร 4. พื้นที่ส่วนครัว 5. ห้องอาบน้ำห้องส้วม 6. พื้นที่แต่งตัว 7. โถงนอน 8. พื้นที่สวดมนต์

5.5.1 **ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่เก็บรองเท้า**

จากผลการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คนพบ ส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมากต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่เก็บรองเท้า

ทัศนคติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาคารหอนอนกุหลาบพวง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.331 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.17 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.6 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่เก็บรองเท้า (N = จำนวนคน)

อาคารหอนนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
ไพลิน	6	35.3	3	17.65	4	23.53	4	23.53	2.64
เปรมกมล	3	9.38	12	37.5	13	40.63	4	12.5	2.44
มะลิวัลย์	1	9.09	2	18.18	6	54.54	2	18.18	2.18
เบญจมาศ	1	12.5	7	87.5	0	0	0	0	3.13
ชัยพฤกษ์	0	0	3	25	8	66.67	1	12.5	2.17
กุหลาบพวง	6	50	4	33.33	2	12	0	0	3.33
การะเกด	3	27.27	6	54.54	2	18.18	0	0	3.09

จากตารางที่5.6 นำมาพิจารณาแยกตามตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่จัดเก็บรองเท้าของแต่ละอาคารหอนอนสามารถแบ่งตำแหน่งของพื้นที่เก็บรองเท้าได้ 3 รูปแบบ

1. พื้นที่เก็บรองเท้าอยู่ภายในอาคารหอนอนใกล้กับทางเข้าหลัก ได้แก่ อาคารหอนอนกุหลาบพวง(3.33) ,อาคารหอนอนเบญจมาศ(3.13) ,อาคารหอนอนไพลิน(2.64) อาคารหอนอนเปรมกมล (2.44) และอาคารหอนอนชัยพฤกษ์(2.17)

2. พื้นที่เก็บรองเท้าอยู่ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ (2.18) อาคารหอนอนการะเกด (3.09)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ พบว่าตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่เก็บรองเท้าควรมี ตำแหน่งอยู่ ภายในอาคารหอนอนใกล้กับทางเข้าหลักเนื่องจากทำให้เกิดสะดวกในการใช้งานหรือจัดเก็บ

5.5.2 **การวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่สำหรับจัดเก็บรองเท้า**

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติมีความพึงพอใจน้อยต่อขนาดพื้นที่สำหรับจัดเก็บรองเท้า

ทัศนคติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดต่อขนาดพื้นที่จัดเก็บรองเท้า ได้แก่อาคารหอนอนเปรมกมล มีค่าเฉลี่ย 2.84 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 62.50 มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติที่ค่าเฉลี่ยความต่ำที่สุด คืออาคารหอนอนชัยพฤกษ์ มีค่าเฉลี่ย 1.92 ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 58.33 **มีความพึงพอใจน้อย**

ตารางที่ 5.7 แสดงค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจต่อขนาดของพื้นที่เก็บรองเท้า (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
ไพลิน	0	0	7	41.18	6	35.3	4	23.52	2.17
เปรมกมล	4	12.5	20	62.5	7	21.88	1	3.13	2.84
มะลิวัลย์	0	0	2	25	8	72.72	1	9.09	2.09
เบญจมาศ	1	12.5	4	50	3	37.5	0	0	2.75
ชัยพฤกษ์	0	0	2	16.67	7	58.33	3	25	1.92
กุหลาบพวง	2	16.67	5	41.67	5	41.67	0	0	2.75
การะเกด	3	27.27	0	0	6	54.56	2	27.27	2.36

จากนั้นนำพื้นที่จริงของแต่ละอาคารหอนอนมาเฉลี่ยพื้นที่โดยแบ่งเป็นพิสัยทั้งหมด 4 ลำดับ เพื่อให้ทราบถึงขนาดพื้นที่ตามระดับความพึงพอใจ พบว่าขนาดพื้นที่เก็บรองเท้าที่เหมาะสมในการนำมาใช้งานที่ระดับความพึงพอใจมาก ควร ***มีขนาดตั้งแต่ 4.60 – 5.00 ตารางเมตร***

ตารางที่ 5.8 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่เก็บรองเท้า

ขนาดพื้นที่	จำนวนคน	
	N	ร้อยละ
5.50 – 5.10	10	9.71
5.00 – 4.60	40	38.83
4.50 – 4.10	42	40.78
4.00 – 3.20	11	10.68
รวม	103	100

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พื้นที่สำหรับเก็บรองเท้า ควรมีขนาดตั้งแต่ 4.60 – 5.00 ตารางเมตร ตามระดับความพึงพอใจมาก

5.5.3 **ผลการวิเคราะห์ความเพียงพอของชั้นเก็บรองเท้า**

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าทัศนคติส่วนใหญ่มี ความพึงพอใจมากต่อความเพียงพอของชั้นเก็บรองเท้า

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคืออาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.13 และทัศนคติส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดคืออาคารหอนอนเปรมกมล โดยมีค่าเฉลี่ย 1.56 และทัศนคติส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตารางที่ 5.9 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของชั้นวางรองเท้า (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
ไพลิน	0	0	7	41.17	6	35.3	4	23.53	2.18
เปรมกมล	1	3.12	5	15.62	5	15.62	21	65.62	1.56
มะลิวัลย์	0	0	2	18.18	8	72.72	1	9.1	2.09
เบญจมาศ	1	12.5	7	87.5	0	0	0	0	3.13
ชัยพฤกษ์	2	16.67	4	33.33	5	41.67	1	8.33	2.58
กุหลาบพวง	2	16.66	5	41.67	5	41.67	0	0	2.75
การะเกด	3	27.27	0	0	7	63.63	1	9.1	2.45

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในพื้นที่จัดเก็บรองเท้า ควรมีการจัดชั้นวางรองเท้าโดยให้เพียงพอกับการใช้งานและเพื่อความสะดวกและความเป็นระเบียบในการจัดเก็บ

2 พื้นที่พักผ่อน

5.5.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่พักผ่อน

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าทัศนคติส่วนใหญ่โดยรวมมีความพึงพอใจมากต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่พักผ่อน

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคืออาคารหอนอนเบญจมาศ มีค่าเฉลี่ย 3.75 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดคืออาคารหอนอนเปรมกมล มีค่าเฉลี่ย 2.31 โดยส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมาก

ตารางที่ 5.10 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งของพื้นที่พักผ่อน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
ไพลิน	2	11.76	7	41.17	3	17.66	5	29.41	2.35
เปรมกมล	3	9.38	12	37.5	9	28.12	8	25	2.31
มะลิวัลย์	1	9.09	5	45.46	3	27.27	2	18.18	2.45
เบญจมาศ	6	75	2	25	0	0	0	0	3.75
ชัยพฤกษ์	6	50	4	33.33	2	16.67	0	0	3.33
กุหลาบพวง	3	25	5	41.67	3	25	1	8.33	2.83
การะเกด	6	54.55	3	27.27	0	0	2	18.18	3.16

จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาตามตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่พักผ่อน ของแต่ละอาคารหอนอน สามารถแยกตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่พักผ่อนได้เป็น 2 แบบได้แก่

1. **พื้นที่พักผ่อน ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ชั้น 1 ใกล้กับทางเข้าอาคารหอนอน ได้แก่** สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี คืออาคารหอนอนมะลิวัลย์ (2.45) , อาคารหอนอนเบญจมาศ (3.75) , อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ (3.33) , อาคารหอนอนกุหลาบพวง (2.83) และอาคารหอนอนการะเกด (3.16)
2. **พื้นที่พักผ่อนตั้งอยู่บนพื้นที่ ชั้น 2 โดยอยู่รวมภายในโถงนอน ได้แก่ อาคารหอนอน** ไพลิน (2.35) และอาคารหอนอนเปรมกมล (2.31)

เมื่อพิจารณาร่วมกับคะแนนค่าเฉลี่ยพบว่า พื้นที่พักผ่อนของอาคารหอนอนไพลินและอาคารหอนอนเปรมกมล มีระดับค่าเฉลี่ยโดยรวมต่ำว่ากลุ่มอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ที่มีพื้นที่พักผ่อนอยู่ภายในชั้น1 ใกล้กับทางเข้าอาคารหอนอน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดพื้นที่พักผ่อน ควรมีตำแหน่งที่ตั้งภายในชั้น 1 โดยควรอยู่ใกล้กับบริเวณทางเข้าอาคารหอนอน

5.5.5 **ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อขนาดของพื้นที่พักผ่อน**

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมากต่อขนาดของพื้นที่พักผ่อน

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคืออาคารหอนอนมะลิวัลย์ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 และทัศนคติส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดคืออาคารหอนอนเปรมกมล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.65 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.11 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่พักผ่อน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	7	41.18	3	17.64	4	23.52	3	17.65	2.82
2. เปรมกมล	9	28.13	7	21.88	12	37.5	4	12.5	2.65
3. มะลิวัลย์	5	45.45	3	27.27	3	27.27	0	0	3.18
4. เบญจมาศ	2	25	6	75	0	0	0	0	2.88
5. ชัยพฤกษ์	3	25	7	58.33	2	16.67	0	0	3.08
6. กุหลาบพวง	4	33.33	4	33.33	3	25	1	8.34	2.91
7. การะเกด	4	36.36	6	54.54	1	9.1	0	0	3.08

จากนั้นนำพื้นที่จริงมาเฉลี่ยพื้นที่พักผ่อน โดยการแบ่งเป็นพิสัยเป็น 4 ลำดับตามระดับความพึงพอใจ พบว่า **ขนาดพื้นที่พักผ่อนที่เหมาะสมตามระดับความพึงพอใจมาก *ควรมีขนาดตั้งแต่ 55.00– 65.50 ตารางเมตร***

ตารางที่5.12 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่พักผ่อน

ขนาดพื้นที่พักผ่อน	จำนวนคน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
66.50 – 78.00	34	33.00
55.00 – 65.50	36	34.96
43.50 – 54.00	25	24.27
32.00 – 53.00	8	7.77
รวม	103	100

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พื้นที่พักผ่อนควรมีขนาดตั้งแต่ 55.00 – 65.50 ตารางเมตร ที่ระดับความพึงพอใจมาก

5.5.6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อความเพียงพอของจำนวนเครื่องเรือนภายในพื้นที่พักผ่อน

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมากต่อความเพียงพอของจำนวนเครื่องเรือน

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคืออาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.63 และส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดคืออาคารหอนอนเปรมกมล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.00 และส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.13 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนเครื่องเรือนภายในพื้นที่พักผ่อน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	1	5.88	7	41.17	6	35.3	3	17.64	2.35
2. เปรมกมล	0	0	10	31.25	12	37.5	10	31.25	2.00
3. มะลิวัลย์	2	18.18	5	45.45	2	18.18	2	18.18	2.63
4. เบญจมาศ	5	62.5	3	37.5	0	0	0	0	3.63
5. ชัยพฤกษ์	6	50	2	16.67	3	25	1	8.33	3.08
6. กุหลาบพวง	5	45.45	6	54.55	0	0	0	0	3.45
7. การะเกด	5	41.67	1	8.33	4	33.33	2	16.67	2.75

จากตาราง 5.13 พบว่า พื้นที่พักผ่อนของอาคารหอนอนเบญจมาศ มีการจัดโดยมีการจัดชุดรับแขกเก้าอี้ โดยวางชิดกับผนัง และมีจัดพื้นที่โล่งไว้สำหรับนั่งเล่นพักผ่อน ส่วนอาคารหอนอนเปรมกมลนั้นพบว่า ภายในพื้นที่พักผ่อน ไม่มีการจัดเครื่องเรือนสำหรับนั่งเล่นภายในพื้นที่ทำให้ผู้ใช้ภายในอาคาร รู้สึกไม่พอใจต่อความเพียงพอของจำนวนเครื่องเรือน

ดังนั้นจึงสรุปว่า ภายในพื้นที่พักผ่อน ควรมี การจัดเครื่องเรือนประเภท เก้าอี้ชุดรับแขกไว้ภายในพื้นที่ เนื่องจากทำให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจ

3. พื้นที่รับประทานอาหาร

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจต่อพื้นที่ส่วนรับประทานอาหาร เพื่อหาเกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่สำหรับรับประทาน โดยทำการศึกษาเฉพาะอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี จำนวน 5 อาคาร ประกอบด้วย ตำแหน่งที่ตั้ง , ขนาดของพื้นที่รับประทานอาหาร และความเพียงพอของจำนวนโต๊ะเก้าอี้รับประทานอาหาร

5.5.7 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานอาหาร (ทำการสอบถามเฉพาะสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี)

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานอาหาร

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคืออาคารหอนอนเบญจมาศ มีค่าเฉลี่ย 3.63 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดคืออาคารหอนอนมะลิวัลย์ มีค่าเฉลี่ย 2.55 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ตารางที่ 5.14 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานอาหาร

(N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. เปรมกมล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. มะลิวัลย์	0	0	7	63.64	3	27.27	1	9.09	2.55
4. เบญจมาศ	5	75	3	0	0	0	0	0	3.63
5. ชัยพฤกษ์	5	41.67	3	25	2	16.67	2	16.67	2.91
6. กุหลาบพวง	3	25	6	50	3	25	0	0	3.00
7. การะเกด	5	45.45	2	18.18	2	18.18	2	18.18	2.90

จากนั้นนำมาพิจารณาตามตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานอาหารของแต่ละอาคารหอนอน สามารถแบ่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานอาหารได้ 2 แบบ

1. พื้นทีรับประทานอาหารเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน โดยมีการใช้งานเชื่อมต่อกับกับพื้นที่ส่วนครัว ได้แก่ อาคารหอนอนเบญจมาศ (3.63) อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ (2.91) และ อาคารหอนอนกุหลาบพวง (3.00)
2. พื้นที่รับประทานอาหารเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่พักผ่อน โดยอยู่แยกกับส่วนครัว ได้แก่อาคารหอนอนมะลิวัลย์ (2.55) และอาคารหอนอนการะเกด (2.90)

จากการแบ่งตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานอาหารจากค่าเฉลี่ยพบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานโดยมีตำแหน่งเชื่อมต่อกับพื้นที่ส่วนครัว

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่รับประทานควร เป็นพื้นที่สัมพันธ์กับพื้นที่พักผ่อนและเชื่อมต่อพื้นที่ส่วนครัวเนื่องจากทำให้สะดวกในการใช้งาน

5.5.8 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดต่อขนาดพื้นที่รับประทานอาหาร

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคืออาคารกุหลาบพวง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดคืออาคารหอนอนมะลิวัลย์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.55 และส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.15 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่รับประทานอาหารโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. เปรมกมล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. มะลิวัลย์	1	9.09	4	36.36	6	54.54	0	0	2.54
4. เบญจมาศ	3	37.5	5	62.5	0	0	0	0	3.38
5. ชัยพฤกษ์	6	50	2	16.66	4	33.33	0	0	3.16
6. กุหลาบพวง	7	58.33	4	33.33	1	8.33	0	0	3.41
7. การะเกด	7	58.33	4	16.67	0	25	0	0	3.63

จากนั้นนำพื้นที่จริงของพื้นที่รับประทานอาหาร มาเฉลี่ยโดยแบ่งเป็นพิสัยเพื่อให้ทราบถึงขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับรับประทานอาหาร โดยพบว่าขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมตามระดับความพึงพอใจมากที่สุด ***ควรมีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ 27.75 – 32.00 ตารางเมตร*** (ดูตารางที่ 5.16)

ตารางที่ 5.16 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่รับประทานอาหาร (N = จำนวนคน)

ขนาดพื้นที่	จำนวนคน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
27.75 – 32.00	24	44.44
23.50 -26.75	19	35.19
19.25 – 22.50	11	20.37
15.00 – 18.25	0	0
รวม	103	100

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ขนาดพื้นที่รับประทานอาหารควรมีขนาดตั้งแต่ 27.75 – 32.00 ตารางเมตร ตามระดับความพึงพอใจมากที่สุด

5.5.9 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนโต๊ะและเก้าอี้รับประทานอาหาร

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับความพึงพอใจน้อยต่อความเพียงพอของจำนวนเครื่องเรือน

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคืออาคารเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.62 และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดคืออาคารหอนอนมะลิวัลย์ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์และอาคารหอนอนกุหลาบพวง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.41 และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตาราง 5.17 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของเครื่องเรือนภายในพื้นที่รับอาหารโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. เปรมกมล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. มะลิวัลย์	0	0	5	41.67	7	58.33	0	0	2.41
4. เบญจมาศ	6	75	1	12.5	1	12.5	0	0	3.62
5. ชัยพฤกษ์	2	16.67	6	50	4	33.33	0	0	2.41
6. กุหลาบพวง	3	25	3	25	2	16.67	4	33.33	2.41
7. การะเกด	4	33.33	2	16.67	4	33.33	1	8.33	2.81

จากตารางแสดงค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ภายในพื้นที่รับประทานอาหารของอาคารหอนอนเบญจมาศ มีการจัดเครื่องเรือนโต๊ะเก้าอี้เพียงพอกับการใช้งานขณะรับประทานอาหารร่วมกัน ส่วนอาคารหอนอนกุหลาบพวง ไม่มีการจัดวางเครื่องเรือนโต๊ะเก้าอี้ภายในพื้นที่โดยนั่งรับประทานอาหารกับพื้น ทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกไม่พอใจ ส่วนภายในอาคารหอนอนมะลิวัลย์กับอาคารหอนอนชัยพฤกษ์มีโต๊ะและเก้าอี้ไม่เพียงพอกับการใช้งานทำให้ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อยถึงพอใจน้อยที่สุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดพื้นที่ภายในพื้นที่รับประทานอาหารควรมีการจัดเครื่อง เรือนประเภท โต๊ะเก้าอี้รับประทานอาหารให้เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้เพื่อให้เกิดความสะดวก และเกิดความพึงพอใจในการใช้งาน

4. พื้นที่ส่วนครัว

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจต่อพื้นที่ส่วนครัว เพื่อหาเกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่ส่วนครัว โดยการศึกษาทำการศึกษา เฉพาะ อาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี จำนวน 5 อาคาร การศึกษาประกอบด้วย ตำแหน่งที่ของพื้นที่ครัว , ขนาดของพื้นที่ส่วนครัว และความเพียงพอของจำนวนอุปกรณ์ของเครื่องครัวขณะประกอบอาหาร

5.5.10 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ส่วนครัวเมื่อเทียบกับการระบายอากาศขณะประกอบอาหาร

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมากต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ส่วนครัว

ทัศนคติโดยเฉลี่ยสูงสุด คืออาคารหอนอนการะเกด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยต่ำสุด คืออาคารหอนอนกุหลาบพวง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.00 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตารางที่ 5.18 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ส่วนครัวเมื่อเทียบกับการระบายอากาศขณะประกอบอาหารโดยแยกตามแต่ละอาคาร(N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. เปรมกมล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. มะลิวัลย์	1	9.09	5	45.45	5	45.45	0	0	2.63
4. เบญจมาศ	2	25	3	37.5	2	37.5	1	12.5	2.75
5. ชัยพฤกษ์	1	8.33	5	41.67	3	25	3	25	2.33
6. กุหลาบพวง	1	8.33	3	25	3	25	5	41.67	2.00
7. การะเกด	3	27.27	4	36.36	3	27.27	1	9.09	2.81

จากผลที่ได้นำมาพิจารณาตามตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ส่วนครัว สามารถแยกตำแหน่งที่ตั้งได้ 2 รูปแบบ

1. พื้นที่ส่วนครัว ตั้งอยู่ภายในอาคารโดยเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหาร ได้แก่ อาคารหอนอนเบญจมาศ (2.75) , อาคารหอนอนกุหลาบพวง (2.00) อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ (2.33) โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย
2. พื้นที่ส่วนครัว ตั้งอยู่ภายนอกอาคารโดยแยกกับพื้นที่รับประทานอาหาร ได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ (2.63) และอาคาหอนอนการะเกด (2.81) โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ดังนั้นเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยแยกตามตำแหน่งที่ตั้ง จึงสรุปได้ว่า ตำแหน่งของพื้นที่ส่วนครัว ควรตั้งอยู่ภายนอกอาคารแต่เชื่อมต่อพื้นที่รับประทานอาหาร เพื่อให้เกิดการระบายอากาศที่ดีขณะประกอบอาหารและเกิดความสะดวกในการประกอบอาหาร

5.5.11 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ส่วนครัว

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมากต่อขนาดพื้นที่ส่วนครัว

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่ามากที่สุด คือ อาคารหอนอนกุหลาบพวง มีค่าเฉลี่ย 3.16 โดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมากที่สุด ถึง พึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คืออาคาหอนอนมะลิวัลย์ มีค่าเฉลี่ย 2.67 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ตารางที่ 5.19 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ครัวโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. เปรมกมล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. มะลิวัลย์	1	8.33	6	50	5	41.67	0	0	2.67
4. เบญจมาศ	3	37.5	3	37.5	2	25	0	0	3.13
5. ชัยพฤกษ์	4	33.33	6	50	2	16.67	0	0	3.16
6. กุหลาบพวง	5	41.67	5	41.67	2	16.66	0	0	3.25
7. การะเกด	6	54.54	1	9.09	3	27.27	1	9.09	3.09

จากนั้นนำพื้นที่จริงของส่วนครัวมาเฉลี่ยพื้นที่โดยแบ่งเป็นพิสัยทั้งหมด 4 ลำดับ เพื่อให้ทีราบถึงขนาดพื้นที่ภายในส่วนครัวตามระดับความพึงพอใจ จากตาราง พบว่าขนาดพื้นที่ส่วนครัวตามระดับความพึงพอใจมากควรมีขนาด ตั้งแต่ *11.50 – 12.50* ตารางเมตร

ตารางที่ 5.20 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่ส่วนครัว (N = จำนวนคน)

ขนาดพื้นที่	จำนวนคน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
13.50 – 15.00	17	31.48
11.50 – 12.50	20	37.04
10.550 – 11.00	17	31.48
09.00 – 09.50	0	0
รวม	54	100

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในส่วนครัว ควรมีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 11.50 – 12.50 ตารางเมตร ตามระดับความพึงพอใจมาก

5.5.12 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเพียงพอจำนวนอุปกรณ์เครื่องครัวขณะประกอบอาหาร

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมากต่อความเพียงพอจำนวนอุปกรณ์เครื่องครัว

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาคาหอนอนเบญจมาศ โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.21 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอจำนวนอุปกรณ์เครื่องครัวขณะประกอบอาหารโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. เปรมกมล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. มะลิวัลย์	1	9.09	5	45.45	5	45.45	0	0	2.63
4. เบญจมาศ	7	87.5	1	12.5	0	0	0	0	3.87
5. ชัยพฤกษ์	2	16.66	5	41.67	5	41.67	0	0	2.75
6. กุหลาบพวง	2	16.66	5	41.67	5	41.67	0	0	2.75
7. การะเกด	2	18.18	7	63.63	1	9.09	1	9.09	2.90

อภิปรายผลจากตาราง เนื่องจากภายในพื้นที่ส่วนครัวของอาคารหอนอนเบญจมาศมีจำนวนเครื่องเรือน และอุปกรณ์เครื่องครัวเพียงพอ ทำให้ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจมากที่สุด

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในพื้นที่ส่วนครัว ควรมีการจัดเครื่องเรือนและอุปกรณ์ให้เพียงพอเพื่อความสะดวกในการประกอบอาหารตามมาตรฐานการจัดวางเครื่องเรือนส่วนครัว ได้แก่ อ่างล้างจาน ตู้เย็น เตาแก๊ส หุงต้ม เป็นต้น

5. ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจในการใช้สอยภายในพื้นที่ห้องอาบน้ำและห้องส้วมของอาคารหอนอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่ของห้องอาบน้ำ ตามระดับความพึงพอใจ ได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้ง ขนาดของพื้นที่ ความเพียงพอของห้องส้วม และความเป็น

5.5.13 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจตำแหน่งที่ตั้งของห้องอาบน้ำรวม

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีความมีความพึงพอใจมากต่อตำแหน่งที่ตั้งของห้องอาบน้ำรวม

ทัศนคติความพึงพอใจโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคือ อาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.75 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศคติความพึงพอใจที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอน ไพลิน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.41 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.22 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของห้องอาบน้ำและห้องส้วมโดยแยกตามอาคารหอนอน (N=จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	1	5.88	6	35.3	9	52.94	1	5.88	2.41
2. เปรมกมล	8	25	10	31.25	12	37.5	2	6.25	2.75
3. มะลิวัลย์	0	0	4	36.36	7	63.64	0	0	2.36
4. เบญจมาศ	6	75	2	25	0	0	0	0	3.75
5. ชัยพฤกษ์	3	25	7	58.33	2	16.67	0	0	3.08
6. กุหลาบพวง	6	50	3	25	2	16.67	1	8.33	3.16
7. การะเกด	3	27.27	2	18.19	3	27.27	3	27.27	2.45

จากนั้นนำมาแยกตามตำแหน่งที่ตั้งแล้วสามารถแยกพื้นที่ตั้งของห้องอาบน้ำและห้องส้วมได้เป็น 2 แบบ คือ

1. ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม ตั้งอยู่ภายในอาคารโดยอยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าอาคาร ได้แก่ อาคารหอนอนเปรมกมล (2.75) และอาคารหอนอนไพลิน (2.41)
2. ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วมแยกจากกัน โดยมีห้องอาบน้ำรวมแยกกับกับห้องส้วมโดยอยู่ทางด้านหลังอาคาร ได้แก่อาคารหอนอนเบญจมาศ (3.75) อาคารหอนอน

ชัยพฤกษ์ (3.08) อาคารหอนอนการะเกด (2.45) และอาคารหอนอนกุหลาบพวง (3.16)

ดังนั้นเมื่อพิจารณาร่วมกับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจตามตำแหน่งที่ตั้งแล้วตำแหน่งของห้องอาบน้ำควรอยู่บริเวณด้านหลังอาคารโดยแยกกับห้องส้วม เนื่องจากทำให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งานมากกว่า

แต่ประเด็นที่น่าสนใจ ในการจัดพื้นที่ห้องอาบน้ำอีกประเด็นหนึ่งคือควรมีการจัดพื้นที่ภายในห้องอาบน้ำอย่างไร เพื่อทำให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำเนื่องจากภายในอาคารหอนอนเป็นอาคารที่อาศัยอยู่ร่วมกันของเด็กและเยาวชน การจัดพื้นที่ภายในควรที่จะคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำ ดังตารางที่ 5.23

5.5.14 **ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้งของห้องอาบน้ำและห้องส้วม**

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อยต่อการจัดพื้นที่ภายในของห้องอาบน้ำ

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.62 โดยส่วนใหญ่ มีระดับความพึงพอใจน้อย

ทัศนคติความพึงพอใจที่มีค่าต่ำสุด คืออาคารหอนอน ไพลิน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.94 โดยส่วนใหญ่ มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตารางที่ 5.23 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N=จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	1	5.88	4	23.53	5	29.41	7	41.17	1.94
2. เปรมกมล	7	21.88	4	12.5	12	37.5	9	28.13	2.28
3. มะลิวัลย์	0	0	2	18.18	4	36.36	3	27.27	2.42
4. เบญจมาศ	2	25.00	2	25.00	3	37.5	1	12.50	2.62
5. ชัยพฤกษ์	3	25.00	2	16.66	3	25.00	4	33.33	2.33
6. กุหลาบพวง	3	25.00	3	25.00	3	25.00	3	25.00	2.5
7. การะเกด	2	18.18	3	27.27	3	27.27	3	27.27	2.36

จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณา ถึงลักษณะของห้องอาบน้ำรวมแล้วพบว่าทุกอาคารหอนอนมีรูปแบบของห้องอาบน้ำเป็นลักษณะอาบน้ำรวม โดยไม่มีประตูปิดกั้นบังสายตา ทำให้ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนเกิดความพึงพอใจน้อย ต่อลักษณะของห้องอาบน้ำรวมเนื่องจากไม่มีความเป็นส่วนตัวในการใช้งานขณะอาบน้ำ

ดังนั้นเมื่อพิจารณาร่วมกับตำแหน่งที่ตั้งของห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วมและความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำ ***จึงสรุปว่า ควรมีการจัดตำแหน่งของห้องอาบน้ำไว้ทางบริเวณด้านหลังอาคาร โดยมีการจัดกั้นแบ่งพื้นที่ภายในห้องน้ำให้มีความมิดชิด บังสายตา เพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัวขณะอาบน้ำ***

5.5.15 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของห้องอาบน้ำรวม

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อยต่อขนาดพื้นที่ของห้องอาบน้ำรวม

ทัศนคติความพึงพอใจโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคือ อาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศคติความพึงพอใจที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนเปรมกมล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.00 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.24 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความขนาดพื้นที่ภายในห้องอาบน้ำรวมโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N=จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	3	17.35	6	35.29	7	41.18	1	5.88	2.68
2. เปรมกมล	5	15.62	2	6.25	13	40.62	12	37.5	2.00
3. มะลิวัลย์	0	0	4	36.36	4	36.36	3	27.27	2.09
4. เบญจมาศ	4	50	4	50	0	0	0	0	3.50
5. ชัยพฤกษ์	1	8.33	3	25	8	66.67	0	0	2.41
6. กุหลาบพวง	3	25	3	25	5	41.67	1	8.33	2.67
7. การะเกด	3	27.27	1	9.09	5	45.45	2	18.18	2.45

จากนั้นนำพื้นที่จริงของห้องอาบน้ำมาเฉลี่ยพื้นที่โดยแบ่งเป็นพิสัย ทั้งหมด4 ลำดับ เพื่อให้ทราบถึงขนาดพื้นที่อาบน้ำ ตามระดับความพึงพอใจ จากตารางที่ พบว่า ขนาดพื้นที่ห้องอาบน้ำที่เหมาะสมที่ระดับความพึงพอใจมาก ควรมีขนาดตั้งแต่ *11.50 – 13.75* ตารางเมตร

ตารางที่ 5.25 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่ห้องอาบน้ำรวม โดยแยกตามระดับความพึงพอใจ (N = จำนวนคน)

ขนาดพื้นที่	จำนวนคน	
	N	ร้อยละ
14.75 – 18.00	19	18.45
11.50 – 13.75	23	22.33
08.25 – 10.50	42	40.77
05.00 – 07.25	19	18.45
รวม	103	100

ดังนั้นสรุปได้ว่า พื้นที่ห้องอาบน้ำ ควรมีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 11.50 -13.750 ตารา เมตรตามระดับความพึงพอใจมาก

5.5.16 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนห้องส้วม

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อยต่อความเพียงพอของจำนวนห้องส้วม

ทัศนคติความพึงพอใจโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคือ อาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศคติความพึงพอใจที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนเปรมกมล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.00 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.26 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของจำนวนห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม โดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N=จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	1	5.88	4	23.53	10	58.82	2	11.76	2.23
2. เปรมกมล	7	21.86	4	12.5	12	37.5	9	28.12	2.28
3. มะลิวัลย์	0	0	3	27.27	5	45.45	3	27.27	2.00
4. เบญจมาศ	3	37.5	5	62.5	0	0	0	0	3.38
5. ชัยพฤกษ์	2	12	3	25	4	33.33	3	25	2.33
6. กุหลาบพวง	4	33.33	2	16.67	5	41.67	1	8.33	2.75
7. การะเกด	2	18.18	0	0	5	45.45	4	36.36	2.00

อภิปรายผลจากตาราง เนื่องจากจำนวนเด็กและเยาวชนภายในอาคารหอนอนมะลิวัลย์และอาคารหอนอรการะเกดมีห้องอาบน้ำรวมมีพื้นที่แคบ ทำให้การใช้งานเด็กต้องรอคิวอาบน้ำจึงมีความพึงพอใจน้อย ส่วนอาคารหอนอนเบญจมาศมีขนาดพื้นที่ห้องอาบน้ำมีขนาดกว้างทำให้การอาบน้ำไม่ต้องรอคิวอาบนาน และมีจำนวนห้องส้วมเพียงพอกับการใช้งานจึงทำให้เด็กและเยาวชนที่พักอาศัยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ดังนั้นการกำหนดจำนวนของห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม ควรคำนึงถึงขนาดพื้นที่และช่วงเวลาที่ใช้งาน โดยควรมีจำนวนรองรับเพียงพอกับจำนวนคนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนโดยมีจำนวนห้องส้วมตามข้อบัญญัติควบคุมอาคารกรุงเทพมหานคร,2522 ได้โดยกำหนดว่าอาคารที่พักอาศัยโดยอยู่รวมกัน ควรมีจำนวนห้องส้วมห้องน้ำและอ่างล่างมือ จำนวน 1 จุด ต่อพื้นที่อาคาร 50 ตารางเมตร และภายในห้องส้วมควรมีพื้นทีไม่น้อยกว่า 0.90 ตารางเมตร โดยมีความสูงไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

6. พื้นที่แต่งตัว

ในหัวข้อนี้เป็นเป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจต่อ พื้นที่แต่งตัว เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการจัดพื้นที่แต่งตัวได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้ง , ขนาดของพื้นที่ , ความเพียงพอของตู้เก็บเสื้อผ้า , ความสะดวกในการปิดเปิด และความเป็นส่วนตัวในการแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า

5.5.17 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่แต่งตัว

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อยต่อตำแหน่งมี่ตั้ง

ทัศนคติความพึงพอใจโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคือ อาคารหอนอนเบญจมาศโดยมีค่าเฉลี่ย – 3.50 โดยส่วนใหญ่มีความพอใจมากที่สุด

ทัศคติความพึงพอใจที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนไพลิน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.00 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.27 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่แต่งตัวโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	0	0	5	29.41	7	41.18	5	29.41	2.00
2. เปรมกมล	10	31.25	11	34.38	10	31.25	1	3.13	2.94
3. มะลิวัลย์	2	18.1	4	36.36	4	36.36	0	0	2.80
4. เบญจมาศ	4	50	4	50	0	0	0	0	3.50
5. ชัยพฤกษ์	3	25	3	25	5	41.37	1	8.33	2.67
6. กุหลาบพวง	6	50	2	16.67	2	16.67	2	16.67	3.00
7. การะเกด	5	45.45	4	36.36	1	9.09	1	9.09	3.18

จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาตามตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่แต่งตัวตามแต่ละอาคารหอนอน สามารถแบ่งตำแหน่งของพื้นที่ตั้งพื้นที่แต่งตัวได้ 3 รูปแบบได้แก่

1. พื้นที่แต่งตัว ตั้งอยู่บริเวณชั้น 1ภายในพื้นที่อเนกประสงค์บริเวณด้านหน้าอาคาร ได้แก่ อาคารหอนอนไพลินซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.00 โดยมีตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่แต่งตัวอยู่บริเวณพื้นที่อเนกประสงค์ด้านหน้าอาคารซึ่งมีช่องแสงอยู่รอบด้านทำให้เด็กไม่มีความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน จึงทำให้เด็กมีความพึงพอใจน้อย

2.พื้นที่แต่งตัว ตั้งอยู่บริเวณชั้น 2 ภายในโถงนอน ได้แก่อาคารหอนอน เปรมกมล (2.94), อาคารหอนอนมะลิวัลย์ (2.80) และอาคาหอนอนการะเกด (3.18) ซึ่งส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยพอใจมาก และอาคาหอนอนกุหลาบพวง (3.00)

3. พื้นที่แต่งตัว ตั้งอยู่ทั้งชั้น 1 และชั้น 2 โดยชั้น 1 ตั้งอยู่บริเวณหน้าห้องอาบน้ำรวมใกล้กับลานซักล้าง และชั้น 2 ตั้งอยู่ ภายในโถงนอน ได้แก่อาคารหอนอน เบญจมาศ (3.50) และอาคารหอนอนชัยพฤกษ์ (2.67) ซึ่งส่วนใหญ่มีทัศนคติพึงพอใจมากถึงพึงพอใจมากที่สุด

ตารางที่ 5.28 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่แต่งตัวโดยแยกตามตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละอาคาร

ที่ตั้ง	อาคารหอนอน	ความพึงพอใจ
ชั้น 1 ภายในพื้นที่อเนกประสงค์ใกล้กับทางเข้าอาคารหอนอน	ไพลิน	พึงพอใจน้อย
ชั้น 2 ภายในโถงนอน	เปรมกมล , มะลิวัลย์, การะเกด	พึงพอใจมาก
ชั้น 1 บริเวณใกล้กับห้องอาบน้ำรวมและชั้น 2ภายในโถงนอน	ชัยพฤกษ์ , เบญจมาศ , กุหลาบพวง	พึงพอใจมากถึงพอใจมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ พบว่าตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่แต่งตัว /เปลี่ยนเสื้อผ้าควรตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าห้องน้ำและภายในโถงนอน และเมื่อนำตำแหน่งที่ตั้งมาวิเคราะห์ร่วมกับความส่วนตัวในการแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า พบว่า

การจัดพื้นที่สำหรับแต่งตัวควรอยู่บริเวณใกล้กับห้องอาบน้ำรวม และควรมีอยู่ภายในโถงนอน

5.5.18 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการแต่งตัว

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติพึงพอใจมากต่อความเป็นส่วนตัวในการแต่งตัว

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนการะเกด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คืออาคารหอนอนไพลิน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.70 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.29 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการแต่งตัวโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	0		1	5.88	10	58.82	6	35.29	1.70
2. เปรมกมล	2	6.25	13	40.63	13	40.63	3	9.38	2.45
3. มะลิวัลย์	2	18.18	3	27.27	5	45.45	1	9.09	2.54
4. เบญจมาศ	2	25	1	12.5	3	37.5	0	0	2.83
5. ชัยพฤกษ์	2	16.67	4	33.33	4	33.33	2	16.67	2.50
6. กุหลาบพวง	5	41.66	2	16.67	3	25	2	16.67	2.83
7. การะเกด	5	45.45	3	27.28	2	18.18	1	9.09	3.09

จากตาราง 5.29 แสดงให้เห็นถึงการจัดพื้นที่แต่งตัวภายในอาคารหอนอนการะเกด ซึ่งมีพื้นที่แต่งตัวอยู่ภายในโถงนอนชั้น 2 พบว่าทำให้เด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนมีความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนอาคารหอนอนไพลิน มีพื้นที่สำหรับแต่งตัวอยู่ภายในโถงอเนกประสงค์ ชั้น 1 ซึ่งภายในพื้นที่อาคารมีช่องแสงโดยรอบ และเป็นพื้นที่โล่ง ทำให้ไม่สะดวกไม่มีความเป็นส่วนตัวในการแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในพื้นที่แต่งตัว/ เปลี่ยนเสื้อผ้าควรมีการจัดพื้นที่สำหรับแต่งตัว เปลี่ยนเสื้อผ้า ให้มิดชิด บดบังสายตามจากภายนอกเพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

5.5.19 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่สำหรับแต่งตัว

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมากต่อขนาดพื้นที่สำหรับแต่งตัว

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่ามากที่สุด คือ อาคารหอนอนและอาคารหอนอนเบญจมาศและอาคารหอนอนกุหลาบพวงมีค่าเฉลี่ย 3.25 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนไพลิน มีค่าเฉลี่ย 2.13 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.30 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่สำหรับแต่งตัวโดยแยกตามแต่ละอาคาร

(N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	1	5.88	4	23.53	9	52.94	3	17.65	2.17
2. เปรมกมล	5	15.63	16	50	10	31.25	1	3.12	2.78
3. มะลิวัลย์	0	0	4	36.36	7	63.64	0	0	2.36
4. เบญจมาศ	2	25	6	75	0	0	0	0	3.25
5. ชัยพฤกษ์	2	16.67	4	33.33	5	41.67	1	8.33	2.58
6. กุหลาบพวง	6	50	3	25	3	25	0	0	3.25
7. การะเกด	3	27.27	6	54.55	1	9.09	1	9.09	3.00

จากนั้นนำขนาดพื้นที่จริงของพื้นที่แต่งตัว มาเฉลี่ยพื้นที่โดยแบ่งเป็นพิสัย ทั้งหมด 4 ลำดับ เพื่อให้ทราบถึงขนาดพื้นที่สำหรับแต่งตัว ตามระดับความพึงพอใจ พบว่า ขนาดพื้นที่สำหรับแต่งตัว/เปลี่ยนเสื้อผ้า ***ควรมีขนาดตั้งแต่ 26.50 - 32.25 ตารางเมตร***

ตารางที่ 5.31 แสดงระดับความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่แต่งตัว (N = จำนวนคน)

ขนาดพื้นที่	จำนวนคน	
	N	ร้อยละ
33.25 – 40.00	16	15.53
26.50 - 32.25	41	39.81
19.75 – 25.50	34	33.01
13.00 – 18.75	6	5.83
รวม	103	100

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมของพื้นที่แต่งตัว ควรมีขนาดตั้งแต่ 26.50 - 32.25 ตารางเมตรตามระดับความพึงพอใจมาก

5.5.20 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของตู้เก็บเสื้อผ้า

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจน้อย

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คืออาคารหอนอนกุหลาบพวง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.17 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยทีมีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนไพลิน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.11 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.32 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของตู้เก็บเสื้อผ้าโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	1	5.88	1	5.88	14	82.35	1	5.88	2.11
2. เปรมกมล	7	21.88	11	34.36	9	28.13	5	15.63	2.62
3. มะลิวัลย์	2	18.18	2	18.18	5	45.45	2	18.18	2.36
4. เบญจมาศ	2	25	5	62.5	1	12.5	0	0	3.13
5. ชัยพฤกษ์	2	16.67	5	41.47	4	33.34	0	0	2.81
6. กุหลาบพวง	8	66.67	0	0	2	16.67	2	16.67	3.17
7. การะเกด	2	18.18	2	18.18	5	45.45	2	18.18	2.36

จากผลการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย แสดงให้เห็นถึงอาคารหอนกุหลาบพวงมีการจัดให้มีจำนวนตู้เสื้อผ้าให้มีสัดส่วนใช้งาน 1 : 1 โดยตู้เสื้อผ้ามีลักษณะเป็นบานสูง และมีจำนวนเพียงพอกับการใช้งาน จึงทำให้เด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจมาก ส่วนอาคารหอนอนไพลิน ลักษณะของตู้เสื้อผ้าเป็นตู้เก็บเสื้อผ้าบานเหล็กขนาดเล็ก โดยมีสัดส่วนการใช้งาน 6 :1 ชุดซึ่งทำให้มีพื้นที่สำหรับเก็บเสื้อผ้าไม่เพียงพอกับการใช้งานจึงทำให้เด็กและเยาวชนของอาคารหอนอนไพลินมีความพึงพอใจน้อย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในอาคารหอนอนควรมีการจัดตู้เก็บเสื้อผ้าในเพียงพอกับจำนวนผู้อยู่อาศัยโดยมีสัดส่วนการใช้งาน 1ตู้ ต่อ 1 คน

5.5.21 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเปิด- ปิดตู้เสื้อผ้า

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.28 ซึ่งส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนไพลิน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.94 ซึ่งส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.33 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความสะดวกในการปิด – เปิดตู้เสื้อผ้าโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	0	0	2	11.76	12	70.59	3	17.65	1.94
2. เปรมกมล	5	15.62	8	25.00	15	46.88	4	12.5	2.43
3. มะลิวัลย์	0	0	4	36.00	6	54.54	1	9.09	2.72
4. เบญจมาศ	3	37.5	3	37.5	1	12.5	0	0	3.28
5. ชัยพฤกษ์	1	8.33	4	33.33	4	33.33	3	25.00	2.25
6. กุหลาบพวง	4	33.333	4	33.333	4	33.333	0	0	3.00
7. การะเกด	4	36.36	3	27.27	3	36.36	0	0	3.10

จากนั้นนำผลที่ได้ มาพิจารณาถึงลักษณะของตู้เสื้อผ้า สามารถแบ่งลักษณะของบานเปิดตู้เสื้อผ้าสามารถจัดลักษณะของตู้เสื้อผ้า ได้ 2 รูปแบบ

1. ตู้เสื้อผ้า หน้าบานเปิดบานเหล็ก ได้แก่อาคารหอนอนไพลิน (1.94) และอาคารหอนอนเปรมกมล (2.43)
2. ตู้เสื้อผ้า หน้าบานเปิดบานไม้ ได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ (2.72) อาคารหอนอนเบญจมาศ (3.28) , อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ (2.25) , อาคารหอนอนกุหลาบพวง (3.00) และอาคารหอนอนการะเกด (3.10)

ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึง ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ พบว่า ลักษณะของตู้เสื้อผ้า ควรเป็นตู้เสื้อผ้าทำด้วยไม้ เนื่องจากมีความสะดวกในการใช้งานในการดูแลและปิด - เปิดใช้งานและมีความสวยงาม

7. โถงนอน

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้สอยพื้นที่ภายในโถงนอน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่โถงนอนภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วย ความต้องการในแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อยในการนอน , จำนวนเพื่อนสนิทที่ต้องการภายในกลุ่ม , ความเหมาะสมของที่ตั้ง , ขนาดพื้นที่ของโถงนอน, ความเป็นส่วนตัวในการนอน

5.5.22 **ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความต้องการแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อยภายในโถงนอน**

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละของความต้องการในการแบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่พักภายในอาคารหอนอนเป็นกลุ่มย่อยพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 84 มีความต้องการให้ภายในโถงนอนมีการจัดแบ่งพื้นที่โดยมีการแบ่งกลุ่มนอนเป็นกลุ่มย่อย (ดูตารางที่ 5.34)

ตารางที่ 5.34 แสดงค่าร้อยละความต้องการให้มีการแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อยภายในโถงนอน

(N = จำนวนคน)

พื้นที่	ต้องการให้แบ่ง		ไม่ต้องการให้แบ่ง	
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
โถงนอน	84	81.55	19	18.44

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดพื้นที่ภายในโถงนอนของอาคารหอนอนควรมีแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อยภายในโถงนอน

5.5.23 **ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำนวนเพื่อนสนิทในการแบ่งกลุ่มย่อยภายในโถงนอน**

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องกับผลการวิเคราะห์ของความต้องการในการแบ่งพื้นที่ภายในโถงนอนให้เป็นกลุ่มย่อย โดยต้องการศึกษาว่าภายในโถงนอนควรมีการแบ่งกลุ่มโดยมีจำนวนคนเท่าไหร่ ในการจัดแบ่งกลุ่มย่อยภายในโถงนอน

จากการสำรวจข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน ทั้งหมด 84 คน พบว่าจำนวนเพื่อนสนิท 4 ลำดับแรกที่เด็กต้องการแบ่งกลุ่ม ลำดับแรกร้อยละ 28.57 ต้องการเพื่อนสนิทภายในกลุ่มย่อยจำนวน 5 คน ลำดับที่สองร้อยละ 25 ต้องการเพื่อนสนิท 4 คน ลำดับที่สาม ร้อยละ 16.67 ต้องการเพื่อนสนิท 3 คนและลำดับที่ 4 ร้อยละ 14.29 ต้องการเพื่อนสนิท 2 คน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าภายในโถงนอนควรมีการแบ่งแยกเด็กเป็นกลุ่มย่อย โดยมีจำนวนเพื่อนสนิทในกลุ่ม จำนวน5 คน เพื่อให้เด็กเกิดความเป็นส่วนตัวในการนอน

5.5.24 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้งของโถงนอน

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนการะเกด มีค่าเฉลี่ย 3.45 และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนไพลิน มีค่าเฉลี่ย 2.53 และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.35 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งทีตั้งของพื้นที่โถงนอนโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	3	17.65	5	29.41	7	41.18	2	11.76	2.53
2. เปรมกมล	6	18.75	10	31.25	12	37.5	4	12.5	2.56
3. มะลิวัลย์	2	18.18	7	63.64	1	9.09	1	9.09	2.9
4. เบญจมาศ	4	50	3	37.5	1	12.5	0	0	3.38
5. ชัยพฤกษ์	3	25	8	66.67	1	8.33	0	0	3.17
6. กุหลาบพวง	6	50	4	33.33	2	16.67	0	0	3.33
7. การะเกด	8	72.73	1	9.09	1	9.09	1	9.09	3.45

จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาถึงตำแหน่งที่ตั้งของโถงนอนของ พบว่า ทุกอาคารหอนอนมีการจัดโถงนอนตั้งอยู่บริเวณชั้น 2

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโถงนอน ควรอยู่ ชั้น 2 ของอาคารหอนอน

5.5.25 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่โถงนอน

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ มีค่าเฉลี่ย 3.08 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนเปรมกมล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.26 ซึ่งส่วนใหญ่ มีระดับความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.36 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดของพื้นที่โถงนอนโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน(N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	6	35.9	3	17.65	7	41.18	1	5.88	2.82
2. เปรมกมล	4	12.5	9	28.13	11	34.38	8	25	2.28
3. มะลิวัลย์	1	9.1	6	54.54	4	36.36	0	0	2.73
4. เบญจมาศ	2	25	3	37.5	3	37.5	0	0	2.88
5. ชัยพฤกษ์	2	16.67	9	75	1	8.33	0	0	3.08
6. กุหลาบพวง	4	33.33	5	41.67	2	16.67	1	8.33	3.00
7. การะเกด	3	27.27	4	36.36	3	27.27	1	9.09	2.81

จากนั้นนำพื้นที่จริงของพื้นที่โถงนอน มาเฉลี่ยพื้นที่โดยแบ่งเป็นพิสัย ทั้งหมด 4 ลำดับ เพื่อให้ทราบถึงขนาดพื้นที่ของโถงนอน ตามระดับความพึงพอใจ พบว่า ขนาดพื้นที่ของโถงนอนควรมีขนาดตั้งแต่ *98.00 – 116.00* ตารางเมตร

ตารางที่ 5.37 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่โถงนอน (N = จำนวนคน)

ขนาดพื้นที่	จำนวนคน	
	N	ร้อยละ
117.00 – 136.00	22	21.36
98.00 -116.00	39	37.86
79.00 – 97.00	31	30.09
60.00 – 78.00	11	10.69
รวม	103	100

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ขนาดของพื้นที่โถงนอนควรมีขนาดตั้งแต่ 98.00 – 116.000 ตารางเมตรตามระดับความพึงพอใจมาก

5.5.26 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการนอน

ในหัวนี้เป็นการศึกษาถึงความเป็นส่วนตัวในการนอนเนื่องจากปัจจุบันมีการจัดพื้นที่ภายในโถงนอนเป็นลักษณะนอนรวม โดยนอนเรียงกันทำให้ไม่มีอาณาเขตส่วนตัวในการใช้งานภายในพื้นที่

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจน้อย

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนการะเกด มีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนไพลิน มีค่าเฉลี่ย 2.29 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.38 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเป็นส่วนตัวในการนอนโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	4	23.53	2	11.76	6	35.29	5	29.41	2.29
2. เปรมกมล	4	12.5	7	21.88	15	46.88	5	15.63	2.36
3. มะลิวัลย์	2	18.18	3	27.27	4	36.36	2	18.18	2.45
4. เบญจมาศ	1	12.5	3	37.5	3	37.5	1	12.5	2.50
5. ชัยพฤกษ์	2	16.67	2	16.67	6	50	2	16.67	2.33
6. กุหลาบพวง	2	16.67	2	16.67	7	58.33	1	8.33	2.42
7. การะเกด	4	36.36	5	45.45	1	9.09	1	9.09	3.09

จากการวิเคราะห์คะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจพบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อยต่อความเป็นส่วนตัวในการนอน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในพื้นที่โถงนอนควรมีการกั้นแบ่งแยกพื้นที่ภายในโถงนอนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อเพิ่มความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความต้องการของแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อย ที่ต้องการให้มีการแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อยภายในโถงนอน

8. พื้นที่สวดมนต์

ในหัวข้อส่วนนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจในการใช้พื้นที่สวดมนต์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่สวดมนต์ ประกอบด้วย ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่, ขนาดของพื้นที่สวดมนต์

5.5.27 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่สวดมนต์

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากต่อตำแหน่งที่ตั้ง

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ มีค่าเฉลี่ย 3.33 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนไพลิน มีค่าเฉลี่ย 2.88 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.39 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อตำแหน่งที่ตั้งพื้นที่สวดมนต์โดยแยกตามแต่ละอาคารหอนนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	5	29.41	5	29.41	6	35.30	1	5.88	2.82
22. เปรมกมล	5	15.63	18	56.25	6	18.75	3	9.37	2.78
3. มะลิวัลย์	2	18.18	4	36.36	5	45.46	0	0	2.73
4. เบญจมาศ	4	50	3	37.5	2	25	0	0	3.22
5. ชัยพฤกษ์	5	41.67	6	50	1	8.33	0	0	3.33
6. กุหลาบพวง	5	41.67	5	41.67	2	16.66	0	0	3.25
7. การะเกด	4	36.36	3	27.28	4	36.36	0	0	3.00

จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาตามตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่สวดมนต์ตามแต่ละอาคารหอนอนพบว่า สามารถจัดแบ่งตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่สวดมนต์ได้ 2 แบบ

1. พื้นที่สวดมนต์ ตั้งอยู่ ชั้น 2บริเวณโถงกลางโดยแยกกับโถงนอน ได้แก่ อาคารหอนอนมะลิวัลย์ (2.78) , อาคารหอนอนเบญจมาศ (3.22) , อาคารหอนอนชัยพฤกษ์ (3.33) , อาคารหอนอนกุหลาบพวง (3.25) และอาคารหอนอนการะเกด (3.00)
2. พื้นที่สวดมนต์ ตั้งอยู่ชั้น 2 โดยเป็นพื้นที่ใช้ร่วมกับโถงนอน ได้แก่ อาคารหอนอนไพลิน (2.82) และอาคารหอนอน ชัยพฤกษ์ (3.33)

ดังนั้นเมื่อร่วมกับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ และพิจารณาร่วมตามตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่สวดมนต์ตามระดับความพึงพอใจ พบว่า ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่สวดมนต์ควรแยกกับโถงนอน โดยควรอยู่ชั้น 2 บริเวณ โถงกลางและควรเชื่อมต่อกับโถงนอน

5.5.28 **ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่สวดมนต์**

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนกุหลาบพวง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยทีมีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอนไพลิน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.58 ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากถึงพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.40 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่สวดมนต์โดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	3	17.65	6	35.29	6	35.29	2	11.77	2.58
2. เปรมกมล	7	21.88	18	56.25	7	21.88	0	0	3.00
3. มะลิวัลย์	3	27.28	4	36.36	4	4	0	0	2.90
4. เบญจมาศ	3	37.5	4	50	1	12.5	0	0	3.25
5. ชัยพฤกษ์	6	50	5	41.67	1	8.33	0	0	3.42
6. กุหลาบพวง	8	66.67	4	33.33	0	0	0	0	3.67
7. การะเกด	5	45.46	2	18.18	3	27.27	1	9.09	3.00

จากนั้นนำพื้นที่สวดมนต์ มาเฉลี่ยพื้นที่โดยแบ่งเป็นพิสัย ทั้งหมด 4 ลำดับ เพื่อให้ทราบถึงขนาดพื้นที่ของสวดมนต์ ตามระดับความพึงพอใจมาก พบว่า ขนาดพื้นที่ของสวดมนต์ ***ควรมีขนาดตั้งแต่ 23.50 – 26.75 ตารางเมตร***

ตารางที่ 5.41 แสดงระดับความพึงพอใจที่มีต่อขนาดพื้นที่สวดมนต์ (N = จำนวนคน)

ขนาดพื้นที่	จำนวนคน	
	N	ร้อยละ
27.75 – 32.00	35	33.98
23.50 – 26.75	43	41.75
19.25 – 22.50	22	21.36
15.00 – 18.25	3	2.91
รวม	103	100

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ขนาดพื้นที่โถงสวดมนต์ ที่เหมาะสมตามระดับความพึงพอใจมาก มีขนาดตั้งแต่ 23.50 – 26.75 ตารางเมตร

5.6 ผลการวิเคราะห์ ส่วนที่ 3 : ความพึงพอใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในของอาคารหอนอน

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนเพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน ได้แก่ การใช้สีสันภายในอาคาร , การใช้วัสดุในส่วนพื้นชั้น 1 , การใช้วัสดุในส่วนพื้นชั้น 2 , การใช้แสงสว่างภายในอาคาร ประกอบด้วย ความเพียงพอของแสงสว่าง ชนิดของแสงและบรรยากาศ และความต้องการม่านปรับแสงภายในอาคาร

การใช้สีภายในอาคาร

5.6.1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการใช้สีภายในอาคาร

จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก ทำให้ทราบว่าเด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจต่อการใช้สีภายในอาคาร โดยภายในอาคารมีการทาสีผนังโดยรวมเป็นสีอ่อน ได้แก่ สีเขียวอ่อน สีชมพูอ่อน และสีขาว ซึ่งทั้งหมดเป็นสีที่มีการผสมสีขาวเป็นหลัก

ทัศคติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคืออาคารหอนอน เบญจมาศโดยมีค่าเฉลี่ย 3.13 ซึ่งอาคารหอนอนเบญจมาศมีการใช้สีผนังภายในสีอ่อนโทนร้อนคือสีชมพูอ่อน

ทัศคติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คืออาคารหอนอนเปรมกมล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.60 ซึ่งอาคารหอนอนเปรมกมลมีการใช้สีผนังภายในสีอ่อนคือ สีขาว

ตารางที่ 5.42 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการใช้สีภายในอาคารโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	4	23.52	6	35.3	6	35.3	1	5.88	2.76
2. เปรมกมล	6	18.75	13	40.63	7	21.87	6	18.75	2.60
3. มะลิวัลย์	2	18.18	3	27.27	6	54.55	0	0	2.64
4. เบญจมาศ	3	37.5	3	37.5	2	25	0	0	3.13
5. ชัยพฤกษ์	7	58.34	0	0	4	33.33	1	8.33	3.08
6. กุหลาบพวง	6	50	3	25	1	8.33	2	16.67	3.08
7. การะเกด	4	36.37	2	18.18	3	27.27	2	18.18	2.72

จากผลที่ได้ สรุปได้ว่าการใช้โทนสีภายในอาคารส่วนใหญ่เป็นโทนสีอ่อน โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากในการใช้สีโดยรวมภายในอาคาร

จากประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษาถึงความต้องการในการใช้สีภายในอาคารว่าสีใดเป็นที่สีเหมาะสมกับความต้องการของเด็กและเยาวชน (ดูตารางที่ 5.43)

5.6.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการใช้โทนสีภายในอาคาร

จากผลการวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ จากกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน พบว่าภายในอาคารหอนอนสีฟ้าอ่อนเป็นสีที่เด็กต้องการมากที่สุด ร้อยละ 51.46 รองลงมาคือสีม่วงอ่อน ร้อยละ 10.68 และสีชมพูอ่อนกับสีเหลืองอ่อน ร้อยละ 7.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.43 แสดงความต้องการในการใช้สีผนังภายในอาคารโดยแยกตามประเภทของสีอาคาร (N = จำนวนคน)

รูปแบบสี	จำนวนคน	
	N	ร้อยละ
1.1 สีแดง	3	2.91
1.2 สีเหลือง	1	0.97
13. สีน้ำเงิน	4	3.89
2.1 สีส้ม	3	2.91
2.2 สีเขียว	2	1.94
2.3 สีม่วง	1	0.97
*3.3 สีชมพูอ่อน**	8	7.77
*3.4 สีเหลืองอ่อน**	8	7.77
*3.5 สีฟ้าอ่อน****	**53**	51.46
4.1 สีส้มอ่อน	3	2.91
4.2 สีเขียวอ่อน	5	4.85
*4.3 สีม่วงอ่อน***	11	10.68
5.1 สีขาว	1	0.97
รวม	103	100

จากผลที่ได้การวิเคราะห์พบว่าสีส่วนใหญ่ที่เด็กและเยาวชนต้องการ มีลักษณะของสีโทนเย็นโดยเป็นสีอ่อนเย็นตา ***ซึ่งโทนที่เด็กต้องการให้มีสีภายในอาคารมากที่สุด คือ สีฟ้าอ่อน***

การใช้วัสดุปูพื้นภายในอาคาร

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจในการใช้วัสดุภายในอาคารและลักษณะของวัสดุที่เหมาะสมในการใช้งานในแต่ละพื้นที่ที่เกิดจากความต้องการของเด็กและเยาวชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบในการเลือกวัสดุปูพื้นที่เหมาะสมภายในอาคารหอนอน

5.6.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการใช้วัสดุปูพื้นภายในอาคาร

จากการสำรวจอาคารหอนอนทั้ง 7 แห่ง พบว่าวัสดุที่ใช้ภายในอาคารส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่ทำความสะอาดง่ายสามารถแบ่งได้ดังนี้ (ตารางที่ 5.44)

ตารางที่ 5.44 แสดงวัสดุที่ใช้ปูพื้นโดยแยกตามประเภทของวัสดุที่ใช้ภายในอาคารหอนอน

ตำแหน่งที่ตั้ง	วัสดุปูพื้น	อาคารหอนอน
ชั้น 1	กระเบื้องเซรามิค	เบญจมาศ , มะลิวัลย์ , การะเกดชัยพฤกษ์ , กุหลาบพวง
	กระเบื้องยาง	ไพลิน
	ซีเมนต์ขัดมัน	เปรมกมล
ชั้น 2	พื้นไม้	เบญจมาศ , มะลิวัลย์ , การะเกดชัยพฤกษ์ , กุหลาบพวง และเปรมกมล
	กระเบื้องยาง	ไพลิน

จากผลการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คืออาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.63 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีคาต่ำสุด คืออาคารหอนอน ไพลิน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.82 โดยส่วนใหญ่มีความพอใจมาก

ตารางที่ 5.45 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการใช้วัสดุปูพื้นภายในอาคารโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	4	23.53	7	41.18	5	29.41	1	5.88	2.82
2. เปรมกมล	10	31.35	14	43.75	6	18.75	2	6.25	3.00
3. มะลิวัลย์	1	9.09	7	63.64	3	27.27	0	0	3.30
4. เบญจมาศ	6	75	1	12.5	1	12.5	0	0	3.63
5. ชัยพฤกษ์	1	8.33	8	66.67	2	16.67	0	0	2.90
6. กุหลาบพวง	5	41.67	6	50	1	8.33	0	0	3.33
7. การะเกด	6	54.55	4	36.36	1	9.09	0	0	3.45

อภิปรายผลจากตาราง เนื่องจากภายในอาคารหอนอนดังกล่าว มีการใช้วัสดุปูพื้นชั้น 1 และ ชั้น 2 ที่ง่ายต่อการดูแลรักษาและทำความสะอาด ได้แก่ วัสดุประเภท กระเบื้อง กระเบื้องยาง และพื้นไม้ ทำให้ค่าเฉลี่ยที่ได้จึงมีความพึงพอใจต่อการใช้วัสดุภายในอาคาร

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพิ่มเติมว่าแล้ววัสดุใดมีความเหมาะสมในการใช้เป็นวัสดุปูส่วน พื้น ชั้น 1 และ ชั้น 2 ของอาคารหอนอน ที่เกิดจากความต้องการของเด็กและเยาวชน (ดูตารางที่ 5.46)

5.6.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการใช้วัสดุปูพื้น ชั้น 1

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาว่าภายในอาคารหอนอนชั้น 1 และ ชั้น 2 ควรใช้วัสดุใดปูพื้นชั้นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามความพึงพอใจของผู้ใช้

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ภายในชั้น 1 วัสดุที่เหมาะสมลำดับที่ 1 คือกระเบื้องเซรามิด โดยมีค่าร้อยละ 49.51 ลำดับที่ 2 คือ กระเบื้องยางร้อยละ 23.3 ลำดับต่อมาพื้นไม้ร้อยละ 18.45 และพื้นพรมร้อยละ 9.71 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.46 แสดงความต้องการใช้วัสดุปูพื้นชั้น 1 (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	กระเบื้องเซรามิค		พื้นไม้		กระเบื้องยาง		พรม	
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
1.ไพลิน	11	64.71	1	5.88	2	11.76	3	17.65
2. เปรมกมล	13	40.63	12	37.5	4	12.5	3	9.37
3. มะลิวัลย์	6	54.55	1	9.09	3	27.27	2	9.1
4. เบญจมาศ	1	12.5	0	0	6	50	1	12.5
5. ชัยพฤกษ์	6	50	1	8.33	5	41.67	0	0
6. กุหลาบพวง	5	41.67	4	33.33	3	25	0	0
7. การะเกด	9	81.82	0	0	1	9.09	0	9.09
รวม	51	49.51	19	18.45	24	23.3	9	9.71

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในชั้น 1 วัสดุที่เหมาะสม ในการใช้ปูพื้น คือ กระเบื้องเซรามิค เนื่องจากเป็นวัสดุที่ทนทานดูแลรักษาง่าย

5.6.5 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการใช้วัสดุปูพื้น ชั้น 2

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ภายในชั้น 2 วัสดุที่เหมาะสมลำดับที่ 1 คือ พื้นไม้ โดยมีค่าร้อยละ 38.83 ลำดับที่ 2 คือ กระเบื้องเซรามิค ร้อยละ 33.98 ลำดับต่อมากระเบื้องยาง ร้อยละ 16.5 และพื้นพรม ร้อยละ 10.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.47 แสดงความต้องการในการใช้วัสดุปูพื้นชั้น 2 (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	กระเบื้องเซรามิค		พื้นไม้		กระเบื้องยาง		พรม	
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
1.ไพลิน	12	70.59	1	5.88	1	5.88	3	17.65
2. เปรมกมล	10	31.25	15	46.86	5	15.63	2	6.25
3. มะลิวัลย์	6	54.54	0	0	4	36.36	1	9.1
4. เบญจมาศ	2	25	4	50	0	0	2	25
5. ชัยพฤกษ์	1	8.33	5	41.67	4	33.33	2	16.67
6. กุหลาบพวง	2	16.67	10	83.33	0	0	0	0
7. การะเกด	2	18.18	5	54.54	3	27.27	1	9.09
รวม	35	33.98	40	38.83	17	16.5	11	10.68

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในชั้น 2 วัสดุที่เหมาะสม ในการใช้ปูพื้น คือ พื้นไม้ซึ่ง เป็นวัสดุที่ดูแลง่าย เหมาะสมกับที่พักอาศัย และมีความสวยงาม

การใช้แสงสว่างภายในอาคาร

ในหัวข้อนี้เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจต่อการใช้แสงสว่างภายในอาคาร, ประกอบด้วย ความเพียงพอของแสงสว่าง , ชนิดของแสงและบรรยากาศ , ความต้องการม่านปรับแสง เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการออกแบบด้านแสงสว่างที่เหมาะสมภายในอาคาร

5.6.6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงธรรมชาติในเวลากลางวัน

จากผลการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ จากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอน เบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.75 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คืออาคารหอนอนมะลิวัลย์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ตารางที่ 5.48 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงธรรมชาติ ในเวลากลางวัน แยกตามอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	5	29.41	5	29.41	6	35.3	1	5.88	2.82
2. เปรมกมล	9	28.12	15	46.88	6	18.75	2	6.25	2.96
3. มะลิวัลย์	1	9.1	7	63.63	3	27.27	0	0	2.81
4. เบญจมาศ	6	75	2	25	0	0	0	0	3.75
5. ชัยพฤกษ์	2	16.67	9	75	1	8.33	0	0	3.08
6. กุหลาบพวง	8	66.67	3	25	1	8.33	0	0	3.58
7. การะเกด	5	45.45	4	36.37	2	18.18	0	0	3.27

จากผลที่ได้พบว่า ทัศนคติโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากอาคารหอนอนมีช่องแสงอยู่โดยรอบอาคาร โดยมีอัตราพื้นที่ช่องแสงต่อพื้นที่ผนังเกินร้อยละ 10 (ข้อบัญญัติควบคุมอาคารกรุงเทพมหานคร ,2522) จึงทำให้ในเวลากลางวันได้รับแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้า

มายังภายในอาคารอย่างทั่วถึง ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากต่อความเพียงพอของแสงธรรมชาติในเวลากลางวัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในอาคารหอนอนควรควรมีอัตราพื้นที่ช่องแสงกับพื้นที่ผนังให้มีค่าเกินร้อยละ 10 โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการประกอบกิจกรรมที่จำเป็นต้องการใช้แสงธรรมชาติ เช่น ภายในพื้นที่พักผ่อนม, โถงนอนเพื่อให้ได้รับแสงธรรมชาติอย่างเพียงพอ

5.6.7 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างภายในโถงนอนในเวลากลางคืน

จากการสำรวจอาคารหอนอนทั้ง 7 อาคาร พบว่า ชนิดของแสงในเวลากลางคืนทุกอาคารเป็นชนิดของแสงแบบ Cool White ให้แสงทางตรง

จากการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง 103 คนพบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคืออาคารหอนอน การะเกด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 โดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คืออาคารหอนอนชัยพฤกษ์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.50 โดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.49 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างภายในโถงนอนในเวลากลางคืนโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	3	17.65	8	47.06	4	23.53	2	11.76	2.71
2. เปรมกมล	12	37.5	12	37.5	6	18.75	2	6.25	3.06
3. มะลิวัลย์	1	9.09	8	72.73	2	18.18	0	0	2.91
4. เบญจมาศ	2	25	4	50	1	12.5	1	12.5	2.88
5. ชัยพฤกษ์	2	16.67	3	25	6	50	1	8.33	2.50
6. กุหลาบพวง	6	50	2	16.67	2	16.67	2	16.67	3.00
7. การะเกด	6	54.54	4	36.36	1	9.09	0	0	3.45

อภิปรายผลจากตาราง เนื่องจากภายในอาคารหอนอน ทั้ง 7 อาคารมีการติดตั้งดวงโคมฟลูออเรสเซนต์ โดยมีระยะห่าง เฉลี่ยที่ 2.00 เมตร จึงทำให้มีแสงสว่างเพียงพอกับการใช้งานในเวลากลางคืน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การใช้แสงสว่างในเวลากลางคืน ควรมีการจัดตำแหน่งไฟให้เพียงพอกับการใช้งานในพื้นที่แต่ละพื้นที่โดยเฉพาะพื้นทีมีการประกอบกิจกรรมหลัก เช่น อ่านหนังสือ ทำการบ้าน เพื่อให้เกิดความเพียงพอในการใช้งานภายในอาคาร

5.6.8 **ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างตามทางเดินภายในโถงนอนในเวลากลางคืน**

ในหัวข้อเป็นการศึกษาถึงความเพียงพอของแสงสว่างตามทางเดิน ภายในอาคารหอนอน จากการสำรวจภายในอาคารหอนอนทั้ง 7 อาคารพบว่า ทุกอาคารหอนอนมีการให้แสงเฉพาะแสงทางตรงบนเพดาน โดยไม่มีแสงทางอ้อมจากผนังหรือเพดาน

ผลการวิเคราะห์ ด้วยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือ อาคารหอนอนเบญจมาศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.38 และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด

ทัศนคติโดยเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ อาคารหอนอน เปรมกมล โดยมีคาเฉลี่ย 2.43 และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ 5.50 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเพียงพอของแสงสว่างตามทางเดินภายในโถงนอนในเวลากลางคืน โดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน(N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	พอใจมากที่สุด		พอใจมาก		พอใจน้อย		พอใจน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	
1.ไพลิน	4	23.53	6	35.3	6	35.3	1	5.88	2.76
2. เปรมกมล	6	18.75	8	25	12	37.5	6	18.75	2.43
3. มะลิวัลย์	2	18.18	5	45.45	4	36.37	0	0	2.81
4. เบญจมาศ	3	37.5	5	62.5	0	0	0	0	3.38
5. ชัยพฤกษ์	0	0	6	50	6	50	0	0	2.50
6. กุหลาบพวง	8	66.67	2	16.67	1	8.33	1	8.33	3.41
7. การะเกด	5	45.45	4	36.36	2	18.18	0	0	3.27

อภิปรายผลจากตาราง เนื่องจากการใช้งานในเวลากลางคืนของอาคารหอนอนเบญจมาศมีการเปิดไฟห้องน้ำและไฟด้านหน้าอาคารไว้ทำให้การใช้งานเกิดความสะดวก ส่วนอาคารหอนอนเปรมกมลมีลักษณะของอาคารเป็นแนวยาวตามแนวผืนผ้า และมีเด็กอาศัยค่อนข้างมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะนอนบนพื้น และไม่มีการเปิดไฟห้องน้ำทิ้งไว้ ทำให้เมื่อต้องการใช้งานจึงมีการเดินสะดุดหรือเหยียบเพื่อนที่นอนบนพื้น เนื่องจากมีแสงสว่างไม่เพียงพอจึงทำให้เด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารส่วนใหญ่จึงมีความพึงพอใจน้อย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การใช้แสงสว่างในเวลากลางคืน ควรมีการให้แสงทั้งทางตรงและแสงทางอ้อมเพื่อให้มีแสงสว่างตามผนังหรือตามทางเดิน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้งานในการเข้าห้องน้ำในเวลากลางคืนและไม่รบกวนเพื่อนร่วมหอนอน

5.6.9. **ผลการวิเคราะห์ความต้องการม่านปรับแสงภายในโถงนอน**

ในหัวข้อส่วนนี้เป็นการศึกษาถึงแนวทางในตกแต่งบริเวณช่องแสงของอาคาร โดยทำการศึกษาถึงความต้องการให้มีม่านปรับแสงภายในอาคารจากผลการวิเคราะห์ความต้องการผ้าม่านปรับแสงภายในอาคาร พบว่า ร้อยละ 85.44 มีความต้องการให้ภายในอาคารหอนอนมีการติดม่านปรับแสง ในบริเวณที่มีช่องแสงของอาคาร เนื่องจากบางอาคารไม่มีการติดม่านปรับแสงทำให้เกิดแสงจ้ารบกวนขณะพักอาศัยภายในอาคารหอนอน

ตารางที่ 5.51 แสดงความต้องการม่านปรับแสงภายในอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

ความคิดเห็น	ต้องการม่านปรับแสง	
	N	ร้อยละ
ต้องการม่านปรับแสง	88	85.44
ไม่ต้องการ	15	14.56
รวม	103	100

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในอาคารหอนอนควรมีการติดม่านปรับแสงบริเวณช่องแสงของอาคารเพื่อให้เกิดความสวยงามและลดแสงจ้าที่ผ่านเข้ามาภายในอาคารหอนอน

5.6.10 **ผลการวิเคราะห์ความต้องการชนิดของแสงและบรรยากาศภายโถงนอน**

จากผลการสำรวจอาคารหอนอนในด้านการใช้แสงสว่างทั้ง 7 แห่ง พบว่าชนิดของแสงภายในอาคารใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์ให้แสงแบบ Cool White และการโทนสีภายในอาคารส่วนใหญ่ใช้สีโทนอ่อน จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพิ่มเติมว่า ภายในโถงนอนควรมีการใช้ชนิดของแสงและโทนสีบรรยากาศแบบใด เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่น่าอยู่อาศัย

จากนั้นทำการแยกประเภทของแสงและสีสามารถแบ่งได้ชนิดของแสงและสีได้เป็น 3 แบบ

1. แสงแบบที่ 1 Day Light ให้โทนแสงแบบสีฟ้า
2. แสงแบบที่ 2 Cool White ให้แสงแบบแสงสีขาว
3. แสงแบบที่ 3 Warm White ให้แสงโทนสีอุ่น บรรยากาศอบอุ่น

การแบ่งโทนสี แบ่งออกเป็น 2 โทนสีได้แก่

1. สีโทนร้อน 2 . สีโทนเย็น

จากนั้นนำลักษณะชนิดของแสงและโทนสีดังกล่าวมาสร้างภาพประกอบตามแสงและสีโดยสามารถแบ่งแสงและได้ 6 รูปแบบ ได้แก่

1. Day Light + สีโทนร้อน
2. Cool White + สีโทนร้อน
3. Warm White + สีโทนร้อน
4. Day Light + สีโทนเย็น
5. Day Light + สีโทนเย็น
6. Warm White + สีโทนเย็น

จากผลการวิเคราะห์ ความต้องการชนิดของแสงสว่างและบรรยากาศภายในโถงนอนลำดับที่ 1 ร้อยละ 35.92 คือลักษณะของแสงแบบที่ 4 มีแสงแบบDay Light และมีการใช้สีโทนเย็น รองลงมาร้อยละ 14.45 คือ แสงแบบ Warm White โดยเป็นสีโทนร้อน และลำดับที่ 3 ร้อยละ 12.62 คือแสงแบบ Cool White โดยมีสีแบบโทนเย็น

ตารางที่ 5.52 แสดงความต้องการชนิดของแสงสว่างและโทนสีโดยแยกตามแต่ละอาคารหอนอน (N = จำนวนคน)

อาคารหอนอน	แสงแบบที่1		แสงแบบที่2		แสงแบบที่3		แสงแบบที่4		แสงแบบที่5		แสงแบบที่6	
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
1.ไพลิน	0	0	1	5.88	1	5.88	7	41.18	1	5.88	1	5.88
2. เปรมกมล	8	25	4	12.5	8	25	4	12.5	3	9.376	1	3.13
3. มะลิวัลย์	0	0	1	9.09	1	9.09	8	72.73	1	9.09	1	9.09
4. เบญจมาศ	1	12.5	0	0	2	25	5	62.5	0	0	0	0
5. ชัยพฤกษ์	1	8.33	0	0	2	16.67	5	41.67	2	16.17	2	16.67
6. กุหลาบพวง	1	8.33	3	25	0	0	3	25	5	41.67	1	8.33
7. การะเกด	1	9.09	3	27.27	1	9.09	5	45.45	1	9.09	0	0

ตารางที่ 5.53 แสดงความต้องการชนิดของแสงและลักษณะของสี (N = จำนวนคน)

ลักษณะของแสงและสี	N	ร้อยละ
1. Day Light + สีโทนร้อน	12	11.65
2. Cool White + สีโทนร้อน	12	11.65
3. Warm White + สีโทนร้อน	15	14.56
4. Day Light + สีโทนเย็น	37	35.92
5. Cool White + สีโทนเย็น	13	12.62
6. Warm White + สีโทนเย็น	6	5.83

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภายในอาคารหอนอน ควรมีการใช้ชนิดของแสง แบบ Day Light และมีการใช้โทนสีแบบสีโทนเย็นได้แก่ สีฟ้า ฟ้าอมเขียว และ สีเขียว

ที่มา : แบบสอบถาม กันยายน 2546

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อการจัดวางผังพื้น และ ลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน พบว่า เด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจและความต้องการที่แตกต่างกัน โดยผลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาสรุปผลในบทต่อไป และนำมาเสนอแนะเป็นแนะแนวทางในพัฒนา ปรับปรุง การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน

บทที่ 6
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทที่ 6 เป็นการอภิปรายผลที่ได้การวิจัย ซึ่งทำการศึกษาถึงการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง โดยทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการใช้งานในปัจจุบันของการจัดวางผังพื้นกับความสัมพันธ์ของพื้นที่, ขนาดของพื้นที่ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมและพฤติกรรมในการงาน และการเปรียบเทียบลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน ได้แก่ การใช้สี การใช้วัสดุ และการใช้แสงสว่าง โดยใช้วิธีเปรียบเทียบผังพื้น ทั้ง 7 อาคารหอนอน

วิธีการเก็บข้อมูลได้ใช้วิธีการสำรวจ การถ่ายภาพ การจดบันทึก การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เบื้องต้นเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารของสถานสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนแม่บ้านกับเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอนแต่ละอาคาร อีกทั้งยังใช้แบบการสำรวจกิจกรรม พฤติกรรมในการประกอบกิจวัตรประจำวันในช่วงวันธรรมดา (วันจันทร์ - วันศุกร์) และวันหยุด (วันเสาร์ - วันอาทิตย์)

จากนั้นทำการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนจำนวน *103* คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ให้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละอาคารหอนอนแบบโค้วต้า ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแสดงผลโดยใช้ค่าร้อยละ และ ค่าเฉลี่ย ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากบทที่4 เพื่อนำมาสรุปผลการวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสรุปผลสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหรือพัฒนาปรับปรุงการจัดผังพื้นและลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายใน **อาคารหอนอนจำนวนไม่เกิน 25 คน ต่อ 1 อาคาร**

การสรุปผลที่ได้จากการศึกษาทัศนคติความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยภายในอาคารหอนอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน

6.2 เสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน

6.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

6.1 สรุปผลเกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีต่อการใช้งานภายในอาคารหอนอน

ในหัวข้อนี้เป็นการสรุปผลที่ได้จากแบบสอบถาม เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน การสรุปผลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก เป็นการสรุปผลความพึงพอใจที่มีต่อลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน ส่วนที่สอง เป็นการสรุปผลความพึงพอใจในการพื้นที่ต่างๆของอาคารหอนอน ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

6.1.1 สรุปลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในตามความพึงพอใจของผู้ใช้

ในหัวข้อนี้เป็นการสรุปลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอนตามทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ ประกอบด้วย การใช้สี การใช้วัสดุพื้น วัสดุฝ้าเพดาน การใช้แสงสว่าง และความต้องการในตกแต่งเพิ่มเติมภายในอาคารหอนอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 6.1 สรุปลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารตามความพึงพอใจของผู้ใช้

องค์ประกอบทางกายภาพ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการวิจัย
1. **การใช้โทนสีภายในอาคาร**	ควรใช้สีโดยรวมภายในอาคารเป็นโทนสีเย็น คือ สีฟ้าอ่อน
2. **การใช้วัสดุในส่วนพื้น**	พื้นชั้น 1 ควรใช้วัสดุ เป็น กระเบื้องเซรามิคเนื่องจากเป็นวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่ายและทนทาน พื้นชั้น 2 ควรใช้วัสดุ เป็น พื้นไม้ เนื่องจากทนทานและมีความสวยงาม
3. **การใช้วัสดุฝ้าเพดาน**	ฝ้าเพดานเป็นวัสดุ ยิปซั่มบอร์ด ฉาบเรียบทาสีขาว
4. **การตกแต่งเพิ่มเติม**	บริเวณช่องแสงหลักของอาคารหอนอน ควรมีการติดม่านปรับแสง โดยเฉพาะบริเวณโถงนอน เพื่อลดแสงจ้าขณะนอนหลับพักผ่อน แล้วยังเพิ่มความสวยงามและเกิดความเป็นส่วนตัว
5. **ความเพียงพอของแสงธรรมชาติและการใช้แสงสว่าง**	ภายในอาคารควรมีช่องแสงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ช่องแสงกับพื้นที่ผนัง เพื่อให้มีแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้ามาภายในอาคารอย่างเพียงพอ และ การใช้แสงสว่างภายในหอนอน ควรมีการติดตั้งดวงโคมให้เพียงพอกับการใช้งานในเวลากลางคืน โดยควรคำนึงถึงขนาดและจำนวนของช่องแสงภายในอาคาร เนื่องจากถ้ามีช่องแสงมากเกินไปอาจทำให้ขาดความเป็นส่วนตัวในการใช้งานภายในพื้นที่ที่ต้องการความเป็นส่วนตัว เช่นพื้นที่แต่งตัว ห้องอาบน้ำรวม โถงนอน
6. **การติดตั้งให้แสงสว่างในเวลากลางคืน**	ควรให้แสงสว่างทั้งแสงทางตรงและแสงทางอ้อม โดยให้แสงทางตรงจากฝ้าเพดานและให้แสงทางอ้อม โดยการติดไฟกิ่งตามผนังทางเดิน เพื่อเพิ่มความสว่าง ในการใช้งานในตอนกลางคืน และไม่เป็นการรบกวนเพื่อนร่วมหอนอน

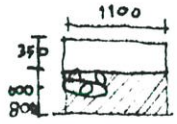
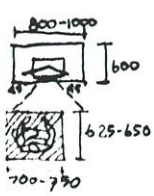
ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

องค์ประกอบทางกายภาพ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการวิจัย
7. **ชนิดของแสงและบรรยากาศภายในอาคารหอนอน**	ควรมีการให้ชนิดของแสง แบบ Day Light และมีบรรยากาศของสี โดยรวมเป็นสีโทนเย็น ได้แก่ โทนสีฟ้า หรือ สีฟ้าอมเขียว เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เป็นโทนสีที่มีความสบายตา และสวยงาม

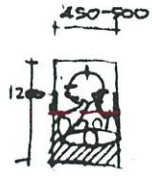
6.1.2 สรุปองค์ประกอบของการใช้พื้นที่ต่าง ๆภายในอาคารหอนอน

การสรุปผลในส่วนที่ 2 เป็นการสรุปผลความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ภายในอาคาร โดยสามารถจัดพื้นที่ที่มีการใช้งานเป็นประจำภายในอาคารหอนอน ประกอบด้วย 1. พื้นที่เก็บรองเท้า 2. พื้นที่พักผ่อน 3. พื้นที่รับประทานอาหาร 4. พื้นที่ส่วนครัว 5. ห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม 6. พื้นที่แต่งตัว 7. โถงนอน 8. พื้นที่สวดมนต์ และตำแหน่งของห้องแม่บ้าน ซึ่งขนาดของพื้นที่ได้จากผลของการศึกษาเหมาะสมสำหรับจำนวนผู้ใช้ภายในอาคารหอนอน 25 คน ต่อ 1 พื้นที่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

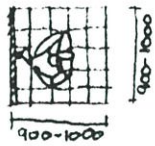
ตารางที่ 6.2 สรุปองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารตามความพึงพอใจของผู้ใช้

องค์ประกอบทางกายภาพ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการวิจัย
1. พื้นที่เก็บรองเท้า	
- **ตำแหน่งที่ตั้ง**	อยู่ใกล้กับบริเวณทางเข้าภายในอาคารหอนอนและเชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อน
- **ขนาดของพื้นที่ใช้สอย** 	4.60 – 5.00 ตารางเมตร สำหรับ ผู้ใช้ 25 คน ดังนั้นมีขนาดพื้นที่ 0.20 ตารางเมตร : 1 คน
- **ลักษณะการจัดภายในพื้นที่**	ควรมีชั้นวางรองเท้าหรือตู้เก็บรองเท้า โดยควรจัดให้เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้และความต้องการในการใช้งาน
2. พื้นที่พักผ่อน	
- **ตำแหน่งที่ตั้ง**	ควรมีการจัดพื้นที่ไว้ที่ชั้น 1 โดยอยู่ใกล้ทางเข้าหลักภายในอาคารหอนอน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อ ไปยังพื้นที่ต่างๆภายในอาคาร
- **ขนาดของพื้นที่ใช้สอย** 	55.00 – 65.50 ตารางเมตร สำหรับ ผู้ใช้ 25 คน ดังนั้นมีขนาดพื้นที่ 2.40 ตารางเมตร : 1 คน

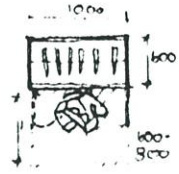
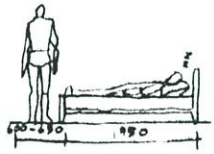
ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

องค์ประกอบทางกายภาพ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการวิจัย
- **ลักษณะการจัดภายในพื้นที่**	ภายในพื้นที่พักผ่อน ควรเป็นพื้นที่โล่ง กว้างเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นในการใช้งานได้ง่าย โดยควรจัดเป็นพื้นที่ส่วนกลางที่สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ต่างๆภายในอาคารหอนอน การจัดวางเครื่องเรือน เช่น เก้าอี้รับแขก โต๊ะกลาง และโต๊ะวางทีวี
*3. **พื้นที่รับประทานอาหาร***	
- **ตำแหน่งที่ตั้ง**	ควรจัดพื้นที่รับประทานอาหารให้ต่อเนื่องกับพื้นที่ส่วนครัว และเชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อน ะห้องส้วม เพื่อความสะดวกในการใช้งาน และควรคำนึงถึงระยะทางในการเข้าถึงพื้นที่รับประทานอาหาร กับตำแหน่งของประตูทางเข้า เพื่อให้สะดวกในการเตรียมอาหาร และใช้งานภายในพื้นที่
- **ขนาดของพื้นที่ใช้สอย** 	26.00 – 30.00 ตารางเมตร สำหรับ ผู้ใช้ 25 คน ดังนั้นมีขนาดพื้นที่ 1.20 ตารางเมตร : 1 คน
- **ลักษณะการจัดภายในพื้นที่**	ควรมีการจัดเครื่องเรือนตามมาตรฐานการจัดวางเครื่องเรือน เช่น โต๊ะรับประทาน 6 ที่นั่ง และเก้าอี้รับประทานอาหาร ตู้กดน้ำเย็น โต๊ะเตรียมอาหาร ฯ ตู้เย็น ตู้เก็บของ ตู้กับข้าวฯ โดยให้มีจำนวนเครื่องเรือนให้เพียงพอรองรับกับจำนวนผู้ใช้
4. **พื้นที่ส่วนครัว**	
- **ตำแหน่งที่ตั้งเมื่อเทียบกับการระบายอากาศ**	ควรตั้งอยู่ภายนอกอาคาร โดยเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหาร เพื่อให้เกิดการระบายอากาศที่ดี ขณะประกอบอาหาร แต่ควรคำนึงถึงชายคาของหลังคาตัวอาคาร ให้มีหลังคาคลุมพื้นที่ส่วนครัว เพื่อให้สะดวกในการใช้งานขณะประกอบอาหาร หากเกิดฝนตก
- **ขนาดของพื้นที่ใช้สอย** 	11.50 – 12.50 ตารางเมตร สำหรับ ผู้ใช้ 25 คน ดังนั้นมีขนาดพื้นที่ 0.48 ตารางเมตร : 1 คน
- **ลักษณะการจัดภายในพื้นที่**	ตามมาตรฐานการจัดวางเครื่องเรือนภายในส่วนครัว ประกอบด้วย อ่างล่างจาน เตาแก๊ส พร้อมถังแก๊ส โต๊ะเตรียมอาหาร หรือเครื่องเรือนอื่นๆตามความเหมาะสม

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

องค์ประกอบทางกายภาพ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการวิจัย
5. ห้องอาบน้ำรวม	
- ตำแหน่งที่ตั้ง	ห้องอาบน้ำรวม ควรแยกการใช้งานกับห้องส้วม โดยตั้งอยู่บริเวณด้านหลังอาคารหอนอนเพื่อบังสายตาจากภายนอกและสร้างความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน และภายในห้องอาบน้ำรวมควรมีการจัดแบ่งพื้นที่ให้มีห้องสำหรับอาบน้ำเดี่ยว ห้องและพื้นที่สำหรับแต่งตัว/เปลี่ยนเสื้อผ้าที่เปียก
- ขนาดของพื้นที่ใช้สอย 	11.50 – 13.75 ตารางเมตร สำหรับ ผู้ใช้ 25 คน ดังนั้นมีขนาดพื้นที่ 0.50 ตารางเมตร : 1 คน
- ลักษณะการจัดภายในพื้นที่	ควรมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วนโดยส่วนแรกมีการจัดเป็นห้องสำหรับอาบน้ำเดี่ยว และห้องสำหรับอาบน้ำรวม เนื่องจากให้ผู้ใช้ที่เป็นเด็กโตเกิดความเป็นส่วนตัวในการอาบน้ำ และควรห้องอาบน้ำ ควรเชื่อมต่อกับพื้นที่แต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่อให้สามารถผลัดผ้าเปียกก่อนขึ้นอาคารหอนอน
5.1 ห้องส้วม	
- ตำแหน่งที่ตั้ง	ห้องส้วมควรอยู่บริเวณด้านหลังอาคารหอนอนโดยแยกการใช้งานกับห้องอาบน้ำรวม เพื่อบังสายตาจากภายนอกและสร้างความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน และควรมีจำนวนห้องส้วมในเพียงพอรองรับกับจำนวนผู้ใช้
- ขนาดของพื้นที่ใช้สอย	1.20 / 1 ห้อง เฉลี่ยจากผลการวิเคราะห์โดยการสำรวจมีจำนวนห้องส้วมโดยเฉลี่ย 4ห้อง เท่ากับขนาดพื้นที่ 4.80 ตารางเมตร สำหรับผู้ใช้ 25 คน
- จำนวนห้องส้วม	ควรมีจำนวนห้องส้วม 1 ห้อง อ่างล่างหน้า 1 ชุด ห้องอาบน้ำ 1 ห้องต่อ พื้นที่อาคาร 50 ตร.ม.โดยมีขนาดกว้างยาวไม่ต่ำกว่า 0.90 – 1.00เมตร :ห้องและมีความสูงภายในไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร
6. พื้นที่แต่งตัว	
- ตำแหน่งที่ตั้ง	ควรมีการจัดแบ่งพื้นที่แต่งตัวเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พื้นที่แต่งตัวและเปลี่ยนเสื้อผ้าอยู่ใกล้กับบริเวณห้องอาบน้ำรวม และ ส่วนที่สองควรมีการจัดพื้นที่แต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า อยู่ภายในโถงนอน โดยภายในโถงนอนควรมีการกั้นผนังให้เป็นห้องสำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้า เพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

องค์ประกอบทางกายภาพ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการวิจัย
- **ขนาดของพื้นที่ใช้สอย** 	26.50 – 32.25 ตารางเมตร สำหรับ ผู้ใช้ 25 คน ดังนั้นมีขนาดพื้นที่ 1.20 ตารางเมตร : 1 คน
- **ลักษณะการจัดภายในพื้นที่**	การมาตรฐานของการจัดเครื่องเรือนประกอบด้วย ตู้เสื้อผ้าบานไม้ หรือมีราวสำหรับแขวนผ้า และชั้นวางของ ตู้เก็บของใช้ส่วนตัว
- **ลักษณะของตู้เสื้อผ้า**	ตู้เสื้อผ้าไม้บานเปิดสูง โดยมีสัดส่วนการใช้งาน 1 คน : 1 ตู้ เพื่อให้เพียงพอกับการใช้งานและเพื่อให้สามารถเก็บของใช้ส่วนตัว
7.โถงนอน	
- **ตำแหน่งที่ตั้ง**	โถงนอนควรอยู่ชั้น 2 ของอาคารโดยแยกการใช้งานกับพื้นที่สวดมนต์และภายในโถงนอนควรมีการจัดให้มีพื้นที่สำหรับแต่งตัว
- **ขนาดของพื้นที่ใช้สอย** 	98.00 – 116.00 ตารางเมตร สำหรับ ผู้ใช้ 25 คน ดังนั้นมีขนาดพื้นที่ 4.28 ตารางเมตร : 1 คน
- **ลักษณะการจัดภายในพื้นที่**	ภายในโถงนอนควรเป็นโถงนอนรวม โดยควรแยกเป็นห้องย่อยๆ โดยมีการจัดภายในพื้นที่ควรมีการจัดแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มย่อยๆ โดยมีฉากกั้นแบ่งระหว่างกลุ่ม การจัดให้มีพื้นที่สำหรับแต่งตัว เปลี่ยนเสื้อผ้าอยู่ภายในโถงนอน และควรจัดให้ผู้อยู่อาศัยมีพื้นที่และของใช้ส่วนตัว เช่น มีเตียงนอนเดี่ยว ตู้เสื้อผ้า ตู้เก็บของให้เพียงพอกับจำนวนคน มีสัดส่วนการใช้งาน 1 : 1 เพื่อ ให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัย
- **จำนวนเพื่อนสนิทภายในกลุ่มย่อย**	การแบ่งกลุ่มย่อยภายในโถงนอนควรมีจำนวนเด็กกลุ่มละ 5 คน
8. . พื้นที่สวดมนต์	
- **ตำแหน่งที่ตั้ง**	ควรเชื่อมต่อกับโถงนอน และพื้นที่พักผ่อน โดยแยกพื้นที่การใช้งานกับโถงนอน ลักษณะเป็นโถงกลางสำหรับเชื่อมพื้นที่โถงนอนและพื้นที่พักผ่อน
- **ขนาดของพื้นที่ใช้สอย** 	23.50 – 26.75 ตารางเมตรสำหรับ ผู้ใช้ 25 คน ดังนั้นมีขนาดพื้นที่ 1.00 ตารางเมตร : 1 คน

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

องค์ประกอบทางกายภาพ	ลักษณะที่เหมาะสมกับการวิจัย
- ลักษณะการจัดภายในพื้นที่	ประกอบด้วย โต๊ะหมู่บูชา หรือเครื่องเรือนอื่นๆตามความเหมาะสม
9. ห้องแม่บ้าน (ผลจากการวิเคราะห์)	
- ตำแหน่งที่ตั้ง	ควรเชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อนบริเวณชั้น 1 ใกล้กับทางเข้าหลัก เนื่องจากวัตถุประสงค์ของสถานสงเคราะห์ที่ต้องการให้เด็กอาศัยอยู่รวมกันแบบครอบครัวลักษณะพี่ดูแลน้อง ดังนั้นตำแหน่งของห้องแม่บ้านจึงควรอยู่ ณ ชั้น 1 เพื่อให้เด็กไม่รู้สึกกดดันในการอยู่อาศัย แต่ควรมีการจัดพื้นที่ภายในอาคารให้แม่บ้านสามารถเห็นการใช้งานภายในพื้นที่ต่างๆได้ง่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและสะดวกในการดูแล
- ขนาดของพื้นที่ใช้สอย	20 ตารางเมตร (จากค่าเฉลี่ยพื้นที่ใช้สอย)

จากผลสรุปของการวิจัย สามารถนำมาสร้างผังความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยกับกิจกรรมภายในอาคารหอนอนได้ดังนี้

6.2 แนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน

จากผลสรุปของการวิจัย สามารถนำข้อมูลที่ได้มาสรุปลงในตารางการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามแต่ละพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์หน้าที่ใช้สอย วิเคราะห์ขอบเขตของพื้นที่ และเสนอแนะการจัดวางผังเครื่องเรือนภายในอาคารหอนอน ซึ่งการจัดวางผังเครื่องเรือนเป็นเพียงการเสนอแนะเบื้องต้นเท่านั้น พร้อมทั้งเสนอภาพทัศนียภาพจำลองดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์หน้าที่ใช้สอย คือการวิเคราะห์ระบบการใช้สอย เพื่อทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยและลักษณะความสัมพันธ์ ที่บอกถึงความใกล้ชิดของพื้นที่ใช้สอย (Adjacency) ตามความต้องการในโครงการ ให้เกิดความต่อเนื่องในการจัดวางผังต่อไป การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย จะให้ค่าน้ำหนักความใกล้ชิด โดยระดับจะบอกถึงความใกล้ชิดของพื้นที่ ค่า 2 หมายถึงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และบ่งบอกว่าพื้นที่ที่เชื่อมโยงจะต้องอยู่ติดกัน ส่วนค่า 1 อาจไม่ต้องอยู่ติดกัน และ0 คือไม่ต้องอยู่ติดกัน และไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (จันทนี เพชรานนท์ ,2542 ,46-48)

การวิเคราะห์ขอบเขตพื้นที่ใช้สอย คือการนำผลการวิเคราะห์หน้าที่ใช้สอยนำมาซึ่งการแผนผังขอบเขตพื้นที่ (Zoning) โดยการนำขนาดของพื้นที่ที่ได้จากการสรุปมาวิเคราะห์ข้อมูลมาประกอบการทำแผนผังขอบเขตของพื้นที่

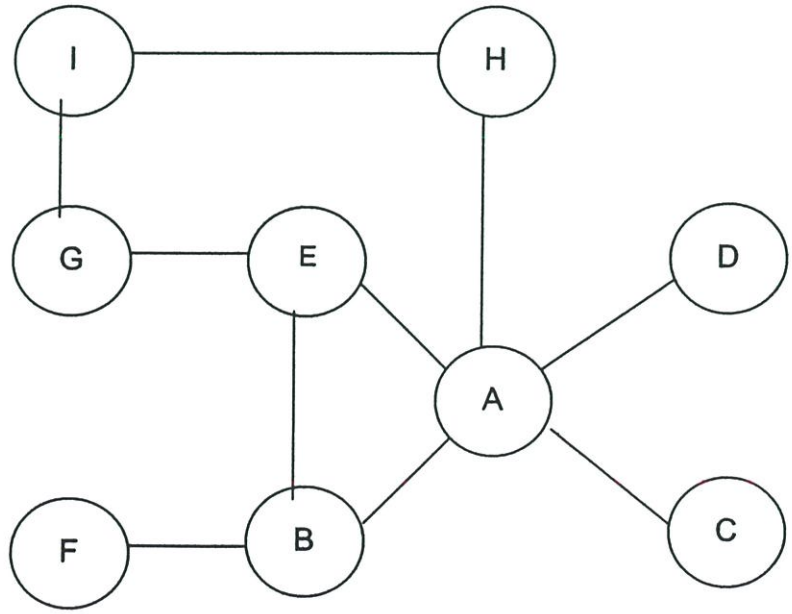
การจัดวางผังเครื่องเรือน และทัศนียภาพจำลอง เป็นขั้นตอนต่อจากการวิเคราะห์ขอบเขตของพื้นที่ใช้สอย โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ขอบเขตพื้นที่ใช้สอยมาจัดวางผังเครื่องเรือน และนำผลสรุปสภาพแวดล้อมกายภาพภายในมาจัดทำทัศนียภาพจำลอง โดยมีพื้นฐานจากการศึกษากิจกรรมพฤติกรรม และความพึงพอใจของผู้ใช้ภายในอาคารหอนอน

6.2.1 การจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอน

จากผลการวิจัยและข้อสรุปเกณฑ์ในการออกแบบ สามารถนำมาสร้างผังความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยกับกิจกรรมในการใช้งานภายในอาคารหอนอนได้ดังนี้

A = พื้นที่พักผ่อน	B = พื้นที่รับประทานอาหาร	C = พื้นที่เก็บรองเท้า
D = ห้องพักแม่บ้าน	E = ห้องอาบน้ำรวมและ ห้องส้วม	F = พื้นที่ส่วนครัว
G= พื้นที่แต่งตัว	H = พื้นที่สวดมนต์	I = โถงนอน

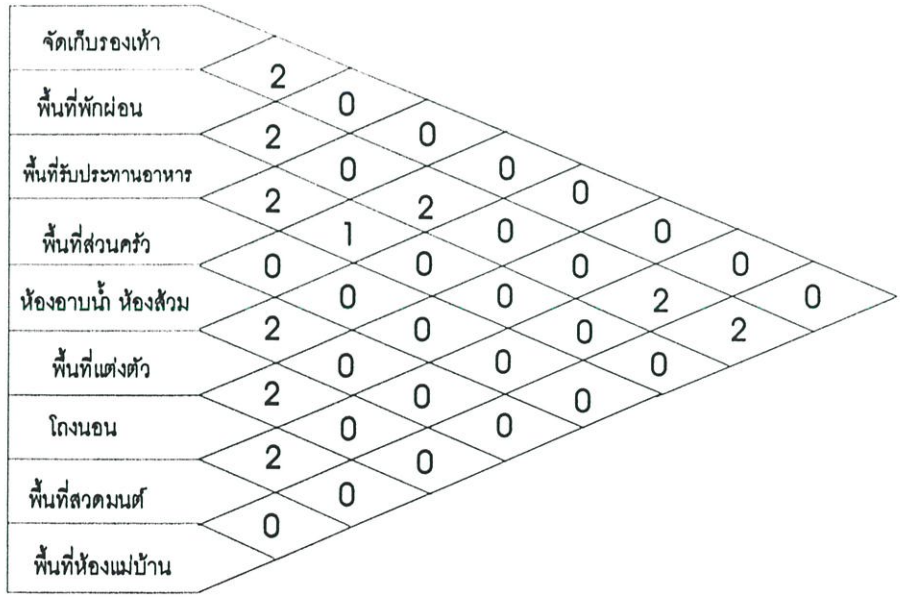
สัญลักษณ์ของพื้นที่แยกย่อยภายในอาคารหอนอน



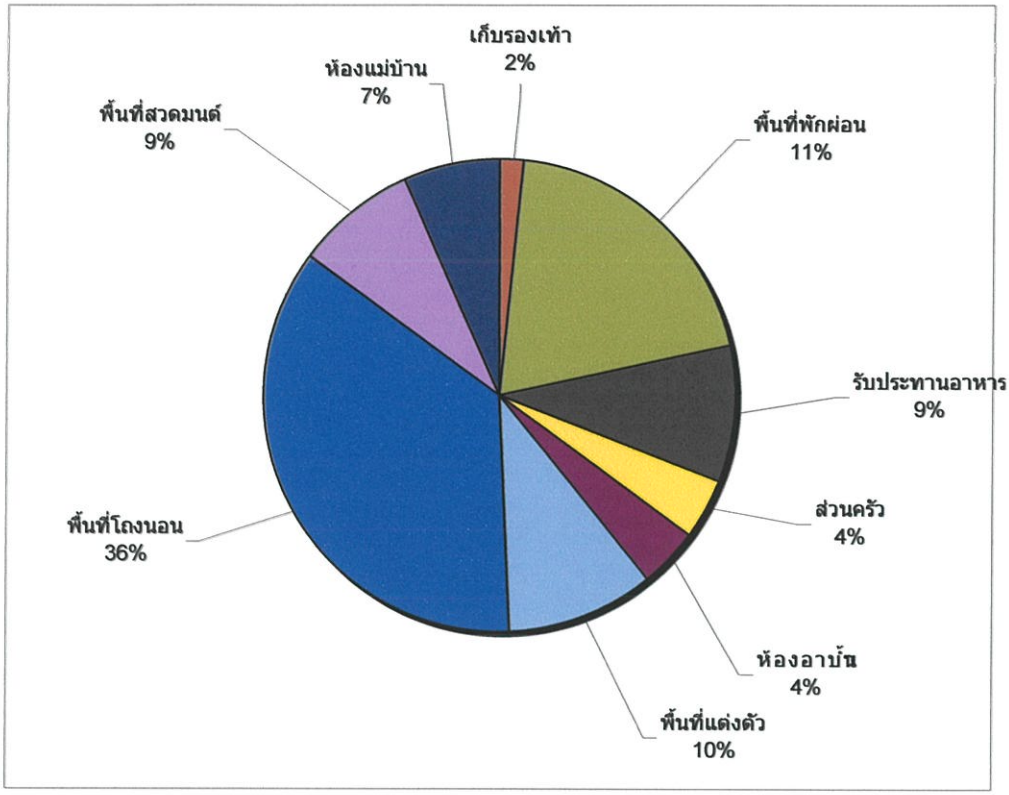
ภาพที่ 6.1 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย Bubble Diagram

ตารางที่ 6.3 แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย (Adjacency Matrix)

พื้นที่	พื้นที่เก็บรองเท้า	พื้นที่พักผ่อน	พื้นที่รับประทานอาหาร	พื้นที่ส่วนครัว	ห้องอาบน้ำห้องส้วม	พื้นที่แต่งตัว	โถงนอน	พื้นที่สวดมนต์	ห้องแม่บ้าน
พื้นที่จัดเก็บรองเท้า	-	2	0	0	0	0	0	0	0
พื้นที่ พักผ่อน	2	-	2	0	2	0	0	2	2
พื้นที่รับประทานอาหาร	0	2	-	2	1	0	0	0	0
พื้นที่ส่วนครัว	0	0	2	-	0	0	0	0	0
ห้องอาบน้ำและห้องส้วม	0	2	1	0	-	2	0	0	0
พื้นที่แต่งตัว	0	1	0	0	2	-	2	0	0
โถงนอน	0	0	0	0	0	2	-	2	0
พื้นที่สวดมนต์	0	2	0	0	0	0	2	-	0
ห้องแม่บ้าน	0	2	0	0	0	0	0	0	0



ภาพที่ 6.2 แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยในการใช้งานภายในอาคารหอนอน

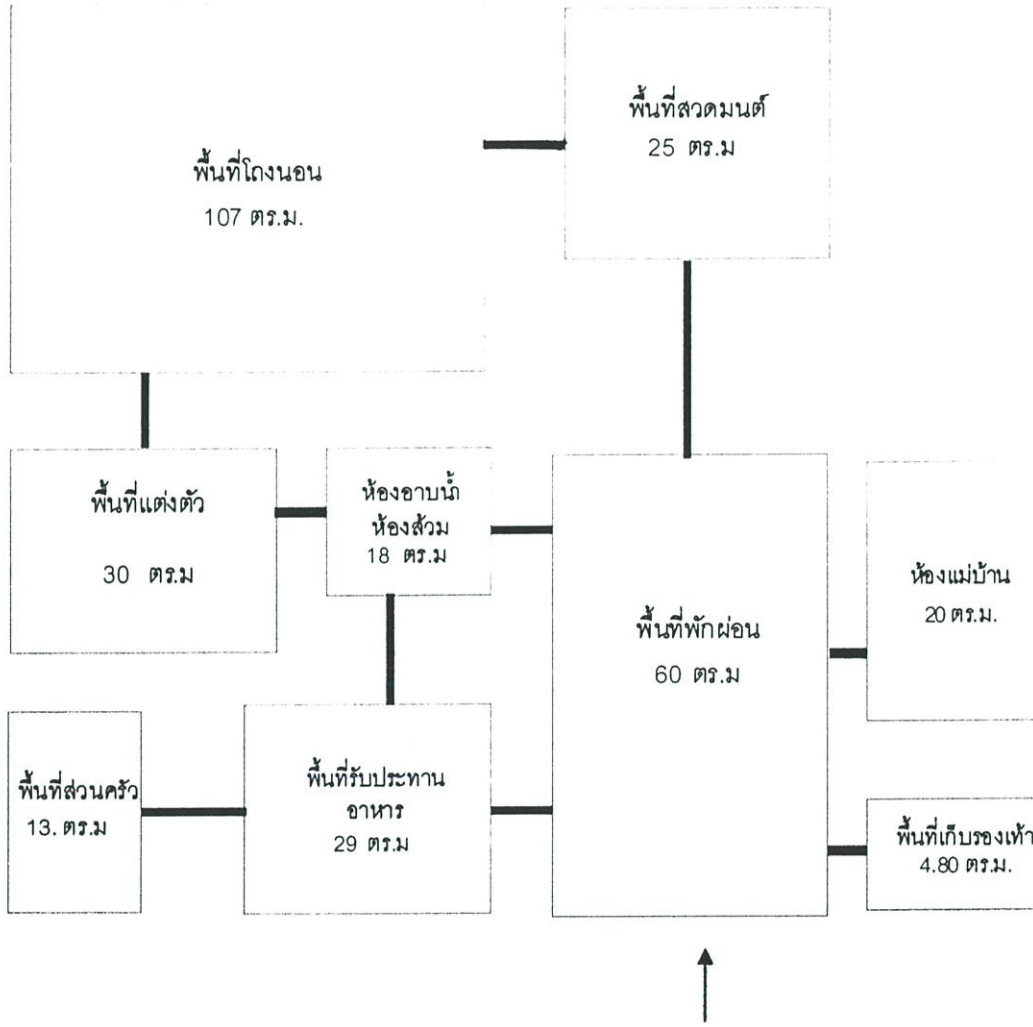


ภาพที่ 6.3 แสดงสัดส่วนพื้นที่ใช้งานภายในอาคารหอนอน

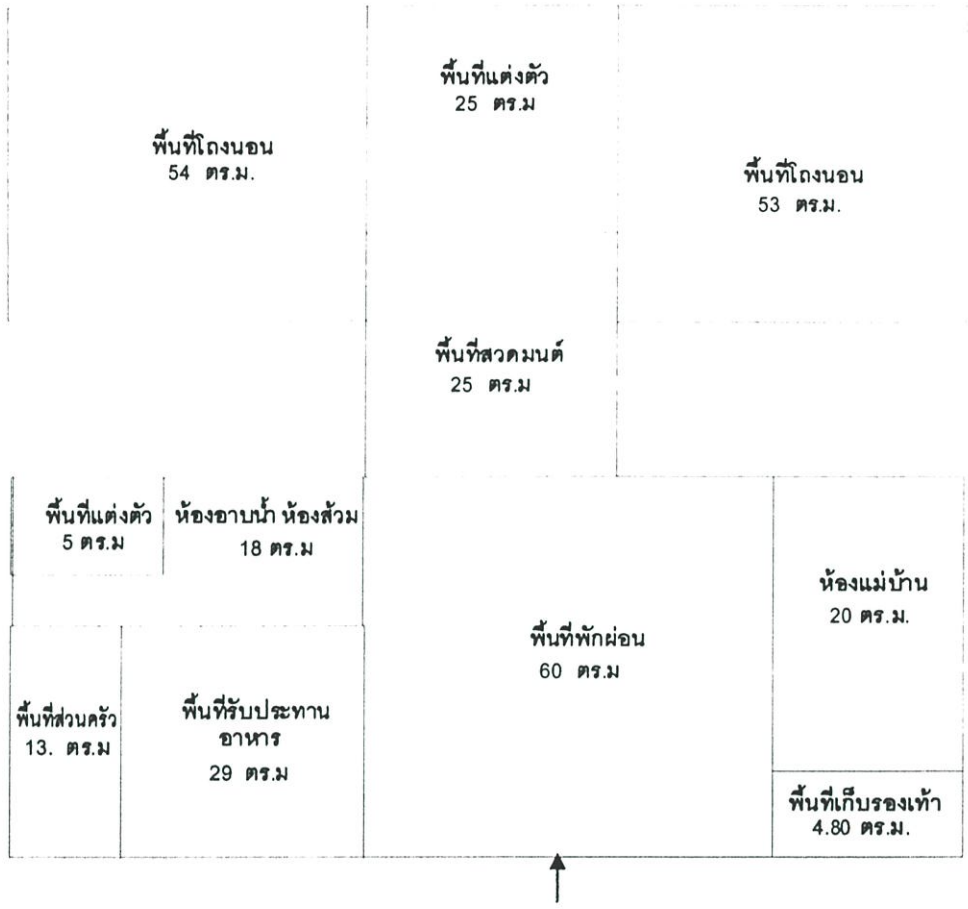
ตาราง 6.4 แสดงสัดส่วนพื้นที่ใช้งานภายในอาคารหอนอนตามความพึงพอใจที่เหมาะสมกับจำนวน 25 คน

พื้นที่	ขนาด (ตร.ม.)	พื้นที่ต่อคน	ร้อยละ
พื้นที่เก็บรองเท้า	4.80	0.20	2
พื้นที่พักผ่อน	60.00	2.40	11
พื้นที่รับประทานอาหาร	29.00	1.20	9
พื้นที่ส่วนครัว	12.00	0.48	4
ห้องอาบน้ำ	13.00	0.50	4
ห้องส้วม	1.20 / 1 ห้องเฉลี่ย 4ห้อง /4.80	0.20	
พื้นที่แต่งตัว	30.00	1.20	10
พื้นที่โถงนอน	107.00	4.28	36
พื้นที่สวดมนต์	25.00	1.00	9
ห้องแม่บ้าน	20.00	-	7
รวม	**305.60**	-	**100**

จากข้อสรุปที่ได้จากการจัดระดับความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยกับขนาดของพื้นที่ใช้งาน สามารถนำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของพื้นที่ ตามความพึงพอใจของผู้ใช้ได้ดังนี้



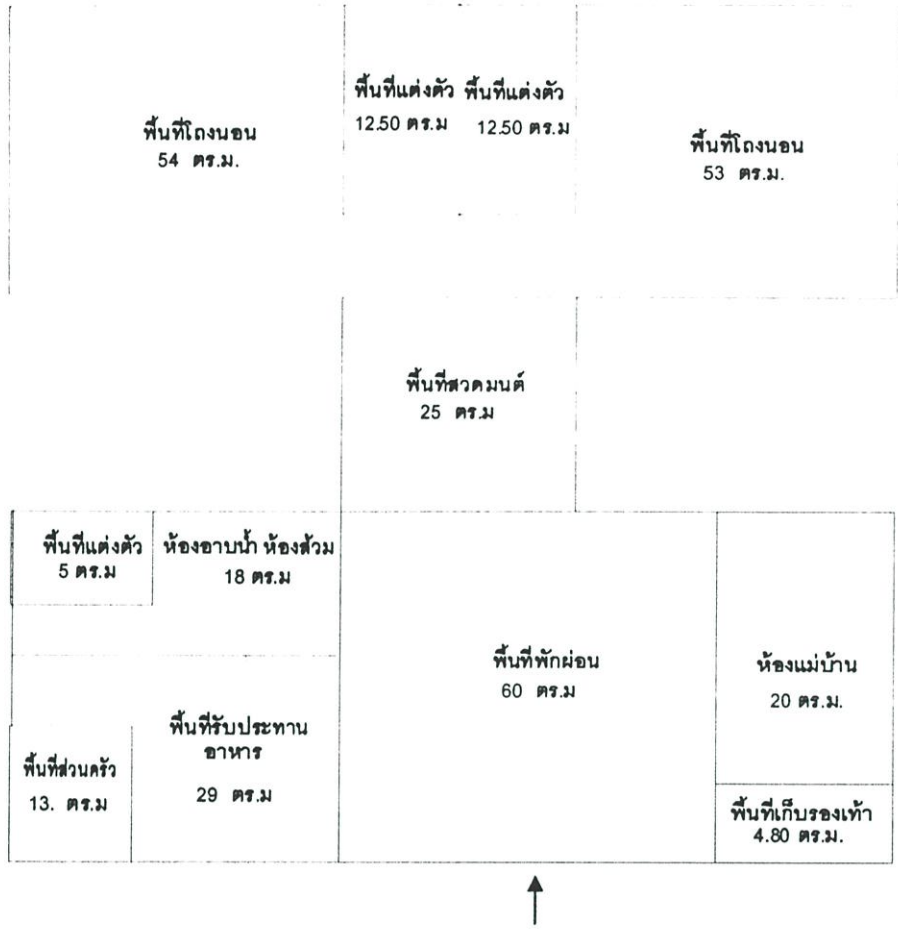
ภาพที่ 6.4 เสนอแนะความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยกับกิจกรรมภายในอาคารหอนอน (FUNTIONAL DIAGRAM



ภาพที่ 6.5 เสนอแนะแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอนแบบที่ 1
(SHEMEMATIC DESIGN)

ตารางที่ 6.5 การวิเคราะห์ข้อดี - ข้อเสียของแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยแบบที่ 1

ลักษณะการจัดภายในพื้นที่	จากทางเข้าภายในอาคารพื้นที่แรกคือพื้นที่พักผ่อนซึ่งเป็นเหมือนโถงกลางเชื่อมต่อกับพื้นที่ต่างๆภายในหอนอน ได้แก่พื้นที่รับประทานอาหาร ห้องอาบน้ำห้องส้วม พื้นที่แต่งตัว ห้องแม่บ้าน พื้นที่จัดเก็บรองเท้าและพื้นที่สวดมนต์ที่เชื่อมต่อกับโถงนอนและพื้นที่แต่งตัว
ข้อดี	- พื้นที่พักผ่อนเป็นพื้นที่ใช้งานเฉพาะโดยแยกกับโถงนอนทำให้เกิดความเป็นส่วนตัว - พื้นที่แต่งตัวเกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน เนื่องจากมีการจัดพื้นที่แต่งตัวให้อยู่ภายในห้องอาบน้ำรวม และพื้นที่แต่งตัวอยู่ภายในโถงนอน - โถงนอนมีการแบ่งเป็น 2 ส่วนทำให้เกิดกลุ่มย่อยและ เกิดความเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัย - พื้นที่รับประทานอาหารและครัวอยู่ติดกับห้องน้ำทำให้เกิดความสะดวกในการใช้งาน - มีสะดวกในการเก็บรองเท้าเนื่องจากอยู่ใกล้กับทางเข้าหลักของอาคารหอนอน
ข้อเสีย	- พื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนไม่มีการแบ่งแยกการใช้งานและเชื่อมต่อกับพื้นที่สวดมนต์ทำให้ ไม่เป็นสัดส่วนในการใช้งานและไม่เกิดความเป็นส่วนตัว - ส่วนครัวอยู่ติดกับห้องน้ำอาจทำให้เกิดปัญหาในการระบายอากาศได้



ภาพที่ 6.6 เสนอแนะแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอนอนแบบที่ 2
(SHEMEMATIC DESIGN)

ตารางที่ 6.6 การวิเคราะห์ ข้อดี – ข้อเสียของแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยแบบที่ 2

ลักษณะการจัดความสัมพันธ์ของพื้นที่	จากทางเข้าพื้นที่แรกคือเก็บรองเท้าเชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อนจากพื้นที่พักผ่อนเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหาร ห้องอาบน้ำห้องส้วมซึ่งห้องอาบน้ำเชื่อมกับพื้นที่แต่งตัว ห้องแม่บ้าน พื้นที่เก็บรองเท้า และ พื้นที่สวดมนต์ที่เชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อนและพื้นที่โถงนอน โดยภายในโถงนอนมีการเชื่อมต่อพื้นที่แต่งตัว
ข้อดี	- พื้นที่พักผ่อนเป็นพื้นที่ใช้งานเฉพาะโดยแยกกับโถงนอนทำให้เกิดความเป็นส่วนตัว - พื้นที่สวดมนต์สามารถเชื่อมต่อกับโถงนอนพื้นที่แต่งตัวทำให้สะดวกในการใช้งาน - พื้นที่แต่งตัวเกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน เนื่องจากมีการจัดพื้นที่แต่งตัวให้อยู่ภายในห้องอาบน้ำรวม และพื้นที่แต่งตัวอยู่ภายในโถงนอน - โถงนอนมีการแบ่งเป็น 2 ห้องทำให้เกิดเป็นกลุ่มย่อยและทำให้เกิดความเป็นส่วนตัว - มีการแยกพื้นที่ครัวกับห้องอาบน้ำและห้องส้วมเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในการระบายอากาศ - เกิดความเป็นส่วนตัวภายในพื้นที่แต่งตัวของโถงนอนมีเนื่องจากมีการแบ่งแยกพื้นที่ใช้งานเนื่องจากแยกทางเข้าออกกับพื้นที่สวดมนต์และพื้นที่แต่งตัวที่อยู่ภายในห้องอาบน้ำ
ข้อเสีย	-

จากตารางที่ 6.13 **และ** 6.14 พบว่าการเสนอแนะแนวทางในการจัดพื้นที่ใช้สอยแบบที่ 2 สามารถสอดคล้องเหมาะสมในการใช้งานตามความต้องการของผู้ใช้และกิจกรรมได้มากที่สุด เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวสามรถทำให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งานและมีความสัมพันธ์กับลักษณะของกิจกรรมภายในอาคารหอนอน

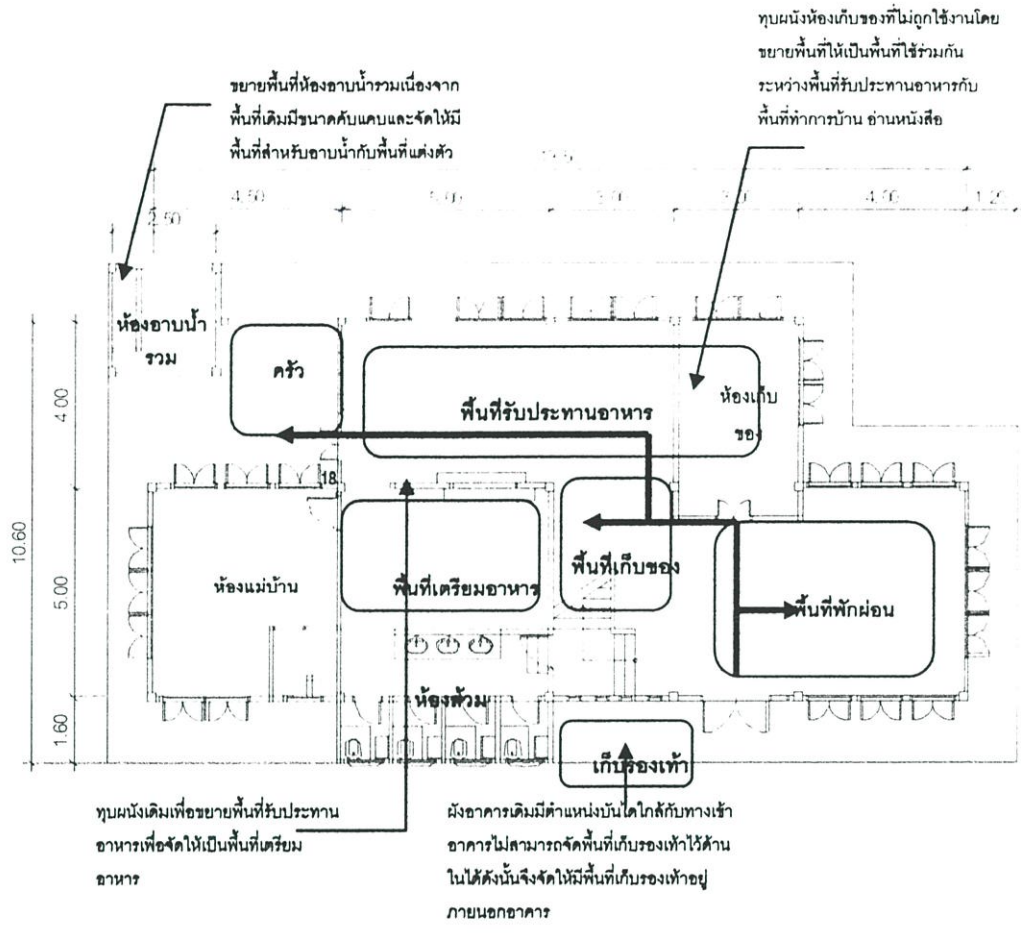
จากแนวทางการจัดวางผังพื้นดังกล่าว สามารถเสนอแนะแนวทางในปรับปรุงผังพื้นเดิมและสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน ที่เหมาะสมตามความพึงพอใจของผู้ใช้ได้ดังนี้

6.5.2 แนวทางการจัดวางผังพื้นภายในอาคารจากความพึงพอใจของผู้ใช้

การจัดวางผังพื้นชั้น 1 ส่วนแรก ประกอบด้วย พื้นที่ภายนอกอาคารจากทางเข้าหลักจัดเป็นพื้นที่สำหรับเก็บรองเท้าโดยเชื่อมต่อกับพื้นที่พักผ่อน เนื่องจากผังเดิมของอาคารติดบันไดทางขึ้นจึงไม่สามารถจัดไว้ภายในอาคารได้ จากนั้นเป็นพื้นที่พักผ่อนเชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทานอาหาร โดยมีการแบ่งให้เป็นพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารและพื้นที่เตรียมอาหาร และด้านในเป็นตำแหน่งของห้องส้วม และ ห้องแม่บ้าน

การเสนอแนะการจัดวางผังทางผู้วิจัยได้เสนอให้มีการขยายพื้นที่เตรียมอาหารกับห้องเก็บของให้เชื่อมต่อกับพื้นที่รับประทาน เพื่อให้เป็นพื้นที่ที่กว้างขวาง และจัดให้พื้นที่รับประทานอาหารเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกันระหว่างพื้นที่สำหรับทานอาหารและพื้นที่สำหรับทำการบ้าน อ่านหนังสือ จากนั้นจัดพื้นที่ใต้บันไดโดยการกั้นให้เป็นพื้นที่สำหรับเก็บหนังสือ เก็บของ เพื่อใช้เป็นมุมพักผ่อนอ่านหนังสือของเด็ก

ส่วนที่ 2 เป็นพื้นที่ภายนอกอาคาร ได้แก่พื้นที่ส่วนครัว และห้องอาบน้ำรวม ทางผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการขยายพื้นที่ห้องอาบน้ำรวม เนื่องจากผังเดิมมีพื้นที่คับแคบ ไม่เพียงพอกับการใช้งาน โดยใช้แนวเสาเดิมและต่อเติมขยายพื้นที่ห้องอาบน้ำรวม โดยจัดให้มีพื้นที่สำหรับแต่งตัว/เปลี่ยนเสื้อผ้า และห้องอาบน้ำเดี่ยว (จากความต้องการของผู้ใช้) และบริเวณโดยรอบห้องอาบน้ำรวม ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการใช้แนวต้นไม้ ปลูกบังสายตาจากภายนอกเพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน



ภาพที่ 6.7 เสนอแนะแนวทางในการจัดวางขอบเขตพื้นที่ (Zoning) ชั้น 1

\

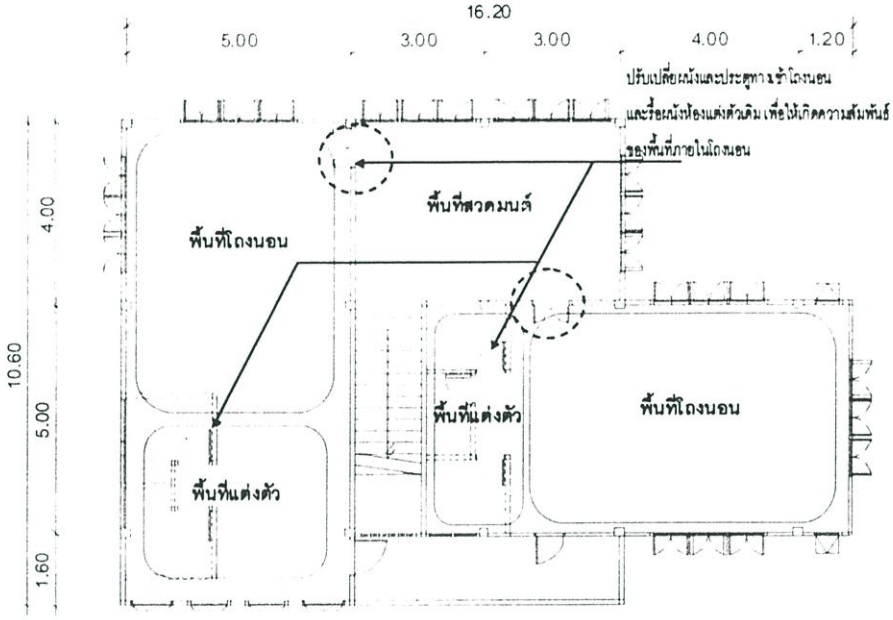
แนวทางการจัดผังพื้น ชั้น 2 จากพื้นที่พักผ่อนชั้น 1 เชื่อมต่อกับพื้นที่สวดมนต์ โดยพื้นที่สวดมนต์ซึ่งเป็นเหมือนโถงกลางหลักที่เชื่อมต่อกับโถงนอน ทั้ง 2 ห้อง

การจัดวางผังพื้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการแก้ไขตำแหน่งประตูทางเข้าออกภายในโถงนอน โดยแก้ไขประตูทางเข้าโถงนอนเพื่อลดระยะทางเดินขณะขึ้นมาแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า และเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดพื้นที่ภายในโถงนอนให้เป็นสัดส่วนในการจัดวางเครื่องเรือน

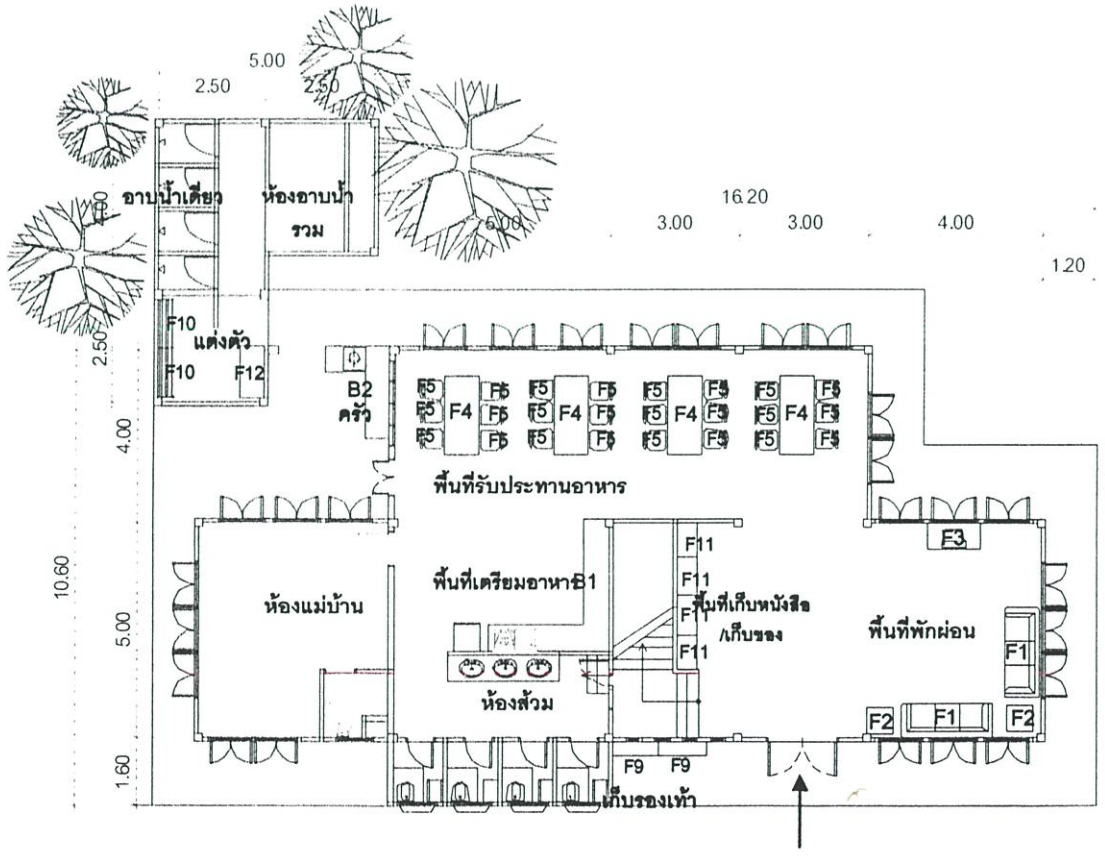
แนวทางการจัดพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอน ผู้วิจัยได้เสนอให้มีการรื้อทุบแนวผนังเดิม และกั้นผนังภายในใหม่เพื่อแก้ไขพื้นที่มีแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า ให้เป็นสัดส่วนและเกิดความเป็นส่วนตัว โดยจัดให้อยู่ทางด้านในโถงนอนเพื่อเชื่อมต่อกับระเบียงภายนอก

การจัดวางเครื่องเรือนภายในโถงนอน จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้ต้องการความเป็นส่วนตัวและมีเครื่องเรือนตอบสนองการใช้สอย ดังนั้นจึงจัดให้มีเครื่องเรือนส่วนตัว คือ ตู้เสื้อผ้า

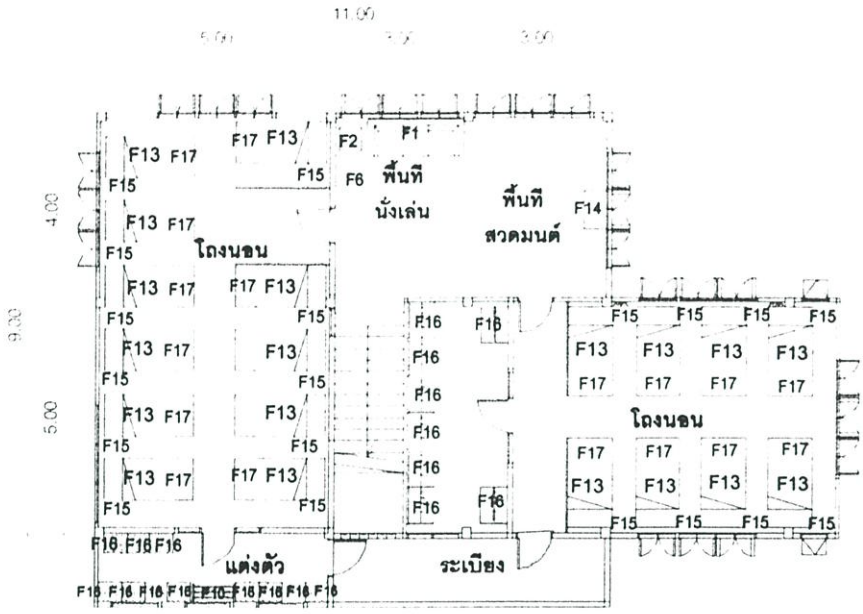
บานไม้ โต๊ะทางเตียงและกล่องเก็บของใต้เตียง เพื่อใช้เก็บของใช้ส่วนตัวและใช้พื้นที่ว่างใต้เตียงให้เกิดประโยชน์



ภาพที่ 6.8 เสนอแนะแนวทางในการจัดขอบเขตพื้นที่ (Zoning) ชั้น 2



ภาพที่ 6.9 เสนอแนะแนวทางในการจัดวางผังพื้นชั้น 1 ตามความพึงพอใจของผู้ใช้



ภาพที่ 6.10 แสดงรูปแบบการจัดผังพื้นชั้น 2 ตามความพึงพอใจของผู้ใช้

F1	เก้าอี้รับแขก	F7	โต๊ะเตรียมอาหาร	F13	เตียงนอนเหล็ก 3'x61/2'
F2	โต๊ะข้าง	F8	ตู้เย็น	F14	โต๊ะหมู่บูชา
F3	โต๊ะวางทีวี	F9	ตู้เก็บรองเท้า	F15	โต๊ะข้างเตียง
F4	โต๊ะทานอาหาร 6ที่นั่ง	F10	ราวแขวนผ้า	F16	ตู้เสื้อผ้าสูงบานเปิดไม้
F5	เก้าอี้รับประทานอาหาร	F11	ชั้นวางหนังสือ	F17	กล่องเก็บของใต้เตียง
F6	เก้าอี้รับแขกเดี่ยว	F12	โต๊ะวางของ	B1	ชุดเตรียมอาหาร
B2	เคาน์เตอร์ประกอบอาหาร				

สัญลักษณ์เครื่องเรือน



ภาพที่ 6.11 ทัศนียภาพภายในโถงนอนในเวลากลางวันตามความพึงพอใจของผู้ใช้



ภาพที่ 6.12 ทัศนียภาพภายในโถงนอนในเวลากลางคืนตามความพึงพอใจของผู้ใช้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การจัดพื้นที่ภายในชั้น 1

1.1 ตำแหน่งห้องเก็บของไม่ถูกใช้งาน จึงเสนอแนะให้มีการขยายจัดพื้นที่เพื่อใช้สำหรับรับประทานอาหาร และใช้เป็นพื้นที่ร่วมกับกับพื้นที่ทำงาน ทำการบ้านและขยายผนังพื้นที่เตรียมอาหารเดิม เพื่อรองรับกิจกรรมการใช้งานเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ภายในอาคารหอนอน

1.2 พื้นที่ใต้บันไดไม่ถูกใช้งานและพื้นที่พักผ่อนมีขนาดกว้าง จึงเสนอแนะให้มีการจัดเป็นพื้นที่สำหรับเก็บของ เก็บหนังสือ

1.3 ห้องอาบน้ำรวมผังพื้นเดิม มีขนาดพื้นที่คับแคบไม่เพียงพอกับการใช้งาน จึงเสนอแนะให้มีการปรับเปลี่ยนโดยขยายพื้นที่ห้องอาบน้ำรวม และภายในมีการจัดแบ่งเป็นพื้นที่สำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้า ผลัดผ้าเปียก ห้องอาบน้ำรวม ห้องอาบน้ำเดี่ยว เพื่อให้เกิดความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

1.4 จำนวนห้องอาบน้ำเดี่ยว และขนาดพื้นที่ กำหนดตามข้อบัญญัติควบคุมอาคาร กรุงเทพมหานคร, 2522 โดยควรมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 0.90 ตารางเมตร มีความกว้าง ความยาวไม่น้อยกว่า 0.90 เมตรและมีความสูงภายในไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

1.5 ควรคำนึงถึงทางเข้าออกจากทางเข้าหลักไปยังพื้นที่รับประทานอาหารเพื่อให้สะดวกในการใช้งาน

และ ผนังกั้นห้องอาบน้ำเดี่ยวไม่ควรเป็นผนังสูงจรดฝ้าเพดาน เนื่องจากความปลอดภัย ในการดูแล

1.5 การจัดบริเวณโดยรอบห้องอาบน้ำรวมภายนอกอาคาร ควรมีการปลูกต้นไม้เป็นแนวเพื่อบังสายตาจากภายนอกเพื่อสร้างความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

2. การจัดพื้นที่ภายในชั้น 2

2.1 โถงนอน ควรจัดให้มีพื้นทีส่วนตัว เพื่อให้เด็กมีพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง โดยจัดให้มีเครื่องเรือนส่วนตัว ประกอบด้วย เตียงนอน ตู้ข้างเตียง กล่องเก็บของใต้เตียงและตู้เสื้อผ้าบานไม้ ซึ่งทำให้เด็กได้มีพื้นที่ใช้สอยส่วนตัวคนละ 3.83 ตารางเมตร และสามารถจัดจำนวนเด็กได้ทั้งหมด 19 คน ซึ่งจากวัตถุประสงค์ของสถานสงเคราะห์ที่ต้องการให้มีการอยู่อาศัยแบบบ้าน โดยรองรับจำนวนเด็ก 25 คนต่อ1 อาคาร ไม่สามารถจัดพื้นที่ใช้สอยภายในโถงนอนที่รองรับสำหรับเด็ก 25 คนได้ ดังนั้นจึงเสนอแนะการออกแบบอาคารหอนอนควรคำนึงถึงพื้นที่ใช้สอยส่วนตัวของเด็ก โดยเพิ่มขนาดพื้นที่ภายในโถงนอนให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้นอีก 19 .20 ตารางเมตร เพื่อให้สามารถรองรับเด็กจำนวน 25 คนได้

2.2 การจัดพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนควรเจาะผนังให้มีช่องแสง เพื่อให้แม่บ้านหรือเพื่อนร่วมหอนอนสามารถมองผ่านจากภายนอกสร้างความปลอดภัยในการดูแลเด็กได้

3. การใช้แสงสว่างภายในโถงนอนในเวลากลางคืน เสนอแนะให้มีการใช้แสงทางตรงจากฝ้าเพดาน และใช้แสงรองให้แสงทางอ้อม เพื่อลดปริมาณแสงสว่างที่อาจไปรบกวนเพื่อนที่ต้องการพักผ่อนในเวลากลางคืน เช่นภายในโถงนอน ควรมีการติดไฟกิ่งเป็นไฟรองโดยบังคับให้ส่องด้านบน เพื่อช่วยให้มีแสงสว่างตามทางเดิน และไม่เป็นการรบกวนเพื่อนร่วมหอนอนที่ต้องการนอนหลับพักผ่อน

4. พื้นที่สวดมนต์ เสนอแนะให้มีการจัดเครื่องเรือน เช่นเก้าอี้นั่งเล่น ชั้นวางหนังสือ เพื่อให้เป็นพื้นที่พักผ่อนและใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์

5. การวางตำแหน่งประตูทางเข้าภายในโถงนอน ควรคำนึงถึงระยะทางในการใช้งานภายในพื้นที่เพื่อให้เกิดความสะดวก

6. การออกแบบช่องแสงของอาคาร ที่มีช่องแสงโดยรอบมีข้อดีคือ มีแสงสว่างเพียงพอ และมีการระบายอากาศที่ดี แต่ควรคำนึงถึงพื้นที่ที่ต้องการความเป็นส่วนตัว เช่นพื้นที่แต่งตัว โถงนอน ห้องอาบน้ำที่ต้องการความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

ตารางที่ 6.7 แสดงการเปรียบเทียบสรุปข้อดี – ข้อเสียของรูปแบบการจัดผังพื้นที่ได้จากการวิจัย

ข้อดี	ข้อเสีย
1. มีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วนมากขึ้นและให้เกิดความสัมพันธ์และสะดวกในการใช้งาน 2. เด็กมีพื้นที่ส่วนตัวและเครื่องเรือนของใช้ส่วนตัวภายในโถงนอนเพิ่มขึ้น 3. มีการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดการใช้งานภายในพื้นที่ให้เป็นประโยชน์ เช่นมีการกั้นพื้นที่ใต้บันไดให้เป็น พื้นที่เก็บของเก็บหนังสือ 4. การจัดพื้นที่แต่งตัวภายในโถงนอนชั้น 2 และพื้นที่แต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า ชั้น 1มีการจัดเป็นสัดส่วนมิดชิด และสะดวกในการใช้งาน 5. มีความเป็นส่วนตัวในขณะอาบน้ำเนื่องจากมีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นห้องอาบน้ำเดี่ยวทำให้สามารถความสะอาดร่างกายได้สะดวก 6. การย้ายตำแหน่งประตูทางเข้าออกภายในโถงนอนทำให้สามารถจัดวางเครื่องเรือนได้เป็นสัดส่วน 7. พื้นที่รับประทานอาหารมีขนาดกว้างขวางทำให้สะดวกในการใช้งาน โดยสามารถเป็นพื้นที่ใช้ร่วมกันกับพื้นที่ทำการบ้าน 9. การใช้งานในด้านแสงสว่างในเวลากลางคืนมีแสงสว่างเพียงพอและมีไฟรองทำให้ไม่มีแสงไฟไม่รบกวนเพื่อนร่วมห้องขณะนอนหลับ	1. ไม่สามารถจัดจำนวนเด็กได้ครบ 25 คนเนื่องจากพื้นที่อาคารมีขนาดคับแคบ 2. ผังเดิมของอาคาร มีบันไดทางขึ้นใกล้กับทางเข้าหลักทำให้ไม่สามารถจัดพื้นที่จัดเก็บรองเท้าภายในอาคารได้ 3. บริเวณพื้นที่ส่วนครัว ต่อเนื่องกับพื้นที่แต่งตัวและห้องอาบน้ำรวม ทำให้ขณะประกอบอาหารไม่สะดวกในการอาบน้ำเนื่องจากอาจมีกลิ่นรบกวนขณะใช้งาน 4. ตำแหน่งห้องอาบน้ำรวมอยู่ภายนอกทำให้ขาดความเป็นส่วนตัวในการใช้งาน

6.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

งานวิจัยนี้สามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในอาคารหอนอนของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงเท่านั้น

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการออกแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากสิ่งที่ได้จากการค้นพบในการศึกษา จะนำเสนอข้อจำกัดและปัญญาที่พบโดยรวม ในด้านการจัดองค์ประกอบของผังพื้นภายในอาคารหอนอนและลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษานี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ภายในอาคารหอนอนเท่านั้นโดยไม่ครอบคลุมพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ การศึกษาทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่ใช้งานประจำเท่านั้น ได้แก่ พื้นที่เก็บรองเท้า พื้นที่พักผ่อน พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่ส่วนครัว ห้องอาบน้ำและห้องส้วม พื้นที่แต่งตัว โถงนอนและพื้นที่สวดมนต์ เท่านั้น สำหรับผู้สนใจควรศึกษาเพิ่มเติมในพื้นที่ภายนอกอาคาร หรือ พื้นที่เพิ่มเติมที่ไม่ได้ทำการศึกษา เช่น พื้นที่ที่ใช้งานของห้องแม่บ้าน
2. การศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพผู้วิจัยทำการศึกษา เฉพาะ การใช้สี การใช้แสงสว่าง และการใช้วัสดุเท่านั้น แต่ผู้สนใจเพิ่มเติมควรทำการศึกษาในด้านบรรยากาศเพิ่มเติมได้แก่ ด้านเสียง อุณหภูมิ การระบายอากาศ และการศึกษาในด้านแสงสว่างควรมีการวัดค่าขององค์ประกอบในพื้นที่นั้นๆ ด้วยอุปกรณ์วัดแสงเฉพาะ เพื่อให้ได้ค่าที่แม่นยำและสามารถนำมาคำนวณเปรียบเทียบได้
3. การศึกษาในด้านของแสงสว่าง ควรศึกษาเพิ่มถึงลักษณะของดวงโคมที่เหมาะสมกับชนิดของแสงและสีที่ต้องการ โดยคำนึงถึงงบประมาณที่ใช้กับความสวยงาม
4. ข้อเสนอแนะการจัดวางผังเครื่องเรือน ในการจัดภายในอาคารหอนอนเป็นเพียงการนำเสนอแนวทางเบื้องต้น เท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและกรอบในการวิจัยจึงไม่สามารถเจาะลึกได้ แต่ผู้สนใจสามารถเจาะลึกศึกษาเฉพาะลักษณะของเครื่องเรือนที่เหมาะสมหรือลักษณะการจัดในการใช้งานเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมประชาสงเคราะห์ . 2525 . **เอกสารวิชาการอุปการะเด็กในสถานสงเคราะห์** . กระทรวงมหาดไทย.กองวิชาการ

กรมประชาสงเคราะห์ . 2525 . **นโยบายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน** . เอกสารวิชาการ ลำดับเลขที่ 128. หน้า 8.

กรมประชาสงเคราะห์ .2541.กองสงเคราะห์เด็กและเยาวชนบุคคลวัยรุ่น . **รายงานประจำปีงบประมาณ 2530-2540.**

กระทรวงมหาดไทย . 2536 . **แนวทางการดำเนินงานให้บริการสถานสงเคราะห์เด็ก** . กรมประชาสงเคราะห์ . หน้า 23-26 (อัดสำเนา)

กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก . กรมประชาสงเคราะห์. 2543 . **ข้อมูลสถิติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี**

การเคหะแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย . 2525. **มาตรฐานที่อยู่อาศัยประเภทอาคารชุด**

กิติ สินธุเสก . 2544. **การออกแบบในขั้นพื้นฐาน : หลักการพิจารณาเบื้องต้น**.กรุงเทพ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติยา เสริมบุญยสุข . 2545. " **การวิเคราะห์ผังพื้นเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกรณีศึกษา : ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดสำนักอนามัย เขตกรุงเทพมหานคร** " วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน บัณฑิตวิทยาลัย , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง .

กรุงเทพมหานคร สำนักสวัสดิการสังคม . 2545. **ความรุนแรงแก่เด็กและสตรี**.(0nline). Available:http://www. bma.co.th/24/04/2545

ขวัญจิต รัตนวรรณนุกูล . 2540 . " **การศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อผู้ป่วยภายใน โรงพยาบาลเด็กในกทม**" .วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ,สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จันทนี เพรชรานนท์ .2542 . **การทำรายละเอียดประกอบโครงการโครงการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน** . ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร , สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จรุงเกียรติ โอสถเจริญผล .2546. **"แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กชาย"** . วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ดำรงราชานุภาพ . สมเด็จฯ กรมพระยา . 2472 . **ตำนานโรงเลี้ยงเด็ก** พระนคร : โรงพิมพ์โสภณทิ พรรณธนากร , หน้า 1 – 5 .

นภดล สหชัยเสรี . 2544 . **เอกสารประกอบการเรียนวิชา ระเบียบวิธีวิจัย** .

นรินทร สรวิทย์ศิริกุล . 2546. **"การศึกษาการจัดที่เว้นว่างสำหรับห้องพักนิสิตนักศึกษาชาย ที่ศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรม ในหอพักนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐบาล "** . วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน . คณะสถาปัตยกรรมศาสตร,สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

น้ำค้าง คันธรักษ์. 2540 . **"บทบาทพ่อบ้านแม่บ้านในสถานสงเคราะห์เด็กหญิง สังกัดกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์"** . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นุชนภางค์ พรมอุทัย, 2545, " **การศึกษาแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน ส่วนบริการประชาชนสำหรับสถานีตำรวจนครบาล"** . วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ปรกรณ์ อังศุสิงห์ ,2498. กรมประชาสงเคราะห์ .**นโยบายการสงเคราะห์ประชาชนในการบริหาร งานสังคมสงเคราะห์** . หน้า 31.

ปรกรณ์ อังศุสิงห์ . 2511. **หลักการและนโยบายการสังคมสงเคราะห์** . พระนคร : รวบรวมโดย นิคม จันทรวิฑูร และ คณะ : กรุงเทพ : โรงพิมพ์ไทยการพิมพ์ .2523

ปาจริยา มหากาญจนะ. 2542."**การศึกษาเพื่อการออกแบบอาคารหอนอนของสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นใหญ่(ภายใต้การกำกับดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง)"** .วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน . คณะสถาปัตยกรรมศาสตร,สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ปิยานันท์ ประสารราชกิจ . 2541 . คณะสถาปัตยกรรมศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . **ทฤษฎีสีและการออกแบบตกแต่งภายใน** . พิมพ์ครั้งที่ 1: พริกหวาน กราฟฟิค .

ไพบูลย์ นาคเจือ . พระมหา . 2541 . **"การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถาน สงเคราะห์ต่อ การใช้หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาผู้รับบริการในสถานสงเคราะห์ สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ "**. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พวงเพชร โชติยานนท์ และ อรษา ฉวาง . 2542 . **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการรับบริการ รักษาพยาบาลของญาติผู้ป่วยจิตเวชที่มารับบริการ ณ กลุ่มงานผู้ป่วยนอก กลุ่มงานโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา**.นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต.กระทรวงสาธารณสุข.

เฟื่องฟ้า สิงหสกุลไทย .2537." **การใช้กิจกรรมนันทนาการในงานกลุ่มสังคม เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนของสถานสงเคราะห์เด็ก กรมประชาสงเคราะห์** ". วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมศาสตร์ . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร

ภูมิชาย ปล่องอ้วน . 2542 ." **การเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนในการสงเคราะห์ก่อนออกสู่สังคมภายนอกของทีมสหวิชาชีพ**" . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาดไทย . กระทรวง กรมประชาสงเคราะห์ . 2522 . **กฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบข้อบังคับ นนทบุรี : สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด** . หน้า 32 .

มหาดไทย . กระทรวง กรมประชาสงเคราะห์ . 2526. **แนวทางดำเนินงานการให้บริการสงเคราะห์** (อัดสำเนา)

วารี พันธุการ , หัวหน้าฝ่ายบริหารสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร . ให้สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2545 .มนชยา ใจกล้า ผู้สัมภาษณ์ . **วัตถุประสงค์และการดำเนินงานของสถานแรกรับฯ.** สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร

วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ . 2542 .**ออกแบบตกแต่ง** , พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาคาร

วิมล หาญตระกูล . 2529. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กกำพร้า** .ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษย์วิทยา. คณะสังคมศาสตร์,หาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร . 2541. **พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม**. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล .2541.**ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถิติในการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4 ปรับปรุงแก้ไข กรุงเทพฯ: แผนกตำราและคำสอน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

วีระเดช พะเยาศิริพงศ์ . 2544 . **กฎหมายการก่อสร้าง** . กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา

ศิริทิพย์ อุ่นอนุโลม และคณะ. 2525 . **มาตรฐานที่อยู่อาศัย ประเภทอาคารชุด** . งานมาตรฐานอาคาร กองวิจัยและแบบก่อสร้าง การเคหะแห่งชาติ , กระทรวงมหาดไทย .

ศรีทับทิม พานิชพันธ์ .2527. **ประมวลบทความวิทยุเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการครอบครัวและเด็ก และบทความอื่น ๆ** . กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , หน้า 22

อภิชาต ทรงเจริญ . 2529 . **"การประเมินอาคารหอพักนักศึกษา วิทยาเขตศาลายา ทับแก้ว และกำแพงแสน"** . วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรม , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

ภาษาอังกฤษ

Altman . I . 1976 .**Privacy : A Conceptual Analysis Environment and Behavior** 8 : 7 – 29 .

Altman , I and vinsel , A.M. 1977 . **Personal Space : An Analysis of E. T. Hall's Proxemics. Framework.In I Altman and J.F. Wohlwill (eds) , Human Behavior and Environment : Advances in Theory and Research** .Vol . 2 . New York : Plemen Press.

Don C. Dinkmayer . 1976 . **Child Development** . New Delhi : Prentice of India Private p.186 .

Franbartien , J ,D ,1978 , A **Juvenile Services Center Program in Facility Programing.** New york

Halse,Deryck. 1978. **Living with Color** . Chigaco : Road McNally & Company

Horold D. Hau,Fala, Joseph . n . Joseph N. **Architectural .graphic Standards.**

Jame A. Rivaldo . 1975 . **Rationale for Child Care Sevices** : Publishing Company Stevanne Auerbach

Riu Olds ,Anita , 2000. **Child Care Design Guide.** McGraw – Hill , Newyork

Rus , Mayer. 1992 . **Forum : Socially – Responsible Design Interior Design,** April, 33-35

SC. Reenikoff .1986 .**Interior Graphic and Design Standard**

Walter A . Friendlaander . 1995 . **Introduction to Social Welfare** . thrid printing , p 329

William H. Fitts . 1971. **Manual for Tennessee Self Concept Scale** (Nashvile, Tennessee: Counselor Recordings and Test), p 2-3

Wolfgang F.E. Presier . 1985. **Using the Program Application for Design Occupancy and Evaluation , Programming the Build Environment**

Wolfgang,FE.et.al.1988 ,**Post-Occupancy Evaluation.New York** : Van Nostrand Reinhold

Wolfe . Maxine, Childhood and Privacy Human Behavior and Environment

ภาคผนวก

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

2. แบบสอบถามนี้จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่นำไปใช้ในการประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
   "***การศึกษาแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคารหอนอน ของสถานสงเคราะห์เด็กหญิง กรณีศึกษา : สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล***"

3. ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องระบุ ชื่อ – นามสกุล ลงในแบบสอบถาม ส่วนคำตอบของท่านผู้วิจัยจะนำไปใช้สำหรับวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เท่านั้น

4. ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือให้ท่านตอบคำถามให้ตรงความเป็นจริง ตามความรู้สึกของท่าน และขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อ *กรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่ง* เพราะข้อมูลของท่านมีประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

5. แบบสอบถามในการสอบถามมีทั้งหมด 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 : แบบสำรวจความพึงพอใจในการใช้พื้นที่และลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายในอาคารหอนอน

6. วิธีในการตอบแบบสอบถาม : **โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ ที่ท่านต้องการหรือกรอกข้อมูลอื่น ๆลงในช่องอื่น ๆ**.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาว มนชยา ใจกล้า

นักศึกษาปริญญาโท

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

วันที่ ..... สถานสงเคราะห์.....

อาคารหอนอน ..... แบบสอบถามชุดที่.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1.ปัจจุบันมีท่านอายุเท่าไหร่

ก. 7 –14 ปี ข. 15 –18 ปี ค. 18 – 25 ปี ง. 25 ปีขึ้นไป

2. จำนวนเดือน- ปีที่เข้าอยู่อาศัยภายในหอนอน

ก. 1 เดือน - 1 ปี ข . 1 – 3 ปี ค. 3 – 5 ปี ง . 5 ปีขึ้นไป

3.ปัจจุบันมีการเข้าเรียนอย่างไร

ก. เรียนภายในสถานสงเคราะห์ ข. เรียนภายนอกสถานสงเคราะห์

4. พื้นที่ใดที่ท่านชอบใช้งานเป็นประจำหรือใช้งานบ่อยครั้ง โปรดเรียงลำดับจากการใช้งาน ลำดับมาก ไปหาน้อย *4* ลำดับพื้นที่ (4=ใช้บ่อยมากที่สุด, 3 = ใช้บ่อย , 2=ค่อนข้างบ่อย, 1= ใช้บ่อยน้อยสุด)

.....ก) พื้นที่พักผ่อน

..... ข) พื้นที่โถงนอน

.....ค) พื้นทีรับประทานอาหาร

.....ง) พื้นที่ครัว

.....จ) พื้นที่สวดมนต์

.....ฉ) ห้องอาบน้ำ ห้องส้วม

.....ช) พื้นที่เก็บรองเท้า

.....ซ) พื้นที่แต่งตัว

5. ท่านต้องการให้ภายในอาคารหอนอนที่ท่านอยู่ต้องมีพื้นที่เหล่านี้หรือไม่

5.1 พื้นที่เก็บรองเท้า	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.2 พื้นที่พักผ่อน	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.3 พื้นทีรับประทานอาหาร	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.4 พื้นที่ครัว	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.5 พื้นที่อ่านหนังสือ ทำการบ้าน	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.6 ห้องอาบน้ำรวมและ ห้องส้วม	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.7 ห้องอาบน้ำเดี่ยว	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.8 พื้นที่สวดมนต์	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.9 ห้องสำหรับแต่งตัว	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี
5.10 พื้นที่โถงนอน	☐ จำเป็นต้องมี	☐ ไม่จำเป็นต้องมี

5.11พื้นอื่นๆที่ต้องการเพิ่มเติม.....

ส่วนที่ 2.1 แบบสำรวจความพึงพอใจในการใช้พื้นที่และลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน

โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงบนคะแนนความพึงพอใจที่ท่านเลือกลงในช่องว่าง

การให้คะแนนความพึงพอใจ

น้อยที่สุด หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ต้องการให้มีการปรับปรุงทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด

น้อย หมายถึง มีความพึงพอใจบางส่วน ต้องการให้ปรับปรุงหลายส่วนดีขึ้นแต่ไม่ทั้งหมด

มาก หมายถึง มีความพึงพอใจมากกว่าไม่พอใจ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเล็กน้อยที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

มากที่สุด หมายถึง มีความพึงพอใจมาก ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงอะไร

ก. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่จัดเก็บรองเท้า	**คะแนนความพึงพอใจ**			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. ความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้งโดยเทียบกับความสะดวก				
7. ขนาดของพื้นที่สำหรับจัดเก็บรองเท้าโดยไม่คับแคบ				
8. ความเพียงพอของชั้นเก็บรองเท้า				
ข. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่พักผ่อน	**คะแนนความพึงพอใจ**			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
9. ความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้ง				
10.ขนาดของพื้นที่ในการนั่งดูทีวี / นั่งเล่นร่วมกัน				
11.ความเพียงพอของจำนวนเก้าอี้นั่งเล่นและโต๊ะรับแขก				
ค.ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่รับประทานอาหาร (ตอบเฉพาะเด็กที่อาศัยภายในสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี)				
	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
12. ความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้ง				
13. ขนาดของพื้นที่ในการรับประทานอาหารร่วมกัน				
14. ความเพียงพอของจำนวนโต๊ะและเก้าอี้				
ง. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่ส่วนครัว (ตอบเฉพาะเด็กที่อาศัยภายในสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี)				
	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
15 . ความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้งเมื่อเทียบกับการระบายอากาศ				
16. ขนาดของพื้นที่ใช้สอยในส่วนครัว				
17. ความเพียงพอของจำนวนอุปกรณ์เครื่องครัวขณะประกอบอาหาร (อุปกรณ์เครื่องครัวเช่น ตู้เย็น อ่างล้างจาน เตาแก๊ส โต๊ะเตรียมอาหาร ตู้กับข้าว ฯ ลฯ)				

ง. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่ส่วนครัว	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
18. การระบายอากาศขณะทำอาหาร				
จ. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่ส่วนห้องอาบน้ำรวมและห้องส้วม				
	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
19. ความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้ง				
20.ขนาดของพื้นที่ภายในสำหรับอาบน้ำโดยไม่ต้องรอนาน				
21. ความเพียงพอของจำนวนห้องส้วม				
22. ความเป็นส่วนตัวขณะอาบน้ำโดยเทียบกับความสะดวกในการอาบ				
ฉ. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่แต่งตัว				
	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
23. ความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้งเมื่อเทียบกับความสะดวกในการใช้งาน				
24. ขนาดของพื้นที่สำหรับแต่งตัวเมื่อเทียบกับจำนวนคน				
25 ขนาดของพื้นที่ส่วนตัวบริเวณหน้าตู้เสื้อผ้าโดยไม่รอคิวหยิบ				
26. ความเพียงพอของตู้เก็บเสื้อผ้า				
27. ความสะดวกในการหยิบและปิด – ปิดตู้เสื้อผ้า				
28. ความเป็นส่วนตัวในขณะเปลี่ยนเสื้อผ้าและแต่งตัว				
ช. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่โถงนอน				
29. ท่านต้องการให้มีการแบ่งแยกเด็กเป็นกลุ่มย่อยนอนเฉพาะเพื่อนสนิทของท่านในการนอนภายในโถงนอนของท่านหรือไม่ ถ้าตอบไม่กรุณาข้ามไปทำข้อ 31) ก) ต้องการ ข. ไม่ต้องการ เพราะ.....				
30. ถ้าต้องการท่านต้องการให้มีจำนวนเพื่อนสนิทในกลุ่มย่อยสำหรับนอนของท่านมีจำนวนกี่คน .....คน				
	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
31. ความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้ง				
32. ขนาดพื้นที่ของโถงนอนเมื่อเทียบกับจำนวนคนที่พักอาศัย				
33. ขนาดพื้นที่ส่วนตัวของท่านรอบบริเวณนอน (โดยไม่เบียดแออัด)				
34. ความเพียงพอของเครื่องเรือนประกอบการนอน (เช่น เบาะรองนอน หมอน ผ้าห่ม เตียงนอนของตนเอง)				

ช. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่โถงนอน	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
35.ความสะดวกในการขนย้ายเตียงนอนในการปรับเปลี่ยนพื้นที่หรือทำความสะอาด				
36. ความเป็นส่วนตัวในการนอนโดยไม่ถูกรบกวนขณะนอน (เช่น ไม่ได้ยินเสียงรบกวน , แสงรบกวนขณะนอน)				

ซ. ความพึงพอใจที่มีต่อพื้นที่สวดมนต์				
	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
37. ความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่				
38. ขนาดของพื้นที่เพียงพอในการสวดมนต์และอบรมประจำวันโดยเทียบกับจำนวนคนที่อาศัย				

ส่วนที่ 2.1 ความพึงพอใจที่มีลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพภายใน				
การใช้สี	คะแนนความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
39. การใช้สีผนังโดยรวมภายในอาคารหอนอน				

40. ถ้าภายในหอนอนของท่านมีการทาสีผนังภายในใหม่ ท่านต้องการให้สีภายในอาคารหอนอนของท่านเป็นสีใด (ตามรูปภาพต่อไปนี้ กรุณาขีดทับสีที่ท่านเลือกเพียง 1 สี)

ก) สีกลุ่มที่ 1 1.1 สีแดง 1.2 สีเหลือง 1.3 สีน้ำเงิน

ข) สีกลุ่มที่ 2 2.1 สีส้ม 2.2 สีเขียว 2.3 สีม่วง

ค) สีกลุ่มที่ 3 3.1 สีชมพูอ่อน 3.2 สีเหลืองอ่อน 3.3 สีฟ้าอ่อน

ง)สีกลุ่มที 4 4.1 สีส้มอ่อน 4.2 สีเขียวอ่อน 4.3 สีม่วงอ่อน

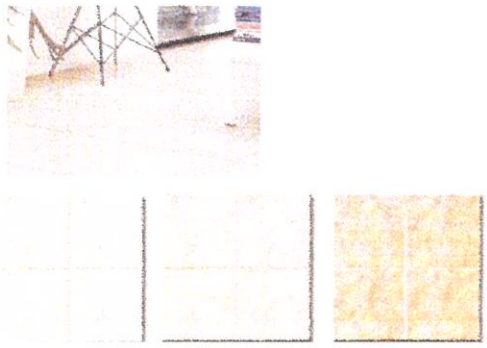
จ)สีกลุ่มที่ 5 5.1 สีขาว

การใช้วัสดุภายใน	**คะแนนความพึงพอใจ**			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
41. การใช้วัสดุพื้นภายในหอนอนโดยง่ายต่อการดูแลและการทำความสะอาด				
42. ถ้าภายในหอนอนของท่านมีการเปลี่ยนวัสดุปูพื้นท่านต้องการให้ภายในอาคารหอนอนใช้วัสดุใดปูพื้นชั้น 1 (ดูภาพประกอบ) ก) กระเบื้องเซรามิค ข) พื้นไม้ ค) กระเบื้องยาง ง) พรม				
43. ถ้าภายในหอนอนของท่านมีการเปลี่ยนวัสดุปูพื้นท่านต้องการให้ภายในอาคารหอนอนใช้วัสดุใดปูพื้นชั้น 2 (ดูภาพประกอบ) ก) กระเบื้องเซรามิค ข) พื้นไม้ ค) กระเบื้องยาง ง) พรม				
การใช้แสงสว่างภายในอาคาร	**คะแนนความพึงพอใจ**			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
44. ความเพียงพอของแสงธรรมชาติ(ในเวลากลางวัน)				
45. ความเพียงพอของแสงสว่าง (ในเวลากลางคืน)				
46. ความเพียงพอของแสงสว่างตามทางเดินขณะเข้าห้องน้ำเวลากลางคืน (โดยเทียบกับการไม่เดินสะดุดหรือหกล้ม)				
47. ท่านต้องการให้ภายในหอนอนของท่านมีการใช้ม่านปรับแสงเพื่อลดแสงจ้าหรือไม่ ก) ต้องการ เพราะ..... ข) ไม่ต้องการ เพราะ				
48. ถ้าภายในโถงนอนมีการเปลี่ยนหลอดไฟท่านต้องการให้ภายในอาคารหอนอนของท่านมีแสงสีแบบใด (ดูรูปภาพประกอบ) ก) แสงแบบที่ 1 (day light + contrast) เพราะ..... ข) แสงแบบที่ 2 (Cool White+ contrast) เพราะ..... ค) แสงแบบที่ 3 (Warm White+ contrast) เพราะ..... ง) แสงแบบที่ 4 (day light + Harmony) เพราะ..... จ) แสงแบบที่ 5 (C00l White + Harmony) เพราะ..... ฉ) แสงแบบที่ 6 (Warm White+ Harmony) เพราะ.....				

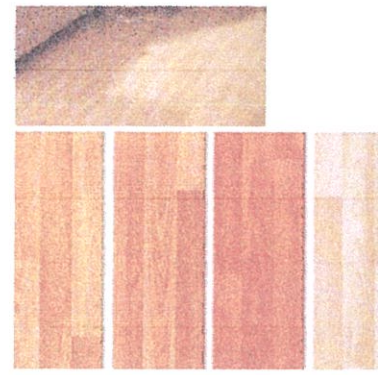
49 . ข้อเสนอแนะอื่นๆในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในอาคารหอนอน.....

.....

ตัวอย่างภาพประกอบที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับชนิดของวัสดุ และชนิดของแสงและบรรยากาศ



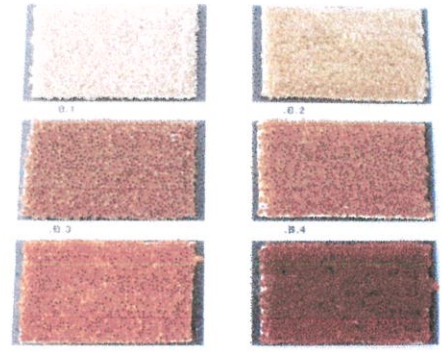
ก. กระเบื้องเซรามิค



ข. พื้นไม้



ค. กระเบื้องยาง



ง. พื้นพรม

ภาพตัวอย่างวัสดุในส่วนพื้น



แสงแบบที่ 1



แสงแบบที่ 4



แสงแบบที่ 2



แสงแบบที่ 5



แสงแบบที่ 3



แสงแบบที่ 6

ภาพตัวอย่างเกี่ยวกับชนิดของแสงและบรรยากาศภายในอาคารหอนอน

ภาคผนวก
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (population)

ประชากรสำหรับการวิจัย อาจจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ ที่จะทำการศึกษาค้นคว้า

ประชากรอาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย (sub – population or stratum) ตามข้อกำหนดในการแบ่ง เช่น แบ่งคนออกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ

องค์ประกอบของประชากร (population elements) เช่น คนแต่ละคน สัตว์แต่ละตัว สิ่งของแต่ละชิ้น ฯลฯ เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการศึกษา เนื่องจากในบางครั้งเราไม่สามารถจะศึกษาจากประชากรจำนวนทั้งหมดได้ จึงจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากองค์ประกอบของประชากรบางส่วนเพื่อประหยัดงบประมาณเวลา และแรงงาน

กลุ่มตัวอย่าง (samples)

กลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนหนึ่งของประชากรที่ทำการศึกษา เพื่อจะนำข้อสรุปไปอนุมานกับประชากรทั้งหมด หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเราเลือกกลุ่มตัวอย่างเมื่อแผนการวิจัยกำหนดให้เก็บข้อมูลจากประชากรจำนวนมาก

ประชากรบางส่วนที่เรานำมาศึกษานั้น คือ ตัวอย่าง หรือตัวแทน (sample) โดยปกติจะเลือกมาส่วนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งเพื่อทำการศึกษา เรียกว่า กลุ่มตัวอย่าง (samples) ผลการวิจัยเกี่ยวกับประชากรทั้งหมดจะดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับการเลือกตัวอย่างหรือตัวแทน (sampling)

การเลือกตัวอย่าง (sampling) คือ การเลือกเอาส่วนประกอบของประชากรจำนวนหนึ่งเพื่อมาศึกษา ผลการศึกษาสรุปได้เป็นอย่างไร ถือว่าเป็นข้อสรุปจากประชากรทั้งหมด

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Techniques)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง (sampling) หมายถึง "การนำเอาส่วนหนึ่งส่วนใดของประชากรออกมาเสมือนว่าเป็นตัวแทนนิยามนี้มิได้หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่นำออกมานั้นเป็นตัวแทนเพียงแต่พิจารณาว่าจะเป็นตัวแทน

วิธีการเลือกตัวอย่าง มี 2 วิธี คือ การเลือกแบบเป็นตัวแทน (probability sampling) กับ การเลือกแบบไม่เป็นตัวแทน (non – probability sampling) ในการวิจัยครั้งจะนำเสนอเพียงแค่การเลือกกลุ่มตัวอย่างการเลือกแบบเป็นตัวแทนที่สามารถนับได้เนื่องจากเป็นวิธีการในการวิจัย

1. **การเลือกแบบเป็นตัวแทน** (probability sampling)

ลักษณะสำคัญของการเลือกตัวอย่างแบบนี้ คือผู้วิจัยให้โอกาสในการถูกเลือกแก่ประชากรทั้งหมด และสามารถกำหนดลักษณะหรือขอบเขตอันพึงประสงค์ได้

2. **การเลือกแบบไม่เป็นตัวแทน** (non – probability sampling)

วิธีการเลือกแบบไม่เป็นตัวแทน มีดังนี้

2.1 **การเลือกโดยบังเอิญ** (accidental sampling) วิธีเลือกจากองค์ประกอบของประชากรตามสะดวก ถ้ากลุ่มประชากรที่จะศึกษาเป็นกลุ่มผู้ขับรถแท็กซี่ ผู้วิจัยก็จะสัมภาษณ์ผู้ขับรถแท็กซี่คันใดก็ได้ที่ผ่านมาโดยบังเอิญ สัมภาษณ์จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

2.2 **การเลือกแบบโควต้า** (quota sampling)

เมื่อจะเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า ต้องศึกษาองค์ประกอบของประชากรเสียก่อน ว่ามีองค์ประกอบแต่ละอย่างอยู่ร้อยละเท่าใด แล้วเลือกตัวอย่างตามสัดส่วนที่มีอยู่ในประชากรทั้งหมด

มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มี 5 คณะ คือ สังคมศาสตร์ (15) เศรษฐศาสตร์ (20) วิทยาศาสตร์ (25) มนุษยศาสตร์ (15) เกษตรศาสตร์ (25) มีนิสิตอยู่ร้อยละ 15, 20, 25, 15 และ 25ตามลำดับ

ถ้าต้องการ 200 คน ก็จะได้นิสิตคณะสังคมศาสตร์ 30 คน เศรษฐศาสตร์ 40 คน วิทยาศาสตร์ 50 คน มนุษย์ศาสตร์ 30 คน และเกษตรศาสตร์ 50 คน

การใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนมากจะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่าง นักสถิติได้คิดสูตรสำหรับคำนวณหาจำนวนของกลุ่มตัวอย่างไว้มาก สูตรเหล่านี้ใช้ได้เมื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบให้โอกาสหน่วยตัวอย่างจะถูกเลือกเท่าๆ กัน สำหรับการวิจัยนี้ได้นำเสนอเฉพาะการใช้ในกรณีที่รู้จำนวนประชากรแน่นอนเท่านั้นเนื่องจากเป็นวิธีในการศึกษา

1. **กรณีที่มวลประชากรมีจำนวนแน่นอน**

สูตรที่ใช้คือ $n = \frac{N}{1 + Ne^2}$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของมวลประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่าง ถ้าประมวลประชากรที่ต้องการศึกษามี 3,200 คน ให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ .05 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คำนวณดังนี้

ในที่นี้ e = .05 N = 3,200 คน

แทนค่า $n = \frac{3,200}{1 + 3,200 \times .05^2}$.

2. **กรณีที่มวลประชากรมีจำนวนไม่แน่นอน**

สูตรที่ใช้ดังนี้

$e_m = z_c \quad _m$ .....(1)

เมื่อ e_m = ความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้

z_c = คะแนนมาตรฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ต้องการ เช่น .05 z_c = 1.96 เป็นต้น

$_m$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ซึ่งประมาณค่าได้จากสูตร

$_m = \frac{S}{n}$ .....(2)

เมื่อ s = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า $_m$ ในสูตร (1)

e_m = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า $_m$ ในสูตร (1)

$_m = \frac{Z_c \ s}{n}$

$n = \frac{^zC^s}{e_m}$ .....(3)

ตัวอย่าง ถ้ากำหนดให้ระดับนัยสำคัญทางสถิติ = .05 และความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้เท่ากับ 10 ส่วนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

ในที่นี้ $e_m = \frac{1}{10}$ s, Z_c = 1.96

จากนั้นเป็นวิธีการค่าสถิติที่ใช้ในการหาค่าพิสัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **การหาค่าพิสัยโดยการแจกแจงความถี่** (Frequency Distribution)

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยยังไม่มีการจัดให้เป็นหมวดหมู่หรือทำการวิเคราะห์ใดๆ เรียกข้อมูลนั้นว่า ข้อมูลดิบ ถ้ามีการนำข้อมูลดิบมาจัดให้เป็นระเบียบเป็นหมวดหมู่ เรียกวิธีการนี้ว่า การแจกแจงความถี่ของข้อมูล (frequency distribution) ในบทนี้จะกล่าวถึงการแจกแจงความถี่ของข้อมูล 2 ลักษณะ ซึ่งมีวิธีการสร้างเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การแจกแจงความถี่แบบตาราง
2. การแจกแจงความถี่แบบ Stem – Leaf Plot

1.1 การแจกแจงความถี่แบบตาราง

เป็นการแบ่งข้อมูลออกเป็นช่วงๆ หรือเป็นชั้นๆ แล้วหาความถี่ของข้อมูลในแต่ละชั้น ในที่นี้จะอธิบายเฉพาะการสร้างตารางแจกแจงความถี่ที่มีความกว้างในแต่ละชั้นเท่าๆ เช่นการหาค่านักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุด เช่น

ตัวอย่างที่ จากคะแนนสอบของนักเรียน 30 คน เป็นดังนี้

46	75	70	65	60	87	87	83	93	70
78	50	76	76	71	59	79	96	55	85
73	94	65	76	71	96	67	70	81	78

จงแสดงขั้นตอนการสร้างตารางแจกแจงความถี่ที่มีจำนวนชั้นคะแนน 6 ชั้น

วิธีทำ ขั้นตอนการสร้างตารางแจกแจงความถี่เป็นดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 หาพิสัย (range ; R)

$$R = X_{max} - X_{min}$$
$$= 96 - 46$$
$$= 50$$

หมายความว่า นักเรียนคนที่ได้คะแนนสูงสุด กับนักเรียนคนที่ได้คะแนนต่ำสุด มีคะแนนแตกต่างกันอยู่ 50 คะแนน

ขั้นที่ 2 หาอันตรภาคชั้น (Class interval ; C)

$$C = \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}}$$
$$= \frac{50}{6}$$
$$= 8.33$$
$$\approx 9$$

ขั้นที่ 3 กำหนดช่วงของข้อมูลในแต่ละชั้น

ขีดจำกัดล่างของชั้นที่ 1 = **ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด** หรือ X_{min}

= 46

ขีดจำกัดล่างของชั้นที่ 2 = $X_{min} + C$

= 46 + 9 = 55

ขีดจำกัดล่างของชั้นต่อๆ ไป หาโดยการนำขีดจำกัดล่างของชั้นที่อยู่ต่ำกว่าบวกด้วย 9

ขีดจำกัดบนของชั้นที่ 1 = ขีดจำกัดล่างของชั้นที่ 2 ลบด้วย 1

= 55 – 1 = 54

ขีดจำกัดบนของชั้นต่อๆ ไป หาโดยการนำขีดจำกัดล่างของชั้นที่อยู่ถัดขึ้นไปลบออกด้วย 1

ขั้นที่ 4 หาขอบเขตที่แท้จริง (class boundary) **หรือขีดจำกัดชั้นที่แท้จริงของข้อมูลในแต่ละชั้น**

ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของแต่ละชั้น = ขีดจำกัดล่างของชั้นนั้นๆ ลบด้วย 0.5

ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของแต่ละชั้น = ขีดจำกัดบนของชั้นนั้นๆ บวกด้วย 0.5

ขั้นที่ 5 หาจุดกลางชั้น (mid point)

จุดกลางชั้นของชั้นที่ 1 = $\frac{46 + 54}{2}$ = 50

ขั้นที่ 6 หารอยคะแนน (tally) โดยนับจากข้อมูลดิบ

ขั้นที่ 7 หาความถี่ โดยการรวมรอยคะแนนเขียนเป็นตัวเลขความถี่

จากขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นจะได้ตารางความถี่ ดังนี้

ขีดจำกัดชั้น	ขีดจำกัดชั้นที่แท้จริง	จุดกลางชั้น	รอยคะแนน	ความถี่
46 –54	45.5 – 54.5	50	//	2
55 – 63	54.5 – 63.5	59	///	3
64 – 72	63.5 – 72.5	68	//// ///	8
73 – 81	72.5 – 81.5	77	//// ////	9
82 – 90	81.5 – 90.5	86	////	4
91 - 99	90.5 – 99.5	95	////	4

ประวัติผู้เขียน

นางสาวมนชยา ใจกล้า เกิดวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2519 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (คณะศิลปกรรม ออกแบบตกแต่งภายใน) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา 2542 เริ่มทำงานในปี 2542 ที่บริษัทอินนาคอน จำกัด ในตำแหน่งมัณฑนากร ปัจจุบันรับราชการ ที่ฝ่ายมัณฑนศิลป์ กองแบบสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร ตำแหน่งมัณฑนากร 4